

VIII. 1729c

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1937. ÉVI NOVEMBER HÓ 10-IK NAPJÁN
MISKOLCON TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

DR. ENYEDY ANDOR
EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

180. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŪVEL
1937.

A tiszáninneri református egyházkerület 1937. évi közgyűlését november 10-én Miskolcon tartotta meg Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak :

Az abauji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, Téglássy András gondnok, Csabay István, Makay Kálmán, Ujj Lajos lelkészi részről; dr. Bárczay János, dr. Bárczay Lajos, Szent-Imrey Pál világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Pósa Péter esperes; Komjáthy József, Szabó József, Takács Mihály lelkészi részről; dr. Mikuleczky Gyula, Zsóry Lajos, dr. Fekete Gyula világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kiss Ernő esperes, dr. gróf Bethlen Pál gondnok, utóbbi úgy is, mint egyházkerületi tanácsbíró; Hegedüs László, Janka Péter, Verebélyi Dezső lelkészi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Szentmártony Dániel esperes, Zsóry György gondnok; Lőkös Sándor, Tóth János, Veres Károly lelkészi részről; Bónis Aladár, Ragályi Miklós, Szatmáry Király Pál világi részről.

A gömör-tornai egyházmegyéből; Hubay Kálmán esperes, báró Ragályi Balassa Ferenc gondnok; Cseh István, Doktor Dezső, Király István lelkészi részről; Horváth Elemér, dr. Kövecsesi Lukács Endre, dr. Seress István világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírók: Hubay Mihály, Janka Károly, Kovács István, dr. Lengyel István, dr. Marton János, Román Ernő, Szilva István lelkészi részről; Bernáth Aladár, dr. gróf Bethlen Pál, dr. Kérészy Barna úgy is, mint egyházkerületi főügyész, Lukács Béla, dr. Trócsányi József, gróf Vay Artur világi részről: dr. Trócsányi József úgy is, mint a sárospataki főiskola gazdasági választmányi elnöke.

Csorba György középiskolai előadó.

Mint tanárképviselek: dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Porcs Kálmán a miskolci reálgimnázium, Péter Pál a miskolci leánygimnázium, Novák Sándor a sárospataki gimnázium, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképzőintézet képviselőjében.

Mint tanítóképviselők : Jakab Imre, Tóth István, Fiedler István, Gööz Pál és Lovász Bertalan.

Mint egyházkerületi jegyzők : dr. Enyedy Andor főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József jegyzők lelkészi részről ; dr. Horváth Zoltán főjegyző, dr. Idrányi Béla, Farkasfalvi Farkas Ábrahám jegyzők világi részről.

Mint egyházkerületi ügyész : dr. Tolnay Ferenc.

Mint egyházkerületi missziói előadó : Svingor Jenő.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója : dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők : Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnok.

1. *Farkas István* püspök az I. Kor. 1 : 18, 19, 20, 25. versek felolvasása után buzgó és szárnyaló imádságban a kereszt bölcsességét ; erőnek, szeretetnek, józanságnak lelkét kérte a magyar szenvedések terhe alatt gyötrődő, de Istenben diadalra váró, munkába kezdő, minden harcot vállaló, magukat Isten és a lelkek szolgálátára most is odaajánló közgyűlési tagokra.

2. *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Úgy, mint mult évi közgyűlésünket megnyitó beszédemben, ezuttal sem számolhatok be örvendetes javulásról egyházaink gondterhes életében.

Eddig nem váltak valóra azon reménységek, melyeket méltán fűzhetünk és fűzünk azon örvendetes körülményhez, hogy az ország vezetése — mint miniszterelnöknek — anyaszentegyházunk érdemekben gazdag, kipróbált szolgálója, egy ízig-vérig kálvinista férfiú kezébe került, ki ismeri minden bajunkat, jogos kívánságainkat.

Bizonyára nem az Ő jószándékán múltott, hanem elháríthatatlan akadályok gátolták meg ebben és remélnünk kell, hogy a Mindenható meg fogja őt segíteni abban, hogy egyházainkat válságos helyzetéből kibontakozni segítse.

Indítványozom, hogy közgyűlésünkben őt erre mély tisztelettel és atyafiságos szeretettel felkérjük.

Isten kegyelméből Főtiszteletű Püspök Urunk ez évben ünnepelte miskolci lelkészi szolgálatának 25-ik évét, áldásos püspöki, lánglelkű apostoli munkálkodásának 5 éves évfordulójával majdnem egyidejűleg. A mi dicsekedésünk és örömünk is a miskolci egyháznak, ez a kivételes áldottsága, melyhez őszinte örömmel toldjuk az egyházmegyéknek már kifejezett jókívánataival az egyházkerületi közgyűlésünknek ama tiszta szív-

ből származó óhaját, hogy a 25 évhez a végtelen isteni kegyelem újabb 25 évet adván, érhesse meg a miskolci áldásos működésének 50 éves jubileumát erőben, egészségben, kedves szerettei és anyaszentegyházunk boldogulásának szebb jövőjében.

Szeptember 30-án iktatta be az alsózempléni egyházmegye újonnan választott gondnokát, dr. gróf Bethlen Pált, a sárospataki főiskolánk érdemes világi gondnokát. Nagy reménysekkel nézünk egyházépítő munkája elé ezen új díszes őrhelyén is. Történelmi nemzetségének multja össze van forrva anyaszentegyházunk életével. Legközelebbi vérei is: édesatyja egész életén át volt fivére pedig ma is önfeláldozó munkása anyaszentegyházunknak. A kolozsvári kollegiumban zsenge ifjú korában magába szívott szellem csak megerősítette benne az őseitől örökölt hagyományokat, a hit és haza szent eszményei szolgálatának mindenek fölé való helyezését. Az a bizonyágtétel pedig, amely gondnoki székfoglalójában elhangzott, felülmúlta minden várakozásunkat. Egy igazi hitvalló férfi nagyszerű megnyilatkozása volt ez. Az alsózempléni egyházmegye megtalálta méltó világi vezetőjét.

Szép reménységgel köszöntjük Főtiszteletű *dr. Domján Elek*et, a tiszai ág. ev. egyházkerület új püspökét. Eddigi pályája a mi egyházkerületünk területén futott, amelyet ismertünk és nagyra értékeltünk és feljogosít arra, hogy tisztelettel, bizalommal és testvéri szeretettel köszöntsük, s kívánjunk áldást munkájára.

Legfájdalmasabban, legközelebről érinti egyházkerületünk közönséget legöregebb világi tagjának, az alsózempléni egyházmegye boldogemlékű gondnokának, néhai *Meczner Bélának* elvesztése, ki 50 éven át ifjúságtól aggastyán koráig szentelte munkájának legjavát, szeretett egyházmegyéjének. *Meczner Bélát* a méltó megbecsülés magas polcra emelte országos és egyháztársadalmi tereken, s most a szeretet, a hála és kegyelet adóját rójjuk le szomorú megilletődéssel. Emlékét szívünkbe zárjuk, kedves, tisztos, vonzó, szeretetet árasztó egyéniségét nem feledjük el soha.

Vitéz Horthy Istvánt, a tiszántúli egyházkerület volt főgondnokát is elszólította körünkől a Mindenható. Puritán, hitéért, hazájáért, eszményeiért élő férfi volt. Egy, a szó legnemesebb értelmében volt úr és lovag. Megszemélyesítője minden férfierénynek, bátorságnak, hősiességnek, szókimondásnak, gerincességnek, háborúban és közéletben egyaránt. Amellett a legjobb szívű ember, leggyengédebb lelkű igaz keresztyén volt. Halála pótolhatatlan veszteség nemzetünkre és anyaszentegyházunkra. A magyar társadalom pedig egy ideális erkölcsi példaadót temetett el benne.

Testvéri szívvel tesszük le a kegyeletes emlékezés koszorúját *dr. Geduly Henriknek*, a tiszai ág. ev. egyházkerület nagyérdemű volt püspökének sírjára. Áldott volt munkálkodása, velünk egy testvériségben érző szíve, áldott legyen közöttünk emléke is.

Elvesztettük *Maklári Pap Miklóst*, a pataki főiskola nagyon szeretett és mindenki által becsült legöregebb nyugalmazott tanárát, akinek tanítványa volt egyházkerületünk legöregebb, Patakon tanult diákja is, s a 90 esztendő szép és ékes koronáját a pataki temető síremlékénél annyiszor ékesítik az igaz hála könnyecskéi.

Ugyancsak elvesztettük a sárospataki főiskola hűséges, igaz régi fiát, *Csontos Józsefet*, ki az Alma Mater emlőin nőtt fel, azt szolgálta egész életén át, hűséges lélekkel, becsülettel, tudással. Egyformán szerette azt mint diák, mint tanár, s mint igazgató. Érdemeit a főiskola, az egyházkerület és sok-sok hálás növendéke szeretettel fogják megőrizni.

Felső- és Alsó-borsod több egyháza részesült ez évben annak az apostoli munkának áldásaiban, amelyben egyházkerületünk lelki vezére részesítette az egyházközségeket évről-évre személyes látogatásai által. Nem is mérhetőek fel ezen szolgálat hiterősítő és nemzetépítő eredményei.

A jövő hónapban újból összeül a magyarországi ref. egyház törvényhozó zsinata, amely elé nagy horderejű és rendkívül kényes problémák is kerülnek, melyek mikénti megoldása egyházi életünk alakulására nagy befolyást fog gyakorolni. A Zsinat egész bölcsességére lesz szükség, hogy a helyes utat találja meg a törvények alkotásában.

Szönyegre kerülnek: a házasuló felek között a gyermekek vallása ügyében kötött, egyházunkra nézve sérelmes megegyezés esetén követendő eljárás; azaz: a reverzális kérdése;

A református és evangélikus egyház közigazgatási és vagyoni vitás kérdéseinek eldöntésére külön bíróság szervezése;

István király ünnepélyének, mint nemzeti ünnepnek megütlésére vonatkozó zsinati határozat, valamint az istentiszteleti rendtartás megfelelő módosítására vonatkozó előterjesztés;

Az egyházi tisztviselők javadalmának az egyházközséget terhelő köztartozások arányában történhető kifizetésének ügyében hozott konventi határozatnak megfelelő javaslat;

Az egészséges egyházi iskolai felügyelet ügyében készült tervezet;

Középiskolai igazgatók megbízatása időtartamának újabb szabályozása;

Konventi elnökségi tanács intézményének törvénybe foglalása;

A lelkipásztorokra törvénybe iktatott áthelyezési lehetőségnek a tanterőkre való kiterjesztésére vonatkozó javaslat;

A lelkési szolgálatnak a 75 éves korhatárig való terjedése érdekében előterjesztendő javaslat;

A lelkészek áthelyezése gyakorlati alkalmazhatóságának biztosítása érdekében előkészített javaslat;

A nyugdíjintézeti tagsági díj fizetésére vonatkozó javaslat stb.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Évek óta úgyszólván minden közgyűlésünkön súlyos aggodalmamat fejeztem ki afőlött, hogy nemzetünk, egyházunk két szélsőség közé sodródik. Sajnos, ezen előrelátásom helyessége, — pedig talán a közeledő veszély ezen általam festett képét leg-többben túlsötétnek látták és egy kézlegyintéssel tovább haladtak mellette — ma már talán minden tisztánlátó ember előtt igazolva van. A vörös, bolsevista istentagadás mellett mindjobban terjednek az idegenből elindított,

idegenből táplált és idegenből irányított, szintén hitünket és nemzeti létünket fenyegető, zavaros, ködös eszmeáramlatok és modern pogányság.

Olvassuk Dibelius német evangélikus főszuperintendens levelét és olvassuk XI. Pius pápa enciklikáját, melyek egyformán ítélik meg a veszélyt azon kijelentésekkel és elnyomatásokkal szemben, melyek egy nagy birodalom minisztere részéről történtek.

De nemcsak külföldön, hanem nálunk is látják immár ezt a veszélyt a védelemre hivatottak; megnyilvánul ez szinte naponta úgy a protestáns, mint a kat. egyház vezető egyéniségeinek nyilatkozataiban.

Veszedelmes jelenség az is, mikor már a köszöntésben is mellőzik a vallásos régi köszöntést, mint az „adjon Isten“-t s ahelyett idegen földi nevekkal, szavakkal, s a kéznek felemelésével köszönti egymást az emberek része.

Vagy amikor hír szerint, — mely hír kategórikusan megcáfolva tudtommal nem lett, — egyik tankerület kitűnő főigazgatója kénytelen volt körlevelet intézni a hatáskörébe tartozó középiskolák igazgatóihoz, mely szerint szélső jobboldali elemek eskü alatt szervezik a maguk alakulataik számára az ifjúságot és felszólítják arra, hogy tujajdonítsák el szüleik fegyvereit — azaz: magyarul mondva, lopják el azokat, — és szolgáltatásuk be a pártvezetőségnek. Hiszen ez már a keresztyén erkölcs arcul csapása és forradalmi előkészület!

Ily, — képtelen, szinte hihetetlen, — jelenségek láttára, bármily elszigeteltek legyenek is azok, nem lehet tovább habozni, hanem a legerélyesebb közbelépés szükséges az egyházak részéről is.

Ava van tehát az alap, mint fentebb vázoltam, a keresztyén egyházak vezetőinek a veszély egyforma meglátásából és megítéléséből, melyre állva úgy a bolsevizmus, mint az új pogányság ellen, félretolva minden akadályt, együtt kell dolgozni és ehhez biztosítani kell a teljes felekezetek közötti békét.

A felekezeti békének pedig ma már, — a reverzális kérdés, talán az egyedüli, de mindenesetre legnagyobb akadálya, mindennapi megzavarója, amely számtalan egyént, buzgó reformátust és katolikust tesz szerencsétlenné és számos családi életet változtat át pokollá. Mely a magyar keresztyén társadalmat felekezet szerint egymással szembe állítja, hovatovább eminens nemzeti és keresztyén értékeket lerombolással fenyeget és kulturharcot idéz fel, a mai nagyon súlyos időkben, amikor a nemzet egész osztatlan erejének latbavetése szükséges, a szélsőségekkel szemben immár elkerülhetlenné vált élet-halál küzdelemben.

Azért megismétlem kérésemet — az egyházkerület világi elnöki székéből, mint hazája jövőjéért, keresztyén hitéért aggódó magyar ember — melyet már 1921-ben intéztem a katolikus vezető férfiakhoz, mely kérést főgondnokká való beiktatásomkor és azóta is többször megismételtem, de sajnos, arra választ nem kaptam, hogy „vegyék fel a nagy püspökük, Prohászka Ottokár által elejtett fonalat, tárják fel Róma előtt Magyarországot különleges helyzetét a vegyes házasságok terén és kövessenek el mindent, hogy a fennállott, úgynevezett türelmi állapot, melyet a róm. kath. egyház és a pápai szék rendelkezései megszüntettek, újból visszatérhessen.“

Hogy fulánk nélkül szívünkben mehessünk egy úton megértéssel, szeretettel, mert a mi Urunk azt mondta: „Én vagyok az út, az igazság, az élet“ (Ján. ev. XIV. r. 6. v.). És mert: „mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által.“ (Galat. II. r. 20. v.)

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Elnöktársammal együtt szeretettel és tisztelettel üdvözlöm a közgyűlés alkotó tagjait és az érdeklődőket, a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

Közgyűlés a mély valóságérzéssel ihletett megnyitó beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglalni rendeli; osztja jóreménységét az iránt, hogy az anyaszentegyházunk evangéliumi légkörében nőtt *kormányelnök* egyházaink inséges helyzetét méltányolni és enyhíteni fogja; Isten áldó és segítő kegyelmébe ajánlja a 25 éves miskolci lelkészességét hálával ünneplő Farkas István püspököt, dr. gróf Bethlen Pált, az új alsózempléni egyházmegyei gondnokot, Domján Eleket, az új ág. ev. püspököt; gyászolja a megnyitóban felsorolt nagy halottakat. Sokat vár a decemberben ülésező zsinat tanácskozásaitól a szeretettel fegyelmező egyház kialakítása terén. A minden oldalról bennünket is fenyegető szélsőségek között óhajtja a keresztyén és nemzeti társadalom összefogását, a felekezeti ellentétek, különösen a vegyesházasság körüli áldatlan harcok kiküszöbölését, a Krisztusban való, egymást segítő elindulást. Miután erre a magunk részéről mindent megtettünk s mindent megtenni készek vagyunk: az egyoldalú kezdeményezésből folyó siker telenségért a felelősséget közgyűlésünk azokra hárítja, akik ma, a keresztyénség küzdelmes korszakában, a társadalom válságában, nemzetünk élet-halálharcában sem akarnak a keresztyén és nemzeti együttműködés egyedül helyes és végzetesen szükséges útjára térni. — A mindnyájunk lelkében visszhangra találó, közgyűlésünk alaphangját megadó megnyitó beszédért köszönetét fejezi ki.

3. A gyűlési tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelent tagokat igazolja; báró Bottlik István, dr. Kiss Sándor és Soldos Béla bejelentett és igazolt távolmaradását tudomásul veszi.

4. Szavazatbontó bizottság betérjeszti 1937. január 4.-én Miskolcon, a püspöki hivatalban tartott ülésének jegyzőkönyvét az egyházkerületi világi jegyzői, egyházkerületi gimnáziumi tanárképviseelői és három egyházkerületi tanítóképviseelői tisztségre a

mult évi közgyűlés 13. sz. határozatával elrendelt szavazás eredményéről, továbbá 1937. október 15.-én ugyancsak Miskolcon tartott ülésének jegyzőkönyvét egy zsinati világi tagságra, három zsinati lelkészi póttagságra, két zsinati világi póttagságra, egy zsinati tanintézeti rendes tagságra az országos zsinat elnökségének felhívására elrendelt választás eredményéről.

A beérkezett érvényes szavazatokból egyházkerületi világi jegyzőül: Farkasfalvi Farkas Ábrahám 420; egyházkerületi gimnáziumi tanárképviselőül: Porcs Kálmán miskolci reálgimnáziumi igazgató 426; egyházkerületi tanítói képviselőül: Gööz Pál vadnai tanító 412, Fiedler István abaujvári tanító 410, Lovász Bertalan égerszögi tanító 394 szavazatot; zsinati világi rendes tagul: dr. gróf Bethlen Pál 429, zsinati tanintézeti rendes tagul: Péter Pál miskolci leánygimnáziumi igazgató 427, zsinati lelkészi póttagul: Nádházi Bertalan diósgyőrvasgyári lelkipásztor 427, dr. Lengyel István szikszói lelkipásztor 419, Svingor Jenő radostyáni lelkipásztor 419, zsinati világi póttagul: Ragályi Miklós földbirtokos 425, Harsányi Gyula nyug. járásbírósi elnök 419 szavazatot kapott. A többi szavazatok elenyésző töredéket képviselnek.

Közgyűlés a jelentés alapján Dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám földbirtokost, mint megválasztott egyházkerületi világi jegyzőt; Porcs Kálmán igazgatót, mint egyházkerületi gimnáziumi tanárképviselőt; Gööz Pál, Fiedler István és Lovász Bertalan tanítókat, mint egyházkerületi tanítóképviselőket tisztségükbe beiktatja, tőlük az esküt kiveszi, szolgálatuk iránti jóreménységét és áldáskívánságait kifejezi.

Dr. gróf Bethlen Pál földbirtokost, alsózempléni egyházmegyei gondnokot, megválasztott zsinati világi rendes tagnak, Péter Pál igazgatót zsinati tanintézeti rendes tagnak; dr. Lengyel István, Nádházy Bertalan és Svingor Jenő lelkipásztorokat zsinati lelkészi póttagoknak, Ragályi Miklóst és Harsányi Gyulát zsinati világi póttagoknak nyilvánítja, megválasztásukat az országos zsinat elnökségének bejelenti.

5. Szavazatbontó bizottság javasolja, hogy a szavazatot nem adott Zemplénagárd egyházközség lelkészét 10 pengő, a sürgetés dacára sem szavazott tályai egyházközség lelkészét pedig 20 pengő bírsággal sújtsa közgyűlés a miskolci leánygimnázium internátusa javára. A tiszaszederkényi egyházközség lelkészét pedig részesítse megrovásban, mert az egyházközség szavazatát olyan egyénre is adta, aki nem egyházkerületünk kebelébe tartozik; valamint olyanokra, akik már régen rendes zsinati tagok.

Közgyűlés zemplénagárdi egyházközség lelkipásztort, aki az alsózempléni esperes igazolása szerint sú-

lyos betegen fekszik a sátoraljaújhelyi kórházban, a javasolt bírság alól felmenti, a fállyai egyházközség lelkipásztorát husz pengő rendbírsággal sújtja, s felhívja, hogy a reá rótt rendbírságot a szegénysorsú hittanhallgatók segélyalapjára a theológiai akadémiai igazgatóhoz jelen határozat vétele után harminc napon belül fizesse be s erről tegyen a püspöki hivatalhoz írásbeli jelentést. A tiszaszederkényi egyházközség lelkipásztorát pedig az egyházi életben meg nem engedhető felületes eljárása miatt megrovásban részesíti.

6. Elnökség bejelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén november 11-ik napján, csütörtökön reggel fél 9 órától fog ülésezni. A bírósági tárgyalásokra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

7. Farkas István püspök felolvassa következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

A magyar szántó-vető embernek, — egyik ősi szép tulajdonsága az, hogy tavaszi, vagy őszi szántás idején — amikor leveszi ekéjét a szekeréről, mielőtt barázdákat hasogatna földjén s akkor is — mikor, — boronálás után kisimult orcája az édesanyaföldnek — megemeli kalapját s csendesen sóhajja: Áldassék az Isten! . . . . Áldassék az Isten! . . . .: — Igy zsong az én lelkem mélyén is most — a hála éneke, hogy visszanezhetek arra az öt esztendőre, amit meg nem érdemelt kegyelméből az én Gazdámnak, püspökségem szolgálataival: az Isten szántó-földjén eltölthettem . . . .

Hogy munkába álltam, azt az ígéretet tettem, hogy: keresni fogom a Krisztus lábanyomát s szerte-járván igyekszem valami jól cselekedni . . . .

Fogadkoztam erősen, hogy — apostolkodás munkáját igyekszem végezni, mert: a lelkek gondozását, pásztoralását — a püspöki hivatal iróasztala mellől nem lehet elvégezni. Tele volt a lelkem imádsággal; életszerelémmel — Istenes énekekkel s az atavizmus — csodálatos átélésével lettem, vagyok és leszek szerelmesévé a falu népének s olyan jól esik visszaemlegetni egyik ifjú pap-költőnk versének szépséges sorait:

„Szövetséget kötök egy drága néppel,
Szolgálni vágyom e népet beszéddel,
Száz féle sorsban — együtt — osztozással.
Örvendő szóval — hangos zokogással,
Könyörgő szóval — együtt imádkozva,
Lelkimmel: — mindig lelkük közt lakozva“.

(Szigethy)

Száznegyvennyolc egyház katedráján hirdethettem eddig az Igét. Száznegyvennyolc: — megtépett ruhájú, könnyel öntözött szívű, keservesen — de, — Istenben örvendező, imádkozni el nem felejtő kálvinista

magyar gyülekezetben lehettem Isten üzenetének hirharangja . . . . Hát, — hogy ne kondulna a lelkem — zoltárt zengő harangja ma, — melegebben, égfelé vágyóbban, mint máskor: Áldassék az Isten! . . . .

Mit szerettem volna végezni az öt esztendő alatt, azt: az Isten tudja! Hogy sokat mulasztottam el, s hogy sokkal többet kellett volna munkálkodnom — azt meg: Isten és emberek előtt — szánva, bánva gyarlóságaimat — én vallom meg igaz alázattal . . . . Tudom, hogy vannak órák, amelyek nem jönnek többet vissza s tudom azt is, hogy sok minden másképp volna életünkben, hogyha egy dolgot kétszer, tehát újra lehetne megcsinálni . . . . Ha volt valami: jó — az életben, — amit javamra ír majd az Isten s a későbbi idők történetírója: mindenekért — Áldassék az Isten! . . . .

Szeretek nyitott szemmel járni a gyülekezetekben . . . . Látások vesznek ilyenkor körül, ha hozzám simulnak s kitérítik szívüket őszinte vallomásra — hitünk cselédei. *Nincsen tökéletesebb rezonáló szerkezet ezen a világon, mint a magyar nép szíve — amely, örökké hálás tud maradni azokkal szemben — akiktől megérzi a lelkük, — hogy vannak még, akik törődnek velők s szeretik őket igazán.* Mondjanak újabb időben bármit e népről — én holtig hűséges szeretettel hirdetem rólok a nagy Zrinyivel: „Egyetlen nemzetről sem vagyunk alábbvalóak!“ . . . Mintahogy fényes báránnyelűk egymáshoz hajolnak odafenn az égen — úgy hajlik a szívük azok felé, akik jönnek hozzájuk, hogy felemeljék és vigasztalják őket . . . . Szaporodik a bajuk; nő a nyomoruságuk; egyre súlyosabb a vállaikra nehezedező teher s ezek — dacára: a hit dolgaiban — úgy látom én: — ébrededőben van a mi népünk . . . Hitvallásként tudja, hogy sokszori tékozlásunkért nehezedik reánk az Isten karja . . . Tudja, hogy csak: a szenvedő, a keresztet hordozó ember és közösség — tud igazán — repülni a hit szárnyain.

Mint mikor: vércsék és héjják vijjogják körül, szívják a vérét, tépázzák szárnyait a csapdába esett királyi sasnak — úgy keringenek körülöttük: — „népboldogító“ — jelszavak, honmentők — mákonyos beszédű izgatói . . . . De a magyar fajta, Istenben bízó nép tudja immár jól: — hogy idejére — kinő a magyarság szárnya s eljő a vége rabságunknak . . . Tudja azt is, hogy: — a Duna—Tisza táján hazát nyert, történelmi magyar népnek: — Istentől kapott küldetése van. Az evangéliumokból olvastatja Isten üzenetét: Ne féljetek! . . . . „Választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait: — aki sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívott el titeket.“ (I. Péter 2:9.)

A nép már ébred!

Tudja immár, hogy a magyar élet: „országutján bujdosó“ — Krisztust kell behívunk házainkba s elszállásolni állandó lakóként a sziveinkbe, mert Krisztus nélkül nincs magyar feltámadás.

Nem tagadom el azonban ama meglátásaimat sem, hogy a századok óta tartó: — népboldogító ígéretések, sokszori szép szavakban nyilvánuló — ki nem elégtelensége miatt — sok elfojtott tűz ég a magyar nép lélek mélyein . . . *Hibás az — aki ezeket a veszélyt jelenthető, veszedelmes tüneteket nagyítva: izgatás anyagául használja fel . . . .! De még hibá-*

sabbak azok, akik, — bár a nemzetépítés terén szavuknak súlya van és mégsem tájrák fel a való helyzetet . . . Igenis! . . . — tudnia kell azt minden magyarnak, hogy a haladó idők kerekét megállítani nem lehet és az emberséges szociális reformok megvalósítása nélkül nem lehet itt boldog a nép . . . A falu bajainak kutatói azonban, — ne a magyar falu lelkétől idegenek legyenek, hanem olyanok, akik a néppel sorsközösséget vállalva, bölcsőjük ringásától mindvégig alapos ismerői a fel-feltörő jajjoknak.

Nem szégyen a szegénykedésünk! Az a szégyen, ha közönyösen megyünk el azok mellett, akiknek: az élet fáj s nincsen bátorságunk arra, hogy segítsünk ott, ahol kell és lehet

Hogy közéletünkben. — gomba módjára szaporodó pártok alakulnak — főokát abban látom, hogy tullici'álják egymást. — a felelőtlen, — magukat önkényesen vezetőnek kinevezett: „vezérek“ — az ígérgetésekben s fájdalom sokszor arról is megfélekedeznek, hogy lesben álló elleneink — minden percben ugrásra készen állnak, hogy a még megmaradott kicsiny országunkat: — újabb prédaképen osszák fel egymás között. . . . .

Tettek, alkotások — kellene ide és nem: — hetenként kibontott új, meg új lobogók! . . . . Jaj lesz nekünk, ha ez az elárvult nép újra csalódní fog vezetőiben s ha: — csak írott betű marad újra a nemzetmentő gondolatok és a határozatok özöne.

A nagyon alulra került: „szent magot“, ... a szín-tiszta magyar fajtát: átmenteni nyugodtabb életre; a falusi és tanyai világ népének munka alkalmat adva, — emberhez illő életlehetőségeit biztosítani ma: — mindennél elsőbb kötelesség.

Fájó szívvel látom, hogy az ősi föld — nagyon csuszik: a hajdanán — földjébe szerelmes magyar gazda lábai alól . . . .

Nem beszélek most arról, hogy a nemesi kuriák urainak is nagyon szomorú az orcája . . . . Mindenkinek kijut itt ma a keresztthordozásból!

Látom én azt is, hogy a falu népének veriték hullatása nyomában, — az emelkedő búza ár ellenére sem látszik az életnivő emelkedése. . . . . Amit keres: — hívja, — hívogatja az adó s a kamat . . . . *De megláttam azt is, hogy e bajok eredője sokszor: az igények fokozott növekedése; — az urhatnámság s a divat hóborltjának meggondolatlan majmolása . . . .* Azt meg fájó szívvel nézem mindenütt, hogy: mint fényes szárnyú lepke, rohanva siet a halálra, ha alkonyi órák jöttével — gyulnak a gyertyák — *úgy csalja a falu népét: „El, — a földtől — a rögtől“ — a városi csalfa fény.*

Vissza kell vezetni a föld fiait az ősi rőghöz, de úgy ám, — hogy azon az áldott földön: munkája után, — házanépével együtt emberhez illően meg is tudjon élni a magyar! . . . .

Az ősi hit; — az ősi föld szerelmesévé kell tennünk a népet és hiszem rendületlenül, hogy a Krisztussal együtt végzett apostolkodás; személyes pásztorolás: a segíteni kész szeretetmunkákon keresztül mindenek lehetséges azoknak a vezetőknek, akikre maga bizta rá az Isten ennek az elárvult népnek sorsa intézését. . . . .

S minket a szín-tiszta magyarság szállásain élő református keresztény magyarokat, — kiket: a történelmi magyarság élő lelkiismeretűl

küldött e szent földre maga az Isten — különösképen kötelez: az ősi hit és az ősi föld örök szerelme . . . .

Mondottam az imént, hogy: a Nép már ébred! . . . . Szándékosan mondtam így! . . . .

Nekem, kit — ide az élre az Isten állított, kell lenni annyi bátorságomnak, hogy meglátásaimat minden vonatkozásban személyválogatás nélkül, nyiltan tárjam fel: — elsősorban — a magunk fajta, velünk egy hitet valló testvéreink előtt.

Meg-megújulnak a panaszok az egyházmegyéktől kapott jelentések nyomán, hogy akiket az Isten a gyülekezetek élére állított: akik presbiterek, egyházi magasabb tisztséget viselők; földi javakkal megáldott gazdagok — vagy bölcsek világ szerint: — *az ugynevezett intelligencia — ezekben a nehéz időkben, — adassék tisztesség a kivételeknek, — nem áll erősen: hite, egyháza s lelkipásztora mellett.* Sokszor — éppen a nagy gyülekezetben vannak akadályai a fejlődésnek, mert a: „nem áldozunk“ jelszavával megrontott adómorál — sokszor nem hajlandó adakozóvá, áldozathozóvá tenni azokat, akiknek pedig az Isten a magáéból sokkal többet adott nekik, mint másoknak . . . .

Nem tudom akadna-e a mai időkben egy menetszázad: a református keresztyén hitvallókból és a vértanuságot örvendező lélekkel vállaltó hit-hősökből? . . . .

Ismételten mondom: adassék tisztelet a valóban tiszteletreméltó kivételeknek, de bizony sokszor egyedül maradvá küzdenek a lelkipásztorok s bizony: sok helyen üresen maradnak a nemesi családok, nagybirtokos urak — templomi székei.

A nép már ébred! . . . . Tudja, hogy az ősi hit s az ősi föld szerelmesévé kell lennie . . . . De, — ébrednie kell itt különösen azoknak az Istentől vezetésre kiválasztottaknak, akik őseikről reájuk maradt szent örökség birtokosai: az irányításban. *Kell, hogy ők legyenek a nemzet gerincévé s kell, hogy példamutató életükkel ők járjanak elől mindenütt . . . .* Különösen ma kell, mint imádságot megtanulni minden: a nép közül kinőtt magyarnak — a legnagyobb magyar vallomását: „*Mindenek előtt áll elöttem: — hűség a fajtámhoz!*“ . . . . „Dolgozom szorgalmasan s dolgozom önérettel. Lenyesik a szárnyaimat: lábaimon járok; levágják lábaimat — kezeimen fogok járni s ha ezeket is kiszakítják — hason fogok csuszni: csak használhassak nemzetemnek!“ . . . .

Fakult írásokat olvastam a nyáron . . . . Az idei lelkészi vizsgán egyik vizsgáló ifjú: a Vay-család hiteles okmánytáraiból kiemelt eredeti levelek alapján — igen szépen örökitette meg az 1821. évben meghalt s még életében a: „*nagy Vay József*“ nevet kiérdemelt, — hajdani kerületi főkurátorunk: emberi ábrázatát.

A tizenkétezer hold föld ura, tanuló fiahoz így ír egyik levelében: „Az igazi érték tanulására készülj. Szorgalmassággal és jó erkölccsel különböztesd meg magad másoktól“ . . . . „*Jó erkölcsben és az Isten félelmében légy állandó!*“ . . . . Irja más levelében . . . .

„*Bocskorban kezdeni — csizmában végezni*“ . . . . főur írja ezt, maga írásával: az igényesek, — a pazarlásra hajlamos ifjak oktatására.

Utazás közben, sohasem mulasztotta el, hogy a községek protestáns

paróchiáit felkeresse . . . „Tiszteletemet akarám tenni“ : . . . ezzel a barátságos köszöntéssel állt meg a kopott ruhájú kálvinista papok előtt . . . S ha vasárnap volt s harangszó alatt érkezett egy-egy faluba : „Semmi szín alatt nem mulasztotta el azt, hogy az istentiszteleten részt ne vegyen“ . . . Így van ez megírva ! . . .

Nos !, — . . . ilyen világiak, — ilyen világi vezérek illenek a Krisztus anyaszentegyházába . . . Nem elég a magyar presbiterséghez az, hogy vastagnyakú kálvinista voltunkat emlegessük, mint azt sokszor szemünkre vetik elleneink, hanem élővé, hatóvá kell lenni életünkön keresztül a bibliás keresztyénségnek és az Igének.

Igaz az is, hogy nekünk, a lekipásztoroknak is oda kell állanunk nagy őszintén ama tükkör elé, amelyben meglátszik a mi lelkiábrázatunk is ; nekünk is befelé néző tekintettel, alázatos magunkbaszállással kell oda állanunk Krisztus mellé, hogy cselekedtünk-e valami olyast, amelyek miatt kedvesek lehetnénk Neki is s a gyülekezetben velünk együtt élő testvéreinknek is.

Éber vigyázással kell ma mindnyájunknak védeni Isten ügyét, mert a modern pogányság s a többi ellenség valóban itt áll a kapuk előtt.

Az öntudatos református keresztyénség ; az élő hit kiépítése az emberi szívekben. csak : nevelés, személyes ráhatás ; példaadás ; Ige élés ; alázatos és imádkozó élet által lehetséges.

A példát pedig, — élni és mutatni mindenkinek kötelessége !. Ezért kell : nádfedeles kicsi falusi házakban ; városvegi nyomortanyákon ; nemesi kuriákban — városi palotákban — újból : Istenhez simuló, — főben és tagokban újjászületett, az őskeresztyén puritanizmus, egyszerűség, Isten félelem erényeit átélő s minden magyarban a testvért szerető, igazán Krisztusban hívő keresztyénekké lenni. *Minél előkelőbb állást tölt be közöttünk valaki — annál inkább hallania kell ajkáról a fiaknak a bizonyágtétel vallomását : „Református magyar vagyok s halálomig az maradok s nem szegyenlem a Krisztus evangéliumát“ ! . . .*

Ha az apák templomkerülők ; egyházuk dolgaival nem törődők ; az áldozathozataltól félrevonulók ; — meg fog halni az ifjúságunk . . . . S ha ők nem fognak állni erősen a bástyán : — meghal a nemzetünk is — mert, a jövőnk olyan lesz, amilyennek neveljük fiainkat.

Nagy megbékélés kellene ide közénk : — a különböző toplomokban imádkozó keresztyén magyarok között elsősorban . . .

Milyen szép volna, — az egy fronton való elindulás éppen most, — mikor a keresztyén nemzeti állam kiépítésének : örök halhatatlanja I. István, — a nagy király — 900 esztendő jubileumi ünnepére készül nemzetünk . . . .

Milyen szép volna, elvenni fulánkját az együttes — nemzeti ünnepelhetésnek. Lehet ez ! . . . mihelyt az egész nemzet és nem egy felekezet ünnepévé tétetik a nagy királyról való megemlékezés !.

Ha valamikor, úgy most kellene megmutatni a nemzet fiainak, azt az egységet, amelynek átélése felette kívánatos volna a külföldről ideérkező idegenek előtt . . . . Az István király napi máskori, — káprázatos fényű s költséges külső pompával ékesített, ragyogó külső felvonulás helyett, milyen nagyszerű : a magyar feltámadást előkészíteni segítő nagy, — élőcselekedet volna — valamelyes : a magyar nép nyomorát, elmara-

dottságát, szegénykedését megsegítő olyan szociális alkotás létesítése, — amelynek nyomán éreznék és látnák a szegénykedő tömegek, hogy az igazi kereszténység ünneplésének lényege: a segítő, — a lelkeket megmentő szeretet!

Milyen felséges szép volna az, ha valamelyes pompanélküli, csendes, alázatos, — bűnbánó felvonulás alakjává át templommá az utcákat úgyannyira, hogy a szomorú orcájú magyarok láttára, — *ihletett művészek a magyar fájdalom élő szobrát mintázhatnák meg egy egy magyar orcájának láttára . . .*

Hej, de nagy baj, hogy ősöktől itthagytott ékességeinkkel csaljuk meg a világot s eltakargatjuk a nyomortanyák koldus rongyait s nem mutogatjuk meg hihetetlen elárvult voltunkat . . . Bűnbánó, testvérként egymásra találó magyarok menthetik meg ezt a szerencsétlen országot és pedig azzal, hogy *igyekezzünk itt: — jobbak lenni más népek fiainál.*

Dehát, — nem ezt cselekedjük!

A reverzális követelés szomorú példáját — önvédelemből: — nekünk is követelnünk kell. Pedig minden bajt megoldana e téren, — az 1868. LIII. t. c. visszaállítása. Kövesse a fiú: — az apa s a leány az anya vallását. Míg akad vármegye, ahol — éppen a közeli napokban is — azt követelik, hogy megyéjük főispánja ezután csak római katolikus vallású legyen; míg sok ezer hold magyar föld ura, hirdetésben adja közzé, hogy birtokain, csak katolikus vallású cseléd és tisztviselő alkalmazható — . . . — addig az egy fronton való nemzet szolgálás nem marad más, mint jámbor óhajlás.

Itt kell elindulni nagy cselekedetek végzésére. Ilyen eseteknél kell felelősségteljesen a bűnre, amit elkövetni engedünk azok ellen, akik tekintet nélkül, hogy milyen vallást követnek, — vérük hullásával lettek megtartói a magyar rögnek. Ilyenkor kell felelősségteljesen arra az igazságra, hogy a názáreti Jézus nem a felekezeteiért jött ebbe a világba, hanem az emberért, akit sajnált és szeretett s akitől, ha majd megáll előtte ítélet tartásra, nem fogja kérdezni, hogy milyen templomban imádkozott ide alant, hanem a szívére fogja majd kérni, hogy meglássa, mennyi fért abba bele, az Isten, az ember, a család s a haza szeretetéből! . . . *Áldott lesz itt minden kéz; áldott lesz itt minden szív, — amelyik ennek az egységnek a kiépítésén segíteni fog lélek szerint, — Istennek is jókedvére . . . De Isten átka fogja sújtani azt, aki útjába áll, a magyar keresztények között kialakulóban levő treuga Deinek, — a jól értelmezett Isten békéje megteremtésének! . . .*

A munka és a hit; a jellem és a becsület: a köteleességtudás és a valláserkölcsei eszmények becsületét kell ide visszaállítani — mert minden magyarnak tudnia kell e szomorú időkben, hogy igaz a régi megállapítás: — *Mindenki annyit ér itt, — amennyit a haza javáért dolgozni tud! . . .* Nem az uralkodni akarás; nem az erőszakos diktatúrák; nem is a világ által irigyelt bölcsesség, hanem: *a jobb emberek tipusának kialakítása s a nagyobb szeretet javíthatja meg ezt a halálra siető világot!*

Még, — csak egyet! . . . Kálvin, — annak idején Ferenc francia királyhoz intézett szövegében; Luther a: „Német nemzet keresztényen nemes-

ségéhez" írott üzenetében fejtette ki, hogy a protestántizmus nem elszakadás az őskeresztyénségtől, sőt visszatérés ahhoz; Isten uralmáért — Krisztus király diadaláért s a nemzet boldogságának munkálásáért sürgeti a visszatérést az örökkőszálhoz, a Krisztushoz . . . . *A dogmákon vitatkozó — mai idők lelkipásztorai; — a látható, történeti egyházak lelki-vezérei, ha nem tudják megteremteni a keresztyénség egységes frontját, úgy: ama nagy reformátoroktól tanulva, — anélkül, hogy összehasonlítani akarnám velük magamat! — én a mindenek között legkisebb — szeretném odakiáltani a nemzet: — minden vallású keresztyén világi magyarjaihoz s nekünk is a Krisztusban magyar testvéreinkhez: Teremtsétek meg ti a várva-várt békeséget, — mert ha tovább gyűlölködünk, meghal édesanyánk, — a mi örökéletre rendelt s kiválasztott magyar hazánk! . . . .*

Míg így törnek elő a lelkem mélyéről az őszinte látások, vallomások: — akad azért itt, dicsekedésre méltó cselekedetek egész sora is, amiket öröm újra felelgetni.

Az egyházmegyék presbiteri és ifjúsági konferenciái; a Sárospatakon tartott, három napos csodálatosan szép: — lelkészek s tanítók megbeszélései; a tapolcai szép nap, amelyen hívó szavunkra mintegy ötezen jelentek meg kerületünk falvaiból s egy napon zengett az ének a buza-mezőkön át kibeszélhetetlen örvendezéssel a találkozó felett; a templomok és iskolák javítása és építése; a sok helyen megnyilvánuló áldozatkészség; az élő egyház és élő hit nyilván látható jelei — mint pásztorlúzek a sötét éjszakában égne, lobognak s biztatnak szebb holnapokkal . . . .

Az örök elégedetlenség, végzett munkáink bírálatánál: nagy — lendítő, — eleven erő a hívők számára a jövőt illetően!

Elnöktársammal együtt, ellenségei vagyunk az erőszakos diktatúráknak — de — nem tagadjuk el, — szükségességét az erős kéz irányításának . . . . Jól esik megvallanunk elnöktársammal együtt, hogy boldogok vagyunk annak a tudatában, hogy megbecsülnek bennünket: az egyházmegyék kormányosai — az iskolák igazgatóival egyben annyira, hogy ez esztendőben — időszaki kerületi tanácsot sem kellett összehívunk, mert irányításunkkal s velünk egységben folytak egyházkormányzati dolgaink a rendes mederben. Igyekszünk a törvényt s a szerzett jogokat mindenkor tiszteletben tartani, de igyekszünk takarékoskodni is. Igyekszünk mi magunk elől járva: mindig szolgálni és sohasem uralkodni s csak így jöhet létre az a minket felette örvendeztető harmónikus egység, amely megvan ma: a kerületi vezetőség; — az egyházmegyék kormányosai, az iskolák vezetői és az egész egyházkerület népével.

Csak a legnagyobb tisztelet hangján emlékezhetek meg mind az öt esperesünk és egyházmegyei gondnokunkról, akik megtesznek mindent arra nézve, hogy itt minálunk ékesen és szép renddel történjenek mindenek.

Egyházmegyék — egy esztendei életéről szerkesztett esperesi jelentések beszámolóí: a hit és erkölcsi élet; az anyagi ügyek; a misszió szolgálata; az egyházi kormányzás; a más felekezeti magyar testvéreinkkel való együttélés; az állammal való viszonyunk ismertetésében és bajaink őszinte feltárásában — minden tekintetben megnyugtatóak. A lélek, — a legtöbb gyülekezetben kész a jóra — csak a test erőtelen.

Az anyagiakban való szegénykedésünk az oka annak, hogy amit szereinénk, nem valósíthatjuk meg mindenütt s annak is, hogy: az Országos Köz-alap és nyugdíjterheink lerovása tekintetében alig javult a helyzetünk a multhoz képest.

Itt volna az ideje annak, hogy az alsóborsodi egyházmegye által felterjesztett, mai gyűlésünkön tárgyalás alá kerülő az az indítvány, hogy a párbér rendszerű egyházi adó valahára minden egyházra nézve kötelezően eltöröltessék, alapos tárgyalás alá vétessék. Nem jelentene ez menekülést az egyházi terhek viselésétől. Jelentene azonban az egyházi adózás progresszív alapon való megvalósítását. Felterjesztés volna készítenő kormányhatóságainkhoz aziránt, hogy a progresszív adózás elbirható terheinek vállalása után — *minden felekezetre nézve megvalósítandó volna a párbér eltörlése* s az egyházi és iskolai szükségletek fenntartásához szükséges hiányok fedezetére pedig: — *országos kulturadó kivetése útján történnék gondoskodás*. Első sorban az állam érdeke az, hogy fiai valláserkölcsi nevelésben, keresztyén hitben növekedjenek. Az állam érdeke volna az, hogy kenyér gondjától mentes lelkipásztorok, tanítók és tanárok álljanak őrtálló helyeiken s éppen ezért az egyház anyagi létének hathatósabb alátámasztására van ma nagy szükségünk. Kibeszélhetetlenül áldott hatása volna annak, ha a párbérszedés és egyéb, a lelkipásztort és tanítót a megélhetési lehetőségek előteremtésében tapasztalt lealázó: — jogszokások megszüntethetők volnának.

Hálás szívvel kell megköszönnünk a Kultuszminiszter úr s járadhatatlan államtitkárai segítő munkáit — azért a támogató szeretetért, amelyet új iskolák építése, nagyobb bajok és szegénység eseteiben rendkívüli és építési segély gyanánt juttattak kérésünkre intévényeink és elesettjeink megsegítésére.

Az egyházmegyékben: élénk, mozgalmas, munkás élet folyik csaknem mindenütt. Feltűnő bajokról, — jóformán csak a régi helyekről, mint Ricse; — érkezett szomorú jelentés.

Alsózemplén esperese tapasztalt bölcsességével, — erős kézzel tarlja kezében egyházmegyéje kormányrudját. Tiszteletre méltó elnöktársa, — a késői vénségben Istenhez hazatért: **Meczner Béla** egyházmegyei gondnok örökébe, — az erdélyi bércek: nemes fia, szent hagyományok örököse — *dr. gróf Bethlen Pál választatott el a gyülekezetek nagyszerű egyetértésének és szeretetének látható jeleivel . . . .* Számunkra a nemes gróf már nemcsak ígéret, hanem beteljesedés. Amit — adott: hitéről való bizonyágtévésül székfoglalójában, — zálog nekünk arra, hogy jövőben is: — jót és jól fog cselekedni új őrtálló helyén. Legyen áldott az Isten, aki nekünk adta őt. Szívből köszöntöm őt az előjárók sorában . . . . Érdeemes feljegyeznünk, hogy Alsózemplénben a mult évben inegépített és felavatott József-majori tanyai templom mellett — Sárospatak határában, egyszerű tanyai népek áldozatkészségéből a: *Dorkó tanyán egy másik tanyai templom is épült. Él ez az egyházmegye; fájdalom, hivei nagyon szegények!*

Alsóborsod — új választási cikluson esett át. Kipróbált vezetők: **Pósa Péter** esperes és báró **Bottlik István** egyházmegyei gondnok — vissza-

hívott munkatársaikkal együtt — jól ismert és szeretett vezérek gyanánt álltak újra az élre. Az egyhangú szeretet megnyilatkozása mellé, mellyel megbecsülte őket ismételten szeretett egyházmegyéjük, — tegyük oda mi is lábaik elé elismerésünk virágait s szíves Istenhozottal — Istenáldjonnal köszöntsük őket, mert bizonnal mondom, megérdemlik ők. . . . Alsó-borsod népe már sok esztendőkön át próbára tétetik s nagyon-nagyon ostromozza őket az Urnak a karja. Esztendők óta már: sirva vet itt a szántó-vető és sirva takar, mert mintha megrövidült volna felettük az Urnak karja. És mégis, így is — jó itt is a nép. Szeretne adni, áldozni, — csak volna miből. . . . Fájdalom a közegyházi terhek terén óriási nagy hátrálékaik vannak.

Felsőborsod fáradhatatlan, — örökké ifjú esperese és hűséges gondnoka; — a harmónikus együttes nagyszerű példamutatói. Mint szerető jó testvérek úgy állnak az élen egymást lámogatva. Soha el nem felejtendő hála él a szívemben irántuk, hogy olyan gyönyörűségesen széppé tették számomra az idei tavaszi generális vizitációt s még nagyobb öröme szívemnek, hogy láthattam azokat a szépséges szép felsőborsodi templomokat s azt a gyönyörű szép magyar fajtát, amelyiket elfelejteni nem fogok soha.

Abauj két fáradhatatlan előjárója; — az örök elégedetlenség bajvivói, — akik szüntelenül munkára serkentik a sereget s maguk is előljárnak a munkában és szolgálatban — vigyázva vigyáznak, serkentenek és buzdítanak mindeneket s úgy látom, hogy sikerrel. Esperesi jelentésben nyíltan tárták fel a bajokat s különösképen kötelességemnek ismerem teljesíteni az esperes kérését, üzenvén az abaujiak felé, hogy vigyázzanak, — mert úgy látja esperesük, hogy az ifjúsággal való törődés s az ifjúsági konferenciák tartása nem olyan hatalmas iramú, mint volt eleinte s mint aminőnek lennie kellene. Minden szeretetemmel mellettük vagyok, méltóknak ítélem arra Abauj vezetőit, hogy megbecsülje őket is a kerület népe.

Gömör: — a végek hűséges őrtállói, — lelkészi és világi vezértük mindnyájunktól csak tiszteletet érdemelnek — szüntelenül való éber vigyázásukért. Ezek az apró, kicsi, határmenti gyülekezetek valóban olyanok a szememben, mint a kuruc idők hegyen meggyújtott őrtüzei, — messzire szórva fényt, világosságot a sötét magyar éjszakába. A tiszteletreméltó nemesi sarj, — a tisztas vénség koronájával áldottan is példaként előttünk világló egyházmegyei gondnok agilis esperes testvérével példamutatók valóban, — mindnyájunk számára. *Ne mondja senki, hogy hát akkor miért voltak előbb a kemény beszédek, ha annyi biztató jel s annyi áldott bizonyágtétevés szolgálata, mint boldog hiradás jelentkezik az egyházmegyéken át. . . .* A fénynek árnyéka is van. Még égnek, lángolnak a Krisztus gyújtotta szent tüzek. Jajj volna minekünk, ha nem kapnánk innen-onnan szent biztatásokat. S aztán, — avagy az édesapa, — gyermekeivel szemben nem e mindig örökké elégedetlen? *Hogyne!*, nálam is így van ez, mert szeretném, hogyha az utánunk jövő nemzedék boldogabb volna, mint mi!!

Az áldozatkészségek szinte fel nem sorolható jeleit mutathatom be jelentésem kapcsán. Minden adakozásról nem tehetek jelentést, de a fel-tűnően nagyobbakat, — hadd említsem meg.

Alsözemplénből nagyobb adományok: Sátoraljai helyben: **Vidonyi László** 1000 pengős adománya szegénygondozásra. **Szabó Mihály** és neje 10.000 pengős értékű házuknak, — kulturházzá való átalakítására **Ladányi Miklós** gondnok és neje templomi műkö burkolat elkészítésére 1.400 P-t adományoztak. A gyülekezet 10.000 P-ös új orgonát készíttetett.

Alsóborsodban, — több templom megújított s iskola épült. *Miskolcon*: — **Pósa Péter** esperes kezdeményezésére, a **Kálvin Szövetség** és a gyülekezet támogatásával gyönyörű árvaház épült s mintegy 70.000 P. költséggel épülőben van immár Isten segítségével az új fatemplom. Mezőcsát 1.960, Ládháza 760, Tiszapalkonya 1.120, Átány 1.650, Ujlőrincfalva 1.500, Egerlövő 2.000, Mezőnagy Mihály 850, Diósgyőr 1.300, Kisgyőr 1.872, Hejőpapi és Gelej 4.000, Hejőbába 1.000, — Miskolc szeretetadományokkal és kisebb nagyobb épületjavításokkal közel 25.000 P-t költve a kivetett egyházi adón felül, kétségtelenül az élet jeleiről beszélnek.

Felsőborsodban: a nyomári egyházban: **Petus László és neje Adorján Julianna** 8.000 □-öl földet adtak a Szeretetszövetség céljaira, Sajóecsegen: **Vatay Béla és neje Szegő Irma** a templomba saját költségükön vezették be a világitást.

Abaujban: Gibárton: — egy maroknyi kis gyülekezet, — **Szombati András** buzgó tanítójuk kezdeményezésére 1.356 P.-t vállalt az Isten házának építésére. Nagybózsván **Lendvay József** 492 P.-t; **Özv. Magyary Lajosné** 348 P.-t adtak harangra. A *tomori kis gyülekezet* 7.700 P. t adott össze toronyépítésre. Felsőregmec 15.000 P.-ös építkezést hajtott végre. Az Abauji árvaház részére telket adományozó gönci kurátor: **Vas István és neje Szacsuri Katalin** *ujabban 10 hold szántóföldet hagyományozott a szent célra.* Ez az elevenítő lélek ölt testet Isten segítségével a tavasz jöttével, a gönci árvaházban, amikor is a kb 2000 □ öles telken, a Szeretetszövetség támogatásával, az abauji lelkészek 1 000 P. t kitevő adományával s a hivek közmunkájával kezdetét vette az építkezés s annak befejezése a jövő évre várható.

A *kis Gömörben* nagyobb adakozások ez évben nem történtek, de az egyház szeretet bizonyosságai itt is példákat mutatnak azzal és abban, hogy iskolák, templomok és lelkészlakok javítására itt is bőven adakoztak. Kelemér iskola céljaira telket vásárolt, Putnok 6 000 P. költséggel rendbehozatta templomát s a hivek e célra 4.000 P.-t már be is fizettek. Bódvalenke is sokat áldozott templomára. A bódvalenkei gyülekezet is nagy költséggel hozta rendbe a paróchiát . . . *Élünk, — vagyunk s leszünk!*

Országos zsinatunk december 7.-re van összehívva s minden reménységünk meg lehet arranézve, hogy tárgyalások során: — egyház és haza számára nagy kérdések megoldásával áldott munka végezői lesznek.

És most, tisztességtétel és kegyeletes megemlékezés okáért hadd álljanak még egyszer lelkiszemeink elé: kerületünk és közegyházunk ama drága halottai, akik életükben a szívünkhöz nőttek s akiket okunk volt nekünk is őszinte könnyekkel megsiratni.

Az alsózemléni egyházmegye: ötven esztendőn túl hűséggel szolgáló egyházmegyei gondnoka: **Meczner Béla**, ez az izig-vérig magyar ur és hittel hívő kálvinista magyar, tért meg atyái örökébe s aki egyike marad azoknak, akik nem halnak meg soha. Kötelességtudat; példaadás; szelidlelkület; a magyar népet szerető lélek — egyike volt azoknak a kedvesünknek, akiknek emlékezete és élete példa marad minden idők fiai számára a követésre. Sok szenvedései után legyen csendes siri álma s áldott emlékezete!...

Maklár Papp Miklós és Csontos József a sárospataki főiskola két országos hírű tanára, nekem is feledhetetlenül kedves jó tanáraink sirjára leteszem én is, a hálás tanítvány — hulló könnyeivel öntözött koszorúját, — de kerületem nevében is; — a lélek készségével hajtjuk meg fejünket, az áldott magyar szívüket eltakaró hant felett!... Buzgó imádság kél az ajkunkon mondván: Boldog szolgálak — kiket az Ur, mikor eljött hozzájok: mindég hűséges sáfarkodásban talált. Legyen áldott csendes pihenésük!

Geduly Henriket az ágostai ev. egyház nagynevű püspökét mi is megsirattuk. Az alkotásokban és nagy cselekedetekben — a halhatatlannok közé bekerült püspökvezér kihült szive felé odahelyezzük mi is a kegyeletes megemlékezés virágait.

Horthy István lovassági tábornok, a tiszántuli egyházkerület régebbi egyik nagynevű főkurátora. — sok kitüntetés részese, — minden tiszteletünkkel és ragaszkodó szeretetünkkel körülvelt Kormányzó Urunk édes testvére: — az izig-vérig magyar; az öntudatos hitű református testvér; a magyarfajta nép igaz barátja; a katonai ériyek tiszteletreméltó példányképe is ott nyugszik immár a kenderesi családi sírboltban; áldott munkái után pihen csöndesen. Részt kérvén mi is a szerető sziveket ért nagy bánatból, — vigyünk Isten elé imádságunkban őt is s dicsérjük Istent azért az ajándékért, — amit ez igazi férfi éltében adott ajándéknak a mi drága nemzetünk számára.

Lelkipásztorok — oda — tulra hazatért testvérek seregébe kívánczoktólünk jó néhány testvéreink: Czike Ferenc, Frencl Bertalan, Háger Miklós, Demeter Bertalan, Major Gyula, Szalóczy Pál lelkészek és Rozsonday Gyula segédlelkész testvéreink, — mentek át a tulsó partokra. Az örökélet; az újratalálkozás édes hitével veszünk tőlük mindnyájuktól bucsut s e hitben — bárcsak vigasztalást találnának azok a szerető szivek is, akik örökös busulással siratják kedveseiket, — akiket a lelkök nagyon szeretett.

Hozzám bejelentett és szívem szerint megsiraltott halottaink még rajtok kívül: Kerekes Imre volt diósgyőri; Váry Elemér volt tiszkeszi és Lebó István volt trizsi tanító testvéreink. Aztán idősb Andrassy Kálmán és Victor János ez a két: tiszteletreméltó — „Istenes vén ember“, ez a két bibliát tanító mester... Eötvös Ferencné és ifjú Kiss Albert testvéreink frissen hantolt sírjára is őszinte könnyeink omolnak.

Hogy elsirattam halottainkat, hadd legyen örömmek hirdetője is amaz örvendetes bejelentéseimmel, amelyek a mi szívünket is vidámitják.

Maklár Károly, — tiszántuli püspöktestvért, mint földit, énnekem pedig mint volt ládházai lelkipásztorok, — a kicsi paróchián szolgáló

lelkipásztor elődömet, a szerető testvért, a nevelt fiunkat, — a testvéri szív igaz érzéseivel köszöntjük. Nehéz igát vett vállaira. Ha olykor-olykor gyengülni kezdenek lábai, térjen ide közénk gyakorta lelkével, ide mindenkor hazajön s mi a szerető testvérek — sokat imádkozunk érte.

Domján Elek ág. ev. püspök testvért is szívünkhöz szorítjuk s buzgó imádság kél érte a szívünkben: Áldott, aki jött az Urnak nevében.

Dr. Ravasz László testvérünk, — a Magyar Tudományos Akadémia alelnökévé történt elválasztása alkalmával is méltán rászolgált arra, hogy egyetemes egyházunk minden, a szebb magyar holnapot váró magyarja áldja ő érte s a benne adatott kegyelem ajándékaiért az Istent!

Besseney Zénó igazgató tanácsunk hűséges tagja, pataki iskolánk szerelmese: — magyar kir. titkos tanácsosság nagy kitüntetésével becsültetvén meg, kell, hogy feléje is ölelésre táruljon ki mind a két karunk.

Dr. Trócsányi Józsefet a gondviselő Istentől nekünk különös kegyelemből — a sárospataki főiskola újkori megépítésére különös eszközül, — szinte pótolhatatlannak látszó nagy ajándéku adott: tudós tanárt, gazdát — ezt a mindenhez értő ezermestert — Kormányzó Urunk bölcsessége kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. Ez a kitüntetés rajta keresztül az Alma Maternek is szól. A hálás fiú és kitűnő tanítvány és tanár, a mindenkori jellemes és becsületes gazdája az ősi iskolának valóban a mi dicsekedésünk . . . . . Jól vagyon jó és hűséges szolgálóm, — a kevesen mindig hív voltál: többre bízlak ezután! Ő rajta beteljesült . . . . .! Adja Isten, hogy sokáig legyen itt közöttünk boldogításunkra és minél később hallatszék feléje az általam hivatkozott Ige második része: Menj be a te Uradnak örömébe! . . . .

Középiszkoláink tanári karában az idén nagy változások történtek. Szilágyi Benő a sárospataki, Fűrész Róza. Tóth Irén és Demes Péter a miskolci kertületi leányiskola, dr. Kosztolányi Zoltán a miskolci reálgimnázium. Kovács Dezső igazgató a sárospataki tanítóképzőintézetben teljesített hűséges szolgálataik elvégzése után, kérelmükre, kitelt szolgálati esztendőik sok áldott munkái elvégzése után — nyugalomba vonultak.

Szeretnék róluk sokat mondani; szeretnék velük külön-külön eldicsekedni, mert valóban olyan értékes gárda áll velük és bennük félre a tanári őrtálló helyekről, hogy egyikük-másikuk szinte pótolhatatlan a maga nemében. Nem tudom én melyik volt nagy s a legnagyobb közöttük a sorban, — csak áldom érte az Istenemet, hogy nekünk adta mindnyájukat örök dicsekedésül. A hűséges munkatársakat megbecsülő testvéri szív igaz érzéseivel — bocsássuk őket utjukra s szívből kívánjuk, hogy a nyugalom esztendeiben is legyenek és maradjanak örökre a mieink!! Áldassék az Isten ő érettük is!

Dr. Egey Antalt az új — képezdei igazgatót — melegen, kézszorítással és biztatásokkal üdvözljük új őrtálló helyén s középiszkolánk többi új tanárai is mindnyájan legyenek szívünk szerint köszöntve e helyről is s kísérje Isten gazdag áldása minden jó munkájukat.

Igaz szeretettel köszöntöm *dr. Nagy Sándor Béla bodrogkereszturi lelkipásztor testvérünket*, aki ez esztendőben megszerezte a theol. doktori címet; megjelent, nagyértékű könyvével rászolgált arra, hogy ez igény-

telen megemlékezés által neve és élete munkái belekerüljenek az egyházkerület történetébe.

25 éves lelkipásztori szolgálatuk betöltéséről kaptam hiradást : Gombos Imre kistokaji és Eötvös Ferenc szederkényi lelkészekről. Ugyanez a hiradás jött dr. Szabó László miskolci gimn. tornatanár felől is. Öröm volt hallani a hírt, hogy Keresztes Jenő szederkényi tanító-testvérünk már 30 éven át kitünő tanítója egyházkerületünknek. Felhasználom az alkalmat arra, hogy jelen közgyűlésünk során róluk is szeretettel emlékezzem.

Segédlelkészeink névsora : folyton változik. Ma itt, holnap más helyen vannak. Bárcsak tudnék adni mindenkinek egy kicsi boldog szállást — sajnos több mint husz állásnélküli s. lelkészről nem tudunk jelenleg gondoskodni. Dehát, — jó az Isten s idejére rólok is gondot visel! . . .

Tanítói munkák jutalmazásául, az igazgatói cím kitüntetését szoktuk adni az arra érdemeseknek. Az erről szóló határozatunk és rendelkezésünk a tanügyi bizottság jelentésének ismertetésével lesz bejelentve.

Lelkészek egymás közt ez évben is cserélték állásaikat. Így : dr. Nemes Andor hangácsi lelkész cserélt — Mikola István hevesi lelkésszel. Derzsi Endre tomori lelkész cserélt — Sebestyén Sándor hajdudorogi lelkésszel. Zeley László szakácsi lelkész cserélt : — Pólya Ferenc nagymajláti lelkésszel. A távozókon s a közénk jött új testvéreken az Isten kegyelme legyen állandó segítség.

A miskolci egyház számára egy új állami fizetéses ; a diósgyőr vasgyári egyház részére egy, a Vasgyár igazgatósága által fizetett hitoktató lelkészi állást sikerült kapnunk a Miniszter úr és Vasgyár vezérlő bizottsága támogatásával. Az elsőre : Császár József vallástanári vizsgát letett segédlelkész, az utóbbira : Kolumbán György lelkipásztortestvérünk nevezettek ki. Szívünk szerint kívánunk áldást minden jó munkájokra.

Magam munkáiról, — most sietnem kell nagyon! — nem érkeztem jelentést készíteni. Nyitott könyv az életem. Hivatalos lapunk sokféle munkáimról írt annak idején. Minek emlegessem. Egyházmegyék : iskolák ; konvent — minden illetékesek tudják s látták, hogy amit lehetett és kellett, igyekeztem elvégezni. A jó rend és fegyelem érdekében erőim és képességeim szerint igyekeztem : — ha jól — ha rosszul — előljárni. Elintézetlen akta hivatalomban nincsen ! Hogy ez így lehetett, Isten után munkatársaimé az érdem. Hivatalom irodai munkáinak nagy feladatai teljesítésében irányítással hűséggel végező titkárom és s. lelkészeim megértéssel állnak rendelkezésemre. Nem egyszer, de többször : — az egyházkerületi főügyész, egyházkerületi főjegyző és jegyző testvéreim is helytállnak éretem. Itt is megköszönöm illő szeretettel, hogy támogattak mindennemű jó törekvéseimben. S ha cselekedtem valami jót, nem én : — hanem a szívemet a jórahajtogató lélek cselekedte azt. Áldassék érette az Isten !

Hátra van még valami, amiről nem szabad elfeledkezniem.

Nagy az én szívem öröme, hogy amit elmondandó leszek, azt — a szív különleges örömevel mondhatom el.

Ezelőtt 25 esztendővel, — a gömöri egyházmegye őszi gyűlésén, — így van megírva : — egy : — mindenek szeretetével körülrajongott, tetterős, a lelkipásztorokat, a tanítókat, a tanárokat, a presbitereket, az Isten adta népet — őseitől örökölt módon nagyon szerető ifjú világi embert

iktatott be az egyik világi tanácsbírói székbe. Ez az ifjú akkor — *drágalátos emlékü édesapja nagy nevének emléke megörökítésére 2000 koronás alapítványt tett a kicsiny gömöri egyházmegyénél.*

Felesküdött a hűséges szolgálatra s példát adott az áldozatos egyházszeretetre. És példát adott arra, hogy miképen becsüli meg a jó fiú az édesapát . . . . *Betartotta mindig, amit ígért! . . . .*

Ez a férfiú: az engemet öt eszlendő óta minden munkámban el nem képzelhető megértéssel és megbecsüléssel támogató elnöktársam; — kerületünk öt éves főkurátora s a közeli napokban a magyar népért dolgozó magyarnak drága jutalmát elnyerő Encs község diszpolgára: *Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok testvérem!*

A szívemhez szorítom őt ma, melegebben, mint máskor. Köszönöm az én Istenemnek, hogy: indítás, erő, gyámolítás volt nekem minden időben s bizonnal hiszem, a jövőben is az marad, — erőtelenségemben és akarásaimban! . . . *Áldassék érte is az Isten!*

Ennyi és jön újra az élet. Mit hoz a holnap: — ki tudja azt? Bármit hoz; Áldassék érte az Isten!

További szeretetükbe ajánlva magamat és minden munkámat, vagyok a régi szeretettel

Miskolc, 1937. november 10.

alázatos szolgájuk
Farkas István
püspök.

Közgyűlés a maga egyetemében is a gondviselő Isten iránti hálával emlékszik meg tisztelettel és szeretettel körülövezett püspökének öt éves működéséről, mely alatt erejét nem kimélve nemcsak az íróasztalnál, hanem a nép között járva, a nagyokat és kicsinyeket egyaránt felkeresve, szolgálta a hitbeli és nemzeti megújulás ügyét. Szerető, megértő szívet s tiszta eszméket vitt a mindezekre reáutalt közéletünkbe, s ajkán a lelkeket ébresztő trombita bizonyos, határozott zengése szólt. Helyesli és magáévá teszi rosszaságát azokkal szemben, akik a magyar nyomort izgatás, vagy felelőtlen ígéretések anyagául használják ki: de magáévá teszi keserű vádolását azok iránt is, akik elfedezni, vagy eltitkolni s nem gyógyítani igyekeznek szavuk súlyával népünk sanyarú állapotát. Egyetért vele abban a követelésben, hogy minden magyar számára emberhez illő életet kell teremteni. Oszítja aggodalmát abban a tekintetben is, hogy az értelmiséghez tartozó egyháztagok nagy része nem áll erősen hite, egyháza s lekipásztora mellett. Szeretné látni a mai értelmiség soraiban is a néhai nagy Vay Józsefek szellemi és lélekörököszeit, akik vezetők és példaadók tudnának lenni hitben, hűségben, alázatosságban, áldozatra és szolgálatra való készségben. Viszont egyházkerületünk első pásztorának szavaival

élve, alázatos befelénézést, önvizsgálatot kíván a lelkipásztoroktól is s folytonos törekedést az Isten és emberek előtti kedvességre. Óhajtja a felekezeti ellentéteket, különbségeket áthidaló magyar nemzeti egységet, társadalmi összefogást is s István király emlékének fényes és költséges külsőségek helyett olyan megünneplését, amely újabb kivándorlási lehetőségek feltárása helyett azt igyekeznék lehetővé tenni, hogy a sokat szenvedett magyar nép végre honját lelje e csonka hazában. A maga álláspontjának ismeri el az áldatlan reverzális harc megszűntetését, az 1868. LIII. t. c. érvényének visszaállítását. Nagy megnyugvással látja az egyházkerület és egyházmegyék kormányának erős és hű kezekben tartását, az élre állítottak öszhangzatos együttműködését. A párbér eltörlését s a kulturadó bevezetését jelen közgyűléséből is szorgalmazni kívánja. Háláját fejezi ki a közoktatásügyi kormányzat segítő munkáiért, önzetlen céljainkat méltányló támogatásáért. Reményteljes bizalommal néz a jó vezéreket uraló, sok bajjal küzdő, de hitben és szeretetben állhatatos egyházmegyék élete és munkája elé. Az adakozás nagyszerű jeleiért áldja a sziveket mozgató Isten kegyelmét, az adakozóknak és építőknek elismerését fejezi ki. Halottaink emlékét kegyelettel őrzi; az ujonnan élre állítottak elhivatásának, a kitüntetettek megtiszteltetésének, szolgálatuk évfordulóját ünneplőknek örömeiben együttérző szívvvel osztozik; a szükséges részvét- és üdvözlő iratok megszerkesztésével és elküldésével lelkészi főjegyzőt megbizza. Huszonöt évvel ezelőtt gömöri tanácsbírónak beiktatott főgondnokát, mint Istentől nyert ajándékot szive melegével, lelke teljességével öleli körül. Püspökünk jó munkája iránt jóváhagyó bizalommal viseltetik s neki munkatársaival együtt további testi erőt, szellemi frissiséget, szívbéli örömöket és lelket gazdagító ihletést kíván, a püspöki jelentést pedig jegyzőkönyvében megörökíti.

Lukács Béla tanácsbíró annak a nézetének ad kifejezést, hogy a háboru óta több üdvös intézkedés történt a földnek a magyar nép kezéből tapasztalt kicsuszasának megakadályozására; továbbá, hogy az értelmiséghez tartozók vallási közönye ma sajnosan általános egyháztársadalmi jelenség.

Nádházy Bertalan jegyző indítványára közgyűlés kifejezi azt az óháját, hogy a püspöki jelentés különleomatban, mindenki számára hozzáférhetővé tétessék.

8. Farkas István püspök az 1937. évben végzett egyházlátogatásáról a következőket jelenti:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Püspöki jelentésemben már érintettem ama munkáimat — amelyeket ez esztendőben is, Isten kegyelméből a generális vizitáció áldott munkáin át végezhettem munkatársaimmal együtt Isten dicsőségére a nemzet és az anyaszentegyház építésére Nagy öröme szolgál szívemnek olvasni, a sokszor bizony el nem képzelhető fáradalmak után — azokat a gyönyörűségesen szépen, csodálatos élethűséggel megírott jelentéseket, amelyeket az egyházkerületi Főjegyző úr ékes tollán kapok elsősorban én, de hiszem, hogy a kerület népe is — ajándék gyanánt.

Megvallom őszintén nagyon jól esik olvasnom ezeket az írásokat, mert bámulatos és tiszteletreméltó nagy figyelemnek, szakadatlan éberségnek a jele azok az általam végzett igehirdetésekről készített referádák — amelyeken keresztül én magam is újból gyönyörködve hivatgom vissza azokat a kedves órákat, amelyeket a gyülekezetekben töltök el s ezek a visszaidézett igehirdetéseim nekem okoznak elsősorban örömet.

Ez év tavaszán: Felsőborsodban jelentünk meg. Két részre osztottuk látogatásunkat: Május 18—25 s aztán május 30 tól június 5-ig, a következő gyülekezeteket kerestük fel: Sajóbábonny, Alacska, Sajókápolna, Kondó, Sajólászlófalva, Radostyán, Parasznya, Varbó, Berente, Borsod, Edelény, Hangács, Nyomár, Ziliz, Boldva, Sajósenye, Sajóvámos és Sajóecseg.

Ősszel: szintén két részben végeztük a látogatást és pedig szept. 21-től 26 és október 2—6-ig.

Felkerestük: Kisgyőr, Bükkaranyos, Borsodharsány, Vatta, Emőd, Ládháza, Mezőnyék, Mályi, Kistokaj, Szirma és Hejőcsaba községekben lakó testvéreinket a jelzett idő alatt.

Az imádkozó lélek nyilván látható jeleivel megírott egyházkerületi főjegyzői jelentések után, nincsen semmi értelme annak, hogy én ismétlésekbe bocsátkozva újabb beszámolót adjak. Csak annyit kívánok leszögezni, hogy aki ott járt velünk ez utakon velem együtt bizonyíthatja, hogy feledhetetlenül szép napok voltak ezek a látogatások. Felsőborsod népe a tavasz temérdek virágai mellé az örvendező ember lelkének minden virágával ékesítetten várta püspökét s az őszi tájakon pedig Alsóborsod gyülekezetei — amikor temérdek őszirózsa bimbózott már, ismerte hajdani esperesét, forró meleg öleléssel várta újból való találkozásokra. És nekem jólesik újból, — a csordulásig megtelt érzések háláadó bizonyosságtevésével, bizonykodni; — hogy nincsen olyan hálás nép ezen a világon, mint a mi magyar kálvinista népünk, — ha megbecsülik őket igazán.

Arra kérem mind a két esperes testvéremet és az egyházmegye gondnokait, — akik megtették mindent arranézve, hogy valóban otthon érezzem magamat úgy Felső mint Alsóborsod templomaiban, paróchiáin, iskoláiban és az általunk meglátogatott hajlékokban, hogy alkalomadtán közöljék e drága néppel szívem bensőséges örömét. A látogatások során, amint azt méltóztattak olvasni a főjegyzői jelenlés során vannak ugyan itt-ott bajok, de jólesik ország világ előtt kikiáltani abbéli örömmet, hogy mind a két egyházmegye népe követi az ősök utját és nagyszerű

vezérei irányításával, öntudatos keresztyén élet élésével készítik elő anya-szentegyházunk szebb holnapját.

Köszönöm Szentmártony Dániel és Zsóry György felsőborsodi vezéreknak és Pósa Péter esperesnek azt a minden munkáikon keresztül nyilvánvalóvá lett nagy szeretetüket, amelyeket a fogadtatások rendezésében; a gyülekezetben és a presbitériumban eltöltött ünnepi órák átélésében s a híveink meglátogatása terén is megmutattak azzal, hogy mindenütt ékesen és szép renddel történhettek mindenek. Köszönöm a falvakban élő nemes uraknak, gazdáknak, presbitereknek — az egyházak mind köz, mind tanácsos rendjeinek s a falu szegény népének, tehát minden a falvakban élő magyar testvéreinknek bennünket minden jóban támogató szeretetük megnyilatkozásait.

Köszönöm a járási főszolgabírák: Nyilas Ferenc, dr. Szentiványi Ferenc, Papp László, dr. Szepessy Gyula, dr. Várnay Bertalan dr. Szentmiklóssy Ödön és dr. Fekete Bertalan főszolgabíró uraknak fáradhatatlan segítő munkájukat abban, hogy intézkedéseik nyomában a községi előjáróságok is mindent megcselekedtek azért, hogy egyházkerületünk püspöke megbecsültesse s köszönöm, hogy jelentésükkel ők maguk is rászolgáltak arra, sok fáradságaik után, hogy illő tisztelettel köszönjem meg e helyen is támogatásukat.

Egyházkerületi Főjegyző testvérem és titkárom a tőlük megszokott figyelmességgel ez alkalommal is megtettek mindent azért, hogy segítő munkájokkal könnyebb legyen az én gyönyörűséges igám hordozása. Nagyon köszönöm segítségeteket.

Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Miskolc, 1937. november 8.

Farkas István
püspök.

Közgyűlés örömmel értesül a jelentésből is, hogy a generális vizitáció s püspökünk ennek keretében végzett fáradhatatlan szolgálatai áldásaiban újabb gyülekezetek részesültek. Ennek az áldott szolgálatnak folytatásához Farkas István püspöknek továbbra is erőt, egészséget, felülről jövő ihletést kíván: a munkatársai kísérőtársai, utjának előkészítői iránt kifejezett elismerést és köszönetet a maga részéről is nyilvánítani kívánja.

9. A lelkészjelölő bizottságot az E. T. II. t. c. 43. §. szerint, az egyházkerületi tanácsot az E. T. I. t. c. 142. §. szerint egy-egy évre kell megalakítani: ennek folytán:

közgyűlés az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság elnökének, Farkas István püspöknek helyetteséül dr. Enyedy Andor főjegyzőt, rendes tagjaiul Janka Károlyt és Zsóry Györgyöt, póttagjaiul Kovács Istvánt és dr. Trócsányi Józsefet választja meg.

Az egyházkerületi tanácsot a következő évre Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok el-

nöklete alatt Csorba György, dr. Enyedy Andor, Farkas Elek, dr. Horváth Zoltán, Hubay Kálmán, dr. Kérészy Barna, Kiss Ernő, Lukács Béla, dr. Marton János, Pósa Péter, báró Ragályi Balassa Ferenc, Svingor Jenő, Szentmártony Dániel, Téglássy András, dr. Trócsányi József és Zsóry György tagokból alakítja meg.

10. Elnökség jelenti, hogy az iskolák tanári testületei a középiskolai tanügyi bizottságba a nyugdíjba ment dr. Kosztolányi Zoltán helyére: Márczy Béla miskolci reálgymnáziumi tanárt, a szintén nyugdíjba ment Szilágyi Benjámint helyére: Tárczy Árpád sárospataki gimn. tanárt, Tóth Irén nyug. tanárnő helyére: Schnirtzné, dr. Scholcz Margit miskolci leánygimn. tanárnőt; Kovács Dezső nyug. igazgató helyére: dr. Egey Antal tanítóképző-intézeti igazgatót — választották.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, a megválasztottakat a középiskolai tanügyi bizottság tagjainak nyilváníttja s felhívja a sárospataki tanítóképzőintézet tanári karát, valamint a miskolci reálgymnázium és a miskolci leánygimnázium igazgató-tanácsait, hogy kebelükből két-két tagot válasszanak, illetve jelöljenek ki az egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottságba.

11. Meczner Béla elhalálózásával egy konventi tagság megüresedvén

közgyűlés Bernáth Aladárt konventi rendes tagnak, az ő helyére első póttagnak dr. gróf Bethlen Pált választja meg.

12. Lelkészképesítő bizottság beterjeszti következő jegyzőkönyveit:

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a tiszánineni egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1936. évi december hó 11-én tartott I. lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspök helyettes és Bernáth Aladár bizottsági tag elnöklete alatt: Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, Téglássy Andor egyházmegyei gondnok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Új-szászi Kálmán theol. tanárok, Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, mint vizsgálóbizottsági tagok utóbbi úgy is, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor, mint a vizsgálóbizottság elnöke meleg érzésekkel üdvözli a bizottság tagjait s a vizsgálóbizottság ülését megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes jelenti, hogy Farkas István püspök halaszthatatlan elfoglaltságára való tekintettel a vizsgán nem jelenhetett meg, hogy helyettesítésével őt bizta meg, jelenti továbbá, hogy ugyancsak hivatalos elfoglaltságára való tekintettel Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok sem jelenhetett meg a vizsgán.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Mátyás Ernő, mint a bizottság előadója jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra Nagy Imre jelentkezett, aki a szeptemberi vizsgáról betegsége miatt maradt el. Jelenti, hogy abszolútoriuma rendben van, házi dolgozatait a szabályszerű időben elkészítette és beadta, hogy folyó hó 10-én zárthelyi írásbeli dolgozatát is elkészítette s azokat a szaktanárok elfogadták így semmi akadálya nincsen, hogy szóbeli vizsgálatra álljon.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra bocsátott ifjú a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel vizsgázott.

Szóbeli vizsgálat befejeződven az elnök az eredményt vizsgázónak kihirdeti.

Az 1936 dec. 11-én tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	Írásmagyarázat		Bibliai vallástan		Ker. vallástan	Ker. erkölcstan	Egyházi szónoklat	Az írásbeli vizsga eredmény.	Általános osztályzat
		őszöv.	új-szöv.	őszöv.	új-szöv.					
1.	Nagy Imre	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.

A vizsgázott ifjú kibocsátása a vizsga színhelyéről a theol. tanári szobából történt. amely alkalommal Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató az új s. lelkészt átadta az egyházkerületi elnökségnek, ami után Dr. Enyedy Andor püspök helyettes Máté ev. 10. r. 40. v. alapján tartott megragadó kibocsátó beszédet, buzdítva őt szent hivatásának végzésére. A megindító érzéseket árasztó kibocsátó beszéd után Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató felvette tőle a hivatalos esküt. A felemelő ünnepély Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes buzgó imájával végződött.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes elnök.

Dr. Mátyás Ernő
a bizottság előadója.

Bernáth Aladár
bizottsági tag, világi elnök.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a tiszáninneri egyházkerület lelkésképesítő bizottságának Sárospatakon 1936. évi december hó 11-én tartott rendkívüli lelkészi vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak: dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és Bernáth Aladár bizottsági tag elnöklete alatt: Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, Téglássy Andor egyházmegyei gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán theol. tanárok, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, mint vizsgálóbizottsági tagok, utóbbi úgy is, mint a bizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor, mint a bizottság elnöke, szives érzésekkel üdvözlí a bizottság tagjait és a gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Mátyás Ernő, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a rendkívüli lelkészi vizsgálat egybehívását az tette szükségessé, hogy egy Elchlinger József nevű volt róm. kath. lelkész, aki református egyházunkba áttért, kérte külömbözeti vizsga engedélyezését. Ismerteti a rendkívüli vizsgálat engedélyezésének a feltételeit és megállapítja, hogy folyamodó kérése a szükséges okmányokkal fel van szerelve, kérésében áttérése indokait megfelelő komolysággal igazolja, jelenti továbbá, hogy a vizsgálatra folyamodó volt róm. kath. lelkész mellett jó bizonyságokat állítottak Sulyok István a királyhágómelléki egyházkerület püspöke és Kádár Géza a szilágyszolnoki egyházmegye esperese, jelenti, hogy folyamodó kötelező nyilatkozatot adott arról, hogy külömbözeti vizsgájának sikeres letétele esetén s. lelkészi elhelyezkedésre igényt nem tart és hogy általában lelkészi állást Magyarországon nem vállal. Jelenti végül, hogy jelölt a szabályzat által előírt zárthelyi írásbeli dolgozatát elkészítette.

Vizsgálóbizottság előadó jelentését tudomásul veszi és annak alapján folyamodót vizsgálatra bocsátja.

3. A vizsgálatra bocsátott jelölt a vizsgálati rend szerint kikerdeztetvén a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel vizsgázott. Szóbeli vizsgálat alapján azt is megállapította bizottság, hogy jelölt nem rendelkezik még református hitünk igazságaiban kellő jártassággal, amiért figyelmeztetni kívánja arra, hogy II. vizsgájára nagyobb felkészültséggel álljon.

Elnök az eredményt a vizsgázónak kihirdeti, komoly intelmekkel részesítve őt a teológiai tudományokban való nagyobb elmélyedésre és behatóbb buvárkodásra. Református anyaszentegyházunkban való lelkészi szolgálatához Isten áldását kívánja.

Áttért róm. kath. lelkész I. lelkészképesítő különbözeti vizsgája.
1936 december 11.

N É V.	Ker. vallásban	Ker. erkölcs- tan	Egyházi szertar- tásban	Az írás- beli vizsga eredm.	Általános osztályzat
Elchlinger József	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.

4. Téglássy Andor vizsgálóbizottsági tag indítványozza, hogy az erdélyi református egyházkerület lelkészképesítő vizsgálóbizottságának elnöksége értesíttessék e vizsgálatnak felvételéről.

Bizottság javaslat értelmében határoz és felhívja dr. Mátyás Ernő theol. igazgatót e jelentés megtételére.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes elnök.

Bernáth Aladár
bizottsági tag, világi elnök.

Dr. Mátyás Ernő
bizottság előadója.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a tiszáninneni egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1936. december hó 11-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak : Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és Bernáth Aladár bizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, Téglássy Andor egyházmegyei gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujzászky Kálmán theol. tanárok, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, mint vizsgálóbizottsági tagok, utóbbi úgy is, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor, mint a vizsgálóbizottság elnöke üdvözli a bizottság tagjait, annak gyűlését megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Mátyás Ernő, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra Szobonya Sándor segédlelkész jelentkezett, aki a szeptemberi rendes vizsgálatok alkalmából 1 tárgyból, mégpedig a gyakorlati teológiából elégtelen osztályzatot nyert. Jelenti továbbá, hogy folyamodó kéréséhez csatolt szolgálati bizonyítványával a szeptemberi vizsga idejétől tartó szolgálatát szabályszerű bizonyítvánnyal igazolja s hogy nincs semmi akadálya annak, hogy tőle a vizsgálat felvétessék.

Tudomásul szolgál.

3. A vizsgálatra bocsátott ifjú kikérdeztetvén a gyakorlati teológiából nyert „elégtelen“ osztályzatát „elégsegesre“ javította.

Vizsgálat befejeződvén elnök az eredményt kihirdeti, a vizsgázó segédlelkészt további tudományos buvárokodásra és hűséges lelkipásztori szolgálatra buzdítván.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes elnök.

Bernáth Aladár
bizottsági tag, világi elnök.

Dr. Mátyás Ernő
bizottsági előadó.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészsképesítő bizottságának 1937. június 15-én tartott I. lelkészsképesítő vizsgálatá alkalmából.

Jelen vannak: dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és Bernáth Aladár vizsgálobizottsági tag elnöklete alatt: Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai I. gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Zsiros József, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Mátyás Ernő theol. tanárok, utóbbi úgy is, mint a vizsgálobizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes elnök bibliaolvasás és imádság után meleg érzésekkel köszönti a bizottság tagjait s a vizsgálobizottság ülését megnyítja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes elnök jelenti, hogy Farkas István püspök másoldalú hivatalos elfoglaltsága miatt, valamint Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok és Téglássy András bizottsági tag szintén akadályoztatásuk miatt nem jelenhetnek meg. Jelenti továbbá, hogy Farkas István püspök őt bizta meg az elnökléssel, a világi elnöki tiszt betöltésére pedig Bernáth Aladár v. bizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy tanári kar az I. lelkészsképesítő vizsgálatra egy ifjúnak, Ablonczy Dánielnek a kérése teljesítését hozta javaslatba az elnökség előtt, tekintettel arra a körülményre, hogy ő a tanári pályára átmegy és a nyarat e pályára való előkészületekre kell felhasználnia. Jelenti, hogy püspök úr e körülményre tekintettel Ablonczy Dánielnek a vizsga felvételét engedélyezte. Abszolutóriumá rendben van, házi dolgozatait a kitűzött időre elkészítette és beadta, i. hó 14-én zárthelyi írásbeli dolgozatát is elkészítette, azokat

a szaktanárok elfogadták és így semmi akadálya sincsen, hogy szóbeli vizsgálatra álljon.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra bocsátott Ablonczy Dániel a szóbeli vizsgálat során az alábbi táblázatban feltüntetett eredménnyel vizsgázott. (Lásd táblázat.)

5. Szóbeli vizsgálat befejeződven, elnök az eredményt a vizsgát tett ifjúnak kihirdeti.

Az 1937 jún. 15-én tartott I. lelkészsképesítő vizsgálat eredménye.

N É V	Írásmagyarázat		Bibliai vallásban		Ker. vallás-történet	Ker. erkölcstan	Egyházi szónoklat	Az írásbeli vizsga eredm.	Általános osztályzat
	ószöv.	Új-szöv.	ószöv.	Új-szöv.					
Ablonczy Dániel	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

6. Ablonczy Dániel kibocsátása a főiskola tanácsterméből történt, amely alkalommal dr. Mátyás Ernő theol. igazgató rövid beszéddel a végzett ifjút átadta az egyházkerületi elnökségnek. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes pedig II. Tim. 2 : 3. alapján tartott a lelképásztori szolgálat felelőségét és magas követelményeit feltáró kibocsátó beszédet. A bensőséges érzésektől áthatott kibocsátó beszéd után dr. Mátyás Ernő theol. igazgató Ablonczy Dánieltől felvette a hivatalos esküt. Az ünnepi alkalom dr. Enyedy Andor püspökhelyettesnek buzgó imájával és áldásmondásával végződött.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes elnök.

Bernáth Aladár
bizottsági tag, világi elnök.

Dr. Mátyás Ernő
bizottság előadója.

JEGYZÖKÖNYV

felvétellett a tiszáninneri egyházkerület lelkészsképesítő bizottságának 1937 június 15-én tartott rendkívüli II. lelkészsképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak : Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és Bernáth Aladár vizsgálobizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai I. gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Zsiros József, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán theol. tanárok, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, utóbbi úgy is, mint a vizsgálobizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes szíves érzésekkel köszönti a vizgálóbizottság tagjait és a gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor elnök jelenti, hogy Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok és Téglássy András bizottsági tag másoldalú hivatalos elfoglaltságuk miatt a gyűlésen nem jelenhettek meg. Jelenti továbbá, hogy Farkas István püspök őt bizta meg az elnökléssel, a világi tiszt betöltésére pedig Bernát Aladár világi bizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 2 ifjú kért engedélyt. Névszerint Gönczy Árpád, szénior, aki 1936. év szeptemberében tette le az I. lelkészképesítő vizsgáját s aki az északamerikai egyesült államokban nyert ösztöndíjat, ahol tudományos terveinek valóraváltásáért több évet szeretne tartózkodni, amiért a szabályszerű időben nem volna kilátás arra, hogy a II. lelkészképesítő vizsgára megjelenjen. Tanári kar e körülményre tekintettel a vizgálóbizottság elnökségének javasolta a vizsga felvételének engedélyezését, amely engedélyt Gönczy Árpád meg is nyert. A másik folyamodó Karsay Sándor, aki 1934 szeptemberében szerezte meg az I. lelkészképesítő vizsgáját és közben a tanári pályára ment át. a szabályszerű időben tartani szokott szeptemberi vizsgálat idején tanári vizgát szeretne tenni, amely körülményre tekintettel akadályozva volna a f. évi szeptemberi vizsgákon való megjelenésben s ezért püspök úr neki is megadta az engedélyt arra, hogy rendkívüli lelkészképesítő vizsgálatra álljon. Előadó jelenti továbbá, hogy vizsgára folyamodók házi dolgozataikat a kitűzött határidőben megoldották, hogy zárthelyi írásbeli dolgozataikat is f. június hó 14-én elkészítették, amelyeket szaktanárok megbírálván, elfogadásra javasolnak, úgy, hogy semmi akadályja sincsen annak, hogy tőlük a szóbeli vizsgálat ielvételessék.

Vizgálóbizottság a jelentés alapján mindkét s. lelkésztől a vizgát felvenni határozza, Gönczy Árpád oklevelét 1938. szeptemberéig benntartja.

A vizsgálatra bocsátott ifjak a vizsgálati rend szerint kikérdezettvén az alábbi táblázatban feltüntetett eredménnyel vizsgáztak: (Lásd. a következő oldalon.)

Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes elnök a vizsgázott ifjaknak az eredményt kihirdeti s hozzájuk komoly életformáló erejű intelmeket szól.

Az 1937 jún. 15-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

N É V	Egyházi szónoklat	Gyakorlati theol.	Egyház-jogtan	Egyház-történet	Gyakorlati bibliai magy.	Írásbeli dolg.	Általános osztályzat
Gönczy Árpád	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles
Karsai Sándor	jeles	jó	elégs.	elégs.	jeles	jeles	elégs.

Dr. Enyedy Andor
püspök h. elnök.

Dr. Mátyás Ernő
bizottsági előadó.

Bernáth Aladár
bizottsági tag, világi elnök.

JEGYZŐKÖNYV

felvétetett Sárospatakon 1937 szeptember 13—16 napjain tartott I. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyh. kerületi főgondnok elnöklete alatt dr. Enyedy Andor egyh. kerületi lelkészi főjegyző, Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai I. gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József dr. Zsirus József, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, mint vizsgálóbizottsági tagok, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató úgy is, mint a bizottság előadója.

1. Farkas István püspök elnök meleg érzésekkel üdvözlí a bizottság tagjait, jelenti, hogy Bernáth Aladár ny. alispán egészségi okokból, Téglássy Andor egyh. megyei gondnok pedig hivatalos elfoglaltsága miatt a vizsgálaton nem jelenhetett meg.

Tudomásul szolgál.

2. Farkas István püspök felhívja a theol. kar figyelmét arra, hogy az anyaszentegyház nagy érdekeire tekintettel foglalkozzék a teológiai tanfolyam V. évesre való fejlesztésének a kérdésével.

Theol. igazgató jelenti, hogy e kérdés a tanári kar egy bizottságának már munkálatra ki van adva, amit a bizottság örömmel vesz tudomásul.

3. Dr. Enyedy Andor bizottsági tag, a lekipásztori képzésben fokozottabb szelekció, a népies igehirdetés biztosítása érde-

kében szólalt fel és a lelkészképzés reformjával kapcsolatban a teológusok gyakorlati kiképzése tekintetében rámutat arra a tág lehetőségre, amit a miskolci gyülekezet nyújt.

A kérdés felvetése során beható megbeszélés támadt s megállapítást nyert, hogy a theol. tanári kar a lelkipásztori képzés minden felvetett problémáját állandóan éber figyelemmel kíséri.

4. Dr. Mátyás Ernő igazgató jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra 15 ifjú jelentkezett, hogy abszolutóriumra mindenkinek rendben van. Jelenti, hogy a házi dolgozataikat mindnyájan elkészítették és beadták, hogy zárthelyi írásbeli dolgozataikat szeptember 11-én elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták s így semmi akadály nincs, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

5. A vizsgálatra bocsátott 15 jelöltnek a szóbeli vizsgálat megkezdődvén és a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak: (lásd a táblázatot.)

A szóbeli vizsgálat befejeződése után elnök az eredményt a vizsgázóknak kihirdeti.

6. A s. lelkészek kibocsátása felemelő ünnepély keretében folyt le a városi templomban. Ez az ünnepély istenisztelettel kezdődött, amelyen ígét olvasott és az ige szolgálatára is ösztönző lélektől inspirált buzgó imát mondott dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző. Az ígét Kalydy Miklós főiskolai szénior hirdette Ap. Csel. 1:8. v. alapján. Istenisztelest befejezése után dr. Mátyás Ernő theol. akad. igazgató a végzett ifjakat alkalmi beszéd kíséretében átadta püspök úrnak. Farkas István püspök Luk. 10:16. v. alapján mondott az Isten lelke által inspirált és a személyes keresztyén élet szépségeit hordozó lelkipásztori szolgálatról felemelő exmissziós beszédet, amelyben különösen megragadó gondolatokkal ösztönzött a hitben erős és értékekben gazdag magyar népünk építésére. A megragadó hatásokat keltő kibocsátó beszéd után dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző kivette az új s. lelkészekből az esküt s püspök az ifjakat felhatalmazta a lelkészi szolgálatokra. Ünnepélyes kézfogás után püspök áldásmondása zárta be a szép ünnepélyt.

k. m. f.

Farkas István
püspök, elnök.

Dr. Mátyás Ernő
bizottsági előadó.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok, világi elnök.

Az 1937. szeptember 13–14-iki I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	Írásmagyarázat		Bibliai vallástan		Ker. vallás-tan	Ker. erkölcs-tan	Egyházi szónok-lat	Az írásbeli vizsga eredménye	Általános osztályzat
		őszöv.	újszöv.	őszöv.	újszöv.					
1.	Botos Péter	jó	jeles	elégs.	jeles	jeles	jeles	jó	jó	jó
2.	Jánosi Ferenc	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3.	Kalydy Miklós	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4.	Kovács Pál	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégséges
5.	Marsalkó Bertalan	jó	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jó
6.	Orgoványi György	jó	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jó
7.	Putnoki Nagy Pál	elégs.	jó	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó
8.	Rózsai Tivadar	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
9.	Sáfár József	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
10.	Sipos Zoltán	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
11.	Szikszai István	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jó	elégs.	elégs.	elégséges
12.	Szilágyi István	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13.	Tóth Gusztáv	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14.	Tussay János	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
15.	Urbán László	jeles	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett Sárospatakon, az 1937 szeptember 15—16. napján tartott II. lelkészsképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly cigándi lelkész, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Zsíros József, dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theologiai tanárok; dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, lelkészsképesítő bizottsági tagok; dr. Enyedy Andor a bizottság előadója és jegyzője is.

1. Bizottság foglalkozott a csehszlovák uralom alatt levő tiszáninneni egyházkerület máris jelentkező, a jövőre pedig aggasztónak mutakkozó lelkészhiányával és egyhangú határozatával

felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűlés útján az egyetemes konventi elnökséghez, melyben kormányhatósági uton kieszközlését kéri annak, hogy csehszlovákiai tőlünk elszakított testvéreink egyházközsegeik lelkipásztorokkal szükséges ellátásában az eddiginél nagyobb lehetőségekhez juttattassanak s ebben az irányban készséggel felajánlja a maga készséges közreműködését abban, hogy a csehszlovákiai lelkészjelöltek főiskolánkon nyerhessék, vagy tökéletesíthessék theologiai kiképzésüket.

2. Dr. Szabó Zoltán theol. tanár indítványozza, hogy a II. lelkészsképesítő vizsgára jelentkező jelöltek a jövőben munkanaplójuk mellett naponkénti bibliatanulmányuk jegyzeteinek, írásbeli eredményeinek beadására is köteleztessenek.

Bizottság az indítványt magáévá teszi és felkéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a II-ik lelkészsképesítő vizsgára jelentkezőket, kötelezze mindennapi bibliatanulmányaik jegyzeteinek beadására.

3. Harangi László, amerikai tanulmányúttjáról hazatért s. lelkész és Szabó Gyula, angol-internátusi igazgató II. lelkészsképesítő vizsgájuk letételére halasztást kérnek.

Bizottság kérvényezőknek a halasztást megadja.

4. Dr. Enyedy Andor jelenti, hogy a II. lelkészsképesítő vizsgára 19 segédlelkész jelentkezett. Ezek közül Fintor Béla és Tóth Miklós első lelkészsképesítő vizsgát Kolozsváron tettek. Fintor Béla Nyiregyházán lakik és teljesített s. lelkészi szolgálatot, Tóth Miklós pedig Nekézsenyen, de egyházkerületünkben elhelyezésre nem tart igényt addig, amíg a nálunk végzetek nincsenek elhelyezve. Pógyor Lajos a csehszlovákiai tiszáninneni egyházkerületben szol-

Az 1937. szeptember 15–16-iki II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	A vizsgázó neve	Gyakorlati theologia	Egyház- jogtan	Magyar protestáns egyház- történet	Gyakorlati biblia- magyarázat	Egyházi szónoklat- tan	Az írásbeli vizsga eredménye	Általános osztályzat
1.	Bartus András	jó	elégséges	elégséges	jó	elégséges	jó	elégséges
2.	Baski István	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégséges	jó	elégséges
3.	Fintor Béla	elégtelen	jó	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégtelen
4.	Fürjész István	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó	jó
5.	Gróf Haller Gábor	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó
6.	Iglay Ferenc	jó	jó	jeles	jeles	jó	jeles	jó
7.	Kalmár András	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges
8.	Kiss László	elégtelen	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégtelen
9.	Kiss Péter	jó	jó	jeles	jó	jó	jeles	jó
10.	Koncz Sándor	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
11.	Kovács István	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó	jó
12.	Magó Ferenc	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó
13.	Novotny Gyula	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14.	Pógyor Lajos	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
15.	Sebestyén Sándor ..	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
16.	Szabó Dezső	jó	elégséges	elégséges	jó	elégséges	jó	elégséges
17.	Szücs István	jó	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
18.	Tóth Lajos	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
19.	Tóth Miklós	jó	jó	elégséges	elégséges	jó	elégséges	elégséges

gál. A vizsgára jelentkezettek házi írásbeli dolgozataikat megcsinálták, zárthelyi dolgozatuk tárgya: „A vegyes házasság szabályozásai mai törvényeink szerint“ volt. A dolgozatok eredményéről a szaktanárok jelentést tettek s azután a mellékelt kimutatásban feltüntetett sorrend szerint és eredménnyel lefolyt a szóbeli vizsga, melynek végével az eredmény kihirdettetett. Farkas István püspök szívből jövő atyai buzdítással bocsátotta el a most már oklevéllel bíró segédlelkészeket.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza   *Farkas István*   *dr. Enyedy Andor*
egyh. ker. főgondnok   *püspök*   *egyh. ker. főjegyző.*

Közgyűlés a jegyzőkönyvekben foglaltakat tudósul veszi. Kívánja, hogy az ujonnan vizsgázott ifjú lelkészek mind működési teret találva, új lendületet hozzanak egyházi életünkbe.

13. Mult évi egyházkerületi közgyűlésünk 91/1936. sz. határozatával az egyetemes konvent elé terjesztette Kovács Dánielnek, az abauji egyházmegye világi aljegyzőjének 1935. évben az egyházmegyei közgyűlés előtt a családvédelemről tartott előadását és pedig a tiszáninneri egyházkerület többi egyházmegyéinek véleményével egyetemben, amely egyházmegyék a javaslatokat letárgyalták és némi módosítással magukévá tették.

Az egyetemes konvent a missziói bizottság javaslatára ezt a rendkívül fontos kérdést napirenden kívánván tartani, a javaslatot megküldi a többi egyházkerületeknek is azzal, hogy a családvédelemre vonatkozó észrevételeiket, vagy amennyiben már foglalkoztak a családvédelem kérdésével, határozataikat az egyetemes konventre felterjeszteni szíveskedjenek.

Egyházkerületi közgyűlés, bárha a szóbanforgó javaslatot az összes kebelbeli egyházmegyék meghallgatásával terjesztette az egyetemes konvent elé, konventünk intenciójához képest ezt a családvédelmi javaslatot a tavaszon tartandó sárospataki lelkész-tanítói konferencia egyik programpontjává kívánja tenni s a leszűrt véleményeket és esetleges határozatokat elnöksége útján az egyetemes konvent elé terjeszti. Úgyszintén az ügy rendkívüli fontosságára és időszerűségére való tekintetből a júniusi egyházkerületi konferencián is külön pontban kíván foglalkozni a kérdéssel.

14. Egyetemes Konventünk a dunamelléki egyházkerület 186/1936. sz. határozata során, 299/1937. sz. határozatával: „Szabályrendelet a lelkipásztor-választás helyéről és a szavazás rendjéről“ cím alatt egy tervezetet küldött le közgyűlésünkhöz azzal,

hogy észrevételeit terjessze fel f. évi december 31.-ig, hogy ezeknek figyelembevételével egységes szabályrendelet-tervezet készüljön a lelkipásztorválasztásról, amely az egyházkerületek részére mintául és útmutatásul szolgálhat.

Egyházmegyéink letárgyalták ezt a tervezetet. Általánosságban jónak és hasznosnak véleményezik.

Közgyűlésünk a maga részéről is alkalmasnak és szükségesnek látja egy ilyen szabályrendeletnek az érvénybe léptetését. Arra nézve is kér azonban rendelkezést, két egyházmegyéjének véleményével összhangban, hogy az analfabéták, vakok, vagy igen korlátolt látóképességűek mimódon gyakorolják szavazási jogukat.

15. Árokháty Béla budapesti vallásoktató lelkész f. évi április 30.-án az Egyetemes Egyházzenei-Bizottság felállítása érdekében Egyetemes Konventünkhöz felterjesztést intézett. A konventi elnökség azzal küldötte el az iratot a püspökhöz, hogy az egyházmegyei közgyűlések, vagy még inkább a lelkészértekezletek foglalkozzanak ezzel a fontos kérdéssel s az egyházkerületi közgyűlés foglaljon állást. Egyházkerületünk egyházmegyei véleményüket előterjesztették. Ezek szerint fontosnak és szükségesnek tartják ének- és zenekultúránk fejlesztését és a hivatkozott tervezetet alkalmasnak látják az ügy tovább vitelére.

Közgyűlésünk fájdalommal ismeri azokat a hibákat, amelyek zenekultúránkban, de különösen egyházi éneklésünkben sokszor egész bántóan jelentkeznek. Nem egy gyülekezetünkben, mintha senkinek sem volna szívügye az énekügy. Eppen ezért igen kívánatosnak látja, hogy Árokháty Béla előterjesztése alapján az összes ének- és zenekultúránk ügye vétessék tárgyalás alá és történjenek sürgős és hathatós intézkedések ebben az irányban.

16. Egyetemes Konventünk 91/1937. sz. határozatával kerületünkhöz küldi Egerházy Lajos, az ORJÓ igazgatója által az intézőbizottság ülésében hozott határozatából szociális és gazdasági programját, azzal, hogy az egyházmegyék észrevételeiket terjesszék fel az Egyetemes Konventhez.

Egyházmegyéink foglalkoztak a tervezettel. Szükségesnek és hasznosnak találják, bár határozataikból kicsendül, hogy mindezek felett az evangélium hirdetése a fontos, mert újjászületett lelkek nélkül a szociális eredmények rövid életűek és nem országot formálók. Túl sokat is ölel fel a tervezet.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyetemes Konvent elé terjeszti egyházmegyéink véleményét azzal a

kéréssel, hogy az egyöntetű szociális munkákat méltóztassék megindítani magyar református anyaszentegyházunk kebelében.

17. Egyetemes Konventünk 301/1937. sz. határozatával egyházkerületünkhöz küldi, a tiszántúli egyházkerület 42/1936. sz. határozatával Konvent elé terjesztett, felsőszabolcsi egyházmegyei szabályrendeletet, mely az egyháztagok kötelességeiről és fegyelmezéséről szól. Határozatot kér arra nézve, helyesnek és szükségesnek látja-e egyházkerületünk az egyházi fegyelem gyakorlását illetően egységes végrehajtási utasítás, vagy szabályrendelet-minta készítését.

Közgyűlésünk igen fontosnak véli, hogy egyháztagjaink fegyelmezése tekintetében egységes gyakorlat fejlődjék ki. Lelki kárnak ítéli, ha nincs az illetékesek kezében evangéliumi komoly fegyelmezési eszköz. Amikor ezt megállapítja, előterjeszti azt a véleményét, hogy a csatolt szabályrendelet alkalmasnak mutatkozik a kívánt eredmények elérésére. Örömmel látja azt is, hogy a zsinat-előkészítő bizottságot mennyire foglalkoztatja az egyházi fegyelmezés kérdése. Azt találja azonban, hogy hiányzik a tervezetekből egy igen fontos kellék, mely Máté ev. 18:17 b)-ből adja az irányítást. Azt a bátor és evangéliumi lépést, hogy némely méltatlankat megfoszthassunk attól a jogtól, mely az anyaszentegyház anyagi fenntartását célozza, vagyis hogy a pénzt ne fogadjuk el és, hogy némelyeket kizárhassunk a hívek seregéből, meg kellene tenni.

Az adó, vagy adomány el nem fogadása és a kizárás is természetesen csak addig terhelné a méltatlant, amíg elkövetett vétkét megfelelő eljárással jóvá nem tenné.

18. Egyetemes Konventünk „Szabályrendelet a magyarországi református egyház levéltáiról“ alkotott tervezetet véleménynyilvánítás végett küldi egyházkerületünkhöz.

Közgyűlésünk a szabályrendelet-tervezetet elfogadásra ajánlja.

19. Egyetemes Konventünk 274/1937. sz. határozata, foglalkozván a theol. tanárok Sárospatakon 1937. márc. 5—6. napjain tartott konferenciájának 9. sz. határozatával, kimondotta, hogy a lelkészi továbbképzés ügyei számára, az Egyetemes Tanügyi Bizottság keretében, külön szakbizottságot alakít.

Felhívta az egyházkerületek figyelmét, hogy a bizottság működésének megkezdéséig is folytassák és fejlesszék a lelkészi to-

vábbképző munkát; továbbá felhívta az egyházkerületeket arra, hogy az egyházmegyei vándorkönyvtárakat mindenütt alakítsák meg és intézkedéseikről, valamint a meglévő egyházmegyei könyvtárak állapotáról, az Egyetemes Konvent elé tegyenek jelentést.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy a lelkeszi továbbképzés a sárospataki akadémiával karöltve, évek óta folyik.

Felkéri a theol. fakultás tanári karát, hogy a hivatkozott konferencia határozatainak szellemében készítse elő a következő lelkeszi továbbképző tanfolyamot.

Felhívja az egyházmegyék közgyűléseit, hogy vándorkönyvtáraik megalakítására vonatkozó tervezeteiket terjesszék fel a püspöki hivatalhoz. Egyben jelentsék azt is, hogy meglévő egyházmegyei könyvtáraik milyen állapotban vannak és használatnak-é a lelkeszek által.

Ezt a határozatot közgyűlésünk az Egyetemes Konvent elé terjeszti.

20. Egyetemes Konventünk 227/1937. sz. határozatában felhívta a theol. főiskolákat, hogy a theol. fakultások közös rendezésében megvalósítandó ifjúsági vezetőképző teológus tanfolyamra vonatkozó tervezeteket terjesszék fel az Egyetemes Konvent elnökségéhez.

A sárospataki theol. fakultás bemutatja tervezetét.

Közgyűlésünk az elméleti és gyakorlati irányba kiépített tervezetet az Egyetemes Konvent elnökségéhez felterjeszti.

21. Theol. akad. igazgató jelentést tesz a külföldön tanult teológusokról, akik közül az elmúlt iskolai évet Bertha Zoltán Pittsburgban, Erdélyi Dezső Halle-Wittenbergben, Harangi László Cambridgeben, Hegedüs Imre Utrechtben, Koncz Sándor Glasgowban, Kődöböcz József Halle-Wittenbergben, Vatai László Belfastban töltötte. A jelentés szerint az ifjak tudományos téren értékes munkát végeztek s megfelelő érettségükkel minden káros világnézeti áramlattal szemben megőrizték főiskolánk tudományos és világnézeti célkitűzéseire való hűséget.

Közgyűlés a jelentést örömmel veszi tudomásul s terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

22. Theológiai igazgató jelenti, hogy a folyó iskolai évben az első évre 10 növendéket vettek fel rendes hallgatónak. Felvettek még három rendkívüli hallgatót, akik közül egynek tanári oklevele van, tanári pályán óhajt maradni s tanári szolgálatának református szellemben való elmélyítése végett végzi a theológiát.

A második megszállt területre való s a teológia elvégzése után oda tér vissza. A harmadik kötelező nyilatkozatot tett arról, hogy a teológia elvégzése után egyházkerületünkben nem tart igényt elhelyezésre. A felsőbb tanfolyamokra még két jelentkezőt vettek fel, akik közül az egyik szintén nem egyházkerületünkben kíván annakidején alkalmazást nyerni.

Tudomásul szolgál.

23. Theológiai kar felterjeszti a 271/1937. sz. konventi határozat alapján elkészített: „A nőhallgatók felvételére, vizsgáira, nyilvántartására és foglalkoztatására vonatkozó szabályrendeletet.”

Közgyűlés a szabályrendeletet jóváhagyja és bemutatja az Egyetemes Konventnek.

24. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatónőcsa felterjeszti a theológiai kar ama javaslatát, hogy a lelkesztanítói oklevél megszerzésének kötelezettsége alól mentesítsenek külföldi tanulmányút címén: Kalydy Miklós, Rózsay Tivadar, Tussay János; középiskolai tanári oklevél megszerzése címén: Ablonczy Dániel, Sipos Zoltán; zenei hallás hiánya miatt: Botos Péter, Pazár Andor, Putnoki Nagy Pál, Sarkadi Nagy József, Sáfár József, Szikszai István, Szilágyi István, Tóth Gusztáv; egészségi okokból: Marsalkó Bertalan. Eszerint a tanítói oklevél megszerzésére köteleztetnek: Csontos István, vitéz Egry József, Jónás Imre, Kovács Pál, Orgoványi György, Sóhajda Mihály, Urbán László.

Közgyűlés az előterjesztett javaslat értelmében határoz. A felmentésre javasoltakat a tanítói oklevél megszerzésének kötelezettsége alól felmenti; a többieket a tanítói oklevél megszerzésére kötelezi.

25. Egyetemes Konventünk 226/1937. sz. határozatában felkérte egyházkerületünket is, hogy a missziói előadók 122/1936. sz. felterjesztése alapján, a vallástanítás módszereinek modernizálása és hatályosabb ellenőrzése céljából, kívánatos volna egyházmegyéenként vallásoktatási szakfelügyelet szervezése és pedagógiai szemináriumok tartása: tegyen tehát közgyűlésünk javaslatot ebben a tárgyban.

Az egyházmegyék közgyűlései nyilatkoztak. *Abauj*: egyházkerületenként javasol szakfelügyelőt; pedagógiai szemináriumokat egyházmegyéenként.

Alsóborsod: a szakfelügyeletet nagyon fontosnak véleményezi, de anyagiak miatt most megoldhatatlannak látja. A szemináriumokat egyházmegyéenként a nyári szünidő elején, vagy végén gondolja alkalmazni és kötelezővé kívánná tenni minden vallástanítással foglalkozó tisztviselő számára.

Alsózemlén: a szakfelügyeletet jól megoldottnak látja az iskolalátogatók szolgálatával. A szemináriumokra nézve, mivel 270/1936. sz. határozatával a Konvent véleményadásra az egyházmegyei tanügyi bizottságokat kötelezte, külön javaslatot nem terjeszt elő.

Felsőborsod: lelkészértekezletéhez és tanügyi bizottságához tette le ezeket a kérdéseket s később kíván javaslattal élni.

Gömör-Torna: a szakfelügyeletet nem tartja szükségesnek, mert ezt a szolgálatot az egyházlátogatás megoldja, fontosnak látja, hogy a vallásitanítás külön osztályoztassék és a tanügyi bizottsági elnök az eredményről külön jelentést tegyen. Kívánatosnak tartja, hogy évenként kisebb körzetben lennének szemináriumok s fel is kéri tanító-egyesületét, hogy gyűlései alkalmával a vallásoktatással is foglalkozzék és tartson mintatanítást.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy az E. T. I. t. c. 37. §. c. pontja szerint az egyházközség területén levő iskolákban a vallás és egyházi ének tanítására a lelképásztornak kell felügyelnie. Továbbá az V. t. c. 50. és 51. §§, valamint a népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika 290. és 291. §-a szerint az iskolalátogatók és az esperes kötelesek évente a népiskolákat megvizsgálni: ilyen módon a vallásoktatási szakfelügyelet háromszorosan is el van látva a népiskolákban. Szükségesnek az látszanék és ezt tisztelettel javasolja közgyűlésünk, hogy a más iskolákba járók vallás- és énektanítási munkáinak ellenőrzésére is terjesztessék ki úgy az iskolalátogatók, mint az esperesek felügyeleti kötelezettsége.

A pedagógiai szemináriumok tartását igen fontosnak véleményezi közgyűlésünk, de kívánatos eredményt csak akkor vár ezektől, ha minden vallásitanítással foglalkozó köteles ezeken résztvenni. Éppen azért, vagy tanügyi körzetenként, vagy egyházmegyéenként kellene tartani, a nagyvakáció elején, még jobb volna a végén.

A középfokú és középiskolák részére igen szükséges a vallásoktatási szakfelügyelet egyházkerületenként való felállítása.

26. Közgyűlésünk tárgyalta az Egyetemes Konvent 226/1937. sz. határozata alapján a középfokú- és középiskolák vallásoktatási szakfelügyeletének kérdését.

Közgyűlésünk igen sürgősnek és felettébb fontosnak találva ennek az ügynek a megoldását: elhatározza, hogy a középfokú- és középiskolák szaktelügyeletével, további intézkedésig, már most megbizzza dr. Szabó Zoltán sárospataki theologiai tanárt, köteletségévé téve, hogy egy-

házkerületünk területén lévő, bármilyen jellegű közép-fokú- és középiskolában, évente legalább egyszer felülvizsgálja a vallástanítást. Ilyen szolgálatban eltöltött napjainak napidíja fejében naponta 10 P-t és útiköltséget utal ki számára az egyházkerületi pénztárból.

A vallásoktatási szakfelügyelő, egyházkerületünk részéről, a látogatás és vizsgálat alkalmával szerzett tapasztalatairól, értesítést küld az egyházköztség lelkipásztorának és presbitériumának. Jelentést terjeszt elő a püspöki hivatalnak. A vallásoktatót, vagy vallástanárt pedig az esetleg tapasztalt hiányoknak pótlására szeretettel felhívja és szükséges útbaigazítással ellátja.

Közgyűlésünkől felkérjük a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter urat, hogy egyházkerületi vallásoktatási szakfelügyelőnk részére ingyenes vasúti utazást méltóztassék kieszközölni.

27. Egyetemes konvent 46/1937. sz. felhívására

közgyűlés az egyházmegyei adóügyi küldöttségek elnökei közé Janka Károly és Pósa Péter mellé mint harmadikat Farkas Elek abauji esperest küldi ki, illetve javasolja megválasztásra.

28. Az egyetemes konvent 1937. évi jegyzőkönyve 204. sz. pontjának határozatára a sárospataki tanítóképző igazgatója be-terjeszti az önképzőköri munka eredményessé tételét szolgáló javaslatát az egyetemes konvent elé való felterjesztés végett.

Egyházkerületi közgyűlés az önképzőköri munkát eredményesebbé tevő javaslatot, mely az általános elveket figyelembe veszi, kidomborítja és helyesen csoportosítja s minden vonatkozásban körültekintően jár el, felterjeszti az egyetemes konventre.

29. Az Egyetemes Konvent a közalap intézőbizottságának javaslatára felhívja az egyházkerületeket, nyilatkozzanak arra nézve, hogy az egyháztagnak összes állami föld, ház és kereseti adója után fél, vagy 1 százalékos hozzájárulással megállapítandó új közalapi járulék kivetését időszerűnek tartják-e s idevonatkozó határozatukat terjesszék fel az Egyetemes Konvent 1938. évi ülésére.

Tiszáninneri egyházkerületi közgyűlés, bár teljes mértékben méltányolja a közalap rendeltetési célját, de az egyházkerület földrajzi területét utóbbi években többszörösen és súlyosan ért elemi csapások miatt, a felemelést egyelőre csak elvben fogadja el, érdemileg egy év múlva kíván csak azzal foglalkozni, mivel na-

gyobb teher vállalására leszegényedett egyházaink nagy része teljesen képtelen.

30. Egyetemes Konvent 1937. évi jegyzőkönyve 81. sz. határozatát, melyben a missziói előadók értekezletének kerületenként missziói lelkészek beállítását célzó javaslatát elfogadja, leteszi a kerületre a további lépések megtétele végett.

Egyházkerületi közgyűlés a missziói lelkészek, egyházkerületi missziói lelkész, ifjúsági titkár stb. beállítására vonatkozó konventi határozatot örömmel veszi tudomásul, mint az egyház missziói hivatásra ébredésének beszédes jeleit s ilyen állások szervezésével, új missziói munkások beállításával maga is foglalkozik készséggel, mihelyt ennek eshetősége elkövetkezik s ilyen irányú konkrét javaslat kerül eléje.

31. Egyetemes Konvent 1937. évi jegyzőkönyve 93. sz. pontjában felhívja az egyházkerületeket, hogy akár maguk, akár az egyházmegyék közösen állítsanak munkába megfelelő ifjúsági lelkészt, vagy ifjúsági munkást.

Egyházkerületi közgyűlés elvileg helyesnek tartja a Konvent felhívását s annak az anyagi lehetőségek előteremtése után igyekezni fog a gyakorlati megvalósítására is.

32. A tiszántuli egyházkerület püspöke jelenti, hogy az egyházkerület a takarékosági okokból megszüntetett egyházkerületi missziói lelkészi állást újból megszervezi s ennek az állásnak javadalmazásához 2000 P segélybeli hozzájárulást, továbbá a kormányprogramban ígért tíz újabb államsegélyes protestáns lelkészi állásból a maga részére megfelelő részesedés biztosítását kéri.

Tudomásul szolgál.

33. Svingor Jenő egyházkerületi missziói előadó felolvassa a missziói bizottság által letárgyalt következő jelentését:

Mikor az egyházmegyei missziói jelentéseket átolvasva hozzákezdtem ehez az itt előadandó szerény munkálathoz, Isten iránt mondhatatlan hála ébredt szívemben. Ez a mögöttünk álló missziói év a békesség esztendeje volt. Csendesesen folyt az építés szellemiekben és anyagiakban egyaránt. Semmi sem zavarta a nyugodt, tervszerű munkát. Lehet-e drágább ajándékot nyerni, mint Isten kegyes oltalmát s az Ő oltalma alatt a drága lehetőséget anyaszentegyháza építésére? Mikor a világ négy sarka olthatatlan lánggal lobog, mikor parányi országunk, mint egy piciny zöldsziget úszik a gyű-

lőlködés fekete mélységei felett, Isten megengedi, hogy mi belmissziói munkát folytassunk; gyülekezeteket építsünk; veszendő lelkeket személyes pasztorációval térítgessünk. Valóban kegyelmi idő ez ám, hogy meddig tart, csak a mindentudó Isten a megmondhatója.

Néhai Baksay Sándor, mikor zsebében az Akadémia 200 aranyával hazament a halasi paróchiára, azt kérdezte a feleségétől és a lánytestvérétől: mit csinálnátok, ha megnyertem volna az akadémiai pályázatot? Én sírnék, mondá a testvére. Én vetnék, mondá a felesége. No akkor te nővérkém, sírj, te pedig ne vess feleségecském, itt a 200 arany a zsebemben. Az ember ilyesmit érez, mikor anyaszentegyházunk missziói életén végigtekint. Egyszerre akarna nevetni is, sírni is. Mennyi drága, szent öröm; mennyi szívettépő szomorúság. De még a szomorúság is fölfelé segítő szomorúság. Megható elnézni, hogy iparkodik mindenki megteremteni legalább a látszatot. Mennyire benne van már a lelkekben, a lelkiismeret titkos kamrájában a missziói köteleességtudat.

Igaz, van egy árnyék, ami nagyon sötét, bár egyelőre csak a beavatott szemeknek látható. A missziói munka már rég túl van a kezdeten. Sok helyen már a hanyatlása is elkezdődött. Még nincs ugyan bevallva, de sok helyen már világosan érzik az első lendület után a kikerülhetetlen csődöt. Mi lesz ezeken a helyeken? Ki fog erőt önteni az ellankadt tagokba? Ki fogja még egyszer föltární az élővizet, ahol a forrás homokba fulladt? Sok helyen a belmisszió már abban a stádiumban van, amit egy francia író szavaival jellemezhetnénk: „Azt lehetne mondani, hogy a halál kigyózik. Jön, megy; egyszer a sírhoz közeledik, máskor visszafordul az élet felé. Valami tapogatózás észlelhető a haldoklásban.“ Krisztusban újjászületett, megtért szívek nélkül a gyülekezeti misszió csak a haldoklás végső vonaglása.

De ami szinte könnyes örömeire indít, az a kétségbe nem vonható tény, hogy vannak gyülekezetek, ahol számottevő csapatok, erősen fegyvelmezett különítmények menetelnek a Fővezér, a király Krisztus nyomában. És ami ennél is megindítóbb: Szerte a gyülekezetekben vannak magános szívek, akik minden hangos szó nélkül, semmi érdemet, különállást maguknak nem tulajdonítva, mint Krisztus névtelen katonái dolgoznak a szent Ügy szolgálatában. Papok, tanítók, segédlelkészek, egyszerű presbiterek és gyülekezeti tagok végzik a legnehezebb és legszentebb kötelességet, a világ legtermészetesebb dolgának tekintve ezt, semmi elismerést nem nyerve, de nem is keresve. Százak s talán ezrek vannak egyházkerületünkben, akik Isten pecsétjét szívükön viselik, akikért Isten továbbra is óvja és dédelgeti egyházunkat.

Részletekre kiterjeszkedve érdekes mindenekelőtt megemlíteni, hogy az egyöntetű konventi és egyházkerületi irányítás ellenére is mily eredeti eltérések mutatkoznak egyházmegyénként a belmissziói munkában. Egyes egyházmegyék más más munkaágot favorizálnak. Mindenütt található valami meglepő újítás. Ez a körül-

mény épen nem elítélendő, sőt a nagyon is szükséges szabad mozgásról tanúskodik és az eleven missziói lelkületet, az ügy iránti szeretetteljes érdeklődést mutatja.

Abaujban derekasan felkarolták az ifjúsági munkát konferenciákon és a helyi egyesületekben. Kár, hogy az előadó nem említi névszerint az egyes helyeken tartott konferenciákat azok szereplőit és résztvevőit. Megemlíti Hári Dániel orsz. ifj. titkár ébresztő körutját, melynek kapcsán körülbelül 22 gyülekezet részesült áldott lelki hatásokban. Ugyanilyen áldott munka folyt a presbiterek közt a gyülekezeti körzet-konferenciákon, amelynek még gyakoribbá tételét s általában a körzeti munka még teljesebb kiépítését tervezik. A gyermekpasztoráció és a vasárnapi iskolai munka még mindig a kezdet zavaaraival küzdök. Dacára, hogy kiváló kézikönyvek állnak rendelkezésre, főként a kitünően szerkesztett belmissziói útmutató, melynek használhatóságát országszerte hálával ismerik el a misszió munkásai. A konfirmációi oktatás a régi rendszertelenséggel folyt, remélhető azonban, hogy az egységes tankönyv ebben a zürzavarban sok javulást és haladást fog eredményezni.

Abauj erős életkedvről és missziói készségről tesz tanuságot egyházmegyei lapjával is, melytől kellő felkarolás után az egész egyházmegye egy családdá forrasztását reméli. A szórványmisszióban nagy mulasztások vannak. Mentségül a fuvar és általában az anyagi fedezet hiányát hozzák fel, de vajjon van-e itt valami mentés — írja a missziói jelentés — mikor a kath. oldalon minden kicsi rést számon tartanak s nem is késlekednek behatolni az őrizetlenül hagyott helyeken.

Nem lehet említés nélkül hagyni a gönci presbitériumnak egy igen jelentős ténykedését. Minden urvacsora előtt körlevelet bocsát ki a hivekhez, bűnbánatra és urvacsorázásra hivatgatva őket. Sőt számon veszi az urvacsorát elkerülőket és személyszerint keresi fel, hogy figyelmeztesse őket keresztyéni kötelességükre. Hejce karácsony vilíáján küld szét minden családhoz lekipásztori levelet, melyben minden család és gyülekezeti tag a bibliai cítatumokon keresztül megkapja életkérdéseire és viselkedésére a legmegfelelőbb választ és tanítást.

Alsóvadász szegénygondnokot állított be, aki számon tartja a község szegényeit. Szántó közös reformációi ünnepélyt rendezett az evangélikus testvérekkel.

Az *alsóborsodi* jelentés mindenekelőtt egy pontos kimutatást ad arról, hogy melyik gyülekezetben milyen belmissziói munka folyik. Ebből kitűnik, hogy legintenzívebb a missziói munka Miskolcon, Diósgyőrben, Hejőcsabán, Hejőpapin, Tiszatarjánban és Noszvajon. Legáltalánosabb a vallásos esték tartása, élénk az ifjúsági munka, legelhanyagoltabb az iratterjesztés, a bibliaköri munkában pedig visszaesés észlelhető.

A vasárnapi iskolában csoportmunka csupán Miskolcon, Diósgyőrben, Hejőcsabán, Hejőpapin, és Gelejen van, amiről helyesen

jegyzi meg előadó, hogy ez felel meg valóban a vasárnapi iskola eszméjének. A konfirmációi oktatás itt is a régi mederben halad. A bizonytalanságot csak növelni fogja, hogy az új törvény 14 éves korra írja elő a konfirmációt, a konvent pedig 12 éves gyermekeknek iratott kátét, amire, mivel a legtöbb helyen nov. elején kezdődik az oktatás, máris szükség volna.

Előadó szerint kívánatos volna az elnéptelenedő vallásos estéket bibliaórákra átmódosítani. Az egyéni misszióknak, melynek szükségességét többen meglátták, alapja a bibliaköri munka. Különösen ahol szekta van, ott feltétlenül szükség es.

Nagy súlyt fektet a jelentés az iratterjesztés fejlesztésére. Ajánlja a Református Hiradót és az Iratmissziót, illetve annak evangélikáló röplapjait. A legnagyobb határozottsággal sürgeti az énekes könyvek és a tankönyvek olcsóbbá tételét. Egyenesen erkölcstelen dolognak kell nyilvánítani, — írja —, az énekes könyvekkel való üzérkedést. Az elmúlt évben Nagy Károly nevű debreceni könyvkereskedő 1.50 P-ért ajánlott hasonlíthatatlanul jobb kiállítású zsolttárokat, mint a Méliusz és pár napon belül olyan nagy igénylés futott be, hogy tized részét sem tudta kielégíteni. Vagy talán leintették ezt az akciót? Hasonló az eset a tankönyvekkel. Köztudomású, hogy a ref. tankönyvek a legdrágábbak. És mindig drágábbak, pedig nagyon rosszak. Szörnyű szegénységi bizonyítvány részünkre, hogy ezeken az elemi bajokon sem tudunk segíteni. Vajjon milyen érdekekbe ütközik itt a szegény népünk érdeke?

Külmisszióra 286 P gyűlt. Kevés, de valami mégis. Ellenben a szeretet munkák pénzbeli értéke 23.282 P. Többé kevésbé rendszeres gondozás volt Miskolcon, Hejőcsabán, Diósgyőrben, Hejőpáiban és Tiszakeszin.

A szórványmisszió képe még mindig nagyon szomorú ebben az egyházmegyében is. Legtöbbször az anyagiak hiánya miatt alig néhány egyházközség törődik a szórványokkal. Egy vagy két diakónus beállítása sokat változtatna a helyzeten.

A missziói munka két fő akadály a közöny és a munkatársak hiánya. Ám az első nem akadály, hanem indítóok kell, hogy legyen; a másodikra az a válaszunk, hogy a munkatársak ott állnak ki a porondra, ahol a lelkipásztor komoly missziói munkát indít. Nagyon élesen lát a missziói előadó abban is, amikor megállapítja, hogy ahol komoly missziói munka indul, ott kiütköznek a bajok. Ahol nincs lelki munka, ott bajok sincsenek. A gyülekezet nagyon kedves, békés gyülekezetnek látszik. Nem is ró nagyobb feladatot a lelkipásztorra. Nyugodtan pihenhet mellette, mint alvó gyermek mellett az édes anyja. Igen, alvó nyáját könnyű pásztorolni; de ha a hajnal felébreszti azt, legelőt keres, forrás után vágyik s bizony a pásztornak is ébren kell lenni s nagyon vigyázni és hordozni az élni akaró nyáj minden gondját. Nagyon komoly szavak s ha Isten úgy akarja, egyre több lelkipásztor fogja kita-

pasztalni a maga gyülekezetén ezek valóságát. A javaslatokat, mivel egyetemes jellegűek, jelen előterjesztés javaslatai közé soroztam.

Alsözemplén előadója rendkívül eleven képet tár elénk az egyházmegye missziói életéről, de ebben kétségbevonhatatlan érdeme van épen magának Főző Lászlónak. Mester az újabb fogások kieszelésében és fáradságtalan a munkában. Előtte a jelentőivek üres rovatai „kiáltó jajszavak; nem volt mit bele írni; vagy egy könnyed kézlegyintés: nem fontosak ezek; vagy az utolsó percek kapkodásának bizonyosságai.“ Ellenben Isten iránti hálát érez a telt rovatu ivek látásán, „ahol még a hely is kevés volt arra, hogy papiron kifejezésre jusson minden, ami érdekelte, égette a pásztor lelkét azokért, akiket számonkér tőle Isten.“

Gyermekmisszió 42 gyülekezetben van; ámbár a reggeli könyörgést még sokan összetévesztik a bibliaiskolai munkával. Kívánatos volna — előadó szerint — körönként legalább egy bibliaiskolai órát tartani, hogy ennek a munkának a módszere tisztázódjék.

A konfirmációi oktatást illetőleg már csak 8 gyülekezet van az egyházmegyében, ahol 12 éves korban történik a konfirmálás. Itj. munka 37 gyülekezetben, ebből 10 csatlakozott az országos központhoz. Az egyházmegye három különböző pontján, gyülekezetéről gyülekezetre menve konferencia tartatik, ahol az ifjak maguk határozzák el, hogy a következő évben hol találkoznak. Elmult évben a bodrogközi ifjak Bodroghalmon, a harangodvidékiek Alsódobszán, a hegyaljaiak Bodrogkereszturon tartottak összejövetelt szép sikerrel. A konferenciákon Dobos Károly ifj. lelkész végzett komoly munkát.

A felnőtt egyháztagok gondozására 50 gyülekezetben vallásos estélyek voltak. A bibliakörök is szaporodnak különösen nők közt, akik a gyülekezet munkás kezei, az adakozásban, az adományok összegyűjtésében, segélyezésben, a könyörülő szeretet gyakorlásában. Évek óta mindig más gyülekezetben rendszeres összejövetelek tartatnak felnőttek részére. November havában férfiak részére Tiszakarád, Zemplénagárd, Nagyrozvágy, Karcsa, Vajdácaska, Sárospatak, Sátoraljaujhely, Kenézlő, Bodrogolaszi, Bodrogkeresztur, Tiszalucon, összesen 621 résztvevővel. Munkatársak voltak a gyülekezetek lelkészein kívül Döbrössy Lajos külmissziói lelkész és Pógyor István KIE nemzeti titkár. A nők részére összejövetelek voltak márciusban Hernádkak, Tiszaluc, Ond, Bodrogkeresztur, Tarcál, Csobaj, Erdőbénye, Kenézlő, Tiszakarád, Zemplénagárd, Nagyrozvágy, Pácín, Karos, Sárospatak és Sátoraljaujhelyben; résztvett 1969 nő. A női táborozások buzgó munkása volt Fazekas Lajosné, a Ref. Nőszövetség szervező titkárnője.

Cigándon lekipásztor, s. lelkész, tantestület tagjai 77 családnál tartottak háziistenitiszteleket. Csobaj a házilátogatásokról naplót vezet. Sárospatak háziistenitisztelek tartásával a gyülekezeti életbe vonja a legfélreesebb helyeken lakókat is. Több gyülekezet az esti istenitisztelek tartását vezeti be.

Az egyházmegye sok figyelmet fordít az énekkarok működésére és méltán, 37 énekkar tagjai nagy jelentőséggel bírnak egyházunk jövőjét illetően. Már negyedik éve van együtt az egyházmegye négy különböző helyén 23 gyülekezetből 1308 énekkari tag közös épülésre, s mennyi azoknak a száma akik velük együtt ünnepeltek!

Már negyedik éve tartanak az egyházmegyében aug. 20-án református napot. Három évig Tokajban, legutóbb Bodrogkereszturon. Utóbbin 40 gyülekezet volt képviselve.

Említésre méltó szociális munkát végzett Mád a szőlőműve-sek közt. Csobaj kenderfonó tanfolyamot rendezett.

A presbitériumok többé kevésbé kivették részüket a missziói munkából. Fűtést, termet adnak az ifjúsági munkának. A cigándi presbitérium harangot adományozott Józsefmajornak. Vajdácskai gondnok év elején buzdító beszédet tart az ifjúsághoz. Egyes gyülekezetek tésztát, főzeléket, lisztet gyűjtenek az árvaházainknak.

Érdekes, hogy éppen ebben az egyházmegyében írja egyik missziói jelentés, hogy mindez „missziósi játék“ s valami újat kér a missziói bizottságtól. Abban igaza van, hogy bizonyos szempontból az egész élet játék, melyben Krisztus a versenybíró, aki az ütések jegyzi, a pontokat számolja s aki a játék végén koszorut tesz a fejünkre...

Nevezetesebb határozatok: A misszió támogatására a gyülekezetek iskolásgyermekai félnapos kalászszedést rendeznek. A 20 évnél idősebb énekkari tagok egyházmegyei elismerésben részesülnek; az egyházmegye megengedi, hogy az énekkarok egységesen belépjenek az országos dalosszövetségbe. Közgyűlés felkéri a vármegye alispánját, hogy tiltsa el a korcsmáknak a vallásos érzéket sértő feliratok alkalmazását, mint pl. Földi Mennyország. Ugyiszintén megtiltja az egyházmegyei közgyűlés missziói összefüvetek alkalmával bálók rendezését. Megtiltja továbbá — „a lehetőségek figyelembevételével“ — szombat, vasárnap és hétfői napokon lakodalmak tartását.

Mozgalmas missziói munka folyt a *Felsőborsodi* egyházmegyében is. Bibliai iskola 36 egyházközségben és 7 szórványban, 2274 gyermek közt 54 csoportban. Van 33 ifjúsági egylet és 36 leányegylet. Vallásos estély mindenütt tartott. Házi istentiszteletet 7 egyházban és 4 szórványban. Külön ifj. otthona van Radostyán-nak. Szeretetmunkákra, segélyezésekre cca 4000 pengőt fordítottak, ebből maga Ózd 1.500 pengővel szerepel. Edelényből 60 kg. tésztát, 55 kg. lisztet küldtek a Szeretetszövetségnek. Énekkar 30 egyházközségben, nőegylet 4-ben, Kálvinszövetség 2-ben. Iratterjesztés összege emelkedett, énekeskönyv ára több mint kétszerese a tavalyinak. Három ifj. vezetőkonzferencia volt Mályinkán, Szendrőn, Sajószentpéteren, Kovács Péter, Viktor Erzsébet és a missziói elő-

adó közreműködésével. Presbiteri értekezlet tartatott Sajószentpéteren és Edelényben, dr. Csikesz Sándor és Görömbey Péter közreműködésével. Lelkészertekezlet volt Miskolcon és Szilvásváradon. Járási lelkészertekezlet a vámosi kör minden egyházában, az edelényi kör 2 egyházában és a bánvölgyi kör 1 egyházában. Lakon a leányegyleti tagok számára 2 hónapon át szabászati és varrótanfolyam tartatott. Döbrössy Lajos külmisziói lelkész meglátogatta Ózdot, Parasznyát, Radostyánt, Berentét, gyűjtés eredménye 169'04 P. A Ref. Híradót Radostyánban, Edelényben, Parasznyán, Ládbessenyőn, Rudabányán, Szendrőn járatták több száz példányban. Nevezetesebb javaslatok: Szórványgondozói missziói segély kéretik Rudabányának és Szakácsinak. Az áldozócsüörtökki perselypéncz rendeltessék a külmiszió javára. A lelkészek köteleztessenek, hogy a konfirmációi oktatást legalább is október 31-től Áldozócsüörtökig végezzék. A lelkészkörök válasszanak külön ifj. és leányegyesületi gondozót. Jövő munkaévben Dédesen és Sajókazincon ifj. és leányegyesületi konferencia tartatik.

A kicsiny *gömörtnai* egyházmegye is kivette a részét a missziói munkából. Vasárnapi iskola folyt 23 csoportban, egyletekben összetartatott 430 fi, 363 nő. Vallásos estély minden helyen. Iratterjesztés forgalma 547 P, Pénz és természetbeli adományok értéke: 1610'86 P. Egyházmegyei előadó lelkes szavakban sürgeti főleg a gyermekpasztorizációt és az ifj. munkát. Beszámol az első presbiterkonferenciáról, mely Putnokon tartatott Görömbey Péter és dr. Igrányi Zoltán budapest-fasori presbiter közreműködésével. Egyházmegye elhatározza külön ifj. megbízott választását, egyet a gömöri, egyet a tornai részre. Az édesanyák közti munka megindításra felkéri Fazekas Lajosné orsz. nőszövetségi titkárt. Az egyházlátogató küldöttségek utasíttatnak a missziói munkák szigorú ellenőrzésére. Elhatározzák egyházmegyei belmissziói lap létesítését.

Végül nem szabad említés nélkül hagyni a gyülekezeti és egyházmegyei tevékenység mellett az egész egyházkerületre kiható missziói munkát, melyben első hely illeti a tapolcai egyh. ker. missziói konferenciát, mintegy 3000 résztvevővel. Egyhangú vélemény szerint Isten áldott magvetése folyt itt, illesse hálás elismerés az előadókat, elsősorban egyházkerületünk elnökségét. Jövőre elkerülhetetlen hangerősítők felszerelése, amiknek nagy hiányát éreztük. Áldott munka volt a sárospataki lelkész-tanítói konferencia, négy napon át, 100 résztvevővel. Illesse érte köszönet a theol. tanári kart, elsősorban az igazgatót. Felmérhetetlen jelentősége ennek az összejövetelnek a lelkészek és tanítók lelki közeledése, aminél elsőbbrangú szükséglet alig van egyházunk életében. Köszönet illeti a miskolci leányegyesületet, az évenként megrendezett kerületi leánykonferenciáért. Sajnos, hogy páratlan hűségüket és nagy fáradságukat nem jutalmazza megfelelő érdeklődés. A tapolcai leányüdüloben is próbáltuk összegyűjteni a

lelkészeket bizalmas testvéri találkozóra, minimális eredménnyel. Aki nem látta, nincs fogalma arról, milyen kincset bir egyházkerületünk ebben a szép helyiségben, az abszolút, tiszta, napfényes, levegős szobákban, gondos ellátásban, a mennyei békeség miliójében. Ideális hely. Önmagunk ellen a legsúlyosabb vétetek, ha továbbra is kihasználatlanul hagyjuk. Kerületünk külön programot kell, hogy készítsen, ennek az Istentől nyert drága helynek minél bőségebb lelki gyümölcsöztetésére.

Legeslegvégül hadd említsük meg ezen a helyen is, mint a missziói munka egyik legfontosabb tevékenységét: az évi püspöklátogatások sorát, melyek az önmagát tékozló, áldozatos munka hasonlíthatatlan példái minden missziói munkás számára.

Ezek után tiszteletteljes javaslataim a következők:

1. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés előterjesztést tesz a kerület útján az Egyetemes Konventhez, tegye kötelezővé a lelkipásztoroknak, hogy minden év október 10-ig gyülekezeti munkaprogramot terjesszenek Esperes útján a Belmissziói Bizottsághoz.

2. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés nagy aggodalommal látja, hogy a Biblia mellett legfontosabb missziói könyvünk, a templomi énekes könyv népünk széles rétegei számára még mindig hozzáférhetetlen. Köztudomású, hogy ez nem az énekeskönyv előállítási költségeinek, hanem az indokolatlanul magas könyvkiadói haszon és egyházkerületi részesedésnek tulajdonítható. Közgyűlés megállapítja, hogy egyetemes egyházunk lelkiérdekeivel a legélesebb ellentétben áll az, hogy énekes könyvünk terjesztésénél az anyagi haszon a lelki haszon elé helyeztetik. Énekes könyvünk terjesztése egyetlen módjának azt tartja, hogy a bibliához hasonlóan, önköltségi áron, sőt még anyagi áldozat árán azon alul is népünk legszegényebb rétegei számára is megszereshető legyen. Isten és emberek előtt nem vállalhatjuk tovább a felelőséget azért, hogy az énekeskönyv drágasága miatt egy zsol-tárt nem ismerő nemzedék nőjön fel. Ebbeni felelősségünk tudatában tisztelettel kérjük az egyházkerület útján a főtiszt. és nagyméltóságú egyetemes konventet az énekeskönyv kiadó és terjesztési politikájának fenti értelemben való revideálásra.

3. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés hasonló aggodalommal látja, hogy úgy a népiskolai tankönyvek, mint a kötelezővé tett konfirmációi káté minden minden más iskolai könyvnél indokolatlanul drágábbak, ezért egyházkerületünk útján kéri az egyetemes konventet, hogy úgy a tankönyvek, mint a konfirmációi káté árát vétesse revízió alá.

4. Felsőborsodi egyházmegye egyházkerületünk útján Rudabánya és Szakácsi számára szórványgondozásra szolgáló missziói segély kiutalását kéri az egyetemes konventtől.

5. Dobos Károly konventi ifj. lelkész kéri az egyházkerületet, hogy elemi iskolában engedélyezze a filléres gyűjtést, mely az egyházkerület ifjúsági munkáját lenne hivatva szolgálni. A gyűjtés célja egyrészt a bodrogkereszturi tábor felépítésének megsegítése, másrészt egy megfelelő segédlelkész ifj. munkára való kiképzése lenne. Kérésében hivatkozik az egyetemes konvent 99/1937. sz. határozatára, melyben a konvent szintén felhívja erre az engedélyezésre egyházkerületünket.

6. Egyházkerületi missziói bizottság javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy elnöksége útján a jövő munkaévben tegyen intézkedést a már intézményessé vált s annyi lelki nyereséggel járó egyházkerületi tapolcai konferencia megrendezésére.

7. Egyházkerületi missziói bizottság javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy elnöksége útján keresse fel a sárospataki theol. tanári kart a jövő tavaszon a kerület missziói előadó bevonásával lelkészi, tanári és tanítói konferencia rendezésére.

8. Egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza a konventi és egyházkerületi missziói előadót, hogy a jövő munkaévben a tapolcai leányüdülőben közös lelki épülésre és hiterősítésre összejöveteleket tartsanak lelkészek, tanítók és világiak részére.

9. Egyházkerületi missziói bizottság felkéri egyházkerületünk elnökségét, az evangéliumi keresztyén világszövetség minden év január első hetében rendezendő imahetének megtartására, épen a jelen világválságra való tekintettel, nyomatékosan hívja fel a kebelbeli gyülekezetek figyelmét.

10. Egyházkerületi missziói bizottság mély aggodalommal látva sok helyen a lelkipásztori munka és tekintély megbecsültetésének aláhanyatlását, aminek visszatükrözése észlelhető a zsinatelőkészítő bizottság ama tervezetében, mely a lelkészek hivatalos áthelyezésével foglalkozik, javasolja, hogy egyházkerületi közgyűlésünk elnöksége útján szigorúan rendelje el, hogy a lelkipásztorok a gyülekezettel, első sorban a szülőkkel való kapcsolat kimélyítésének találják meg a módját, hogy az elemi és ismétlődő iskolában a tanítókkal karöltve résztvegyenek a vallástanításban, de legalább is hetenkint egyszer bibliaórát tartsanak a gyermekek közt. A vallásos esték iránti érdeklődés hanyatlásának technikai eszközökkel is: filmek, vetített képek alkalmazásával igyekezzenek elejét venni; de főként törekedjenek a vallásos esték elmélyítésével egyengetni az utat azoknak bibliakörökké való áttejesztéséhez. Az esti istenítiszteletek bevezetése ugyancsak tétessék kötelezővé egyházkerületünk minden gyülekezetében.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslatokat egyhangúlag elfogadja és magáévá teszi, a kimerítő, eszméltető missziói jelentésért előadónak elismerését és köszönetét nyilvánítja.

34. A Sárospataki Ref. Gimnázium. A Miskolci Lévai József ref. gimnázium és a Sárospataki Ref. Tanítóképző intézet igazgatói betérjesztik a mult iskolai évben végzett missziói munkáról szóló jelentéseiket, melyekből kitűnik a sokirányú gondos munka és szeretetteljes lelki odaadás, amellyel az arra hivatottak az ifjúsággal evangéliumi építés céljából is foglalkoztak.

Közgyűlés a jelentéseket örömmel és megelégedéssel veszi tudomásul s azokat fölterjeszti az egyetemes konventre.

35. A felsőborsodi egyházmegye közgyűlése örömmel és elismeréssel veszi tudomásul Orbán Józsefnek, a berentei missziói kör segédlelkészének f. évi május-augusztus hónapjaiban végzett munkájáról szóló jelentését s biznyságtétel végett azt az egyházkerületi gyűlés elé is felterjeszti.

Az alsőborsodi egyházmegye közgyűlése fölterjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé Benyhe Imrének, az Erdőtelek, Heves vidéki missziói segédlelkésznek a mult év májusától december végéig terjedő időre szóló jelentését.

A felsőborsodi egyházmegye esperese fölterjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé az ózdi missziói egyház lelkészének: Dr. Komjáthy Aladárnak a mult évre vonatkozó missziói jelentését. Szabó Lajos bodrogi missziói lelkész és Sándor Ernő egri vallásoktató lelkész ugyancsak betérjesztik az általuk végzett missziói munkára vonatkozó jelentéseiket.

Egyházkerületi közgyűlés a hiven végzett és sokoldalú elfoglaltságról tanuskodó jelentéseket elismeréssel veszi tudomásul.

36. A felsőborsodi egyházmegyei közgyűlés a jelenleg Berente központtal fennálló missziói körzetet két részre osztja és megszervezi a második missziói segédlelkészi állást. A körzetek beosztása a következő lesz: I. körzet Berente központtal: Kurittyán, Jákfalva, Mucsony, Szuhakálló, Herbólya bányatelep. II. körzet Sajóvelezd központtal: Sajómerce, Királdbánya, Bóta, Uppony, Káta, Csokva, Csernely, Lénárdaróc. Az alkalmazandó munkaerő fizetésének egyik része: természetbeni lakás és koszt Sajóvelezden. A készpénzfizetésre nézve feliratban keresi meg a Főtiszteletű és Méltóságos Konventet, hogy e rendkívül jelentős ügy megoldásánál adjon támogatást a kápláni kongrua kiutalásával. Ha pedig ez nem sikerülne, e missziói segédlelkészi fizetést a gyülekezetekre az egyházmegyei pénztárnoknak a közgyűlésen bemutatott kivetés szerinti elosztásban vállalja.

Egyházkerületi közgyűlés a fölterjesztéshez örömmel járul hozzá és a benne foglaltakat pártolólag terjeszti az egyetemes konvent elé.

37. Egyházkerületi missziói előadó jelenti, hogy a vallásoktatók személyi törzskönyvi lapjainak tanúsága szerint a vallásoktatás az elmúlt iskolai évben is zavartalanul folyt, vallástanítóink lelkiismeretes munkát végeztek. A törzskönyvi lapok alapján kimutatást készített s kéri jelentésének tudomásul vételét és annak az ivekkel és a kimutatással együtt az egyetemes konventre való felterjesztését.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul véve tartozékaival együtt felterjeszti az egyetemes konventre.

38. A Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium 7678/1936. eln. sz. rendelete alapján a tankerületben működő középiskolák, tanító- és tanítónőképzőintézetek tanulmányi felügyeletére a következő tanárok illetőleg igazgatók nyertek megbízást:

Tanulmányi felügyelők a középiskolában:

A magyar nyelv és irodalom felügyelője Novák Sándor sárospataki ref. gimn. igazgató.

A történelem tanulmányi felügyelője Tárczy Árpád sárospataki ref. gimn. tanár.

A földrajz tanulmányi felügyelője Zsupán László miskolci ref. gimn. tanár.

A mennyiségktan tanulmányi felügyelője Domokos György miskolci ref. leánygimn. tanár.

A természetrajz tanulmányi felügyelője Hallgató Sándor sárospataki ref. gimn. tanár.

Tanulmányi felügyelők a tanító- és tanítónőképző intézetekben.

A mennyiségktan és természettan felügyelője Lázár Károly sárospataki ref. tanítóképző intézeti tanár.

A gyakorlóiskolai tanítók működésének tanulmányi felügyelője Tóth Mihály sárospataki tanítóképző intézeti tanár.

Tudomásul szolgál.

39. A sárospataki ref. tanítóképzőintézetben a képesítővizsgálati bizottsági elnöki tisztség Csontos József elhunytával megüresedvén,

közgyűlés erre a tisztségre Kovács Dezső nyug. tanítóképzőintézeti igazgatót választja meg s felkéri őt, hogy a megbízást vállalni szíveskedjék.

40. A Miskolci Ref. Leánygimnázium Igazgatósága felterjeszti megerősítés végett:

1. az Országos Ref. Tanáregyesület által 8.000.000 korona, jelenben 640 P;

2. Hallgató János felsőmérési lelkész által örökösei megújításában 500 P;

3. Kalas Imre nyug. városi rendőrfőkapitány és neje Imre Erzsébet által 200 P;

4. Varga József miskolci ref. leánygimnáziumi tanár által 100 P;

5. Fűrész Róza, a miskolci Ref. Leánygimnázium tanárnője által 500 P

összegben tett alapítvánvokról szóló alapítványi okiratokat, amely alapítványok a Miskolci Ref. Leánygimnázium Igazgatótanácsa kezelésében állanak és ezen kezelő hatóság felügyelete mellett szolgálják az alapítványi okiratban külön megjelölt nemes célokat.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítványi okiratokat, — a nemeslelkű alapítók érdemeinek ezúttal is hálás elismerése mellett, — megerősíti, az alapító okiratok egy-egy példányát az egyházkerület levéltárában megőrzi, 2 záradékolt példányát pedig az alapítók részére is leendő kézbesítés végett a Miskolci Ref. Leánygimnázium Igazgatóságához visszaküldi.

41. A Gazdák Biztosító Szövetkezete budapesti cég egyházkerületünk azon átiratára, amelyben nem találta teljesen összhangzásba lévőnek a Gazdák Biztosító Szövetkezete által az Egyetemes Konventtel kötött szerződés 12. pontját az Értékbevallás 5. pontjával, egyházkerületünkhöz 1936. november 17-én intézett értesítésében megnyugtatólag közli, hogy a két pont között ellentét nincs, mert a konventi szerződés 12. pontja úgy értelmezendő, hogy a biztosítás feladásakor tényleges értékben biztosított épületeknél kár esetén a biztosított összegből avulási százalékot nem hoznak levonásba, — s ugyanezt mondja tulajdonkép az Értékbevallás 5. pontja is. Egyébként, ha e két pont között mégis ellentét merülhetne fel, úgy a nevezett biztosító kijelenti, hogy a kármegállapításnál mindenkor a szerződésben foglalt 12. pont alattiakat tekinti irányadónak.

Egyházkerületi közgyűlés a Gazdák Biztosító Szövetkezetének ezen átiratában foglalt és ezen szövetkezetre nézve kötelezőnek tekintett, a kármegállapításnál felmerülhető ellentéteket áthidaló, illetve tisztába hozó álláspontját tudomásul veszi és az esetleges kármegállapításoknál egyházainknak figyelmébe ajánlja.

42. A felsőborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett az általa alkotott és életbe léptetni kívánt egyházmegyei építkezési szabályrendeletet. E kérdéssel 1936. november 10-iki egyházkerületi közgyűlésünk már foglalkozott, amikor is a szabályrendeletet kiadta az egyházkerületi szabályrendeletet alkotó bizottságnak annak megfontolása céljából, hogy az építkezések egységes elvek szerint való szabályozása nem teszi-e kívánatosná egyházkerületi építkezési szabályrendelet készítését.

Egyházkerületi közgyűlés, figyelemmel arra, hogy az egyházi, illetve egyházmegyei építkezések tárgyában való szabályrendelet alkotása rendkívüli, körütekintő megfontolást igényel abból a szempontból, hogy egy ily egyházi szabályrendelet intézkedései teljesen összhangban álljanak az egyes egyházi építkezések tekintetében szintén figyelembeveendő államépítészeti és közszállítási, már hatályban lévő törvényes rendelkezésekkel, másrészt az egyházi hatóságoknak a fennálló egyházi törvényekben biztosított hatáskörével, nemkülönben azzal a szintén fontos és el nem hanyagolható kérdéssel, hogy a jelenbeni anyagilag súlyos és válságos helyzetekben terhelhetők-e az építkezni kívánó egyházak az egyházmegyei szabályrendelet által is kötelezően létesíteni kívánt egyházmegyei előkészítés és ellenőrzés külön költségeivel, amely esetleg az elhatározni kívánt építkezések megghiusulásához is vezethet, de általában, ha ilyen egyházi szabályrendelet alkotására feltétlenül szükség leend, — az építkezésnek egységes elvek szerint való szabályozása végett a felterjesztett szabályrendeletet ezúttal is az egyházkerületi szabályrendeletet alkotó bizottságnak adja ki véleményezés céljából.

43. A tiszáninneri egyházkerület lelkész-tanítói konferenciája 1937. ápril. 1-től — 3-ig tartott üléséből felterjeszti egyházkerületünkhöz határozathozatal végett Nagy Sándor Béla lelkésznek ezen konferencián elhangzott azt az indítványát, hogy az egyházkerület lelkészei, tanítói egy oly alapot létesítsenek, amelyből a sárospataki Főiskolán egy szegény tehetséges magyar gyermek nevelése biztosítva lenne.

Egyházkerületi közgyűlés az említett indítványban foglalt gondolatot a maga részéről is nemesnek és üdvösnek tekinti, ily alap létesítését óhajtanónak tartja és az alapnak az egyházkerület lelkészi és tanítói kara körében eszközlendő adományozás útján leendő létesítését, illetve tényleges egybehozását az egyházmegyék espereseinek, nemkülönben az egyházkerület lelkészeinek és tanítóinak meleg figyelmébe ajánlja.

44. Püspök — javasolja, hogy az egyházkerület részére, püspöki javadalom céljára, Tiszacsege község határában juttatott 27 kat. hold 926 □-öl kiterjedésű ingatlanság, a rajta lévő felépítményekkel és tartozékokkal együtt, 21.879 P. 60 fillérért Pathó Lajos tiszacsegei ny. ref. tanítónak, a minisztertanács jóváhagyása mellett eladassék, akként, hogy vevő haszonbér fizetési kötelezettsége az 1937/38. gazdasági évre érintetlen hagyassék azért, mert a birtok eladás ügye a püspöknek sok munkát, utánjárást és költséget okoz. Ez eladás oly célból eszközöltetik, hogy a befolyó vételárból az egyházkerület részére ugyancsak püspöki javadalom céljára juttatott cirka 485 kat. hold kiterjedésű ingatlanság felett, a bemutatott tervek szerint lehetőleg egy gulyás lakás cca. 1800 pengő, egy istálló 20—25 darab számos állat részére cca. 3500 P. egy másik istálló 20 darab ló részére cca. 3550 P. egy magtár 1000—1200 M/M termény részére cca. 3000 P. 4 cseléd részére 2—2 szobás lakás cca. 5000 P. költséggel építtessék fel, mert a haszonbért a haszonbérelő ezen épületek nélkül nagy nehézségekkel küzd az okszerű gazdálkodást illetően.

Kijelenti püspök —, hogy ezen ingatlanság elidegenítése folytán keletkező jövedelemcsökkenés kárpótlása címén semmiféle kártalanításra igényt nem tart sem az egyházkerülettel, — sem az Állammal szemben.

Ugyancsak bejelenti püspök — hogy a bemutatott terveket és a készülő költségvetést műszaki szempontból való letárgyalás és jóváhagyás végett a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter Urhoz fogja felterjeszteni.

Miután a E. törvényben megkivánt névszerinti szavazás elrendeltetett a következő szavazatokat számlálták össze: Zsóry György, dr. Kérészy Barna, gróf Vay Artur, gróf Bethlen Pál, Téglássy András, báró Ragályi Balassa Ferenc, Szathmáry Király Pál, dr. Bárczay Lajos, dr. Mikuleczky Gyula, Komjáthy József, Szilva István, Janka Károly, Janka Péter, dr. Mátyás Ernő, Verebélyi Dezső, Lengyel István dr., Péter Pál, Jakab Imre, Farkas Elek, Makkai Kálmán, dr. Komjáthy Aladár, Nádházy Bertalan, Szabó József, Veress Károly, Farkasfalvi Farkas Géza, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrám Kovács István, dr. Marton János, Kiss Ernő, Zsóry Lajos, — mindnyájan igennel szavaztak, miután nemmel nem szavazott senki; egyházkerületi közgyűlés, a püspök javaslata alapján hozzájárul ahhoz, hogy a Tiszacsege község határában elterülő 27 kat. hold 926 □-öl kiterjedésű ingatlanság eladassék és annak 21.879 P. 60 fillér eladási ára a tiszadobi birtokon létesítendő s a javaslatban részletezett építkezés költségeire fordíttassék.

Közgyűlés a szükségesnek mutatkozó további lépések megtételére és a vonatkozó adásvételi szerződés alá-

írására Elnökséget felhatalmazza s tudomásul veszi, hogy jövedelem csökkenés címén a Püspök Ur semmiféle kárpótlásra igényt nem tart s hogy a 2270/1927. M. E. számú rendelet 9-ik §. 2-ik bekezdésének 3-ik pontjában fogtak értelmében az elidegenítésből kifolyólag az egyházkerület az állam részéről semmiféle kárpótlást, vagy kártalanítást, sem újabb juttatást, sem pedig államsegély felemelést nem igényelhet.

45. Páncél Jenő nagyrévi lelkipásztor a püspöki hivatalhoz megküldte a lelkipásztor testvérek tájékoztatása céljából a m. kir. közigazgatási bíróságnak amaz elvi jelentőségű ítéletét, mellyel nevezett lelkipásztor, mint panaszos által a nagyrévi ref. egyháztól szolgálati illetmény címen haszonélvezett ingatlanból származott jövedelem után a panaszos terhére az 1932—36. évekre kivetett alkalmazottak kereseti és különadójának törlését, illetőleg visszatérítését elrendeli.

Egyházkerületi közgyűlés, bár az ezirányú közig. bírósági döntés nem újdonság számára, úgy rendelkezik, hogy mint a magyar ref. lelkipásztorok legnagyobb részét érdeklő, s anyagilag rájuk nézve jelentős dokumentum, felhasználhatóság céljából az egyházkerület hivatalos lapjában leközzöltessék.

46. Egyházkerületünk pénzügyi választmánya és számvevőszéke beterjeszti jóváhagyás végett az 1937. április 14—15-én és 1937 november 9-én tartott üléseiben felvett jegyzőkönyveket (lásd: Függelék), amelyek szerinti pénzügyi választmány és számvevőszék az egyházkerületi pénztár 1936. évi számadásait tételről-tételre megvizsgálta, az egyházkerületi pénztárosnak a felmentés megadását javasolja, az 1938. évi költségelőirányzatot megtárgyalta, elfogadta és az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Ezenkívül a költségvetés terhére az alább is felsorolt kiutalások tekintetében javaslatot tett.

Zárszámadás. Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány és számvevőszék jelentését tudomásul véve az 1936. évi pénztári számadást jóváhagyja, Pónus Lajos e. ker. pénztárosnak a felmentést megadja.

Költségvetés. Jóváhagyja az 1938. évre megállapított költségelőirányzatot.

Elfogadja a Gazdák Biztosító Szövetkezetétől szerződés szerint járó 1600 P felosztására vonatkozó javaslatot, amely szerint 600 pengőből tanulmányokat folytató érdemes ifjak, 500 pengőből súlyos helyzetbe jutott lelkészözvegyek, 500 pengőből szegény egyházak segélyeztessenek és a segély szétosztását Püspök úrra bizza.

Esperes indítványára Jakab Istvánné lelkészözvegy 65 pengő 90 fillér tartozásának törlését elrendeli.

A közhirdetésből minden évben más-más egyháznak juttatandó segélyt 1937-ben 217 P összegben a lád-besenyői egyháznak utalja ki.

A püspöki hivatal és lakás kifestésére vonatkozó intézkedést és a költségek már megtörtént folyósítását jóváhagyja.

A debreceni református tanárképző intézet fenntartásához évi 300 P állandó segélyt szavaz meg.

A hídvégardói egyháznak templomtető javításra az 1937. év terhére 100 P, 1938-ra 200 P.

Alsó-Felsőberecki társegyházak részére költségvetési szükségletük fedezésére a folyó év terhére egyszersmindenkorra szóló segély gyanánt 100 P,

a Faluszeminárium részére 1938-ra 100 P segélyt utal ki.

Pénztárhelyiség céljaira a javaslat szerinti szoba bérbevételét engedélyezi s az előirányzott költséget jóváhagyja.

Az ORJÓ által 1936. évben Püspök úr szabad rendelkezésére bocsátott összegből eszközölt sajtótámogatást és egyéb segélyezést örömmel veszi tudomásul, a tájékoztató elszámolásért Püspök úrnak köszönetet mond.

47. Az egyházkerületi ORJÓ iroda működéséről Egerházy Lajos igazgató jelenti, hogy az elmúlt évben belépett 1292 új tag. Ezzel a kerületi taglétszám 5344. Kifizetett az iroda egyházkerületi juttatás címén 825 P 23 fillért, egyházközségi juttatás címén 1054 pengőt. Lelkészi rizikó temetési segélybiztosítást az abauji kivételével minden egyházmegye lelkészei eszközöltek. A központi iroda a Lelkészegyesületnek és a Kálvineumoknak átutalt 9612 P 18 fillért.

Közgyűlés örömmel értesül az ORJÓ munka kerületünkbeli szép eredményeiről s ajánlja ezt a közegyházunk számára is hasznot hajtó munkát a kebelbeli lelkészek és más illetékek figyelmébe, jóindulatú támogatásába.

48. Bemutatott dr. Lipcsey Péter közjegyző, egri egyházközségi főgondnoknak a Református Életben megjelent „Lelki kataszter és a keresztyén pozitivitás“ c. memoranduma. Ez az írás a lelkészképzés, hitoktatók, hittantanítás, lelki kataszter, akció reformáta és a reverzális kérdéssel foglalkozik.

Közgyűlésünk ezt az érdekes, egyházi életünk fellett töprengő írást Egyetemes Konventünk elé terjeszti.

49. Főiskolánk és tanítóképzőintézetünk igazgatótanácsa felterjeszti a folyó évi június hó 14. és szeptember hó 10. napján tartott ülésének a jegyzőkönyvét, amely szerint az ORTE elnökségének az emlékeztetésére a főiskola tanári kara az ügyvezető lelkészi gondnok úrral történt megbeszélés után meghívta az ORTE-t nyári közgyűlés tartására.

A 132 tanár és 27 tanári hozzátartozó részvételével augusztus hó 24—25. napjain lefolyt közgyűlésen több megnyilatkozásban szóhoz jutott főiskolánk munkájának országos viszonylatban is kétségtelen nagy jelentősége s értéke. A közgyűlésen jelen volt az istenitiszteleti szolgálatot végző püspökünk és főgondnokunk is. Tanáraink közül előadást tartottak Szabó Gyula, illetve az ő előadását Hegyi József tanár olvasta fel és dr. Gulyás József c. igazgató, aki ezenkívül az augusztus hó 26. napján Széchalomra rendezett kiránduláson is értékes megemlékezést tartott Kazinczy Ferencről.

Az Igazgatótanács engedélyezte, hogy 800 P a közgyűlés költségeinek a fedezésére a jövőévi költségvetés terhére előirányoztassék. A közgyűlés előkészítése körül Novák Sándor gimn. igazgató fejtett ki az Igazgatótanács által is elösmert fáradhatatlan munkát.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul, hogy az ORTE főiskolánk vendégszerető falai között tartott közgyűlésen is elösmérésre talált főiskolánk munkájának országos viszonylatban is kétségtelen értéke s jelentősége. Közgyűlésünk a közgyűlés rendezésének a költségeihez az Igazgatótanács határozata szerint költségvetésileg előirányzandó 800 P megszavazását jóváhagyólag tudomásul veszi.

50. Igazgatótanács felterjeszti a gimn. igazgatójának az egyházkerület elnöksége által február hó 15. napján Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok kíséretében 10 gimn. tanár óráján a vezetés és tanítás-nevelés terén elért eredmények elösmérésével végzett felügyeleti látogatásáról szóló jelentés tárgyában hozott és a jelentést megnyugvással tudomásul vevő határozatát.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi.

51. Igazgatótanács felterjeszti a faluszeminárium 1936/1937. iskolaévi munkásságáról szóló következő jelentés tárgyában hozott határozatát:

„Az első félévben 37, a másodikban 32 taggal működő faluszeminárium 25 szerdaesti összejövetelt tartott az 1936/37. tanév folyamán. A szerdaesti összejövetelek középpontjában újonnan, vagy régebben megjelent és a faluval foglalkozó tudományos és szépirodalmi könyveknek, valamint a kiszálláson gyűjtött anyagnak az ismertetése és megbeszélése állott.

Rendezett a faluszeminárium két kiszállást, ősszel a Hegyalja 15, tavasszal a Bodroγκöz 13 falujába. A kettesével kiszálló faluszemináristák főleg településföldrajzi adatgyűjtést és néprajzi gyűjtést folytattak. Ez utóbbit egyformán a tárgyi és szellemi néprajz köréből. Kiszállásaikkal kapcsolatban valamennyien szolgáltak a gyülekezetekben: a kiszállásokon szerzett adatgyűjtést pedig jelentésekben dolgozták fel. A jelentéseket a szeminárium irattárában őrizzük.

Továbbfejlesztte a szeminárium ebben az évben is gyűjteményeit.

Könyvtára felerészben adományok, felerészben vásárlások folytán 230 kizárólag a faluval foglalkozó tudományos és szépirodalmi könyvvel gyarapodott, úgyhogy június elsején a könyvtár 487 kötet könyvből állott. A könyveket a kiviteli napló szerint 393 esetben használták a faluszemináristák.

Tárgyi-néprajzi gyűjtésünk 140 darabbal gyarapodott, úgy hogy az elkatalogizált gyűjtemény jelenleg 327 darabot számlál. A szellemi néprajz anyagába tartozó gyűjtést nem tartjuk számon, de a népdalok, mesék, szokások, babonák stb. ezévi gyűjtése számításaink szerint meghaladja az ötszázat.

A munkaterületünkre vonatkozó fénykép és levelezőlapgyűjteményünk ebben az évben 538 darabra emelkedett, ami azt jelenti, hogy 154 darab felragasztott, illetve kartonra rögzített fényképpel, illetve levelezőlappal több van a szeminárium birtokában, mint tavaly ilyenkor.

Falusegítő munkánkban a dorkói és vilmatanyai reformátusokat láttuk el napi és hetilapokkal. Öt iskolának küldöttünk értékes szemléltető falitáblákat és több gyülekezetet részesítettünk könyvadományban, részint a Magyar Társaság, részint a Stefánia Szövetség adományából.

I. számú vándorkönyvtárunk mellé, amelyet ebben az esztendőben a lácai Ker. Ifjúsági Egyesület használt, megszerveztük a II. számút is, hogy ősztől fogva valamelyik hegyközi gyülekezetben szolgáljunk vele.

Az országos falumunkával való kapcsolatunkat azzal ápoltuk, hogy több gyűlésen képviseltettük magunkat kiküldötteinkkel; a theol. akadémiánkról kikérült faluszemináristákkal pedig félevenként egy-egy körlevél útján tartottuk az összeköttetést.

Munkánkat nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is támogatta a Főiskola, a Konvent, az Egyházkerület, a Faluszövetség és az Orsz. Központi Hitelszövetkezet, valamint a Vármegye.

A szemináriumnak nagyjából ugyanezen tényezőknek a támogatásából hét folyóirat járt: a szeminárium helységeként pedig a filozófiai és rendszeres theológiai szeminárium szobája szolgált.

Istené legyen a dicsőség, aki ezt a munkát ebben az évben is megtartotta.

A jelentés elfogadását tisztelettel kéri *Dr. Ujszászy Kálmán*
teol. rk. tanár.

Közgyűlésünk a faluszeminárium eredményes munkásságáról igaz örömmel értesül és a maga részéről is elismerését nyilvánítja dr. Ujszászy Kálmán professzornak, a faluszeminárium vezetőjének, a lelkésznevelés szempontjából is fontossággal bíró faluszemináriumi munka odaadó s lelkes végzéséért, amely munka a falusi nép lelkületének a nevelése terén is nyilván áldott eredményeket fog szülni.

52. A főiskola Igazgatótanácsa a gazdasági választmányban a Katona Géza és Csontos József halálával megürült és az egyházkerületi közgyűlés által betöltendő két tagsági helyre Szilágyi Benő nyug. gimnáziumi és dr. Meczner Béla nyug. jogakadémiai tanárt hozza javaslatba.

Közgyűlésünk a néhai Katona Géza s Csontos József gazdasági választmányi tagok helyére egyhangúlag Szilágyi Benő nyug. gimn. tanár, címzetes igazgatót és dr. Meczner Béla nyug. jogakadémiai tanárt választja meg.

53. Igazgatótanács jelenti, hogy a köziskolai szék a Szilágyi Benő nyugalmobavonulásával megüresedett gimn. tanári igazgatótanácsosi tisztre Hallgató Sándor gimn. tanárt választotta meg.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s Hallgató Sándor gimn. tanár igazgatótanácsosi működéséhez Isten megsegítő kegyelmét kívánja.

54. Igazgatótanács jelenti, hogy a főiskola főbejáratának művészi reliefekkel való felékesítése során harmadiknak elkészült a Kopácsi Istvánt és a főiskola alapítását ábrázoló dombormű, mely Dózsa Farkas András budapesti szobrászművész sikerült alkotása. Az évmegnyitó keretében szeptember hó 10. napján tartott leleplezési ünnepélyen dr. Marton János tartott értékes ünnepi beszédet.

Közgyűlésünk az egyházunk és főiskolánk életében szerepet játszott nagyságok emlékének, valamint főiskolánk alapításának a megörökítéséről szóló jelentést örömmel veszi tudomásul és elismerését nyilvánítja azért a lelkes munkáért, amely nagyjaink emlékének ilyen ápolásában is megnyilatkozik.

55. Főiskolánk a P. Horváth Mária végrendeleti intézkedései folytán 700 osztrák értékű forint hagyományt volt köteles kifizetni a Moldva-Oláhországi Református Misszió részére. A főiskola ezen hagyományt egy osztrák értékű ezüst forintot 2 koronájával számítva fizette, majd a korona elértéktelenedése után egy ideig arany pengőben teljesítette akként, hogy minden régi koronáért 1'16 P.-t

lízett a jogosultaknak. A birtok jövedelmének a buza áresése folytán beállott csökkenésével kapcsolatban az 1933. év szeptember havában hozott határozat szerint mindaddig, amíg a birtok rendes jövedelmezősége helyreáll, a főiskola az évenként kiszámítandó tiszta jövedelemnek csak olyan százalékát adja ki a végrendeletben kikötött hagyományok címén, aminő százalékot élvezett egy-egy kedvezményezett az 1867. évi tiszta jövedelemből, vagyis a Nemzeti Színháznak 5·88, a Moldva-Oláhországi Református Misszióknak 8·23 és a Pesti Református Papnevelőnek 11·76 százalékot.

A telekkönyvi hatóság az 1936. évben hivatalból törölte a most megnevezett intézmények javára osztrák értékű forintban bekebelezett hagyományok tőkéjét, mire az igazgatótanács kimondta, hogy az alapítványi kötelezettségeket annak telekkönyvi törlése ellenére is a birtok jövedelmezőségéhez képest a jövőben is igazságos arányban teljesíteni fogja s arról az érdekelteket is értesítette.

A Moldva-Oláhországi Református Misszió képviselőjében dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos azt a megkeresést intézte a főiskolához, hogy állítson ki olyan tartalmu bekebelezési engedélyt, amelynek alapján a törölt 11.666·66 forint járadék tőkének arany értékben megfelelő 27.066·66 P. erejéig a jelzálogjog a P. Horváth pusztai (régii nevén Istvánháza) ingatlanokra telekkönyvileg bejegyezhető legyen. A gazdasági választmány a folyó évi június hó 18. napján tartott ülésében hozott határozata szerint azt javasolta a Moldva-Oláhországi Református Misszióknak, hogy álljon el a bekebelezési engedélytől, mert a főiskola az elidegenítési tilalommal terhelt vagyont úgysen adhatja el és elegendő biztosítékot nyújt arra, hogy az alapítványi kötelezettségeket a birtok jövedelmezőségének arányában a jövőben is teljesíteni fogja, amint ezen kötelezettségnek a múltban is eleget tett, viszont nem teheti ki magát annak a lehetőségnek, hogy az utóbbi évek végzetesen rossz terméseredményei mellett az alapítványi kötelezettségek arányértékben való teljesítése esetén a birtok jövedelméből a főiskolának mi sem maradjon, Az igazgatótanács folyó évi szeptember hó 10. napján 74. szám alatt hozott és jóváhagyás végett felterjesztett határozatában nem zárkózik el a jelzálogi bekebelezési engedélyezésére elől, azonban világosan kikötendőnek tartja, hogy a 700 forint helyett évi 1624 pengő járadékot csak az esetben fog kifizetni, ha arra a birtok évi tiszta jövedelmének 8·23 százaléka fedezetet nyújt, egyébként csak a tiszta jövedelem 8·23 százalékát szolgáltatja ki. Felhatalmazta egyben a gazdasági választmányi elnököt, hogy az ilyen feltétellel kiállított bekebelezési engedélyt a főiskola nevében aláírja azzal, hogy a kötelezettség tkvi bejegyzésének minden költsége a Moldva-Oláhországi Református Missziót terheli és a bekebelezési engedélyt megerősítés céljából terjessze fel az egyházkerületi közgyűléshez. Kimondta egyben az igazgatótanács, hogy hasonló eljárás lesz követendő a Nemzeti Szin-

ház Nyugdíjintézete és a Budapesti Református Theológia részéről előterjesztendő kérelem elbírálása során is.

Közgyűlésünk az igazgatótanácsnak a teljes méltányosság alkalmazásával hozott határozatát annak kiemelésével, hogy a Moldva-Oláhországi Református Misszió a P. Horváth Mária végrendeletén nyugvó ezen hagyományösszegnek az átértékelése iránt szükséges intézkedések megtételének az elmulasztása miatt, illetve az 1928. XII. t. c. 32. §-ában foglalt rendelkezés folyamánaként a hagyományösszeget csak névértékben lenne jogosult követelni s a hagyományösszegnek a főiskola igazgatótanácsa által hozott határozatban foglaltak szerint történendő kifizetése voltaképpen a hagyományösszeg jószándéktól sugallt önkéntes átértékelése, — jóváhagyja s a hagyomány követelésére jogosult másik két intézmény részéről előterjesztendő hasonló tárgyú kérelem elbírálása során a jóváhagyott határozatban elfoglalt általános elvi szempontokat követendőnek jelöli meg.

56. A sárospataki hittanhallgatók gyakorlati munkájáról theologiai kar és igazgatótanács útján jelenti dr. Szabó Zoltán theologiai tanár, hogy ez a munka az ígehirdetés, bibliakör-vezetés, családlátogatás, cserkészlet, S. D. G. kollégiumok, KIE, Vasárnapiskola, Katonagondozás, diákbeteg-látogatása különböző ágaiban a főiskolai ifjúságra, a sárospataki és más gyülekezetekre, tanyák és szórványok hiveire sok áldást árasztó módon folyt az elmúlt iskolai évben is.

Örvendetes tudomásul szolgál.

57. Sárospataki főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa bejelenti a theologiai tanári kar javaslatára hozott ama határozatát, hogy a folyó iskolai évtől kezdve a Tanárok Gyermekének Nevelési Alapja javára theolog. akadémiánk hallgatói is köteleztessenek 2.24 P járulék fizetésére. A határozat indoka az, hogy így az ORTE kötelékébe tartozó akadémiai tanárok gyermekei is részesíthetők lesznek neveltetési segélyben.

Közgyűlés az igazgatótanács határozatát jóváhagyólag tudomásul veszi.

58. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937. június 14-iki gyűlésének 81. pontjában foglalt határozatában jelenti, hogy néhai Dóczy Imrének a fia, dr. Dóczy Jenő budapesti lakos 1937. március hó 8-án elhunyt, s szabályszerűen tett végrendeletében úgy intézkedett, hogy ingóságaiából a végrendeletben felsorolt barátai egy-két tárgyat kiválaszthatnak emlékül, s az ezek után

fennmaradó ingóságait, készpénzét, értékpapírjait, továbbá nagy-kőrösi 10 hold ingatlanát a nagykőrösi, debreceni és sárospataki ref. főgimnáziumok egyenlő arányban örököljék olyképen, hogy ez intézeteknek jutó összegek csatoltassanak hasonló rendeltetéssel azokhoz az alapítványokhoz, amelyeket néhai édesatyja nekik hagyományozott, amelyek az Ő nevét viselik s a jövőben is csak az ő nevét viseljék. Könyveit a végrendelező a debreceni kollégiumnak hagyományozta. A végrendelet (kelt Budapesten, 1932. február 20-án) a nagykőrösi ingatlanról úgy rendelkezik, hogy mindaddig, amíg a pénzügyi viszonyok teljesen nem stabilizálódnak, az el ne adassék, s hogy azt a nagykőrösi ref. gimnázium kezelje és ossza szét a három intézet közt a jövedelmet. A hagyaték értéke tisztán 15.000 pengőre tehető s így az egy-egy intézetnek jutó rész 5.000 pengőre fog rugni. A hagyaték még lebonyolítás alatt van, s így a végleges eredményről még egyelőre nem lehet beszámolni.

Közgyűlés kegyelettel és mélységes hálával áll meg boldogult dr. Dóczy Jenőnek, az izzó magyarságáról, kiváló, finom írói izléséről, pompás kritikáiról és essay-ról ismert esztétikusnak az emléke előtt, aki — bár sohasem volt iskolánknak a növendéke, sőt mégcsak Patakon sem járt soha — mégis végrendeletében az Ő kiváló atyja, dr. Dóczy Imre emlékének áldozva az Ő nemes intencióit követve, oly bőkezűen emlékezett meg gimnáziumunkról. Egyházkerületünk a sárospataki ref. főiskolára, illetve annak egyik intézeti ágára: a gimnáziumra hagyott vagyon tekintetében akként intézkedik, hogy annak egész állaga csatoltassék a Budapesten 1931. február 15-én kelt alapítólevélben foglalt s az egyházkerület által 1931. június 17-ik napján megerősített 2.000 P-s, dr. Dóczy Imre nevét viselő ösztöndíjalapítványhoz, A gazdasági választmányt pedig megbízza a hagyaték további lebonyolításával, s az eredményről annak idején teendő jelentés tétellel. A nagykőrösi és verese gyházi ingatlanok értékesítése tekintetében az a felfogása, hogy a végrendelet tételének idejétől, 1932-től az ingatlan árak már újból eléggé felemelkedtek, s így ha a másik két intézet hasonló képen határozna, nincs ellene annak, hogy azok nyilvános árverésen értékesíttessenek.

59. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937 június 14-iki ülésének 74. pontjában foglalt határozatával felterjeszti a gazdasági választmány jelentését, mely szerint az Egyetemes Konvent által egyházkerületünk felhatalmazása alapján is kötött új 10 éves tüzbiztosítási megállapodás alapján az épületek tüzbiztosítását a Fonciere-től átvitte az O. R. J. Ó. útján a Gazdák Biztosító Szö-

vetkezetéhez, a kötvényeink lejártától, 1937 augusztus 4-től kezdődő hatállyal.

Jelenti a gazdasági választmány azt is, hogy a főiskola berendezése, ingóságai a multban sohasem voltak biztosítva, ezuttal azonban a kollégiumnak legtűzveszélyesebb részeiben levő ingóságok, nevezetesen a tetőmennyezet alatti helyiségekben elhelyezett nagykönyvtár 500.000 P, az imaterem 12.000 P, a fizikai előadóterem és szertár berendezése 21,920 P, a természettudományi szertár berendezése 8.000 P, a kémiai előadóterem berendezése 7.000 P, a filológiai terem berendezése 3.400 P, a tornacsarnok berendezése 10.785 P, a műrégészeti gyűjtemény 15.000 P értékben biztosítottak be tűz ellen. Az ebből előálló évi teher 293.50 P-t fog kitenni.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

60. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti 1937. június 14-iki gyűlésének 26. jkvi pontjában foglalt következő javaslatát a szisztematikai tanszék betöltése tárgyában. „Theol. kar 1937. évi június 9-iki gyűléséből jelenti, hogy az igazgatótanács 1936. december 11-iki ülése 9. sz. határozata értelmében a mostani ig. tanácsi gyűlésre lett felhíva a szisztematikai tanszék pályázat útján betöltésének előkészítésére. Jelenti, hogy a f. évi május hó 15-ére meghirdetett pályázatra egy pályázat érkezett be, az Nagy Barna sátoraljaújhelyi s. lelkészé, aki rendkívüli tanári állásra pályázik.

Nagy Barna (született 1909. május hó 15-én, Sárospatakon.) Középiskoláit sárospataki főiskolánkban végezte, jeles eredménnyel; a theológiát szintén. I. és II. lelkészképesítő bizonyítványa jeles. Két és fél évig volt külföldi tanulmányúton. 1936. november 9-én a debreceni Tisza István Tudományegyetem mellékelt doktori diplomája szerint „summa cum laude“ fokozattal a theol. tudományok doktorává avattatott.

Theológiai kar Nagy Barna pályázati kérését tanulmány tárgyává téve, meggyőződést szerzett arról, hogy a rendkívüli állásra pályázó Nagy Barna mindazokkal a feltételekkel rendelkezik, amelyek a pályázati hirdetmény szerint is a meghirdetett tanszékkel kapcsolatban fennállanak, elismeri az ő tudományos felkészültségét, egyházi munkában való rátermettségét s őt rendkívüli tanári minőségben való megválasztásra az igazgatótanács útján az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti. Jelenti továbbá az igazgatótanács, hogy Nagy Barnát 1937. szept. 1-től kezdve mint helyettes tanárt már beállította a tanszék ellátására. Igazgatótanács a maga részéről szintén javasolja Nagy Barnának rendkívüli tanári minőségben való megválasztását, 1938. február 1-től kezdődőleg a VIII. f. o. élvezésével.

Egyházkerületi közgyűlés a sárospataki ref. theológia szisztematikai tanszékére dr. Nagy Barna helyet-

tes tanárt 1938. február 1-től kezdődő hatállyal a VIII. f. o. 3. fokozatának megfelelő fizetéssel megválasztja, működése elé a legszebb reményekkel tekint s arra Isten áldását kívánja.

61. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937. június 14-iki ülésének 20. jkvi pontjában jelenti, hogy Barth Károly, a világhírű baseli professzor, theol. akadémiánk tiszteletbeli professzora 1936. évi október hó 1. és 2.-án meglátogatta főiskolánkat, s okt. 2-án tiszteletbeli tanári székét is elfoglalta: „Népegyház, szabadegyház, hitvalló egyház“ c. prófétai erejű és magas tudományos nivójú előadásával. Jelenti továbbá, hogy Barth Károly okt. 2-án d. u. egy pár feltett teológiai kérdés felől is beható megbeszélést folytatott főiskolánk tanári karával és ifjúságával, amely alkalom még mélyebb bepillantást nyújtott a nagy professzor prófétai-reformátori személyiségébe. Jelenti végül, hogy 2-án este a theol. ifjúság szeretetvendégséget rendezett a nagy professzor tiszteletére, amely alkalommal az ifjúsághoz szólott, tudományos elmélyedésre nyújtva ösztönzést. Barth Károly látogatása mély hatást gyakorolt főiskolánk egyetemére is, de közelebbről theol. ifjúságunk életére is.

Örvendetes tudomásul szolgál.

62. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937. június 14-iki ülésének 14. jkvi pontjában foglalt a köziskolai szék javaslatára hozott azon határozatát terjeszti fel megerősítés céljából, hogy főiskolánk nagy fiának s egyik legnagyobb alapítványtevőjének Dókus Ernőnek az emlékére, az ő személyiségét méltó módon megörökítő emlékmű, egy bronz relief létesíttessék. Javasolja továbbá, hogy ez a dombormű annak a műkö emléknek a helyén helyeztessék el, amelyet az Országos Református Presbiteri Szövetség állíttatott Dókus Ernő emlékének a megörökítésére, miután a főiskola főbejárata és annak udvari frontja is ilyen bronz-reliefekkel való felékesítésre van tervbe véve. Javasolja, hogy az ORPSz által létesített emlékmű a Kis-internátus falába vagy más megfelelő helyre helyeztessék el.

Egyházkerület a javaslatához hozzájárul s felhívja a köziskolai széket a szép terv megvalósításának az előkészítésére s megfelelő fedezetnek az előteremtésére.

63. Theológiai kar f. év november 5.-én tartott üléséből felterjesztett határozatában, az egyetemes konvent 279/1937. sz. határozatára vonatkozóan sem gyakorlati sem elviszemponctból nem tartja kívánatosnak, hogy kerületünk a maga vallástanár-képesítési jogáról lemondjon: ezért azzal a kéréssel fordul a közgyűléshez, hogy a 279/1937. sz. konventi határozatban foglalt új moz-

zanatokra tekintettel foglaljon el a kérdésben új álláspontot s ezt terjessze az egyetemes konvent elé.

Közgyűlés látva, hogy az általa elvileg helyeselt egységes vallástanárképesítés kialakításának nehézségei vannak, kénytelen kifejezni, hogy most már maga is ragaszkodik vallástanárképesítő jogához, s erről az újabb állásfoglalásról az egyetemes konvent elnökségét értesíti.

64. A sárospataki ref. tanítóképzőintézet igazgatója felterjesztést tesz abban az irányban, hogy honosíttassék meg náluk is a tanulmányi felügyelői intézmény, miután ez idő szerint az intézetnek az állami főigazgatóság szakfelügyelőin kívül más tanulmányi felügyelője nincs. Felterjesztésében utal arra, hogy a tiszántúli egybázkerületben is a tanítóképzőintézeteknek külön tanulmányi felügyelője van.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslat elfogadásával a tanítóképzőintézetben a tanulmányi felügyelői intézményt rendszeresíti s kimondja, hogy a tanulmányi felügyelőnek a megbízására, hatáskörére, teendőikre ugyanazok a szabályok irányadók, mint a középiskolai tanulmányi felügyelőkre. Megállapítja a közgyűlés azt is, hogy az egyházkerület középiskolai tanügyi bizottságának a hatásköre a tanítóképzőintézeti ügyekre is kiterjed, hogy e bizottságnak a tanítóképzőintézet is tagja és hogy e bizottságba a tanítóképzőintézet is 2—2 képviselőt választ.

65. A sárospataki ref. tanítóképzőintézetben a tanulmányi felügyelői intézmény meghonosítván,

közgyűlés erre a tisztségre Kovács Dezső ny. tanítóképzőintézeti igazgatót választja meg s részére e megbízás ellátásáért évi 100 P. tiszteletdíjat állapít meg.

66. A tanítóképzőintézet igazgatójának nyugalombavonulása folytán szükségessé vált az egyházkerület szervezeti szabályrendeletének 8. §-a értelmében a tanítóképzőintézetből egy tanárképviseelőnek a választása.

Közgyűlés a tanítóképzőintézet tanárai közül egy a presbitériumnak szavazatával betöltendő egyházkerületi képviselői tagsági helyre a szavazást elrendeli.

67. Püspök úr beterjeszti, hogy b. e. Meczner Béla helye a sárospataki főiskolai igazgatótanácsban megüresedett.

Közgyűlésünk egyhangúlag Tóth Dezső sátoralja-újhegyi törvényszéki elnököt választja meg a sárospataki főiskola igazgatótanácsába.

68. A sárospataki ref. tanítóképzőintézet gazd. bizottságában Csontos József elhunytával egy az egyházkerületi közgyűlés által betöltendő tagság megüresedvén,

közgyűlés erre a helyre Szilágyi Benő nyug. gimn. c. igazgatót választja meg s felkéri őt, hogy ezt a megbízást a nála megszokott pontossággal és lelkiismeret-séggel ellátni sziveskedjék.

69. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937 december 11-iki és 1937 június 14-iki üléseiből jelenti, hogy a főiskola az egyházkerületi tanács 1936. szept. 10-iki ülésének 9. jkvi pontjába foglalt felhatalmazás alapján az egyházkerületi elnökség jóváhagyásával megvásárolta br. Dóry Albertné, szül. gr. Sennyey Máriától az Alsóregmec határában fekvő 433 kat. hold terjedelmű erdőt 48.000 P-ért, a vételárat ki is fizette, a tehermentes telek-könyvi átírást eszközölte s az erdőt birtokába vette. A teljes befektetés (ügyvédi költség, átírás vételi illeték stb.) 52.237'63 pengő. Ezt a befektetést a következő alapok eszközölték: 1. dr. Szoboszlay Gyula közpénztári alapítvány 28.907'32 P 2. tisztviselői nyugdíjalap 14.237'63 P 3. ösztöndíjpenztár valórizációs tőkéje 5000 P 4. theol internátus építési alap 4.092'68 P.

Tudomásul szolgál.

70. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937. június 14-én tartott ülésének 68. jkvi határozatával jelenti, hogy a Szüts féle ház megvétele lebonyolítást nyert, a 16.000 P. vételár az eladóknak kifizettetett, s a ház és a telek tehermentesen a főiskola nevére iratván, az 1937. február 1-én birtokba is vétetett. A humán-internátus megépítésével kapcsolatban ez az épület ennek az internátusnak gazdasági céljait lesz hivatva szolgálni. A ház vételára, s az átírási illeték a pénztári könyvekben egyelőre mint függő tétel szerepel. Annak idején a vételre felhatalmazó egyházkerületi tanács határozata úgy szólott, hogy azt az az intézmény fogja amortizálni, amelyiknek a használatába kerül.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, a gazdasági választmányt pedig utasítja, hogy a Szüts-házba történő befektetést egyelőre továbbra is Közpénztári vagyonként kezelje, az 1938—39. évi költségvetéstől kezdve pedig 30 éves törlesztési terv alapján adja át a humán-internátusnak évi 5 százalékos kamat számítása mellett.

71. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937 június 14-én tartott ülésének 69. jkvi. határozatával jelenti, hogy az egyházkerületi közgyűléstől nyert felhatalmazás (1936 őszi gy. 54. p.) alapján a főiskola megvásárolta az 1185 □ öles telken épült Debreceni házat kórház céljára 29.500 P-ért. Az adásvételi szerződést az egyházkerületi elnökség jóváhagyta. A vételár kifizettetett s a tehermentes telekkönyvi átírás megtörtént.

Tudomásul szolgál.

72. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1937 június 14-iki ülésének 72. jegyzőkönyvi pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy a főiskolai kórház építési tőkájének kölcsön útján való biztosítása úgy oldatott meg, hogy a tanítóképzőintézet 60.000— P. törlesztéses kölcsönt nyújtott a főiskolának. A kölcsönszerződés főbb pontjai a következők: A kölcsönösszeg 5,5 százalékos kamat mellett 20 év alatt fizettetik vissza, félévi 2.491.88— P.-s részletekben. A főiskola a kölcsön biztosítására első helyen jelzálogjogi biztosítást nyújt a sárospataki 4111. sz. telekkönyvi betétben XV. 1—20. sorsz. a. foglalt 198 hold bálványosi ingatlanára. A főiskola a felvett kölcsönrel értékálló befektetést eszközölvén, biztosítja a tanítóképzőintézetet, hogy az ő követelése is értékálló kihelyezés lesz, minél fogva biztosítja őt, hogy a pengő értékében beállott netáni romlás esetén feltétlenül megadja neki a reális valorizációt, függetlenül az ide vonatkozó, vagy vonatkozandó törvények rendelkezéseitől. Biztosítja ezt egyfelől a mindkét intézet közös felettes egyházi hatóságainak a jóváhagyó határozata, másfelől a vita esetére kikötött és döntésre hivatott egyházkerületi bíróság pártatlan eljárása. Ezt az idegen hitelezővel szemben szokatlan valorizációt indokolja nemcsak a két intézet közötti testvéri kapcsolat, hanem az is, hogy a tanítóképzőintézet a kölcsönadott tőkájére nézve egyelőre kénytelen letenni annak másféle valorizált befektetéséről. Az igazgatótanács a szerződést jóváhagyta s a dolog sürgősségére való tekintettel azt az egyházkerületi elnökség is megerősítette.

Tudomásul szolgál.

73. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa a kórházépítés ügyében 1936 dec. 11-iki, 1937 június 14-iki és 1937 szept. 14-iki üléseiből jelenti a következőket. A főiskola az egyházkerületi elnökség jóváhagyásával 29.500 P-ért megvásárolta a Debreceni-házat s elhatározta, hogy ezt megfelelő modernizálással (vizvezeték; fürdőszoba, W. C. stb.) átalakíttatja kórházzá s ugyanezen a telken külön fertőző pavillont építtet a ragályos betegek elkülönítésére. Minthogy az 1300/1932. N. M. M. sz. rendelet szerint kórházak építése belügyminiszteri engedélyezés alá esik, a főiskola az építési terveket felterjesztette az engedély megadása

céljából, bár eredettől fogva az volt a felfogása, hogy itt nem tulajdonképeni kórházzról, hanem olyan iskolai gyengélkedőről van szó, amelynek építése nem szorul belügyminiszteri engedélyre. A M. Kir. Belügyminiszter az 1937 június 16-án 256.659/1937. XVI. sz. alatt kiadott határozatában úgy döntött, hogy az iskolai gyengélkedő és elkülönítő sem rendeltetésénél, sem szervezeténél, sem pedig berendezésénél fogva nem meríti ki az 1.300/1932. N. M. M. sz. rendelet 1. §-ában meghatározott kórház, gyógyintézet, vagy rendelőintézet ismervét, minek folytán létesítése nem igényli a belügyminiszteri engedélyezést, tekintettel azonban az intézmény közegészségügyi rendeltetésére, annak létesítése és működése természetesen alapul ellenőrzése alá tartozik. A belügyminiszter úr ezen elvi álláspontja mellett a terveket mégis felülbírált a többrendbeli módosítást kívánt (fertőtleníthető linóleum padló, járvány pavillonban két osztály építése, külön W. C.-kel, külön fürdőszobákkal stb.) ami az építkezést jelentékenyen megdrágította. A miniszteri kívánások figyelembevételével módosított tervek szerint versenytárgyalás tartása útján az építkezés meg is indult s már a befejezés stádiumához közeledik, úgy hogy az átköltözködés oda a karácsonyi vakációban megtörténhetik. Az építés költségei a dolgok mai állása szerint tehát még mindig nem végleges eredménnyel — a következőként alakulnak.

Szükséglet.	Fedezet.
Debreceni háznak a közpénztártól való átvételére ... .. 33.173·80 P	Építési alap ... .. 5.373·92 P
Jelzalog bekebelezési illeték ... .. 1.140— P	Főiskolai múlt évi rendkívüli hozzájárulás ... .. 11.034·28 P
Átalakításra, újépületre, berendezésre stb. ... .. 58.441·12 P	Kölcsöntőke ... .. 60.000.— P
Összesen ... .. 92.754·92 P	Összesen ... .. 76.408·20 P
Összes szükséglet ... .. 92.754·92 P	
Összes fedezett ... .. 76.408·20 P	
Hiány ... .. 16.346·72 P	

Ezt a 16.346— P-ös hiányt 4⁰/₀-kal kamatozó belső törlesztéses kölcsönrel lehet megoldani, melyet a külön betegsegélyező alap számla 20 évi részletben törleszt le a közpénztárnak. A betegsegélyező évi díj megállapítása tárgyában a gyűlés más pontjában foglalt előterjesztésben, amely még júniusból, tehát az építkezési költségek reális kialakulása előtti időből származik, 10.000 P-ös hiánnyal történt számolás s ahhoz az volt az előterjesztés, hogy

az ugyancsak belső kölcsönnel fedezendő 10.000 P-ös hiány évi 5.5 % belső törlesztéses kölcsönrel törlesztessék. Hogy az évi 20 P-ben megállapított betegsegélyezési díjat ne kellessen emelni: ezt célozza a tőke megnövekedésével szemben az 5.5 % kamatnak 4 %-ra való leszállítása. Az egyházkerületi elnökség megkísérelte államsegélynek kieszközlését, de ez nem vezetett eredményre.

Közgyűlés a gazdasági választmányának, igazgatótanácsnak s az egyházkerületi elnökségnek a tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi s örömét fejezi ki a felett, hogy a főiskola és a tanítóképzőintézet növendékeinek egészségügyi ellátását ez építkezés által hatalmas lépéssel sikerült előre vinni.

74. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa felterjeszti 1937. június 14-iki és szeptemberi üléséből a főiskolai betegsegélyző évi díj megállapítására vonatkozó határozatait.

A betegsegélyzői díj ügyében az 1936. évi őszi egyházkerületi gyűlés (54. jkvi pont) úgy határozott, hogy a betegsegélyződíjnak az új építkezéssel kapcsolatban az eddigi 15 P-ről 20 P-re való felemeléséhez elvileg hozzájárul, azonban minthogy a kórház megépítésére nézve akkor még különböző tervek és lehetőségek forogtak fenn, kimondta azt is, hogy a kórház megépítési módjához és költségeihez képest a gazdasági választmány a fejleményekhez képest tegyen új javaslatot, az egyházkerület elnökségét pedig felhatalmazta ily irányú felterjesztésnek gyűlésen kívüli jóváhagyására. A Debreceni-ház vételára, illeték, átalakítási és új építkezési költsége e gyűlés más jegyzőkönyvi pontjában foglalt jelentések szerint 92.754.92 P-re fognak rugni, amire fedezet 16.408.20 P építési alap, 60.000 P kölcsöntőke a tanítóképzőintézettől s 16.346.72 P kölcsöntőke a közpénztártól. Utóbbi két törlesztéses kölcsönnek a 20 évi letörlesztéséhez évi 5.814.41 P szükséges. Ezt és az új kórház megnövekedő fenntartási költségeit figyelembe véve, a gazdasági választmány az új kórház normál költségvetését a következőként állította fel.

I. SZÜKSÉGLET.

1. Főiskolai orvos fizetése 35 évi átlagban	3.412.30 P
2. Főiskolai orvos nyugdíjintézeti tagságáért évi járuléka a főiskolai tisztviselői nyugdíjalapnak	272.96 P
3. Ápolónő fizetése 12 óra	600.— P
4. Kisegítő ápolónő fizetése szükség szerint	160.— P
5. Egy cseléd bére 10 óra	200.— P
6. Egy bejáró takarítónő bére 12 óra	144.— P
7. Egy udvaros fizetése	200.— P
8. Dr. Kun Zoltánné kegydíja	790.80 P

9. Özv. Tóth Lajosné kegydíja	287.64 P
10. Gyógyszerek	1.600.— P
11. Felszerelések pótlása	300.— P
12. Világítás	200.— P
13. OTI	650.— P
14. Rádió	28.80 P
15. Irodai szükségletek	20.— P
16. Épület karbantartása	500.— P
17. Vegyes (anyagbeszerzés, mosás stb.)	350.— P
18. Telefon	108.— P
19. Kórházi ápolási segélyek és vizsgadíjak	200.— P
20. Vizszolgáltatás	200.— P
21. Parkfenntartás	200.— P
22. Fűtés	1.000.— P
23. Ápolónők és cseléd kosztja	740.— P
24. Előre nem láthatókra	21.09 P
25. 76.346.72 P kölcsön törlesztésére	5.814.41 P
Összes szükséglet évi	18.000.00 P

II. FEDEZET.

I.

A fedezeti tételek mai mértéke szerint:

1. 500 gimn. tanuló à 15 P	7.500 P
2. 40 theológus à 15 P	600 P
3. 150 tanítóképzős à 15 P	2.250 P
4. Bálványostól	80 P
5. Angolinternátustól	1.900 P
6. Vegyesekből	100 P
7. Társadalombizto- sító levonás	50 P
Összesen	12.480 P

II.

Fedezeti tételek javasoltatnak:

1. 500 gimn. tanuló à 20 P	10.000 P
2. 40 theológus à 20 P	800 P
3. 150 tanítóképzős à 15 P	2.250 P
4. Bálványostól	100 P
5. Angol internátustól	2.850 P
6. Vegyesekből	100 P
7. Társadalombiztosító	50 P
8. Közpénztári évi hozzájárulás	1.500 P
9. Mudrany-pénztár hozzájárulása	300 P
Összesen	18.000 P

Vagyis a gazd. választmány az eddigi érvényben állott rendelkezésektől való eltérésképpen javasolja a gimn. tanulóknál s theológusoknál az évi betegsegélyező díjnak 15 P-ről 20 P-re való emelését, a Bálványosi gazdaság 80 P-ös hozzájárulásának 100 P-re emelését, az angol-internátus költségvetésében eddig is szereplő 1900 P-nek 2850 P-re való felemelését. Új fedezeti tétel lenne a Mudrany-pénztár évi 300 P-ös hozzájárulása, végül a Közpénztár 1500 P-ös évi hozzájárulása. Utóbbinak fejében a

régi kórházépület a Közpénztár tulajdonába menne át, s internátusi, esetleg iskolai célokra használtatnék fel. A tanítóképzősök betegsegélyezési díja maradna az eddigi 15 P, ami azzal van megindokolva, hogy az új kórház tulajdonából a tanítóképző nem részesedik, már pedig a betegsegélyző díjnak az emelését tulajnyomó részben éppen az építkezési törlesztési teher indokolja.

Igazgatótanács az új kórházépítéssel kapcsolatban előterjesztett költségvetést elfogadta, s miután a 18.000 P évi szükséglet fedezésére a mai fedezeti tételek nem elegendők, kimondta azt is, hogy az évi betegsegélyezési díj 1937 szeptember 1-től kezdve a gimnáziumi tanulóknál és theológusoknál az eddigi évi 15 P-ről 20 P-re, az angol-internátus eddigi évi 1900 P hozzájárulása 2850 P-re emeltetik, s hogy a Közpénztár évi 1500 P-vel, a Mudrány-pénztár pedig évi 300 P-vel fog hozzájárulni a betegsegélyezési intézményünk fenntartásához.

Egyházkerületi elnökség az igazgatótanácsnak a javaslatait az 1936 őszi egyházkerületi gyűlésen kapott felhatalmazás alapján megerősítette s a gimnáziumi tanulókra és a hittanhallgatókra az évi betegsegélyező díjat 20 P-ben állapította meg.

Tudomásul szolgál.

75. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1936 dec. 11-iki, 1937 június 14-iki és 1937 szept. 10-iki üléséből a gimn. humán internátus ügyében a következőket jelenti. Az 1936 őszi egyházkerületi gyűlés 53. jkvi sz. határozatával úgy döntött, hogy a humán internátus az angol internátus parkjában, annak délnyugati részén építendő fel. E gyűlést követő rövid időn belül sikerült az angol internátus parkjához csatlakozó Szüts-féle házat és telket megvásárolni s ezért az 1936 dec. 11-iki igazgatótanács úgy határozott, hogy az angol internátus parkjának a megkímélése céljából a humán internátus a Szüts-féle telek kertjében építendő meg, részben az iskolakertbe is benyulva azon a részen, amelyet az 1936 őszi kerületi gyűlés (54. jkvi p.) a kórház építése céljára kijelölt. Igazgatótanács annyival inkább így határozhatott, mert az iskolakert igénybeveendő része (cca 1000 négyszögöl) már beépítésre úgyszintén volt szánva, viszont a kórház céljára való igénybevétel tárgytalanná vált a Debreceni-háznak kórházépítésre való megvétele által. Azzal az aggodalommal szemben, amely az iskolakertet félti akárcsak pár négyszögölnyi beépítéstől is, az igazgatótanács rámutat arra, hogy az angol internátus parkja tulajdonképpen 4 holddal egészítette ki az iskolakertet, amihez képest eltörpül a cca 1000 négyszögölnyi igénybevétel a humán internátus részére. Az igazgatótanácsnak ezt a határozatát az egyházkerületi elnökség is megerősítette. Erre a gimn. szék elkészítette, s az építőbizottság elé terjesztette az egész 80 személyes, továbbá a most épülő 40 személyes internátus helyiségeinek szükségletét, a gazd. választmány pedig ennek alapján elkészítette az

építési programot a tervpályázat részére. Közben a V. K. M. úr az egyházker. elnökség felterjesztésére 1937 jan. 27-én kelt 4194/1937. II. ü. p. sz. rendeletével hozzájárulván ahhoz, hogy az építkezésre tartalékolt, s az 1936 dec. 31-én 105.711 P-t kitévő államsegély-alap a továbbépítkezés céljaira már most felhasználassék, a gazd. választmány az egyházker. közgyűlés (1936 őszi 53. p.) határozatával kapott felhatalmazás alapján zártkörű tervpályázatra szólította fel Medgyasszay István, Ray Rezső budapesti és P. Gulyás László diósgyőri építészmérnököket, akik a megbízást vállalták is, s márc. 15-re, a kitűzött időre be is nyújtották pályaterveiket. Az államsegélyes építkezésre vonatkozó tervpályázati szabályzat idevágó rendelkezéseinek a figyelembevételével a bírálóbizottságban műszaki közegekként résztvettek: az iparügyi minisztérium képviselőjében Szöllősy Aurél min. osztálytanácsos, a M. Mérnök és Építészegylet képviselőjében S. Hoffer Imre építészmérnök, a M. Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének képviselőjében Lácza Fritz Oszkár műszaki főigazgató, s a főiskola részéről felkért Dudás Kálmán építészmérnök. A V. K. M.-ot a bizottságban dr. Tamedly Mihály tanker. főigazgató képviselte. A bírálóbizottság elnöke volt Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, szavazó tagjai: Janka Károly főisk. I. gondnok, dr. Trócsányi József a g. vál. elnöke, tanácskozó tagjai: dr. Mátyás Ernő közigazgató, Novák Sándor gimn. igazgató, dr. Marton János mint az ig. tanács és a bírálóbizottság jegyzője, Harsányi Gyula ig. tanácsos, Tárczy Árpád h. gimn. igazgató, Szabó Gyula angol-internátusi igazgató, s Jakó János dr. főisk. orvos. A bírálóbizottság márc. 23. és 24-én tartott ülésében akként döntött, hogy úgy Ray Rezső, mint P. Gulyás László tervét 1000—1000 P-vel díjazza, az épület kiviteli terveinek az elkészítésével pedig Medgyasszay Istvánt bízta meg azzal a feltétellel, hogy tervét megfelelően módosítsa, azt a helyi árviszonyoknak megfelelően olcsóbbá teszi, a homlokzatokat a sárospataki műemlékszerű épületek stílusához alkalmazza, a felső folyosókat világosabbá teszi, s az egész épületnek egyöntetű, tömör, de könnyen áttekinthető alaprajzot ad. Medgyasszay István a módosított terv-vázlatát az építóbizottságnak beadta, azt az építóbizottság elfogadta, s megbízta őt, hogy május 20-ra készítse el a végleges tervet, s a versenytárgyalás útján való vállalatba adásra alkalmas részletes költségvetést. Egyben az építóbizottság elnöke elkészítette a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseinek megfelelő versenytárgyalási hirdetményt az ajánlatoknak június 5-ig való benyújtása iránti felhívással, s azt megküldötte közzététel céljából a Közszállítási Értesítőnek, s a Vállalkozók Lapjának, megküldötte továbbá a sárospataki ipartestületnek és községi előljáráságnak. Jun. 5-re, a kitűzött időre különböző munkákra 26 pályázat érkezett be, amelyek feletti döntést a gazdasági választmány, mint építóbizottság meghozta, s a legkedvezőbb ajánlatot tevőkkel a szerződést megkötötte. A főépítési vállalkozó Kocsa András sátoraljaújhelyi építőmester. Az

építési ellenőr szerepével a gazd. választmány Murin Miklós sárospataki mérnököt bízta meg. Az építés június 24-ik napján meg is kezdődött, s az nagyobb fennakadás nélkül ma már abban a stádiumban van, hogy pár napon belül tető alá kerülhet s jövő tavasszal és nyáron befejeztetvén, az épület 1938 szept. 1-én rendeltetésének át lesz adható. Az építési tervet 32.654/1937 V. 1. sz. rendeletével a V. K. M. úr is jóváhagyta.

Közgyűlés az igazgatótanácsnak és az elnökségnek az intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi, gimn. széket pedig megbízta, hogy a humán internátusnak az ideiglenes szervezeti szabályzatát (felvétel, felügyelet stb.), továbbá a gazdasági választmánnyal együtt az internátus anyagi rendjét (internátusi díj, zenedíj, étkezés stb.), az igazgatótanács útján terjessze az egyházkerületi elnökséghez jóváhagyás céljából.

76. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti 1937. júniusi és szeptemberi üléséből a Perked-Mosolygó 186 holdas birtok hasznosítására vonatkozó határozatait megerősítés céljából. Ezek szerint a Rozinger Ignác mai bérlővel fennálló bérleti szerződés 1938. október 1-én lejárván, a gazdasági választmány által kellő módon közzétett hirdetésre 4 ajánlat érkezett: 1. Ró-zinger Ignác mai bérlő a 186 holdas birtokért az általa ma fizetett 300 q. buzának megfelelően ugyancsak évi 300 q. haszonbér buzát ajánl fel s ezenkívül hajlandó volna cca 2.000.— P. költséggel egy sertés hizlaldát felépíteni, amelyet a tulajdonos főiskolának csak a bérlet lejártakor 12 év múlva kellene megváltani. — 2. Széplaki István balkányi gazda, akinek magának 36 hold földje, feleségének 240 hold földje van szintén évi 300 q. buzát ígér. — 3. Öt balkányi kigazda: Macsy Lajos, Győry Sándor, Varró Sándor, Gilányi István és Kassai Imre, kiknek egyenként 4—5 hold földjük van együttesen a Balkányi Hitelszövetkezet támogatása mellett szintén évi 300 q. bérösszeget ajánlanak fel, akik a beszerzett információk szerint el vannak szánva, hogy földigényük kielégítésénél a minisztériumig mennek fel s akik mögött áll a községi előljáráóság s egyéb hatóság is a maga támogatásával. — 4. Vágó István okl. gazdatiszt kat. holdankint 50 kg. buzát s 70 kg. rozstot ajánl, de az előírt kauciót nem tette le, s ajánlatát sem a főiskola által szerkesztett és rendelkezésre bocsátott ajánlati űrlapon adta be. A gazd. vál. 1937. szeptember 4-én tartott ülésében foglalkozott az ügygel s arra az álláspontra helyezkedett, hogy a dolgok vázolt alakulása mellett a birtok megtartása szempontjából legcélszerűbbnek látszik a bérbeadást mellőzni s a birtokot a bérlet lejártakor 1938. október 1-én házikezelésbe venni. Igazgatótanács a maga részéről szintén a házi kezelésbe vételt ajánlja, miután a

g. v. elnök jelentése szerint a beruházáshoz szükséges 15—20.000 P. tőke előteremtése nem ütközik nehézségbe.

Közgyűlés a Perked-Mosolygó házikezelésbe vételére vonatkozó javaslatot határozati erőre emeli.

77. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1937 június 14-iki üléséből (65. p.) P. Horváth puszta bérbeadása ügyében jelenti, hogy az 1936. őszi egyházkerületi közgyűlés hozzá járult a birtok haszonbérletének dr. Hartyáni Imrével évi 1918 q. buza haszonbér fizetés mellett 5 évre való meghosszabbításához (47 jkvi p.), s egyben felhatalmazta az elnökséget, hogy amennyiben a birtok bérbeadása körül valami nehézség támadna, saját hatáskörében minden szükséges intézkedést megteheszen annak elhárítására a közgyűlésnek teendő utólagos bejelentési kötelezettség mellett. A nehézség csakhamar jelentkezett. Hartyáni Imre bérlő ugyanis 1937 március havában jelentette a főiskolának, hogy váratlanul olyan anyagi bajokba került, amik miatt bérlői kötelezettségének előreláthatólag nem fog tudni megfelelni, s kérte a bérleti szerződésből való kibocsátását, egyben mindjárt maga helyett új bérlőt is hozott Soós László gazd. tanácsos, ref. vallású, nagykőrösi földbirtokos személyében, aki 12 évi bérleti idő mellett évi 18 vagon buzát hajlandó fizetni. Soós Lászlónak cca 1000 hold tehermentes ingatlana van, s a bérleti kauciót 300 hold földjére első helyen való betáblázással ajánlja fel. A birtokot tulajdonképpen nem is ő, hanem hasonnevű fia venné bérbe, ő pedig készfizető kezességét vállalna. A gazd. választmány arra való tekintettel, hogy Hartyánival az ő anyagi nehézségeire való tekintettel nem volna célszerű a szerződés érvényben tartását erőltetni, viszont a birtok bérbeadásának a meghirdetésére már nem volt idő, hiszen csak a hatósági jóváhagyás ügye eltart 5—6 hónapig, legjobb megoldásnak tartotta a Soós Lászlóval való azonnali szerződéskötést. A megajánlott bérösszeget is reálisnak tartotta, mert ha leszámítjuk a birtokból a cca 100 hold alig valamit érő (egy évben 2 heti legelet nyújtó), teljesen vad, szikes legelőt, akkor a birtoknak magyar holdjára 103 kg. buza haszonbér esik, s bérlő viseli a közterheket is. Rámutatott a gazd. választmány arra is, hogy az 1918 q. buza haszonbér mindig magasnak bizonyult: Szabó György és társai belebuktak a bérletbe, Hartyáni Imre és társának is a főiskola folytonosan bérengedményt volt kénytelen tenni, úgy hogy tényleg a birtok az utóbbi években csak 14—16 vagon buza haszonbért fizetett, Soós László olyan anyagi erővel rendelkezik, hogy ilyen biztosítékot nyújtó bérlőt keresve is alig lehet találni, miért is a gazd. választmány minden idővesztéség elkerülése céljából megkötötte a szerződést Soós Lászlóval felsőbb egyházi hatóságaink jóváhagyásának a feltétele alatt. Hartyáni Imrétől pedig világos nyilatkozatot szerzett be, mely szerint a Soós Lászlóval kötött szerződés jogerőre emelkedése esetén kimegy a bérletből. Egyben

a főiskolát ért veszteség némi kárpótlására (mert hogy kisebb bérösszeg mellett történik a haszonbérbeadás) cca 1.700 P.-s kártalanítást kapunk tőle, amiből 1.000 P. készpénzben biztosítva van, cca 700 P. pedig beruházás megváltásának az elengedése címén térül meg. Hartyáni Imre bérlőtársa Füle Zsigmond is tett fia útján szóbelileg évi 16 vagónos buza ajánlatot, de ezt felhívásra írásbelileg nem ismételte meg. A Soós Lászlóval 12 évre évi 18 vagon buza haszonbér fizetése mellett kötött haszonbérleti szerződést az egyházkerületi elnökség is megerősítvén, az hatósági jóváhagyásra bemutatott Szolnok vm. közigazgatási bizottságához még 1937 április havában. A jóváhagyás a F. M. részéről, ahová az hivatalból felterjesztetett, csak 1937 október 30-ikára következett be s a jóváhagyó határozat a fennálló törvények alapján arra kötelezte a bérlőt, hogy a birtok 15 százalékát az övéhez hasonló bérleti feltételek alatt adja ki kishaszonbérletekbe. A bérlet átvétel és átadás okt. 7—9 napjain simán megtörtént. A kilépő bérlők bérleti kötelezettségeiknek mindenben eleget tettek.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

78. A Sárospatakon 1937. április 1—3 napjain tartott lelkész-tanítói konferencia a Jakab Imre poroszlói tanító kezdeményezésére javasolja: 1. a Sárospataki Református Lapok kibővítését, a lapnak a tantestületekhez leendő megküldését; 2. az egyházkerületben működő lelkipásztorok, tanítók, presbiterek, diakonokok, diakonisszák, lelkésznek és tanítónék csoportba szervezését, részükre konferencia tartását; 3. egyházkerületi, majd egyházmegyei lelkészekből és tanítókból kiválasztandó belmissziói utazó titkárok munkábaállítását; 4. a főiskolás tanítóképzés szorgalmazását; 5. az elemi iskola nyolc osztályra emelését; 6. kiváló képzettségű tanítók külföldi tanulmányutra küldését; 7. kiváló minősítésű, s legalább 15 év óta működő tanítók mellé segédtanítók beosztását. A javaslatnak a tanítóképzésre és alkalmazásra vonatkozó részével a sárospataki tanítóképzőintézet értekezlete is foglalkozott.

Közgyűlés a tanítóképzői értekezlettel egyetértően elvileg helyesli a felvetett javaslatokat, azonban a gyakorlati kivitel tekintetében, anyagi fedezet és szervezeti előkészítés hiánya miatt határozatot nem hozhat, intézkedést nem tehet.

79. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti 1937 szeptemberi üléséből (71. p.) a főiskolai nyomda mai bérlőjével, Kisfaludy Lászlóval, újabb egy évre kötött haszonbérleti szerződést megerősítés céljából.

Közgyűlés az 1937. november 1-től 1938. november 1-ig terjedő időre szóló s teljesen a mai feltételeknek megfelelő (évi 2200 P. bér) szerződést jóváhagyja.

80. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti 1937. szeptember 14-iki üléséből (57. p.) megerősítés céljából a főiskola 1936—37. évi zárszámadását.

A zárszámadás összesítése a következő képet mutatja:

Az egyes pénztárak 1936—37. évi nyersforgalma a következő:

	Bevétel:	Kiadás:
	P	P
1. Közpénztár	1.219.632'04	1.291.030'65
2. Új Vay—Mocsáry alap	1.246'60	0'33
3. Internátusi és fenntartási alap	11.156'34	390'56
4. Theol. internátusi építési alap	23.890'93	8.891'53
5. Gimn. internátusi építési alap	135.394'10	135.394'10
6. Segélydíj pénztár	1.859'07	561'90
7. Tisztviselői nyugdíj alap	20.726'45	14.237'63
8. Dr. Szoboszlai Gyula alap	58.970'92	58.970'92
9. Betegsegélyző Egylet	27.645'48	10.859'62
10. Dókus Ernő és neje alap	79.563'13	79.563'13
11. Ösztöndíjpénztár	26.616'68	12.911'38
12. Mudránypénztár	25.164'66	13.426'47
13. Tápintézeti pénztár	72.467'42	73.057'64
14. Angolinternátus	110.385'22	109.515'66
<hr/>		
Az 1936—37. évi forgalom összege:	1.814.719'04	1.808.811'52
Egyenleg, mint maradvány :		5.907'52
<hr/>		
Összesen	: 1.814.719'04	1.814.719'04

A Köz-, Mudrány-, Tápintézeti-, Angolinternátusi- és Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona-alap pénztárról az eredményszámlák (jövedelem- és költségszámla) a következők:

A Közpénztár 1936—37. évi eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. Györgytarló	224.034'01 P
2. Bálványos	33.065'74 "
3. P. Horváth puszta	31.693'02 "
4. Perked-Mosolygó	5.056'64 "
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	10.758'84 "
6. Királyhegy	17.918'33 "
7. Aranyos	1.964'40 "
8. Pincék	—'— "
9. Lakóházak	10.605'92 "
10. Nyomda	800'— "
11. Könyvkereskedés	3.871'84 "
12. Könyvraktár	73'— "

13. Lótartás	1.819.64 P
14. Vegyes bevételek	10.154.27 „
15. Évjáradékok	6.006.90 „
16. Tőkéek jövedelme	2.416.41 „
17. Tandíj	44.435.35 „
18. Nyugdíjjárlék	9.223.69 „
19. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	15.857.16 „
20. Kamatbevételek	4.002.24 „
21. Előirányzaton kívüli bevételek	150.— „
22. Nagykönyvtár	66.98 „
23. Rendkívüli bevételek	234.63 „
24. Perkedi terménybér hátrálék 1937. VI. 30.	199.72 „
25. Borkészlet értéke	3.162.90 „
26. Tandíj hátrálék	906.— „
27. Internátusi díj	763.34 „
28. Csolnakház	732.39 „
29. P. Horváth-pusztá bérhátráléka „ „ „	4.804.59 „
Összesen	444.777.95 P

II. Költség:

1. Györgytarló	186.229.71 P
2. Bálványos	15.112.30 „
3. P. Horváth-pusztá	9.746.48 „
4. Perked-Mosolygó	2.720.40 „
5. Erdők, rétek	2.868.18 „
6. Királyhegy	10.072.64 „
7. Aranyos	1.122.53 „
8. Lakóházak	780.20 „
9. Könyvraktár	— „
10. Lótartás	1.819.64 „
11. Vegyes kiadások	4.120.57 „
12. Kötelezettségek	11.530.83 „
13. Kölcsönök kamatai	134.77 „
14. Közterhek	4.043.46 „
15. Nyugdíjjárlékok	6.191.73 „
16. Dologi kiadások	9.985.16 „
17. Személyi kiadások	21.609.92 „
18. Tanügyi kiadások	66.917.51 „
19. Vegyes személyi kiadások	3.615.61 „
20. Nyug- és kegydíjak	11.234.91 „
21. Theológiai és gimn. tanári nyugdíj	271.92 „
22. Adminisztrációs kiadások	3.900.— „
23. Rendkívüli kiadások	19.679.22 „
24. Előirányzaton kívüli kiadások	128.22 „
25. Múzeumok és szertárak hátrálékos dotációja	22.424.53 „
26. 1936. VI. 30.-án borkészlet értéke	491.39 „
	11.087.45 „

27. Csolnakház	879.04 P
28. P. Horváth-pusztá 1936. VI. 30-iki bérhátrálék	5.126.91 „
29. Perked-Mosolygó	450.36 „
30. Tandíjhátrálék 1936. VI. 30-ikán	406.35 „
31. Internátusi díj	1.289.75 „
32. P. Horváth-pusztai építkezési hátrálék	2.875.74 „
33. P. Horváth-pusztai hátrálékos kötelezettség	5.104.— „
34. P. Horváth-pusztai családi ösztöndíj	700.— „
35. Perked-Mosolygó haszonbérhátrálékból ösztöndíjpénztárnak	106.52 „
Összesen	444.777.95 P

<i>Eredmény:</i> Jövedelem:	444.777.95 P
Költség:	444.777.95 P
Hiány:	— P

A Mudrány-pénztár eredmény számlája:

I. Jövedelem:

1. Szegi szántóföldek	160.68 P
2. Szegilongi és b. keresztúri földek	138.— „
3. Faragószállás	3.200.40 „
4. Zsindelyház	500.— „
5. Poklos szőlő	14.043.39 „
6. Vegyes bevételek	62.96 „
7. Erdőből	— „
8. Népszövetségi kölcsön kamata	12.20 „
9. Folyószámlakamat	537.05 „
10. Könyvkereskedés térítése javításokért	100.— „
11. Borkészlet értéke 1937. VI. 30.-án	7.342.80 „
Összesen	26.097.48 P

II. Költség:

1. Szegi birtok kezeléséért	— P
2. Faragószállás	301.50 „
3. Szőlőfelügyelő fizetése	842.94 „
4. Közpénztárnak pincekezelő fizetéséhez házzájár.	400.— „
5. Poklos szőlő munkájára	6.895.87 „
6. Adóra	1.203.— „
7. Tűzbiztosítás	33.55 „
8. Közpénztárnak admin. kiadásokhoz hozzájárulás	1.000.— „
9. Épületjavítások	— „
10. Zsindelyház kiadásai	249.13 „
11. Illetékegyenérték	63.76 „
12. Szegilongi és b. keresztúri rét kezelése	6.76 „
13. Internátusi jótétemények	1.680.— „

14. Erdő kiadásai	37.56 P
15. Vegyes kiadások	10.37 „
16. Borkészlet 1936. VI. 30-án	10.603.75 „
Összesen	23.373.19 P
<i>Eredmény</i> : Jövedelem:	26.097.48 P
Költség:	23.373.19 P
Tiszta jövedelem:	2.724.29 P

A Tápintézeti pénztár eredményszámlája:

I. Jövedelem:

1. P. Horváth-pusztai jövedelméből 20 tápintézeti ifjú ingyenes ellátásáért	4.370.— P
2. Prinsterer-alap kamata az egyházkerülettől	120.— „
3. Gulácsy-alap kamata a Közpénztártól	8.— „
4. Vay—Almássy-alap kamata a Közpénztártól	— „
5. Négy darab Sárospataki Takarékp. részv. osztaléka	— „
6. 129 drb. Pesti Magy. Keresk. Bank részv. osztaléka	387.— „
7. 75 drb. Szőlőgazdasági részvény osztaléka	— „
8. 205 drb. Sárospataki Takarékp. részv. osztaléka	— „
9. 12 drb. Sárospataki Fogy. Szöv. üzletrész osztal.	18.— „
10. 2.46 P hadikölcsön	— „
11. 5 drb. Nemzeti Hitelintézeti részvény osztaléka	1.— „
12. 1/4 drb. Gaea részvény osztaléka	} Székely S.alap
13. 4/10 drb. Furmint részv. osztalék.	
14. Vegyesekből	791.89 „
15. Theol. internátusi alaptól kamat	1.610.63 „
16. 1 drb. Gaea részvény osztaléka	— „
17. 1 drb. Furmint részvény osztaléka	— „
18. 40 drb. Termény- és Fakereskedelmi részv. oszt.	— „
19. Alkalmazottaktól OTI levonás	156.48 „
20. Kórháztól és személyzet étkezéséért	220.— „
21. Tőkésített alapítványi kamat	612.28 „
22. Gimn. és theol. tanulóktól	54.711.85 „
23. Külön étkezésekből	7.933.11 „
24. Egyházkerületi segély	— „
25. Perselypénz és egyesek adománya	30.— „
26. Tápdihátrálék 1937. VI. 30.-án	2.967.19 „
Összesen	73.937.43 P

II. Költség:

1. Tápintézeti felügyelő tiszteletdíja	600.— P
2. Tápintézeti gondnoknő fizetése	1.400.— „
3. Tápintézeti mézszáros fizetése	679.10 „
4. Tápintézeti cselédek fizetése	2.113.99 „
5. Élelmiszerekre	46.152.26 „
6. Épületjavítások	696.10 „

7. Felszerelések	1.313·67 P
8. Tüzifa és kőszén	4.011·48 „
9. Világítás és vízhúzómotor	1.914·41 „
10. Tűzbiztosítás	55·45 „
11. Közpénztárnak admin. kiadásokhoz hozzájárulás	1.500— „
12. 20 tápintézetl ifjú ingyenes ellátásáért a P. Horváth-alapból	4.370— „
13. Alapítványi kamatokra	1.189·85 „
14. Vegyesekre	134·45 „
15. Alapítványi kamatok tőkésítésére	612·28 „
16. Társadalombiztosítónak	1.055·95 „
17. Mult évi hiány megtérítése	9.901·22 „
18. Közpénztárnak a folyószámla kamat	191·50 „
19. Tömösközynének jutalom	100— „
20. Tápdíjvisszatérítések	372·86 „
21. Adományokból tápintézetl jótétemények	10— „
22. Tápdihátrálék 1936. VI. 30-ikán	2.942·80 „
Összesen	81.317·37 P

<i>Eredmény</i> : Költség :	81.317·37 P
Jövedelem :	73.937·43 P
Hiány :	7.379·94 P

Az Angol-Internátus eredményszámlája :

I. Jövedelem :

1. Felvételi díjkból	1.520— P
2. Ellátási díjkból	93.603·01 „
3. Lakás díjkból	720— „
4. Angol társalgási díjkból	4.717·50 „
5. Egyesek étkezéséből	1.361·89 „
6. Társadalombiztosító díjkból	316·27 „
7. Teniszpálya	199·75 „
8. Vegyes bevételek	874·20 „
9. Kertészetből	1.097·73 „
10. Két angol tanár fizetése az államtól	4.247·52 „
11. Rác Lajos örökösöktől térítés javításokért	113·92 „
12. Tizenöt drb. The History of Hungary c. könyvért	37·50 „
13. Múсорos est bevételéből	75·70 „
14. Élelmiszerkészlet 1937. VI. 30-án	2.599·05 „
15. Ellátási díj követelések 1937. VI. 30-án	1.766·43 „
16. Angol nyelvdíj követelések 1937. VI. 30-án	50— „
Összesen	113.300·47 P

II. Költség :

1. Szabó Gyula igazgató fizetése	685·44 P
2. 6 tanár fizetése	4.112·32 „
3. Igazgató és felügyelő tanárok tiszteletdíja	2.000— „

4. Gondnoknő fizetése	1.320.—	P
5. Gépész fizetése	1.248.69	"
6. Kertész fizetése	573.07	"
7. Szolgák fizetése	1.947.65	"
8. Konyhaszemélyzet fizetése	1.129.99	"
9. Nyelvtanítási díjak	923.—	"
10. Zenetanítási díjak	2.414.50	"
11. Asztalos- és gépműhely vezetéséért	201.—	"
12. Orvos fizetéséhez és kórházi költség. hozzájárulás	1.900.—	"
13. Társadalombiztosítónak	2.065.23	"
14. Tűzbiztosítás	191.93	"
15. Épületjavítások	3.341.20	"
16. Kertészi kiadások	1.895.07	"
17. Fűtés (konyha)	2.831.47	"
18. Fűtés (központi)	7.893.38	"
19. Villanyvilágítás	2.661.57	"
20. Vízhúzómotor	1.670.64	"
21. Felszerelések és azok javítása	3.294.12	"
22. Élelmiszerekre	37.221.18	"
23. Korrepetálási díjak	540.—	"
24. Sporteszközök beszerzése	179.20	"
25. Játékszerek beszerzése	69.84	"
26. Ujság előfizetésre	323.51	"
27. Mosás, vasalás, ruhajavítás	2.383.60	"
28. Irodai szükségletek és telefonbeszélgetés	557.80	"
29. Telefon előfizetés	86.40	"
30. Műhelyanyag szükséglet	47.70	"
31. Területhasználati díj	20.—	"
32. Hangszerek karbantartása	93.—	"
33. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás	2.000.—	"
34. Vegyes kiadások	674.62	"
35. Folyószámla kamat	565.75	"
36. Igazgatási- és utiköltség	551.09	"
37. Sportpálya karbantartása	162.06	"
38. Törlesztéses kölcsön 35-ik fedezetlen részére tartalékolás	500.—	"
39. Teniszpálya karbantartása	644.—	"
40. Nyugdíjjárulék	1.436.16	"
41. Helyettes tanárok lakbéréért	280.—	"
42. Rádió előfizetés	14.40	"
43. Könyv beszerzések	129.43	"
44. Iskolafenntartáshoz hozzájárulás	2.000.—	"
45. Hirdetésekre	268.86	"
46. 4 theologus felügyelő tiszteletdíja	800.—	"
47. Ráczy-féle ház bére	1.000.—	"
48. Két angol tanár fizetése	4.247.52	"
49. Cselédek karácsonyi ajándéka	213.60	"
50. Gyógyszerekért	21.06	"

51. The History of Hungary c. könyvért	261—	P
52. Díjvisszatérítések	17 50	„
53. Közpénztárnak mérleg tartozás megtérítéséért	2.989 06	„
54. Szabó Gyulának tanulmányi segély	980 10	„
55. Egyéb előirányzaton kívüli kiadások	2.442 73	„
56. Ellátási díj követelések 1936. VI. 30.	2.818—	„
57. Élelmiszerkészlet 1936. VI. 30.	4.029 50	„
Összesen	114.862 93	P

<i>Eredmény</i> : Költség:	114.862 93	P
Jövedelem:	113.300 47	P
<u>Hiány :</u>	<u>1.562 46</u>	<u>P</u>

**Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona alap
eredmény számlája :**

I. Jövedelem :

1. Lakbérékből	19.933 44	P
2. Kamatbevételek	637 85	„
3. Pfeifer Manó lakbérhátráléka 1937. VI. 30.	750—	„
4. Maradvány áthozatal	17.291 40	„
Összesen	38.612 69	„

II. Költség :

1. Közterhek	8.880—	P
2. Vízdíj	265 20	„
3. Épületjavítások	2.416 20	„
4. Lépcsőházvilágítás	255 63	„
5. Szavatossági biztosítás	35 10	„
6. Tűzbiztosítás	52 50	„
7. Főiskolának kezelésért	595—	„
8. Vegyes kiadások	498 60	„
9. Építkezésre tartalékolás	1.993 34	„
10. Ösztöndíjakra	5.570—	„
11. Emléktábla költségei	435 40	„
12. Hagyaték bonyolítási költségek	4.000—	„
13. Pfeifer Manó hátráléka 1936. VI. 30-án	750—	„
14. Építkezési tartalék	7.053 24	„
Összesen	30.806 87	P

<i>Eredmény</i> : Jövedelem:	38.612 69	P
Költség:	30.806 87	P
<u>Maradvány :</u>	<u>7.805 82</u>	<u>P</u>

A vagyonmérleg adatai a következők:

	1936. VI. 30.	1937. VI. 30.
1. Közpénztár	1.450.696·56 P.	1.452.590·31 P.
2. Új Vay—Mocsáry-alap	3.396·55 „	4.066·27 „
3. Internátusi és fenntartási alap	414·36 „	10.233·36 „
4. Ösztöndíjpénztár	72·83 „	276·47 „
5. Tisztviselői nyugdíjpénztár	15.522·52 „	28.887·40 „
6. Segélydíj pénztár	11.662·80 „	11.663·44 „
7. Mudrány-pénztár	340.441·49 „	343.104·39 „
8. Angol-internátusi pénztár	4.705·01 „	5.917·69 „
9. Tápintézeti pénztár	8.565·39 „	10.098·92 „
10. Betegsegélyző pénztár	— „	467·66 „
Tiszta vagyon:	1.835.477·51 P.	1.867.295·91 P.

A Közpénztár eredményszámlája: teljesen egyensúlyban van a szanalási korlátozások megszűnése következtébeni költség-többlet dacára is. Sőt ennek az évnnek kivételes jó eredménye lehetővé tette, hogy amint az az előirányzaton kívüli tételek között elszámoltatott, tanárok külföldi tanulmányutjára és cserkészlet támogatására 1.300—P-t fordíthassunk s 21.034.28—P-t adhassunk át a humán-internátusnak és kórházépitési alapnak.

A Mudrány pénztár eredményszámlája: 2.724.29—P-ös tiszta jövedelemmel zárul, ami örvendetes az utóbbi évek hiánya után. A tiszta jövedelmet előidézte főleg az a körülmény, hogy a híres 1934. évi poklosi édes szomorodni készletet 1·40—1·60 P.-s áron sikerült értékesíteni s az 1935-ös évjáratu borokat 34 fillérjével.

A Tápintézet eredményszámlája: 7.379·94 P.-s hiánnyal zárul. Azonban figyelembe kell venni, a „Költség 17“ tételét, melyben szerepel a 9.901·22 P-ös mult évi hiány fedezete. Így a több-éves 11.109·10 P-ös hiányt a mult évi 1.207·88 P-ös csökkentéssel szemben ez évben 2.521·28 P-vel sikerült lejobb szorítani, ami az élelmiszerek nagymértékű áremelkedése s az élelmezési nivó megtartása mellett örvendetes eredmény. Az ORLE ellátásáért az Alsózempléni Egyházmegye és az alsózempléni lelkészek még mindig hátrálékban vannak 326·34 P-vel.

Az Angol-internátus eredményszámlája: 1.562·46 P-ös hiányt mutat. Itt is figyelembe kell venni, a „Költség 53.“ tételét, mely a 2.989·06 P-ös mult évi hiány megtérítésére szolgál. Így vég-eredményben a mult évi hiányból sikerült 1.426·60 P-t lecsökkenteni.

A Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona alap eredmény-számlája: 7·805·82 P-ös maradvánnyal zárult. Építkezésre ez idő-szerint tartalékolva: 7.053·24 P.

Közgyűlés az igazgatótanács javaslata alapján az 1936—37. évi zárszámadást és vagyonszerleget a gazdasági választmány által felterjesztett kísérő irattal együtt elfogadja és dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnöknek ez éven is nagyértékű munkásságának elismerése mellett, a szokásos óvás fenntartása mellett, ugyancsak Szűts István főiskolai számvevőnek és Szalay Róbert főiskolai pénztárnoknak hű és lelkiismeretes működésük méltánylása mellett a felmentvényt megadja.

81. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanács 1937. szeptember 10-iki üléséből (65. p.) felterjeszti megerősítés céljából a főiskola 1937—38. évi költségvetését. A költségvetés áttekintését a következő összesítés mutatja:

A közpénztár költségvetésének főbb tételei:

I. Fedezet:		II. Szükséglet:	
	P		P
1. Szántóföldek, erdők, rétek ...	261.631·61	1. Szántóföld	192.409·27
2. Szőlők	9.600·—	2. Szőlők	6.349·52
3. Pincék	—·—	3. Pincék	200·—
4. Lakóházak	10.255·20	4. Lakóházak	2.450·—
5. Nyomda	800·—	5. Nyomda	—·—
6. Könyvkereskedés	3.963·04	6. Könyvkeresk. ...	—·—
7. Könyvraktár ...	100·—	7. Könyvraktár ...	20·—
8. Lótartás	2.000·—	8. Lótartás	2.000·—
9. Vegyes bevételek	8.968·70	9. Vegyeskiadások	5·835·27
10. Évjáradékok ...	5.675·40	10. Kötelezettségek	12.981·60
11. Tőkék jövedelméből	2.425·82	11. Kölcsönök kaimatai	3.712·54
12. Tandíj	42.692·—	12. Közterhek	7.518·—
13. Nyugdíj járulékok	8.678·70	13. Nyugdíjjárulékok	10.344·30
14. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	15.220·—	14. Dologi kiadások	22.300·—
15. Kamat bevételek	3.000·—	15. Tanügyi „ „	3.850·—
16. Könyvtár	100·—	16. Személyi „ „	70.682·68
17. Rendkívüli bevételek	460·—	17. Vegyes személyi kiadások	10.450·60
18. Csónakház bevételei	180·—	18. Adminisztrációs kiadások	19.709·99
		19. Nyug- és kegydíjak	271·92
		20. Csolnakház	484·78
		21. Rendkívüli kiadások	4.540·—
Összesen: 375.750·47		Összesen: 375.750·47	

Összesítés: Fedezet	...	...	375.750·47 P
Szükséglet	...	...	375.750·47 P
Hiány	...	...	— P

Közpénztár szükséglete és fedezete tehát az összesítés szerint egyenlő vagyis a költségvetés teljesen deficitmentes.

A külön pénztárak költségvetésének főbb tételei a következők

Uj Vay—Mocsáry alap:

	Fedezet	Szükséglet
1. Osztalékok, adományok	70— P	
2. Tőkésítésre		70— P

Internátusi és fenntartási alap:

1. Osztalékok, kamatok	42·50 P	
2. Adományok	350— "	
3. Közpénztártól	10.775·78 "	
4. Építkezésre		11.168·28 P

Theologiai internátusi építési alap:

a) Állami rész:

1. Államsegély	4.429·02 P	
2. Annuitás fizetésére		4.429·02 P

b) Főiskolai rész:

1. Adományok, lelkészeketől, egyházkerületi gyülekezetektől	16.360·82 P	
2. Folyószámla kamat Közpénztártól	600— "	
3. Sennyey-erdőtől kamat	163·70 "	
4. Tőkésítésre, továbbépítésre		16.724·52 P
5. Theol. szemináriumi könyvtárra		400— "

Betegsegélyző pénztár:

1. Gimn. tanulók, teológusok, tanítóképzősök hozzájárulása	13.050— P
2. Tanárok hozzájárulása	24— "
3. Angolinternátus hozzájárulása	2.850— "
4. Bálványos hozzájárulása	100— "
5. Közpénztártól hozzájárulás	1.500— "
6. Mudránypénztártól hozzájárulás	300— "
7. Egyéb bevételek	247·80 "
8. Tanulóktól kórházépítésre befolyt töketermészetű bevétel	5.373·92 "
9. Főiskolai hozzájárulásból	11.034·28 "
10. Kölcsön tanítóképzőintézettől	60.000— "

	Fedezet	Szükséglet
11. Személyi kiadások (orvos, ápolónó, cselédek, nyugdíjak)		5.358·96 P
12. Dologi kiadások		12.712·84 „
13. Építkezésre		42.094·40 „
14. Közpénztárnak a Debreceni-féle ház vételára		33.173·80 „
15. Jelzálogkölcson és szerződés illetéke		1.140.— „

Ösztöndíj-pénztár :

1. Özv. Pogány Istvánné alap	2.483·60 P	
2. Valorizációs alapra	1.200.— „	
3. Kamat jövedelem	2.690·62 „	
4. Pályadíjakra, ösztöndíjakra		4.546·84 P
5. Tökésítésre		1.557·60 „

Dókus Ernő és neje született Ragályi Ilona alap :

1. Lakbérekből	20.100.— P	
2. Multévi maradvány áthozata	8.555·82 „	
3. Kamatbevételek	400.— „	
4. Közterhek		9.080.— P
5. Épületjavítások		3.000.— „
6. Fenntartási költségek (vízdíj, világítás, biztosítás)		1.167·66 „
7. Főiskolának az alap kezeléséért		603.— „
8. Építkezésre tartalékolás		2.010.— „
9. Ösztöndíjakra		13.195·16 „

Dr. Szoboszlay Gyula alap :

1. Sennyey-erdőtől kamat	1.156·29 P	
2. Közpénztárnak kamatjövedelem		1.156·29 P

Mudrány pénztár :

1. Földek, rétek bevételei	3.919·68 P	
2. Zsindely-házból	100.— „	
3. Poklos-szőlőből	6.600.— „	
4. Egyéb bevételek	769·20 „	
5. Gazdasági kiadások		9.335·52 P
6. Jótéteményekre		2.000.— „

Tápiintézeti pénztár :

1. Évjáradékok, kamatok	8.787·97 P	
2. Tápdíjakból	59.800.— „	
3. Adományokból	110.— „	
4. Jótéteményekre		5.707·69 P
5. Mult évi hiány megtérítése		7.379·94 „
6. Élelmiszerre, személyi és dologi kiadások		55.610·34 „

Tisztviselői nyugdíjpénztár ;

	Fedezet	Szükséglet
1. Fenntartási járulék, kamat	2.353.48 P	
2. Tőkésítésre		2.353.48 P

Segélydíj pénztár :

1. Kamatokból	525.67 P	
2. Segélyezésre és kezelésre		525.67 P

Angol-internátus :

1. Ellátási és egyéb díjakból	108.270.— P	
2. Két angol tanár fizetése az államtól ..	4.247.52 „	
3. Vegyes bevételek	4.030.19 „	
4. Élelmezésre		40.000.— P
5. Személyi kiadásokra		25.232.— „
6. Dologi kiadásokra		44.437.82 „
7. További építkezésre tartalékolás		6.877.71 „

Sennyey-féle erdő :

1. Belső kölcsönből, vadászati jogból erdő ritkításból	8.824.02 P	
2. Erdőőrzési s fenntartási költségek ...		1.734.52 P
3. Erdősítésre		5.000.— „
4. Kölcsöntőke kamata		2.089.50 „

Gimn. internátus államsegély építési alap

1. Államtól évi segély	27.076.05 P	
2. Kamat	2.000.— P	
3. Építkezésre		11.641.55 P
4. Annuitás		17.434.50 „

Gimn. internátus saját építési alap :

1. Internátusi és fenntartási alaptól	11.168.28 P	
2. Adományokból	200.— „	
3. Építkezésre		11.368.28 P

Közgyűlés az igazgatótanács javaslata alapján az 1937—38. évi költségvetést elfogadja és megerősíti.

82. A sárospataki gimnázium, a miskolci leánygimnázium és a miskolci Lévy József gimnázium állami felügyeleti látogatásairól kapcsolatos konferenciákról való jelentések mindenikében helyet foglal az az adat, hogy miután az igazgatótanácsok elnökeinek elnökségi jogával ellentétben az 1936. évi VI. t.-c. végrehajtására kiadott miniszteri rendelkezés az ilyen konferenciák elnökségét az

állami megbízottnak adja, az igazgatótanácsi elnökök a konferencia elején kijelentették, hogy minden tiszteletök mellett az állami felügyelők iránt kénytelenek a konferenciáról eltávozni, illetve az azon való megjelenéstől tartózkodni, mert e rendelkezésben az egyház autonómiájának sérelmét látják.

Az egyházkerületi közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul a gimnáziumoknál a látogatási konferencián való elnöklés kérdésében az ellentétes felfogást a ref. egyetemes egyház és az államkormány közt. Reméli, hogy az államkormányzat ebben a kérdésben minél előbb más álláspontra jut.

83. A sárospataki gimnázium beterjeszti dr. *Tamedly Mihály tankerületi főigazgató* iskolalátogatásairól való *jelentését* és észrevételeit. A konferencia 1937. május 12-én volt. Legelőször megemlékezik az óravázlatok szükséges és előnyös voltáról. Majd felsorolja az iskola helyiségeit, szertárait, könyvtárait, azok gyarapodásával. Megemlíti a tanulók $462 + 58 = 520$ -as létszámát, azoknak angol-internátusi 78, kis internátusi 84, magánelhelyezésű 148 és bejáró 54-es megoszlását. Felsorolja a tanárok mellékfoglalkozását és működéseit. Jelzi, hogy a hospitálás kellő volt; bemutató tanítás volt 2, szülői értekezleti módszeres tanácskozás 2. Az ifjúsági egyesületek jól működtek, kirándulások kellő számban voltak. Az iskolai ünnepélyek, versenyek megtartattak. A tanári kar megvédte az ifjúságot a szélsőséges mozgalmak ellen.

Megállapítja a jelentés, hogy nem szaktárgyat tanít 9 tanár. E hiány pótlását szükségesnek látja.

Az írásbeli dolgozatoknál azt találja, hogy az I—II. osztályokban jönnek elő nem megfelelő témák, és nem hiánytalan javítás.

Óralátogatási észrevételeit tantárgyanként sorakoztatja. E munkában megjelöli úgy a dicséretes mozzanatokot, mint a hiányosnak, vagy helytelennek talált eljárásokat.

Általános megjegyzések :

Kivánatos volna minden osztály párhuzamosítása. Az angol-internátus új réteget vitt az iskolába. Igyekezzen az iskola a két réteg erényeit a közösségbe belevinni s a hibákat és gyengeségeket kigyomlálni. — A tanártestületben tapasztalata szerint harmónia és kitűnő testületi szellem van. — Az eredmény a modern nyelvekben átlagon felüli. Az iskola az énekkoktatásban és a testedzésben a szokottnál nagyobb lehetőségeket nyújt.

Az egyházkerületi közgyűlés köszönettel hallja a főigazgató úr jelentésében az iskola felszereléseire, az iskolai intézmények működésére, a tanári kar beosztására vonatkozó észrevételeit. Örömmel veszi tudomásul a tanári kar munkálkodásában megállapított dicséretes

momentumokat, igyekezni fog a megjelölt kérdésekben, úgymint a tanári kar szakszerűbb beosztása, az összes osztályok párhuzamosítása, a főigazgató úr tanácsait, kívánságait teljesíteni.

84. A *sárospataki gimnázium* betérjeszti a *Csorba György* egyházkerületi középiskolai előadó iskolalátogatásairól az 1937 június 5-ikén tartott konferenciának is bemutatott *jelentését* és észrevételeit.

Az évtörténeti adatokból kiemeli, hogy az angol ágazatnál az idén sorra került a világtörténelemnek a VI.-ik osztályban angol nyelvű tanítása. — Az angol nyelvi érettségi vizsgálatot a V. K. M.-ium engedélyezte.

Nevezetes mozzanat a tanítás munkájában a diapozitiv vetítógép és a filmvetítógép beszerzése.

Folyamatba tétetett a humán internátus létesítése.

Az iskolai ünnepélyek szépen megtartottak. Kirándulások kellő számban voltak.

Angol-magyar szakos h. tanárrá választott Barna Béla, angol-német szakos óraadó tanáru Jakabffi László. Testnevelési tanár lett Tóth Antal. Angol tanár lett A. B. Collishaw az angol történelem szakon.

Az 1936/37. évben beiratott összesen 519 tanuló, köztük 462 nyilvános. Növekedés 26. A tanítás 12 osztályban folyt.

A tantárgyelosztásban elkerülhetetlen volt több tantárgynak nem szaktanárra bízása.

A *szertárak* megtekintésénél meglepte a természetrajzi szertár szépen rendezett volta, a fizikai szertár tárgyainak bősége, a filológiai és művészeti gyűjtemény szépsége, a régészeti és történeti gyűjtemény gazdagsága.

A *hospitálások* számát kellőnek találta.

A tanári *konferenciák* jegyzőkönyvei szép rendben vannak.

A *módszeres* tanácskozások megtartottak.

Az ifjúsági *egyesületek* jó működését örömmel látta.

Gyönyörködött az *angol internátus* épületének és helyiségeinek csínjában és rendjében.

Az évi írásbeli *dolgozatokat* jún. 5-ikén kellő számúnak találta.

Óralátogatást tett 12 osztályban 50-szer. Észrevételeit tantárgyanként csoportosítva teszi meg.

Az előadói jelentés végül a következőket mondja:

„Az iskola e tanévi életében több nevezetes mozzanat van, mely nagy figyelmet érdemel.

1. Dókus Ernő alapítvány működése megnyitott 20 tanuló 100—600 P.-s segélyezésével. 2. Az Angol-internátussal kapcsolatos angol oktatás jelentősége nagyot emelkedett az angol érettségi vizsga állami engedélyezésével. 3. A humán internátus építésének e tanévben való folyamatba tétele az iskolára nézve nagyjértékű esemény.

Ellenben hátrányos mozzanat, hogy az új középiskolai törvény végrehajtásaként az állami felügyeleti látogatással kapcsolatos konferencián az elnöklést eddigi autonóm jogaink sérelmével országosan az állami főigazgatóra bizzák. Bárha mindig, mint most, legalább is az előnyös mozzanatok fölényben lennének és nagyobb mérvűek volnának a hátrányosokkal szemben.

Megragadja a lelket, hogy ennek az iskolának nagy értéke, magasra hivatottsága mellett mily hatalmas tanuságtétel a legújabb nagy alapítványozó Dókus Ernő végrendeletében foglalt következő nyilatkozat: „Soha meg nem szünő hálával gondolok főiskolánkra, melynek falai között szívtam magamba hazám, vallásom, egyházam, felebarátaim és ezekkel kapcsolatban az egyenlőség, testvériség, szabadság szeretetét az önzetlen, kitartó munkakedvet; azt a hamisítatlan, üde protestáns szellemet, amely ennek a százados főiskolának a falai között nemzedékről nemzedékre drága örökségképpen szállt át.“

Sárospatak eddig és ezelőtt valóban Magyarország egyik lelkét, eszmét, ihletet és hazafiságot sugárzó központja volt. Hatása nagy területre terjedt ki. És ma ennek a területkörnek, vagy körterületnek felső fele rá nézve szinte meghalt és elveszett.

Azonban tudjuk és reméljük, hogy ez a halál csak tetszhalál, mert Sárospatak magyar erőt sugárzó szelleme most életben tartja az elveszett magyarság lelkét és majd annakidején eleven életre kelti azt; és Sárospatak központiségének hatóköre bizonyára mégegyszer újra ismét teljessé lesz. Addig legyen ez az iskola erős, bizakodó, buzgó ezután is emelkedett lelkű és Isten adja meg neki azt az örömet és adja meg Magyarországnak azt a boldogságot, hogy Sárospatak régi hatóterülete újra egész, csonkítatlan, erős, megelégedett és magyar legyen.“

Az egyházkerületi közgyűlés megelégedéssel veszi tudomásul a tanári munka buzgóságára, a tanulói figyelmes érdeklődésre és a munkavégzés általánosságban jó eredményeire való középiskolai előadói megállapításokat. Elvárja, hogy az észrevételezés a tanári kart buzgalmában serkenti és azt hasznára fordítja. Az iskola igazgatósága és elöljárósága a felszerelések kiegészítésével, a kórházi és internátusi építkezésekkel szintén hozzájárul az iskola fejlesztéséhez.

85. A sárospataki gimnázium jelenti, hogy *Szilágyi Benő* tanár c. igazgató, szolgálati ideje leteltével beadta nyugdíjazás iránti kérvényét, a V. K. M. ur által nyugdíjaztatott és 1937 szeptember 1-ével nyugalomba vonult. A tanári szék, a köziskolai szék és az igazgatótanács egymásután méltatta őt és búcsúzott tőle. Kevés embernek jut a tiszteletnek, szeretetnek és megbecsülésnek az az egyértelmű megnyilatkozása, amelyben *Szilágyi Benő* részesült.

Az egyházkerületi közgyűlés örömmel és meggyőződéssel teszi magáévá azokat a szép méltatásokat, amelyeket Szilágyi Benő iránt minden forum megnyilvánított. Meghatott lélekkel vesz búcsút a gimnázium érdemes tanárától. Elismeri működésének sikerdús voltát. Örömmel állapítja meg, hogy tanítványai mily szeretettel vették körül. Mindenki szerette és becsülte, mint az iskola egyik legtekintélyesebb tanáráát. Egyénisége kiválóságát tápintézeti felügyelői, igazgatótanácsosi megbízásokkal is honorálták. Megnyugvással tekinthet vissza eredménydús és sikerekben gazdag tanári pályájára. Az egyházkerületi közgyűlés lelkiismeretességben is példakép tekinthető érdemes tanárára, a midőn szintén búcsút mond neki, további életében Isten gazdag áldásait kívánja.

86. *A sárospataki gimnázium igazgatósága* beterjeszti az 1936—37-ik tanévről való *statisztikai kimutatást*. Eszerint felvett 444 nyilvános, 38 fiú, 40 leány magántanuló, összesen : 522 tanuló. Az év végén osztályoztatott 428 rendes, 35 fiú-, 35 leány magántanuló, összesen : 498 tanuló. — A vizsgázott tanulók között VIII. osztályos volt 43, II. osztályos 82. Vallás szerint : református 380, 76·3 %. Előmenetel szerint : jeles : 81, 16·2 %, jó : 151, 30·3 %, elégséges : 212, 42·6 %, elégtelen : 54, 10·8 %.

Az egyházkerületi közgyűlés az előző tanév statisztikai kimutatásában foglalt adatokat örvendetesen veszi tudomásul.

87. *A sárospataki gimnázium igazgatósága* beterjeszti jelentését az 1937/8. tanév elején való *tanárteszlületi létszámról*.

E szerint az igazgatóval együtt van 18 rendes tanár, 5 helyettes tanár, 6 óraadó tanár, összesen 29.

Új helyettes tanárok Böszörményi László, Héthy Lajos. Új óraadó tanárok Szőke Balázs, G. P. Maguire, angol tanár.

Az egyházkerületi közgyűlés a sárospataki gimnázium 1937/38. tanévi tanári személyzet létszámáról való jelentését tudomásul veszi.

88. *A sárospataki gimnázium igazgatósága* beterjeszti jelentését az 1937/8. tanévre való *beíratkozásokról*.

E szerint beíratott 468 nyilvános tanuló, köztük 357 református, 76·3 százalék. Növekedés a multhoz képest 25.

Beíratott 45 magántanuló, köztük 26 református, 57·7 %. Csökkenés 23. Összes létszám 513 tanuló, növekedés 2. Az osztályok száma változatlan.

Egyházkerületi közgyűlés az 1937/38 tanévre beírott tanulók létszámáról való jelentést tudomásul veszi.

89. A főiskolai igazgatótanács jelenti, hogy a teológiai internátusban levő *középiszkolai tanulók internátusi szabályzatát* megerősítette és életbeléptette.

Az egyházkerületi közgyűlés a tett intézkedést jóváhagyólag tudomásul veszi.

90. A sárospataki kollégiumi igazgatótanács jelenti, hogy a 33.437/1936 V. K. M. rendelet engedélyezte a gimnáziumi angol ágazat számára az *angol nyelvi érettségi vizsgálatot*. Az írásbeli áll 30—35 sornyi magyar szöveg angolra fordításából. A szóbeli vizsga valamely irodalmi mű egy részének fordításából indul ki és csatlakozik hozzá egy angol irodalmi kérdés. A vizsgálat angol nyelven folyik.

Az angol nyelvi érettségi vizsga kérdése meghozta a gimnáziumi angol tagozat teljes kiépítését. (Az eredmény sikere a püspök és főgondnok uraknak, s a kollégiumi lelkészi és világi gondnokoknak köszönhető.)

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul az angol nyelvi érettségi vizsga miniszteri engedélyezését. A kérdés nagy jelentőségét a maga részéről is kellőképp méltatja. Az ügyben buzgón eljáró és sikeresen buzgólkodott elnökségnek köszönetet mond. Az Egyetemes Konventhez a kérdésről jelentést tesz.

91. A sárospataki gimnáziumi igazgatóság jelenti, hogy *Janka Károly* főiskolai lelkészi gondnok 1936. nov. 27-én a gimnáziumban látogatást tett. Ez alkalommal figyelmét teljesen az *angol internátus* megvizsgálására szentelte, amelyben a vezetést, az irányítást, a felügyeletet, a korrepetíciót, az angol gyakorló órákat, az intézmény teljes külső és belső rendjét megvizsgálta s a vizsgálat után tartott angol-internátusi értekezleten megelégedéssel nyilatkozott az ott folyó minden irányú munkáról, a gondos irányításról. Fölhívta az angol internátusi tanári kar figyelmét az angol társalgás még fokozottabb bevezetésének szükségességére. Igazgatótanács az erről szóló jelentést megnyugvással vette tudomásul.

Az egyházkerületi közgyűlés a lelkész-gondnoki iskolalátogatásról megnyugvással vesz tudomást.

92. *Janka Károly* sárospataki főiskolai lelkészi gondnok jelentést tesz az 1937. évi június havi *érettségi vizsgákról*. A szóbeli vizsgálat június 22—25. napjain folyt le. Az írásbeli vizsgálaton 2 tanulót fel kellett függeszteni, 1 tanuló nem felelt meg. Kitiűntetéssel érett : 4, jelesen : 7, jól : 8, elégségesen : 6, 1 tárgyból

javít: 6, ismételt: 1, összesen 32 növendék. A vizsgálat magas színvonalú volt, a kormányképviselő is elismerőleg nyilatkozott az eredményről.

Az egyházkerületi közgyűlés Janka Károly főiskolai gondnoknak, mint vizsgálati elnöknek a júniusi érettségi vizsgákról való jelentését örvendetesen veszi tudomásul.

93. A sárospataki gimnáziumi igazgató jelenti, hogy *Kócza Géza* testnev. szakfelügyelő május 21-én látogatta meg a testnevelési órákat. Az óralátogatások, a csónakház s a tornaeszközök megtekintése alapján a szokott jó eredményt állapította meg.

Az egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul az országos testnevelési szakfelügyelő hivatalos látogatásáról szóló jelentést.

94. A miskolci ref. Lévy József gimnázium beterjeszti a *Róder Pál* tanügyi főtanácsos iskolalátogatásairól való jelentést és az 1937 június 3-iki értekezletről felvett jegyzőkönyvet.

Róder Pál tanügyi főtanácsos emlékeztet az óravázlatok és tanmenetek ügyében tartott előző előadására és jelenti, hogy most az *eszményi középiskoláról* tart irányító és útmutató feladattal előadást. Az iskola más viszonyok között él és nehezebb feladatok előtt áll. A régi keretek megmerevedtek. Revideálni kell az iskoláról való felfogásunkat. Ő is hozzá akar járulni az új jellem kialakulásához.

A régi iskola *tanuló* iskola volt. Az új iskola *nevelő* iskola. A tanárnak le kell szállni a tanulók közzé. Az órák ismereti elemeit érzelmi motívumokkal vessük a növendékek lelkébe. Az ifjúság felgyült lelki energiáját irányítani kell. Stb.

Ezután jön a felügyeleti jelentés. Felsorolja az iskola épületeit, alkatrészeit, felszereléseit, szertárait, könyvtárait. Szól az anyakönyvekről, amelyeknek 2 példányban előállítását ajánlja.

A tantárgyelosztás általában jó. Az órarend megfelelő, de nem mindenüti.

A beírt 616 rendes tanuló mellett 13 osztály volt. A VI. osztályban 71 tanuló volt. A bejáró tanulók száma nagy. Csak a jórendű tanulóknak kellene bejárási engedélyt adni.

A félévi előmeneteleknél egyes osztályoknál igen nagy a bukási százalék, pl. a IV. B. osztályban 38%. Némely párhuzamos osztályban más egyöntetűség, pl. a II. A. amelyben van 15% bukás, a II. B. osztályban 35%.

Az osztálynaplók, az óravázlatok rendben vannak. — A cserkészek működése kedvező. — Az internátus hiánya érezhető.

Osztálylátogatásai száma 48. Kiterjed minden osztályra, minden tanárra, minden tárgyra. Megjegyzéseit tantárgyanként cso-

portosítja. Megfigyeli a tananyag végzést, a tanár eleven, vagy lassúbb munkáját, a tanulók tudását, érdeklődését vagy érdektelenségét. Megbecsüli az idősebb képzett tanár gyakorlottságát, (pl. VII. o. magyar), észreveszi és megdicséri a kezdő tanár jó munkáját (pl. III. a) o. latin). Megjelöli az esetleges hibákat is.

Összefoglalásában kijelenti, hogy a látogatásaiban tapasztalt jó színvonal igazolja azt a megállapítását, hogy az odaadó munkának meg is van az eredménye. Megállapítja a fejlődés kétségtelen jeleit. Ebbe a nemes törekvésbe akart bekapcsolódni. mikor fejtegetéseit és észrevételeit elmondta. — Az igazgató buzgalommal feküdt bele új munkakörébe. Kéri a tanári kart, támogassák az igazgatót ebben a nemes munkájában és adják át magukat annak a pedagógiai erosznek, amely a nemzeti nevelés szolgálatában a nemzetmentés harcosaivá avatja a magyar tanárt.

Az egyházkerületi közgyűlés, örömmel veszi tudomásul, hogy az iskolalátogatásokat végzett Róder Pál tanügyi főtanácsos úr a tartott értekezlet első részében az *eszményi középiskoláról* tartott előadásában támogatására igyekezett menni a pedagógiai haladás készségével eltelt tanári karnak. Tudomásul veszi az óralátogatásokhoz kapcsolt észrevételeket és elvárja a tanári kartól, hogy a történt elismerések buzdítására szolgálnak.

95. A miskolci ref. Léway József gimnázium jelentést tesz az iskolában az 1936/7. tanévben végzett egyházkerületi felügyeleti látogatásokról és *Csorba György* egyházkerületi előadó észrevételeiről. A látogatások 1936 nov. 5—6-án, 1937 febr. 26—27-én és 1937 május 24—26-án voltak. A látogatási konferencia 1937 május 27-én volt és azon dr. Szilágyi Antal, igazgatótanácsi elnök elnökölt. Csorba György, az egyházkerületnek szánt jelentése keretében, a következőkben teszi meg észrevételeit.

Az évtörténeti adatok közt foglal helyet, hogy 1. a V. K. M. Zsupán László és dr. Szabó László tanárokat középiskolai szakfelügyelőkké nevezte ki. 2. Az igazgatótanács kimondta a tandíj egységesítését.

3. A tanári testületből H. Kovács Mihály és Bede Zoltán rendes tanárokká lettek, dr. Árokszállásy Zoltán és Király Uzor h. tanárok, Szücs Gergely h. énektanár, Irsa Tibor, Parragh László és Tóth Ferenc óraadó tanárok. Dr. Kosztolányi Zoltán igazgatói címet nyert.

Beíratott a tanévben 606 rendes és 7 magántanuló. Ref. 476 (77.6 százalék).

A *tantárgyelosztás* megfelelő. Átlagos óraszám 18—19. A tanárok (1 kivételével) szaktárgyaik mindkettejéből tanítanak.

Az osztályok heti *órarendjében* a tantárgyak lehetőleg arányosan vannak elhelyezve.

A *szertárak* lassan *gyarapodnak*.

A *nagykönyvtár* új katalógusa elkészült 19.545 kötetről.

A hazafias és vallásos nevelésre a tanári kar kellő gondot fordított.

Az ifjúsági egyesületek élénk életet élnek.

A cserkészlet, melyben 7 tanár cserkésztsízt működik, s amely a Simon G. féle alapítványi házban foglal helyet, kedvező helyzetben van.

A 3-ik testnevelési órát Giret László testnevelési főoktató látta el. Tanulmányi kirándulások szép számban voltak.

Nagyobb adományok: Lukács Béla főispán a Horthyné-segélyakcióból 100 P a Menza céljaira; dr. Horváth Zoltán jutalom alapítványul 150 P.; Berzy József tatarozás céljaira 100 P.; dr. Mikulecky Gyula jutalom-alapítványa 100 P.

Építkezések:

A Simon Gábor alapítványból 7600 P költséggel *cserkészotthon* épült.

A *tornacsarnok* az állam 10.000 pengős segélyadománya alapján nagyszabású módon átépített. A költség összege 12.938 P.

Javítási, átalakítási és berendezési munkálatok végeztek 15.835 P költséggel. A tornaterem átalakításánál való kiadási többlettel, 2838 P-vel együtt az iskolai pénztár által fizetendő teljes összeg 18.673 P-t tesz ki. A középiskolai előadó véleménye szerint az iskolának a tanév elején való szegénységéhez képest ez rendkívüli kiadásnak oly nagy összeg, hogy nem volt eléggé indokolt és reális az összes elővett átalakítási és javítási munkálatokat egyetlen tanév folyamán keresztül vinni. Ennek folytán az alapítványokból elköltött összeg a tanév végén megint emelkedni fog.

Az 1935/6. évi számadások bevételi és kiadási végösszege 92.387 P 30 f. A kiadásokból 3186 P 97 f. az alapokból kölcsönvett összegből fedeztetett. Miután az előző évben is volt tartozás az alapoknál 5012 P, így az alapokból kölcsönvett illetve elköltött összeg 8198 P 97 f. lett.

Az országos tanári nyugdíjintézetnél is maradt az iskolának tartozása 1691 P.

Nyilván ez a nehéz helyzet gátolta a megelőző tanévben az iskola vezetőségét a célszerű javítási, átalakítási és felszerelési kiadások megtételében. Viszont a tartozások nagysága a folyó tanévben kellő óvatosságra int.

Költségvetés 1936/7-re.

Rendes bevételek és kiadások összege	...	...	...	118.109 P
A rendkívüli bevételek és kiadások összege	...	...	...	28.461 P
Az átmeneti	"	"	"	18.238 P
Összesen	...	...	...	164.808 P

Az egyházkerületi előadó észrevétele az, hogy az állami fizetéskiegészítés 43.035 P összege nem rendes, hanem *átmeneti* bevétel és kiadás. Ugyanaz áll a beírási díjakból való Nyugdíjjárulék

tétellel 7083 P összegben, mely a jelzett címre mindenesetre be-
fizetendő.

A *tananyagvégzésnél* a tanmenetek megtartattak.

Az *írásbeli dolgozatok* száma elegendő, javítása kellő.

A *felügyeleti óralátogatások* száma 43.

A felügyeleti jelentés zárószavai:

„A miskolci ref. Lévy József gimnázium minden ügyét és kérdését figyelembevéve, s a tanári kar minden működését tekintve, azt a benyomást szerezttem, hogy ez a régebbiek közül való ref. gimnázium, mely népszerűre is az elsők között van az országban, jól betölti tisztos, magasztos hivatását és tanári testülete jó munkát végez. A szépszámú tanári kar idősebb, tapasztalt tagjai és fiatalabb lelkes tanerői egybehangzó, buzgó munkát produkálnak. Az ifjúság oktatásának és nevelésének éppen Magyarországon fokozott jelentőségű pedagógusi tisztet jól teljesítik. A szülők szeme, az ország tekintete ma ezen a középiskolai ifjúságon nyugszik. Ez az ifjúság nemcsak a tudomány és művelődés fáklyáját fogja lobogtatni, nemcsak az ország többi ifjúságának vezérévé, nemcsak a fejlődés és haladás minden terrénumának művelője lesz, hanem nekünk szegény magyaroknak ők a legfőbb kincsünk, a legfőbb vagyonunk, melyhez Magyarország jobb jövődjének reményét fűzzük. A magyar tanári hivatás ezért fokozottan magasztos hivatás. Nem csodálom, hogy a tanári karok ezt kellőképp átérzik és szép hivatásukat oly szeretettel teljesítik.

Jól esik nekem, hogy ezt a miskolci Lévy József gimnáziumnál is elmondhatom, melyhez engem az intézetben való azelőtti működés sok emléke köt. És éppen azért hat át az a kívánság is, hogy ennek a gimnáziumnak munkáját és tanári karának működését ezután is Isten áldása kísérje, s ezért bátorodom felhívni a méltóságos és főtiszteletű becses egyházkerület figyelmét arra, hogy a tanári kar működését elismeréssel kísérni és a tanintézet *támogatását* kegyesen gyakorolni méltóztassék.“

Az egyházkerületi közgyűlés a miskolci ref. Lévy József gimnázium felszereléseiről és működéséről való jelentést megnyugvással veszi tudomásul. Örömmel hallja, hogy az iskola jól betölti tisztét s a tanári kar jó munkát végez. A középiskolai előadó helyesen mutat rá az ifjúság oktatásának és nevelésének nálunk fokozott jelentőségére s örvendetes, hogy a miskolci főgimnázium tanári karánál e jelentőség kellő átérzését tapasztalja. Aggodalmas, hogy az alapítványokból javításokra és átalakításokra kölcsönvett, illetve elköltött összeg 8199 pengőre emelkedett. Az egyházkerületi közgyűlés a számadásokat és a tandíjgyesítési akciót tudomásul veszi s felhívja az iskolai előljáróság gondos figyelmét az alapítványi tőkék visszaállítására.

96. A miskolci ref. Léway József gimnázium jelenti, hogy dr. *Kosztolányi* Zoltán tanár, c. igazgató, az 1936/37. tanév végével nyugalomba vonult. Dr. *Kosztolányi* Zoltán 1904 szept. 1-étől volt a gimnázium tanára, miután előbb 2 évig a pápai ref. gimnázium tanára volt. Harminc évnél hosszabb időn át hűségesen szolgálta úgy a miskolci gimnáziumot, mint a magyar közoktatás ügyét. Tanári szolgálatába jó kvalitásokat és jó képesítéseket vitt bele. A magyar irodalomtörténet tanításának magas színvonalat adott. Szakképzettségével és finom izlésével hosszú ideig vezette a miskolci Közművelődési Egyesületet s tett érdemes szolgálatot a magyar kulturának. A gimnáziumban is évtizedekig vitte a *Kazinczy* önképzőkör tanárelnökségét s nevelte az ifjúságot hazafiságban és a magyar nemzeti irodalom megbecsülésében. Az idén fejezte be a majdnem 20.000 kötetes iskolai nagykönyvtár szakkaftalogusa készítését. A közoktatásügyi kormány sokszor küldte ki különböző iskolákba érettségi kormánybiztosul. Az egyház és az egyházkerület is különféle megbízásokkal tüntette ki. Nyugalombavonulásakor méltó, hogy elismeréssel illetessék.

Az egyházkerületi közgyűlés szívesen üdvözli dr. *Kosztolányi* Zoltánt, amidőn szolgálati idejének betelésekor nyugdíjba megy. Elismeréssel emlékezik meg azokról a jó kvalitásokról, amelyekkel a miskolci ref. Léway József gimnáziumot, arról a sikerdús buzgóságról, amellyel a magyar közoktatásügyet szolgálta. Hálas köszönettel tartja emlékezetben érdemes működésének adatait és kéri Istent, áldja meg a hosszú szép szolgálat után nyugalomban töltendő életéveit egészséggel, boldogsággal, megelégedéssel.

97. A miskolci ref. Léway József gimnázium igazgatósága jelenti, hogy a dr. *Kosztolányi* Zoltán nyugdíjaztatása folytán megürült magyar-latin tanszékű rendes tanári állásra az egyháztanács nyilvános pályázat útján 1937. szept. 1-én dr. *Kiss* Kálmán kecskeméti rendes tanárt választotta meg, aki előzőleg már volt az iskolának h. tanára. A megválasztott állását szept. 4-én elfoglalta. A V. K. M. részére a fizetéskiegészítő államsegélyt kiutalta.

Az egyházkerületi közgyűlés dr. *Kiss* Kálmánnak rendes tanáruul megválasztását tudomásul veszi és a megválasztottnak működése elé bizodalommal tekint.

98. A miskolci ref. Léway József gimnázium igazgatósága jelenti, hogy *Szücs Gergely* ének- és zenetanárt egy évi próbaidő után az egyháztanács *véglegesítette* s részére f. évi jún. 12-iki ülésében a IX. fiz. osztálynak megfelelő fizetést állapított meg az egyházi törvények 99. §-ában biztosított előmenetellel.

Az egyháztanács 1937 ápr. 24-iki ülésében dr. *Árokszállásy*

Zoltán és Király Uzor h. tanárokat az 1937/38. tanévre is megbízta. Részükre a fizetéskiegészítő államsegély már folyósított.

Az igazgatótanács Irsa Tibor, Parragh László Tóth Ferenc óraadó tanók megbízatását az 1937/38. tanévre meghosszabbította. Dr. Kosztolányi Zoltán nyugalmazott tanár a VIII. osztályban a magyar irodalom tanítását mint óraadó az 1937/38. tanévre elvállalta.

Az egyházkerületi közgyűlés Szűcs Gergelynek az ének-zenetanári állásban való véglegesítését, dr. Arok-szállásy Zoltánnak és Király Uzornak további egy évi h. tanári megbízatását, Irsa Tibor, Parragh László, Tóth Ferenc és dr. Kosztolányi Zoltánnak az 1937/38. tanévre szóló óraadói megbízatásait tudomásul veszi.

99. A miskolci ref. Lévay József gimnázium beterjeszti az 1936/37. évről szóló statisztikai kimutatásokat. Eszerint felvételt 606 nyilvános, 11 magántanuló. Vizsgát tett 588 nyilvános, 9 magántanuló, összesen 597. Ezekből ref. 468, ág. ev. 46, r. k. 27, gör. kat. 2, unit. 2, izraelita 62. Előmenetelre jeles volt 85, jó 127, elégséges 324, elégtelen 61 tanuló. Érettségire bocsátott 74 tanuló. Kitűnő lett 4, jeles 2, jó 8, érett 36, javítóra megy 13, ismétlőre 4. A tanári festületben van 17 rendes, 3 helyettes, 4 óraadó tanár, összesen 24. Hitoktatók száma 5.

Az egyházkerületi közgyűlés az 1936/37. tanévről szóló statisztikai kimutatásokat tudomásul veszi.

100. A miskolci ref. Lévay József gimnázium beterjeszti az 1937/8 tanévre való beírásokról a kimutatást. E szerint beíratott 587 nyilvános, 7 magántanuló, összesen 594. Ezekből református 471, (79,3 százalék), ág. ev. 38, róm. kat. 29, gör. kat. 2, unit. 3, izr. 51. Az osztályok száma nem növekedett. Legtöbb tanuló van az V. osztályban (70), legkevesebb az I.A. osztályban (31).

Az egyházkerületi közgyűlés a beírásokról való tanéveleji kimutatást tudomásul veszi.

101. A miskolci ref. Lévay József gimnázium jelenti, hogy az iskola eladta a Sassy Szabó István alapítvány tulajdonát képező Kun József útca 31. sz. alatt levő telket Felföldi János építőmesternek 13.600 pengőért. Az egyháztanács az eladáshoz hozzájárult. Az eladást indokoltta tette az, hogy az alapítványt 10.000 pengőn felüli adósság terhelte, hogy nem jövedelmezett, és hogy más vevő nem jelentkezett. Az eladás lehetővé teszi, hogy a más alapokból ide kölcsönvett összegek vissza téríttessenek.

Az egyházkerületi közgyűlés a Sassy Szabó István féle gimnáziumi alapítvány tulajdonát képező Kun Jó-

zsef utca 31. sz. alatti teleknek 13.600 pengőért való eladását jóváhagyja. A következő alkalommal jelentést kér az iskolától a más alapítványoknak való tartozásoknak a vételárból miként való visszatérítéséről és a Sassy Szabó István féle alapítvány tulajdonában maradt öszszegnek eme alapítvány céljaira miként való felhasználásáról vagy azokra való biztosításáról.

102. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa bemutatja *Róder Pál dr.*, tanügyi főtanácsosnak, a *miskolci tankerületi főigazgatóság szakelőadójának* május 4, 5, 7, 22, 24, 26-án végzett látogatása után május 26-án tartott értekezleten *felvett jegyzőkönyvet*.

Most már a főigazgató helyettese — nem mint eddig — időről-időre megbizva, hanem az 1935. évi VI. t. c. 9. §-a értelmében állandó jelleggel gyakorolta a felügyeletet. A szakfelügyelő úr bevezetésül a nőnevelés kérdéséről beszélt, különösen a fiús-leányok típusának kialakulása elleni küzdelemre hívta fel a tanári kar figyelmét. Terjedelmes jelentésben számol be tapasztalatairól, s azokat a következőkben foglalja össze:

„Az intézetben valóban komoly, értékes nevelő, tanító munka folyik. Mindnyájan képesek és akarnak is eredményes nevelői munkát végezni. Nagyra értékeli a testületen belül ápolt szellemet. Látja, hogy a tanári kar tagjai a haladás érdekében buzgó hívei a továbbképzésnek. Az előző évben bemutató órákat tartottak, az idén pedig egyes témák megvitatása (magyar irodalmi olvasmányok, mennyiségtan tanítása) által igyekeztek a nevelés ügyét szolgálni.

Az igazgató gondos és értékes szervező és irányító munkája az alapja az intézetben folyó érdemes nevelői munkának. Isten áldását kéri továbbra is az igazgató és a tanári kar munkájára. Ennek az intézetnek régebbi vezetői is Dóczy Gedeon, Tóth Pál és Mitrovics Gyula olyan nevelői munkát végeztek itt, amelynek méltó folytatása a tanári karnak nemes törekvése lehet. Tóth Pál nemes nevelői szellemének megbecsülését látja abban, hogy a nagyközönség az ő nevével nevezi az intézetet, bár az még hivatalos jóváhagyást nem nyert.

Az egyházkerületi közgyűlés az állami felügyelet ama megállapításait, hogy az intézetben komoly, értékes és eredményes munka folyik s hogy nagyra értékeli a tanári testületben ápolt szellemet és hogy a tanári kar tagjai buzgó hívei a továbbképzésnek, örvendetesen veszi tudomásul.

103. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa betervezi *Csorba György c. főigazgató, egyházkerületi középiskolai tanügyi előadónak, ki látogatásait az újonnan alkotott egyház-*

kerületi előadói szabályrendelet szerint 3 ízben végezte, mégpedig 3—4, febr. 25 és május 22, 28 és 29-én, — a látogatásai után június 7-én tartott értekezleten *felvett jegyzőkönyvet, mely az előadó jelentését tartalmazza.*

Az iskolai élet minden jelenségére kiterjedő jelentés megállapítja az iskola szűk voltát, melyen az igazgató-tanács úgy szeretne segíteni, hogy a főépületre egy emeletet huzatna. Az erre kért annuitásos kölcsönt azonban a VKM. nem folyósíthatta. Megállapítja, hogy az életbeléptetett 1935. évi VI. t.-c. végrehajtási utasítása sok aggodalomra ad okot, mert sok helyt sérti autonómiánkat és nagyon megnöveli az adminisztrációs munkát. Megállapítja, hogy mind a 8 osztályban van osztályfői óra, az órarend a pedagógiai követelményeknek megfelel. A szertárak általános általányán felül a fizikai 500 P-t, az ifjúsági könyvtár 600 P-t kapott újabb beszerzésekre; az utóbbival a Konvent által kiselejtezett könyveket pótolták megfelelő könyvekkel. Az egész iskolai élet a hazafias és vallásos nevelés érdekét szolgálta, ugyanezeket szolgálták a különféle egyletek is. Az iskola számadásvezetését, vagyonskimutatását rendben találta. Az iskola 2 év alatt kifizette a szomszédos telek vételárát: 17.000 P-t és illetékét: 1.300 P-t, az új központi kazán árát: 9.700 P-t s így most még csak az elköltött alapokat kell visszaállítani 2.180 P. értékben. Megállapítja, hogy a tananyagot mindenütt elvégezték, az óravázlatokat a tanárok szorgalmasan csinálták, az idegen nyelvek kiejtésének könnyítésére rádiós grammofont szereztek be. Az előmenetel a múlt évihez képest javult. Az internátusban a legnagyobb rendet találta, az ellátás bőséges és a leányszervezetnek megfelelő.

A látogatásai során szerzett tapasztalatait a következőkben foglalja össze.

„Egyesítve és összesítve a látott és hallott viszonyokat, azt mondhatja, hogy a miskolci ref. leánygimnázium a tanév folyamán is jól működött és kellőképp betöltötte tisztét. Tekintve az iskola szép hivatását és magasztos tisztét, ez a körülmény örvendetesnek mondható. Mostanában olvasta egy már 50 év előtt kelt alapítványi végrendeletben a következő megállapítást: „A nevelés szent ügyének egyik legkiválóbb ága a nőnevelés, mert csakis akkor, ha oda igyekszünk, miszerint a hazának és a társadalomnak vallásos, munkás és erkölcsös honleányokat neveljünk, reményelhetjük azt, hogy azok majdan, mint anyák, gyermekeikben is a hazának vallásos, munkás, a társadalomra fényt árasztó honfiakat, s egyszerű, szerény házi nőket, illetve honleányokat nevelendének.“ Mennyivel nagyobb jelentősége van, hogy művelt és erkölcsös nőket neveljünk most, midőn a megélhetés nehézségei sokkal nagyobbak, és a folytonos fenyegető háborúk és a világfelfordulások között a család megőrzésének és a gyermekek felnevelésének gondja és feladata nagy mértékben, sőt teljesen a nőkre hárulhat. A jó nőnevelő iskolára, különösen a lesújtott és elnyomott Magyarországon nagy feladat vár, s a miskolci ref.

leánygimnázium e tekintetben a Tiszáninneni Ref. Egyházkerületnek egyik becses értéke volt és marad. Ez az érték folyton emelkedik s a mélyen tisztelt egyházkerületi közgyűlés miskolci leánygimnáziumának működésére és állapotára szeretettel és megnyugvással tekinthet.“

Az a lendületes méltatás, amelyben az egyházkerület középiskolai felügyelője a miskolci leánygimnáziumot, annak kulturális és nemzeti jelentőségét részesíti, örvendetes tudomására szolgál az egyházkerületi közgyűlésnek és serkentésül szolgálhat az érdemes tanári testületnek. Az egyházkerület tényleg szeretettel és bizalommal tekint leánygimnáziumára s annak működésére.

104. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy a V. K. M. az iskola 3 tanárát, *Fürész Rózát szept. 1-től, Tóth Irént okt. 1-től, Demes Pétert dec. 1-től saját kérésükre nyugdíjazta.*

Fürész Róza 1901-től 36 éven keresztül szolgálta odaadó, buzgó munkásságával ezt az iskolát, s ezalatt az idő alatt előjáróságának elismerését, kartársainak szeretetét, tanítványainak tiszteletét bírta mindvégig. *Fürész Rózának* 2 kiemelkedő, igazi tanári értéke volt: igazi kartárs, kit mindenki szeretett, s ki mindenkihez őszinte, tiszta szívvel, mindig mosolygó arcal közeledett, ki kartársairól mindig csak jót mondott s még gondolatban sem vett a kollegialitás ellen. Kartársi szeretetének szép példáját szolgáltatta a mult iskolai év végén is, mikor 500 P-ös jutalomalapítványt tett a tanárgyermekek megjutalmazására, akiket különben eddig is minden év végén külön jutalomban részesített. Másodszor igazi nevelő volt, kinek minden szava, minden tette ezt a célt szolgálta s aki oda tudott hajolni növendékeihez, közvetlen és szeretettel teljes modorával meg tudta nyerni és hódítani tanítványait, úgyhogy ezek mama, vagy nagymama sorban is szívesen és hálásan keresték és keresik fel ma is.

Tóth Irén 1905 óta 32 éven keresztül állott az iskola szolgálatában s a szervezetét nagyon meggyöngítő betegség kényszerítette, hogy nyugdíjazását kérje. Eltávozása mérhetetlen ürt hagy maga után és szinte pótolhatatlan veszteség az iskolára, mert Irén Néni neve már fogalom volt az iskolában. A kötelességteljesítésnek, a pontosságnak, az odaadó munkaszeretetnek, az iskolának való élésnek olyan mintaképe volt, melyhez hasonlót még elképzelni is alig lehet, s mely előjáróinak, az iskolalátogatóknak a legnagyobb elismerését, kollegáinak bámuló csodálkozását, a szülőknek és növendékeknek őszinte köszönetét váltotta ki. 1927-ben az egyházkerület állandó igazgatóhelyettesnek választja, 25 éves tanári szolgálata alkalmával pedig igazgatói címmel tünteti ki. A

legnehezebb időkben néhai Dombay László és néhai Czinyéry Barna betegeskedései idején Ő vezette az iskolát. s viselte az átmenetnek minden terhét. Az internátusban is hervadhatatlan érdemeket szerzett, mert 1905—1909-ig mint felügyelő, 1809—1918-ig mint vezető a legnagyobb odaadással végezte kötelességét, s megalkotta az internátus személyzetének szolgálati szabályzatát.

Demes Péter 1894—1898-ig Kovásznán, 1898—1904-ig Kisborsnyón (Háromszék m.), 1904—1917-ig Hosszúfaluban (Brassó m.) lelkészkedik, majd Miskolcra menekül s 1917—1919-ig a miskolci áll. iskolákban mint hitoktató működik, 1919-ben az egyházkerületi gyűlés iskolánk rendes vallástanárának választja s azóta ezt az intézményt szolgálja szívének minden szeretetével, lelkének minden erejével, s most, amikor a 60. évét elhagyta, kénytelen megválni szeretett iskolájától, ámbár testi és szellemi ereje teljes birtokában van. Demes Péter egyházi beszédeiben, valamint tanításában nem a szivre és az érzelmekre, hanem a józan észre és az értelemre igyekezett mindig hatni, gondolkozni tanította növendégeit, öntudatos, hithű, mások vallását megbecsülő egyéneket nevelt. Vallásórái, a Lorántffy Zsuzsánna egyesület összejövetelei növendégeit kiragadták a hétköznapi életből s a „Csendes napok“ pesti előadói a legnagyobb elismeréssel szóltak a mi növendégeink értelmes kérdéseiről és feleleteiről. A mellett, hogy így az iskolában igazi apostoli munkát végzett, megszervezte és felvirágoztatta az ifjúsági segítőegyletet, mely hosszú évek óta nemcsak könyvekkel lát el minden növendéket. hanem sok szegény gyermeknek fizette ki hátralekos tartozását is.

Minhárman méltók arra, hogy nevüket az egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvileg örökítse meg, s nekik eddigi munkájukért köszönetet mondjon.

Az egyházkerületi közgyűlés megilletődve veszi a jelentést, hogy leánygimnáziumának tantestületéből egyszerre hárman mennek a nyugdíjállapotba. Mindhármukat, Fűrész Rózát, Tóth Irént és Demes Pétert, mint munkában buzgó és munkasikerben érdemdús tanerőket ismeri. Azokat a tiszteletadásban teljes és elismerésben gazdag méltatásokat, melyeket az igazgatótanács róluk ad, az egyházkerületi közgyűlés örömmel és hálással teszi magáévá. Megörökíti ezeket jegyzőkönyvében, meleg elismeréssel és szeretettel mond nekik búcsúüdvözetet, kéri Istentől magának, hogy leányiskolájába az eltávozók utódjául hozzájuk méltó utódokat kapjon és kéri az ő számukra, hogy hátralevő életükben Isten áldása bőségesen árássa el őket. — Lássák szeretett iskolájuk továbbfejlődését, virágzását, virágzását, lássák meg hozzátartozóik boldogulását, ériék meg szegény hazánk sorsának jobbra fordulását.

105. A miskolci ref. *leánygimnázium* igazgatótanára jelenti, hogy a megüresedett igazgatóhelyettesi állásra: miután az első helyen ez állásra jelölt Gaálffy né dr. Tarczay Erzsébet ez állást sok arányú, más nemű elfoglaltsága miatt nem fogadta el, a tanári kar egyhangú javaslatára megválasztotta Schnirtz né, dr. Scholtz Margit tanárnőt, a jelenlegi igazgató működési idejére. *Helyette* tanárokkul alkalmazta *Horkay* Ilona testnevelési tanárnőt, dr. *Szabó* Erzsébetet és *Péter* Piroksa okl. kp. tanárt. Az internátus további vezetésével dr. *Szabó* Erzsébetet bízta meg, *Koncz* Sára nyelv-mester nő megbízatását meghosszabbította, internátusi felügyelőül alkalmazta *Péter* Piroksát.

Jelenti továbbá, hogy v. *Domokos* György tanárt a VKM. tanulmányi felügyelőül nevezte ki mennyiségtanból a miskolci tanterületre.

Az egyházkerületi közgyűlés az igazgatóhelyettesi és három helyettes tanári állásra történt választásokat megerősíti. Vitéz *Domokos* Györgynek tanulmányi felügyelőül való kineveztetését örvendetesen veszi tudomásul.

106. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy 1935. aug. 19-én a pályázati hirdetés feltételei szerint a feltétellel alkalmazta a pályázók közül Kiss Ernő okl. középiskolai tanárt helyettes tanárul, hogy megfelelés esetén véglegesítésre számíthat. Az igazgatótanács 1937. jun. 24-én tartott ülése jegyzőkönyvének 14. pontja alatt elfogadja a tanári kar következő javaslatát: „Javasolja a tanári kar, hogy a jelen tanévben helyettes tanárként alkalmazott *Kiss Ernőt*, mivel a beléje helyezett bizalomnak megfelelt, feljebbvalói elismerését, kartársai szeretetét és tiszteletét meg tudta nyerni, pályázat mellőzésével *rendes tanári megválasztásra terjessze elő az egyházkerületi közgyűlés elé*; addig is, mint állandó h. tanár folytatólagosan alkalmaztasék a VKM. rendelete szerint. Rendes tanári illetményei természetesen akkor folyósíthatók majd, ha a VKM. besorozta a nem állami rendes tanárok közé.

Az egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács indokolt javaslatára *Kiss Ernőt* rendes tanárrá választja 1937 szept. 1-től számított hatállyal. Rendes tanári illetményei állami fizetéskiegészítése kiadásakor folyósíthatók.

107. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy a Demes Péter nyugdíjazása folytán megüresedett *vallás-tanári állásra* az 1937—38. isk. évre december 1-től kezdve 6 pályázó közül *Pap István* nyiregyházai hitoktató segédlelkésszt alkalmazza helyettes tanárul.

Az egyházkerületi közgyűlés Pap Istvánnak a val-
lástanári álláson helyettes tanáru alkalmaztatását jóvá-
hagyólag tudomásul veszi.

108. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy a VKM által az állami iskolákban elrendelt új *tantervet életbeléptette a III. osztályban is*. Új tárgyak: a latin, fizika, egészségtan, elmaradt a francia. Az éneket, bár az új tanterv elhagyja, mi mint kötelező rendkívüli tárgyat tanítjuk. Alkalmazkodunk az új tantervhez az I. osztályban is, ahol az óraszámokban és a tananyag eltolódásában történt változás.

Az egyházkerületi közgyűlés az új tantervnek a III. osztályban való bevezetését tudomásul veszi.

109. *A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy az 1936—37. isk. évben az iskola bevétele 107.719'01 P, kiadása ugyancsak 107.619'01 P volt. A kiadások közt szerepel a szomszédos telek vételárában fizetett 5350 P és a kazánra kifizetett 2000 P.*

Az internátus bevétele 40.503 P, kiadása 33.447'35 P, maradvány tehát 7055'65 P készpénzben és megmaradt 1010'18 P értékű élelmiszer. A maradványból 4000 P az iskola adósságainak rendezésére fordított, úgyhogy most már csak az elköltött alapokat (2180 P) kell visszaállítani. Így tehát az iskola két év alatt letörlesztett a szomszédos telek vételára fejében 17.000 P-t, illeték fejében 1340 P-t, a központi kazán árában 9700 P-t és ezek kamatait, összesen mintegy 28.000 P-t, amellet hogy ez évben is 5989'15 P-t fordított felszerelésekre és tatarozásokra. Az iskola összes vagyona 332.159 P 8 fill., melyből 155.000 P az épületekre esik, 62.000 P az iskola ingatlanának az értéke, a felszerelések értéke 121.015'12 P, az alapítványok értéke 324'40 P, melyet az elköltött alapok értéke, 2180 P terhel. Az internátus felszerelésének értéke 13.633'33 P.

Az iskola bérbeadott lakásainak összes jövedelme 1860 P. Az egyházkerület, mint fenntartó évi segélye 4521'50 P, a fizetés kieg. államsegély 49.008'46 P.

Az egyházkerületi közgyűlés úgy a leányiskolának, mint az internátusnak múlt évi számadását, továbbá az iskola vagyonkimutatását megnyugvással veszi tudomásul.

110. A miskolci ref. leánygimnázium jelentést tesz az 1936/7. tanévi statisztikai adatokról. *Beíratkozott 547 nyilvános és 23 magántanuló. Osztályoztatott 539 nyilvános és 23 magántanuló. Ref. 288 (51'2 százalék). Jeles volt 123 (23 százalék), jó előmenetelű 220 (39 százalék), elégséges 205 (36 százalék), elégtelen 14 (7 százalék). Példás magaviseletű 521, jó 18. Fegyelmi eset nem volt.*

Az *internátusnak* volt 48 bentlakó és 2, félbentlakó növendéke. Ref. 31, ág. ev. 2, róm. kath. 10, izr. 6. A növendékek fizettek 500—800 pengőt, félbentlakók 300 pengőt. Ingyenes volt 1.

Az egyházkerületi közgyűlés a leánygimnázium múlt tanévi beírási és tanulmányi statisztikai adatait megnyugvással veszi tudomásul. Ugyanúgy az internátus számbeli adatait.

111. A miskolci *leánygimnázium* beterjeszti az 1937/38 tanévi *beírásokról* való kimutatást. E szerint beíratott 539 nyilvános tanuló, a kik 12 osztályban foglalnak helyet. A paralelek az I—IV. osztályban vannak. Csökkenés 8 tanuló. Osztálycsökkenés 1. A tanulók közt ref. 267 (49·7 százalék) ág. ev. 38, rk. 135, gör. kat. 6, gör. keleti 2, izraelita 91.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanév eleji beírásokról való kimutatást tudomásul veszi.

112. A miskolci ref. leánygimnázium Igazgatótanácsa bemutatja az *iskola és internátus 1937—38. évi költségvetési tervzetét*. Ezek szerint az iskola várható bevétele 83.842 pengő 15 f., személyi kiadása: 43.754·27 P. Az internátus várható bevétele 41.599·33 P., kiadása 39.450·— P., remélhető maradvány: 2.149·33 P.

Az egyházkerületi közgyűlés úgy a leánygimnázium, mint internátusa 1937—38. évi költségvetését, melyek az előző évi számadások figyelembevételével és a jelen viszonyok szemmeltartása mellett készültek, jóváhagyólag tudomásul veszi.

113. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa beterjeszti a tanítóképző intézet 1936—37. tanévi működéséről szóló jelentést. Eszerint a tanítás 1936 szept. 10-én kezdődött és 1937 jún. 9-én végződött. Az iskolai munka a tanterv és utasítás szerint végeztetett. A tanári karnak gondja volt a vallásos szellemben és hazafias irányban való nevelésre. A tanulók osztályzatainak általános eredménye jó. Az állami és az egyházkerületi iskolalátogatók megelégedésüket nyilvánították. Az intézet anyagi ügyei rendezettek. A fenntartási alap eléri a 80.000 pengőt.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanítóképző intézet évi működéséről való jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

114. A sárospataki *tanítóképzőintézet* igazgatósága beterjeszti dr. *Támedly Mihály* tanker. kir. főigazgató jelentését a tanítóképzőintézetről.

Látogatásait febr. 15 és 16-án végezte. Folytatólagosan Kolunbán Lajos tanfelügyelő látogatott febr. 26 és 27-én. Miután az intézet igazgatója az ilyen látogatásokkal kapcsolatos értekezletek elnöklése kérdésében az intézet igazgatója felettes egyházi hatóságától az 1936. évi VI. t.-c. végrehajtási Utasításának 41. §-ával ellentétes utasítást kapott, ily értekezletet nem tartott. Észrevételeit és megállapításait azonban megbeszélések során közölte úgy az intézet igazgatójával, mint az érdekelt tanárokkal.

Megállapításait jelentés formájában terjesztette a Nm. Miniszter úr elé, s egy-egy másolatot az intézet egyházi főhatóságának és igazgatóságának is megküldött.

A jelentés Az iskola külső rendje címén foglalkozik az intézet épületével, helyiségeivel, a tornateremmel, az internátus épülettel. Jelzi, hogy van gazdasági udvar, két hold kert, méhes, virágház. Van filmvetítő, rajzterem; vannak jó könyvtárak.

Volt 162 növendék, osztályonként átlag 32. Az egészségi viszonyok kielégítőek voltak. A tanításban való haladás tanmenetszerű. A tantestület belső élete harmonikus.

Ifjúsági egyesületek az önképzéshez vannak. A szórakozásra valóik is.

Óralátogatások voltak nagyobb számban (4—5) a II. és V. osztályban, kisebb számban (1—2) az I., II. és IV. osztályban.

A növendékek komolyan készülnek hivatásukra; a tanári kar, úgy látta, buzgó, szeretetteljes gondozással segíti őket erre.

Tanítást végzett egy tanuló Ausztria földrajzáról, egy a helyes magyarságról, egy a számolás és mérés köréből, egy az olvasmánytárgyalásból.

A gyakorlóiskolában 50 tanuló van. A közönség szereti.

A hospitálás rendszeresen megy. Próbatanítások fél óránként, két csoportban vannak.

A dolgozatok száma kellő. A matematikai füzetek némelyike gyenge.

A tanulók udvariasak, illedelmesek. A tanári kar szeretetteljes és türelmes bánásmódjával mindent elkövet, hogy az ifjúság az életben is teljes mértékben megállja helyét.

Az egyházkerületi közgyűlés a sárospataki tanítóképzőintézet állapotáról és működéséről való állami felügyeleti észrevételeket megnyugvással veszi tudomásul. A tanári kar buzgalmának, a tanuló ifjúság hivatásszeretetének, és illő viselkedésének elismerését örömmel hallja.

115. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatónője 1937. jún. 14-én tartott üléséből jelentést tesz arról, hogy Kovács Dezső tanítóképzőintézeti igazgató tanári szolgálatának 35-ik éve betelésével nyugalomba vonul. Janka Károly gondnok erre meleg szavakkal méltatta Kovács Dezső igazgatói működését.

nek érdemeit. Szerencsés kézzel vezette át az intézetet azon a fordulaton, midőn a jóhírű állami tanítóképzőintézet a ref. egyházkerület kezelésébe vétetett át. Vezetése nyugodt, zavartalan menetet biztosított az intézet működésének. A tanári kar igazgatói irányítása és a növendékek vezetése a tapasztalt vezető bölcsességét, céltudatosságát és minden irányú gondosságát mutatta. Lelke kincsei becses értékeként épültek bele a tanítóképzőintézet utóbbi éveit történetébe.

Az egyházkerületi közgyűlés teljes elismeréssel járul hozzá nyugalomba vonulása alkalmából Kovács Dezső igazgatói működésének szép értékeléséhez, érdemes működésének elismerését jegyzőkönyvében megörökíti és további életében rá Isten áldását kéri.

116. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa *Kovács Dezső* tanítóképzőintézeti igazgató következő jogosnak ítélt kérelme teljesítését ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek:

„Nagytiszteletű és Tekintetes Igazgatótanács! Amikor állami szolgálatból egyházi szolgálatba léptem, az 1929 nov. 21-én Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés, miként az jegyzőkönyvének 195. pontjában olvasható, elfogadta azt a feltételemet, hogy biztosítja az állami szolgálatban szerzett jogaimat. Egyebek közt megadja azt a fizetést, amelyet az állam adott és adott volna a jövőben. Ehhez képest, amidőn igazoltam, hogy az állami rangsorban utánam következő igazgató előlépett az V. fiz. osztályba, amely előlépés állami szolgálatban maradásom esetén engem illetett volna, az igazgatótanács jogosnak ismerte el azt a kérelmemet, hogy fizetésem a VI. fiz. osztály 1. fokozatáról az V. fiz. osztály 2. fokozatára *egészítettessék ki* a tanítóképzőintézeti pénztár terhére. Az igazgatótanácsnak ezt a javaslatát az egyházkerületi közgyűlés tanácsa 1935. szept. 27-én Miskolcon tartott gyűlése jegyzőkönyvének 13-ik pontjában foglalt határozatával elfogadta: a fizeteskülönbözetet engedélyezte. Most, amikor *nyugdíjba megyek*, ugyanolyan jogon, mint amilyen jogon a fizetés kiegészítését kértem, kérem *fizeteskülönbözetemnek* és *lakbérkülönbözetemnek* utalványozását a törvényes levonások utalványozásával.“

Az egyházkerületi közgyűlés *Kovács Dezső* tanítóképzőintézeti igazgató kérését jogosnak ismeri el és elrendeli, hogy az állam által megállapított és adott nyugdíjilletményei az V. fiz. osztály 2. fokozatának megfelelő összegekre egészítettessenek ki a tanítóképzőintézeti pénztár által. A kiegészítési összegek megállapítását az állami nyugdíjilletmények szabályszerű igazolása alapján az egyházkerületi elnökségre bízza.

117. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1937. jún. 14-én tartott üléséből jelenti, hogy a tanári kar kellőképp megindokolt javaslata alapján dr. *Egey Antal* tanárt, tanítóképzőintézeti *igazgatóvá* megválasztásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek 6 évre, Addig is átadja neki az igazgatói hivatal vezetését és az intézet vagyonát. Igazgatói fizetést csak attól az időtől fogva utal részére, ha az egyházkerületi megválasztás után az állam is elismeri igazgatónak és neki e címen a megfelelő nagyobb fizetéskiegészítő államsegélyt folyósítja. Az egyházkerületi közgyűlés által való megválasztása után beköltözik az igazgatói lakásba, az internátus vezetéséért ingyen fűtést és világítást kap, a kertgazdaság felügyeletéért és pénzkezeléséért pedig a lakóház melletti gyümölcsös hasznát élvezi.

Az egyházkerületi közgyűlés *dr. Egey Antalt*, aki-
nek jó készültsége, szorgalma, eredményes működése,
egyházias mivolta ismeretes az előljáróság előtt, meg-
bízva az igazgatói ügyek vitelével 3 évre. Az igazgatói
hivatalnak részére való ideiglenes átadását jóváhagyja.
Illetményezése tekintetében az igazgatótanács megállapításait elfogadja. — Működésére Isten áldását kéri.

118. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa *Csuka Andor* h. tanárt tanítóképzőintézeti *rendes tanárrá* megválasztásra ajánlja. A rendes tanári fizetéskiegészítő államsegélynek részére való kieszközlését 1937. szept. 1-től kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés *Csuka Andor* h. tanárt tanítóképzőintézeti rendes tanárnak választja meg 1937. szept. 1-től kezdődő érvénnyel. Rendes tanári fizetést akkor utal részére, amikor az állam a rendes tanári fizetéskiegészítő államsegélyt neki kiadja.

119. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa *Harsányi László* h. tanárnak *rendes tanárrá* választását ajánlja.

Az egyházkerületi közgyűlés *Harsányi Lászlót* tanítóképzőintézeti *rendes tanárrá* választja. Fizetését teljesen az intézettől kapja. Rendes tanári illetménye attól az időponttól esedékes, amikor *Csuka Andor* a rendes tanári fizetéskiegészítő államsegélyt megkapja.

120. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa jelentést tesz a tanítóképző beírásainak eredményéről. Eszerint az I. o.-ba 36, II.-ba 35, III.-ba 27, IV.-be 34, V.-be 29 növendék iratkozott be, Összesen: 161. Ebből ref. 114, 70·8%.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézeti beírásokról szóló jelentést tudomásul veszi.

121. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1937. szept. 10-iki üléséből jelenti, hogy a tanítóképzőintézet 1936—37. évi *számadásait* a számvizsgáló bizottság jelentésére *elfogadta* és határozatát megerősítésre az egyházkerületi közgyűlésnek tisztelettel bemutatója. Eszerint a bevétel 68,254·04 P, a kiadás 60,850·80 P. A pénzmaradvány 7,406·24 P, mely összeg a fenntartási alapokhoz csatoltatott. A számadásba nincs benne a tanárok fizetésekiegészítő államsegélye, 13,142 P. Az intézet vagyona jelenleg 80,000 P, melyből 60,000 P kölcsönadatott a főiskolának. A számvizsgálóbizottság ugyanakkor pénztárvizsgálatot is tartott, s mindent rendben talált. Az intézet anyagi ügyei rendben vannak.

Az egyházkerületi közgyűlés a zárszámadások igazgatótanácsi elfogadását *megerősíti* és elismeréssel járul hozzá ahhoz a megállapításhoz, hogy Kovács Dezső igazgató az intézet anyagi ügyeit jó rendben tartotta és szilárd alapra helyezte.

122. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1937. szeptember 10-iki üléséből jelenti, hogy elfogadta a *tanítóképzőintézet* 1937—38. évi *költségvetését*, mely az előző évi számadások figyelembevételével készült. Bevétel 92,249·20 P. Személyi kiadás 36,445·65 P. Dologi kiadás 45,793·55 P. Összes kiadás ugyanannyi, mint a bevétel. A számadásban a fizetésekiegészítő államsegély is helyet foglal.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképző-intézet 1937—38. évi költségvetését megerősíti.

123. Népiskolai tanügyi bizottság felterjeszti előadójának 1936—37. tanévi alábbi jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Mielőtt áttérnék egyházkerületünk népiskoláinak állapotáról szóló jelentésemre, legyen szabad egy észrevételemet leszögezni. Nagyon éber figyelemmel kísértem azt a napilapokból, hogy az állam hová és kinek, jobban mondva milyen iskoláknak adta a nyár folyamán akár az építési, akár pedig az újonnan szervezett állásokra az államsegélyes tanerőket. Sajnálattal láttam, hogy a felsorolt iskolák között nagyon kevés református vallásút találtam. Nem tudom, hogy mellőzés ért e bennünket, vagy pedig gyülekezeteink nem igyekeztek kellő időben kopogtatni az államsegély kiutalása ügyében és a tuloldal fürgesége még a nekünk kínáló segítséget is önmagának biztosította? Nem tudom pontosan megállapítani azonban azt kénytelen vagyok erősen hangsúlyozni, hogy minden igyekezetünkkel azon kell lennünk, hogy régi iskolai épületeinket rendbe hozzuk, vagy teljesen újakat építsünk és a

zsufoltság miatt szervezzünk új tanítói állásokat, mintahogyan azt a róm. kath. felekezet teszi. Minden körülmények között meg kell ragadnunk az állam segítő kezét, ha egyszer felénk is nyul, mert félok, hogy állami pénzen majd olyanok építenek iskolát, akik a hitetlenség és nemzetköziség frontja ellen sem akarnak velünk egy táborba csoportosulni. Az állami segítség után való kiáltozás nem egészen református elv, talán ellentétben is áll az ideális református keresztyén egyházi étellel, azonban nem szabad arról sem megfeledkeznünk, hogy amíg más felekezetűek minden gazdagságuk dacára igénybe veszik az állami támogatást, sőt ugyan-csak kopogtatnak érte. Bennünket református keresztyéneket a szegénységünk egyenesen kötelez arra, hogy amíg az 1848. évi 20-ik t. c. valamilyen formában fennáll, addig biztosított jogainkat érvényesítsük. Félnünk kell a következményektől amiatt, hogy bátoratlanok vagyunk és tulzottan szerények, hogy nem nyulunk idejében az államsegély után, ennek a késedelmező eljárásnak csak népiskolai ügyünk, illetve anyaszentegyházunk vallja majd kárát. Iskoláinkhoz minden körülmények között ragaszkodnunk kell. Arról ne mondjunk le, mert gyülekezeti életünket nagyon bajos dolog elképzelni iskola nélkül, miután évszázadokon keresztül iskoláink voltak a vallásos élet leghatalmasabb erőforrásai. Ne a teherből való huzódozás legyen az elvünk, hanem népiskoláink minden áron való fenntartása, mert a református felekezeti iskolák hasznát és rendeltetését leginkább azok értékelhetik, akik megszállott területen élnek. hogy mi lett volna magyar református testvéreinkből, ha felekezeti iskoláink a próbáltatások szomorú idejében nem állottak volna hivatásuk magaslatán. Utolsó lehelletünkig ragaszkodjunk a Magyar református Sion minden intézményéhez, de legfőképen iskoláinkhoz.

Statisztikai adatok.

A tiszáninneri egyházkerület lélekszáma : 205.603. Az anya-, leány-, társ-, fiók- és misszió-egyházközségek száma : 260. Az összes ref. tanköteleseket befogadó iskolák száma : 211. Iskolát nem tart fenn : 33 egyház. A mindennapi iskolák száma : 227, általános ismétlő : 156, gazdasági ismétlő : 14. Az iskolaépületek száma : 282, a tantermek száma 360, megfelelő : 318, meg nem felelő 42. Új iskolaépítést kettőt jelentettek : Alsóborsodból 1-et és Alsózemplénből 1-et, egy-egy tanteremmel. Az iskolák felszerelése teljes : 12 iskolában, hiányos 215 helyen. Tanítói lakások száma : 312, ujonnan épült 3. A tanerők közül férfi tanító volt : 304, nőtanító : 73. A tanítók közül csak fiúkat tanít : 6, csak leányokat : 6, fiúkat és leányokat vegyesen tanítanak : 365-en. Alkalmazás szerint rendes tanító volt : 324, segédtanító 53. Okleveles rendes : 322, okleveles segéd 53, nem okleveles : 2. Abaujkéri és rakacaszendi lelkipásztorok. (Szerveztetett 2 tanítói állás.) *6—12 éves református tankötelesek száma : 12.495 fiú, 12.328 leány, összesen : 24.423.*

Református iskolába járt :

I. osztály :	2.115	fiú,	2.019	leány
II. „	1.800	„	1.702	„
III. „	1.785	„	1.662	„
IV. „	1.671	„	1.567	„
V. „	1.336	„	1.325	„
VI. „	997	„	998	„

Összesen : 9.708 fiú, 9.273 leány : 18.981.

Más felekezeti iskolába járt 70 fiú és 79 leány, összesen : 149. Ez nagyon örvendetes szám volna egyházkerületünkre nézve, ha valóban így volna. A hiba onnan csúszik be a statisztikai kimutatásba ennél a rovatnál, hogy csaknem minden egyházközségben azokat a gyermekeket, akik nem a mi iskoláinkba járnak, egyszerűen beírják az állami iskolák rovatába. Nagyon helytelen, mert egyrészt felületességet jelent, másodszor meg az igazságot nem lehet meglátni.

Állami, vagy községi iskolába járt : 2.717 fiú és 2.976 leány, összesen : 5.693. Református felekezeti iskolába járt más vallású : 1.144 fiú és 1.095 leány, összesen : 2.239. A nem református vallású iskolába járó gyermekek vallástanra mindenütt tanítottak. Egyházi forrásból : 5.339 pengőt, más forrásból : 21.058'38 pengőt juttattunk erre a célra. A felsőborsodi egyházmegyében az ez évi őszi közgyűlés már a második missziói segédlelképásztori állást szervezte meg, hogy a szórványokban élő ref. vallású gyermekek vallásoktatása és egyháztagjaink lelkipozása kellőképpen biztosítva legyen. Az alsózempléni egyházmegye jelentése szerint Takaszadán nincs vallástanítás a szórványokban, a nem református iskolákban.

A tanév mindenütt 10 hónapig tartott. Egyik-másik iskolában ragályos betegség is előfordult, amiatt néhány hétig szünetelt a tanítás. Feltűnőbb eseteket 12 helyről jelentettek. Mulasztott félnapok száma : 116.388 igazolt, 32.582 igazolatlan, összesen : 148.970 félnapot.

13—15 éves református tankötelesek száma : 9.786, melyből fiú : 4.765, leány : 5.021, ref. jellegű iskolába járt : 2.605 fiú, 2.766 leány, összesen : 5.371. Más jellegű iskolába járt : 2.160 fiú és 2.255 leány, összesen : 4.415.

Konfirmált 13—15 éves tanulók száma : 1.715 fiú és 1.791 leány, összesen : 3.576 gyermek. A konfirmációi oktatás legtöbb helyen az őszi munkák elvégzése után kezdődik, de nagy számmal vannak gyülekezetek, ahol már szept. 1-én megkezdődik és áldozócsütörtökön van a konfirmációi ünnepély. Néhány gyülekezetünkben az uri szent vacsorát is kiszolgáltatták a konfirmáció alkalmával. Nagy előhaladást jelent a konfirmációi oktatás terén a káté egységesítése, mert eddig ahány gyülekezet volt egyházkerületünkben, annyiféle kátét használt. A sok káté közül csak ke-

vés volt a megfelelő és ez a konventi rendelkezés nagy előhaladást, továbbá áldást jelent számunkra a konfirmációi oktatás terén.

Mulasztott félnapok száma: 15.121 igazolt, 12.476 igazolatlan, összesen: 27.597.

Nem református iskolába járó gyermekek vallásoktatásáról gondoskodva van.

Iskolai árva és segélypénztár nincsen, de a gyermekeket több helyen ellátják könyvekkel, sőt még ruhával is. A szeretet tevékenységét látjuk nem egy iskolában, ahol megmozdulnak a gyülekezeti tagok lelkei és a szegény gyermekek ruhával és cipővel való ellátását biztosítják, mert különben télen nem tudnák az előadásokat látogatni.

Ifjúsági egyesület van 104, leányegyesület van: 99.

Iskolai könyvtár van 178 (ifjúsági) és 177 (tanítói).

A református népoktatás fenntartására fordított összeg:

1. Egyházi forrásból	...	...	...	327.848'68 P.
2. Államsegélyből	...	...	...	498.599'06 P.
3. Községi alapból	...	...	...	28.408'90 P.
Összesen				854.856'64 P.

Az iskolák minősítése az iskolalátogatók által: 50 százalékban kitünő, 20 százalékban jeles, 20 százalékban jó, a megmaradt 10 százalék elégséges. A gyenge elégséges is megakad, az ilyen tanítók szorgalmazására mindent megtettek az egyházmegyei gyűlések.

Egyházkerületi tanügyi bizottság 1937. november 9-én tartott ülésében a következő javaslatokat terjeszti az egyházkerületi gyűlés elé:

1. A konventi jegyzőkönyv 233 számú pontjára tisztelettel jelenti, hogy a felsőborsodi egyházmegye ez év október 7-én Sajókazincon megtartott gyűlésében a szórványokban élő gyermekek vallásoktatása és a felnőtt egyháztagok lelkigondozása miatt a második missziói segédlelkipásztori állást szervezte meg, így az biztosítva lett az egyházmegye egész területén. Félreértésre egy a Sárospataki Ref. Lapokban megjelent: „Gazdátlan lelkek“ című cikk adott okot, azonban az egyházközségekből a cikkekre érkezett válaszok nem lettek nyilvánosságra hozva, amelyek arról tettek bizonyosságot, hogy ahol mulasztás történt, ott a hiba mindenütt orvosoltatott.

2. Konventi jegyzőkönyv 244. számú pontjára egyházker. bizottság csak az alsózempléni egyházmegye felterjesztését terjesztheti elő, mely szerint a szakfelügyeletet teljesen biztosítva látja az iskolalátogatóság munkájában.

3. Egyházkerületi tanügyi bizottság felterjeszti lelkipásztor-tanítói konferenciának 1937 április 1—2—3-án Sárospatakon hozott határozatát, illetve kérelmét: „Népiskoláink számára református irányu tanterv utasítás elkészítését sürgősen elrendelni mél-

tóztassék, mert ennek hiányában iskolaügyünk végzetes hanyatlása várható és szellemi irányítás tekintetében is elveszti autonómiáját és bibliás református jellegét. E tanterv és utasítás nélkül könnyen bekövetkezik a magyar ref. iskolaügyünk gyászos trianonja.“

4. Konventi 256. sz. jegyzőkönyvi pont szerint felhivatnak egyházkerületek, hogy azokat az egyházakat, amelyeknek hiányos a felszerelésük az iskolájuknál, tanszersegélyért folyamodjanak a kultuszminisztériumhoz.

Egyházkerületi tanügyi bizottság konventi rendelkezés gyors és általános végrehajtását kéri.

5. Konventi jegyzőkönyv 260. számú pontjában felhívja az egyházkerületeket, hogy népiskolai könyvtárainkból a számadásokat minden évben 335/1931. szám alatt kiadott rendelkezés értelmében terjessze fel.

Egyházkerületi tanügyi bizottság azzal a kérelemmel fordul a főt. egyházkerületi gyűlés elé, hogy utasítsa az iskolaszéki elnököket a számadás elkészítésére, majd az egyházmegyei tanügyi bizottság, illetve az egyházkerülethez való felterjesztésre.

6. Konventi jegyzőkönyv 543. pontjában felhívja kerületünket, hogy a nem ref. iskolába járó növendékek vallásoktatásáról részletes jelentést tegyen.

Tanügyi bizottság azzal a javaslattal lép az egyházker. gyűlés elé, hogy ez idő szerint erre vonatkozó jelentést tenni nem tud, azonban a következő iskolalátogatásnál erre is kérdő pontok lesznek és ha majd a feleletek együtt lesznek, a felterjesztés megtörténik, hogy a kép teljesen világos legyen.

7. Konventi jegyzőkönyv 258-ik pontjában az van, hogy minden egyházközség az iskolai beíratási díjat küldje a tanítói inter-nátusi alapra.

Tanügyi bizottság tisztelettel kéri a gyors általános intézkedést, mert több olyan esetről tud, hogy a beíratási díjak beküldése nem történt meg még csak részben sem.

8. Az egytetemes konvent 307/1937. számú határozatából kiadta a Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatikát. Ez a pragmatika négy főrészben 341. §-ban részletesen foglalkozik és rendelkezik a népiskolával kapcsolatos mindennemű ügyben. E pragmatikát népiskolai tanítóink a Tanítók Lapja útján kézhez vették. Minden nézeteltérés és vita elkerülése végett, nem különben az egyöntetőség szempontjából is népiskolai tanügyi bizottság célszerűnek és kívánatosnak tarja az egyházker. szabályrendelet alkotó jogának sérelme nélkül a konvent által kiadott Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika teljes egészében való elfogadását és kötelezővé tételét, az egyházker. által megelőzőleg kiadott s a népiskolára vonatkozó szabályrendeletek hatályon kívüli helyezésével.

9. Egyházkerületi tanügyi bizottság még sem az egyházkerületi, sem a központi szabályrendelet szerint sincs megszervezve. Az 1936. évi november 10. pontjában mindössze a bizottság elnökéről és előadójáról rendelkezik. Az előbbi Medgyasszay András,

Az utóbbi pedig Dr. Komjáthy Aladár. Épen azért tanügyi bizottság az egyházker. közgyűlés által elfogadott konventi Népiskolai és Szolgálati Pragmatika 322. §-nak megfelelően javasolja, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottság e pragmatika szellemében egészítsék ki addig is, amíg e bizottság és a ker. határozat értelmében újra alakul.

Kérjük elnökön és előadón kívül az 5 egyházmegye tanügyi bizottságának lelkipásztori és világi elnökét, azután a ker. tanító képviselőket és a tanítóképző igazgatóját a bizottságba behívni.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai jelentést teljes egészében elfogadja azokkal a javaslatokkal együtt, amelyeket az egyház ker. tanügyi bizottság letárgyalt és felterjesztett.

124. Igazgatói címmel leendő kitüntetésre felterjeszti az alsóborsodi egyházmegye Keresztes Jenő tiszaszederkényi; a felsőborsodi egyházmegye Gööz Pál vadnai; az alsózempléni egyházmegye Nagy Dezső cigándi, Pongrácz Sámuel karosi, Szűcs Kálmán tállyai tanítókat.

Püspök bejelenti, hogy a felterjesztett tanítókat hűséges és eredményes munkálkodásuk elismerésül igazgatói címmel tüntette ki.

Közgyűlés a püspöki intézkedést tudomásul veszi s a kitüntetett igazgató-tanítókat szeretettel üdvözlí

125. A kebelbeli egyházmegyék jóváhagyás végett felterjesztik az 1936. évi közigazgatási pénztári számadásaikat és 1937. évre szóló költségelőirányzataikat.

Közgyűlésünk a törvényes előírások betartásával elkészített számadásokat és költségvetéseket az E. T. I. t.-c. 140. §-ának u. pontja alapján jóváhagyja.

126. Az abauji egyházmegye 7/1937. sz. határozatában Szilva István fűgödi lelkésznek az esperesi jelentéssel kapcsolatban tartott felszólalása folyamányaként elhatározta, hogy az egyházközségeket terhelő illetékegyenérték magas összegének a mérséklése iránt célravezető intézkedés érdekében előterjesztést tesz az egyetemes Konventhez, mert az illetékegyenérték jelenlegi összege mellett az egyházak 30—40 év alatt ingatlanaiuk teljes értékét befizetik az állampénztárba, míg az ezen idő alatt örökösödés utján átlagban egyszer gazdát cserélő magánbirtokok mindössze a forgalmi érték 3%-át fizetik meg örökösödési illeték címén a kincstárnak.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatában foglaltakat a felhozott helytálló indokok alapján teljes

mértékben magáévá teszi s ismételten felterjesztést intéz az Egyetemes Konventhez, hogy az egyházakat terhelő s túl magas összegben megszabott illetékegyenérték mérséklése érdekében szíveskedjék sürgősen és nyomatékosan közbelépni az illetékes állami hatóságnál.

127. Az abauji egyházmegye esperese ama felterjesztését tárgyaltuk, hogy a lelkésztanítói állásul kijelölt Vizsoly, töröltessék a lelkésztanítói állások sorából, mert a vizsolyi tanítói államsegélyt kiutalta a miniszter, a tanulói létszám biztosítottnak látszik s így kívánatos, hogy mind a két tisztség betöltsék.

Közgyűlésünk, a vizsolyi egyházközségre vonatkozó esperesi jelentést örömmel veszi tudomásul, egyben elhatározza, hogy a 27/1936. sz. közgyűlési határozatát módosítva, a lelkésztanítói állások sorából a vizsolyi egyházközséget törli.

Ezt a határozatát az Egyetemes Konventhez felterjeszti.

128. Az abauji egyházmegye felterjeszti a szend-szalai egyházközségek presbitériumainak a Szalaszend községben létesítendő két tanerős állami iskola és ezzel kapcsolatban a szendi református iskola feladása, másrészről a szalai református iskolának a létesítendő állami iskolával osztály megosztásban, való együttműködése tárgyában hozott határozatát. Az egyházmegyei közgyűlés e tárgyban hozott határozatában, annak elvi álláspontjaként kiemelése mellett, hogy a legvégső szükség fennforgása nélkül egyetlen református iskolát sem hajlandó feladni, a szendszalai egyházak anyagi viszonyai ismerete s megfontolt mérlegelése után a szendszalai egyházak presbitériumainak 1937. szept. 12-én e tárgyban hozott határozatához hozzájárul, de elkötelezte a szalaszendi egyházakat, hogy a tanítói és kántori teendők elvégzése és az ezekért járó díjazások ügye mindkét egyházban az egyházmegye elnökségének közbenjöttével megnyugtató módon rendeztessék. Az iskola átadása és átszervezéssel kapcsolatban a 307/1937. sz. konventi határozathoz fűzött „Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatica“ rendelkezéseinek megfelelőleg az alábbi módoszatok megtartására utasította az egyházak vezetőségét:

1. Az állammal kötendő írásbeli szerződésben lefektetendő, hogy amennyiben a szendi református egyház felekezeti iskoláját megszünteti s a Szalaszend községben létesítendő két tanerős állami iskolával a szalai református felekezeti iskola osztálymegosztás útján egyesítetik, a szóbanlevő két tanerős szalaszendi állami iskolánál az egyik tanerő mindenkor református vallású legyen, aki az egyház által felajánlott díjazás ellenében az egyházi törvényekben és szabályrendeletekben előírt: előkönyörgő-kántori teendőket mind a tanítás ideje alatt, mind azon kívül végezni kö-

teles s ebbeli minőségében az egyházi törvényeink hatálya alatt áll s az egyházhatóság által ellene emelt fegyelmi kifogás és ítélet alapján elmozdítandó, illetőleg áthelyezendő.

2. A szalai II. sz. iskola a létesítendő állami iskolával osztály-megosztásos együttműködésben továbbra is református felekezeti iskola marad, melynek egyházhatóságilag megerősített s jóváhagyott dologi kiadásait, tanítói nyugdíjárulékát Szalaszend közigazgatásilag egyesített község fedezi.

3. A szendi református egyház fenntartja jogát, hogy a viszonyok változásával ismét tarthat népiskolát s a szalai egyház joga is megmarad, hogy ugyancsak a viszonyok megváltozásával ismét teljesen önálló felekezeti iskola lehessen.

4. A szendi egyház felszabadult tanítólaka, iskolai épülete, nemkülönben tanítói ingatlanai az egyház szolgálatában, csorbíthatatlan tulajdonában maradnak.

5. A létesítendő iskolában a tanítás kizárólag magyar nyelven történhetik.

6. A szendi egyház működésben talált tanítója átvétetik.

7. Amennyiben a létesítendő két tanerős, illetőleg a szalai iskola osztály-megosztásos egyesítésével három tanerős iskola az idők folyamán továbbfejlődnek s több tanerőre lenne szükség, mindenkor annyi református tanerő alkalmazandó, amennyi Szalaszend községben a református lakosok felekezeti arányszámának megfelel.

8. A létesítendő iskola gondnokságának (iskolaszék, felügyelő bizottság) elnöke a szendszalai református egyház mindenkorl elkesze, hivatalból tagjai a szendszalai egyház főgondnoka, illetőleg gondnokai.

9. A református hitoktatás továbbra is a református egyház feladata és joga, amit az egyetemes konventi népiskolai tanterv és e célra kiadott vezér- és tankönyvek alapján végez, a nem felekezeti iskoláknál biztosított hitoktatói díjazás mellett.

10. A református vallású iskolásgyermekek a református istentiszteleten tanóra idején is megjelenhetnek s más vallású templomba járásra, hitelveinkkel, szertartásainkkal ellenkező ünnepek megtartására és cselekményekre nem kötelezhetők.

Az egyházmegyei közgyűlés a fenti pontok figyelembevételével és megtartásával megkötött írásbeli szerződés jóváhagyására, annak egyházkerületi helybenhagyás útján jogerőre emelkedése után az egyházmegyei elnökséget felhatalmazza.

Egyházkerületi közgyűlés, bár a maga részéről csak megrendült lélekkel vehet tudomásul minden olyan kényszerhelyzetet, amely az egyetemes református egyház egyik legféltettebb kincsének: bármely egyháza eddig gyakorolt iskolafenntartó jogának csorbításához vagy megszüntetéséhez vezet, figyelemmel azokra

a súlyos indokokra, amelyek a szendszalai egyházak presbitériumának most tárgyalt határozatában a szendi ref. egyház által fenntartott egyik iskoláról való lemondást és e helyett a két tanerős állami iskola építéséhez és létesítéséhez való hozzájárulást az egyházközségek jelenbeni anyagi viszonyai, eddigi két iskolájának tulzsúfoltsága s a tulzsúfoltság megszüntetése tekintetében az eddigi iskolák kibővítése, illetve új iskola vagy tanítói állás létesítése anyagi előfeltételeinek hiánya folytán elkerülhetetlenül kényszerűvé teszik, amelyeket az egyházmegyei tanügyi bizottság és maga az egyházmegye is ily kényszerű hatállyal bírónak tekint és e kényszerhelyzetben az egyház iskolafenntartó érdekeit még leginkább a két tanerős állami iskola létesítésében látja megóvhatónak, — a szendszalai egyházak presbitériumainak a szendi egyház iskolafenntartói jogáról való időleges lemondást tartalmazó, az 1937. szept. 12-iki ülésében hozott határozatához a maga részéről is, bár nehéz szívvel, hozzájárul, természetesen mindazon feltételeknek a létesítendő szerződésben való szabatos biztosítása mellett, amelyeket az abauji egyházmegye fent is ismertetett határozatában az egyház iskolai érdekei lehető biztosítása tekintetében, valamint iskolafenntartó jogának fenntartása tekintetében pontosan előír.

Az egyházmegye által elhatározott és az előadottak szerint 10. pontban foglalt feltételekhez a maga részéről még külön feltételként hozzáfűzi, hogy a szendszalai református egyház az időlegesen ekként megszüntetett szendi iskolája, illetve a felszabadult tanítólakaja, iskolaépülete, tanítói ingatlanai és párbére hasznosításából, illetve fennmaradásából köteles a felszabadult hasznokkal arányban álló, állandóan növelendő és gyümölcsötzetendő, értékálló elhelyezéssel biztosított iskolai alapot létesíteni, amelyet a nevezett egyházak a megmaradott egyházi iskola megerősítéséhez, kibővítéséhez vagy a viszonyok változása után új iskola vagy tanítói állás létesítéséhez és rendszeresítéséhez használtassanak fel.

129. A korszellem élén haladó szociális eszme tükrében mindinkább időszerütlennek, elavultnak mutakozó párbér rendszer megoldásának a kérdése mind élesebben dübörög egyházi életünk és Krisztusi lelkiismeretünk ajtaján.

E sürgős megoldásra váró fizetési rendszer korszerűtlenségére, kirívó igazságtalanságaira, az egyház belbékéjével együtt a közrendet és az állami rend alapjait fenyegető voltára, amely minden kapcsolatát elvesztette már a korszerűség jegyében fejlődő mai étellel, sőt az arányos teherviselésre törekvő állami adórend-

szerrel is, már a társadalmi közbéke fenntartására és ellenőrzésére hivatott világi hatóságok is felfigyelnek.

A kérdés jelenbeni napirendre kerülését éppen egy ily világi hatósági megfigyelés és megállapítás indította meg, amely szerint a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara maga is megállapítván saját sajnálatos tapasztalatából azt, hogy „a párbér behajtásának mai formája mennyire alkalmas arra, hogy éket üssön a lelkészek és hívek közé és hogy megnehezítse azt a missziót, melyet a lelkészek valláserkölcsei és népművelési téren a nemzet nagyobb boldogulása érdekében hivatottak kifejtteni, — a valláserkölcsei, agrár, sőt nemzeti szempontból is egyaránt halaszthatatlanul sürgős cselekvés szükségét felismerve,“ f. év tavaszán bekérte harminc egyházzvezető lelkésznek e kérdés megoldására vonatkozó észrevételeit és javaslatát, hogy ennek birtokában saját illetékes minisztériumához felterjesztést intézhessen.

A Mezőgazdasági Kamarához beérkezett és a jelen ügynél is elfekvő vélemények, — egyetlen vélemény kivételével, mely a párbér hatósági behajtásától óva int, mert ezzel elszakad az egyetlen anyagi kapcsolat hívó és pap között s bizonyos mértékig a lelkész a mindenkori kormányhatalom vazalussává válik s így nem tartja alkalmasnak az időt a kérdés boncolgatására, szinte teljes egyhangúsággal a párbér behajtás módjának sürgős és időszerű megváltoztatását sürgeti.

Ennek keretében ugyancsak tulnyomó többségben a párbérnek közadók módjára való behajtását, az állami adókezelés rendszerébe való beillesztését látják kívánatosnak, de van közöttük olyan vélemény is, mely a párbérek kontingentálása mellett a gyülekezet magtárába óhajtja szállíttatni a párbért, honnan egyösszegekben kapnák hézhez azt a lelkészek és a tanítók, míg egyik vélemény szerint a lelkész és tanító mentessék fel a személyes párbérzedés alól, végezzék ezt a kurátorok.

A beérkezett vélemények egyrésze azonban magának a párbér rendszernek a megszüntetését, illetve az arányos közteherviselés elvei szerint való teljes átrendezését követeli, egyesek a kultúradó behozatala formájában, egyesek az állam által eszközölnendő földjavadalom juttatása alakjában, amely megfelelne a hívektől jelenleg élvezett járandóságok értékének és törlesztésére és fedezetére a hívektől eddig befolyt párbér járandóság szolgálna. Van vélemény, amely a jugoszláviai párbér rendezést ajánlja alapul, amely szerint a párbér rendszer teljes eltörlése mellett az állam a felekezetekkel megállapodott, hogy ezek híveire 12%-os hitközségi adó kivetését engedélyezi, a kivetést maga az állam eszközli és teljesíti a lelkészek fizetését is. Van vélemény végül, amely az egyház függetlensége biztosítása céljából azt óhajtja, hogy az egyházmegye állapítsa meg a fizetési osztályba sorozandó lelkészi javadalmak ezirányú személyi szükségletét, azt az egyházközségből beszerzett adóalap figyelembe vétele mellett minden egyházközségre kivetné. Van azonban vélemény, amely előzetesen országos adatgyűjtést

kiván, hogy a keresztyén felekezeteknél mennyi párbér folyik be országosan átlagban, hány százalékát teszi ki az az állami egyenes adóknak és ezen az alapon állapítanak meg a közadók 6 vagy 8 %-ban az azokkal együtt beszedendő párbér összegeket. Egy vélemény jelzi, hogy a párbér kérdést saját gyülekezete önerejéből akként oldotta meg, hogy azt 4.000 P-vel hivei megváltották, amely összeg adóalapon van kivetve, egységes adókezelésben kezelik, amelyet a községi pénztárból hiánytalanul megkap.

Ezzel a nagyhorderejű kérdéssel az alsóborsodi, valamint felsóborsodi egyházmegyei közgyűlések is az ez évi őszi ülésükben behatóan foglalkoztak, amelyeknek felterjesztései előttünk fekszenek, — a felsóborsodi egyházmegye az elavult, az egyház kebelében csak a féktelen gyűlölet melegágyát képező párbér rendszer, illetve az egyházi tisztviselők termény fizetésének a megszüntetése és a javadalom értékének más módon való kiszolgáltatása iránt az Egyetemes Konventet keresi meg, az alsóborsodi egyházmegye pedig szintén megállapítván a párbér rendszerű fizetés régi avult formáját, elhatározza, hogy emlékiratban fordul a magyar királyi kormányhoz aziránt, hogy tegye lehetővé a párbérszerű lelkészi fizetések rendezését.

Egyházkerületi közgyűlésünk elé is előterjesztetett ezen emlékirat a párbér-rendszer történeti előzményeinek és alapjának figyelemreméltó felvázolása mellett éles megvilágításban mutat rá a gazdasági fejlődés azon eredményeire, amelyek keretében jelenben már kirívóvá válik a párbér-rendszer antiszociális volta, mely kérdésnek és rendszernek hön óhajtott és közmegnyugvást keltő megoldása érdekében kerületünket és az Egyetemes Konventet arra kéri, hogy a magas kormány illetékes tényezőivel ezirányban tárgyalást kezdjen meg. Figyelemreméltó gondolatokat és irányelveket vet fel ez az emlékirat a megoldás módozatai tekintetében, amelyek két változata közül, amelynek mindenike az egyházi teherviselésben való arányos részesülést tekinti előfeltételül, — az egyik akként hozza a kérdést nyugvópontra, hogy a párbér értékének megfelelő földmennyiséggel kárpótoltassanak akként, hogy törvényhozási intézkedés biztosítaná egy hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönnek az igénybevételét, amely a párbér-tőke értékének megfelelő földmennyiségnek, esetleg az állami telepítés során eszközlendő kisajátítását, illetve a kisajátított és a kárpótlásul szolgáló földjavadalom megváltási értékének a törlesztését lehetővé tenné, amely kölcsön művelet fedezetéül a párbérek arányosan kirovandó értéke szolgálna, — míg a másik módozat lenne az állam által az évek óta vajudó kulturadó bevezetésének megvalósítása és az ebből kielégítendő kulturterhek sorába a párbér váltáság összegének is besorozása. Az egyes egyházak belső erejét sem erkölcsi, sem anyagi vonatkozásban nem tartja az emlékirat arra elegendőnek, hogy ezt a súlyos kérdést a hitélet megrendülése vagy legalább is annak terén súlyos belső zavarok fellépése nél-

kül megoldhatná, bár erre a református egyházunkban maga az érvényes egyházi törvénykönyv (VII. 2. és 31. §.) is módot ad.

Egyházkerületi közgyűlés maga részéről is megállapítja, hogy kizárólag a régi gazdasági renden nyugvó, annak képére alkotott azonban a haladó idők folyamán megváltozott korszerű gazdasági és pénzügyi rendszerek keretében immár be nem illeszthető, kirívó szociális igazságtalanságával a Krisztusi egyházak erkölcsi rendjével sem összeegyeztethető, az egyes egyházak javadalmasai és hivei között a békétlenség és gyűlölködés állandó forrását alkotó és ezáltal az egyház veszélyeztetett köz-békéjén keresztül az állam erkölcsi alapjait is károsan befolyásolható párbér rendszer megváltoztatása és korszerű rendezése a legelsőrendű és legsürgősebben megoldandó egyetemes egyházi, sőt állami feladatok közé tartozik s örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, hogy ezen elavult egyházi adórendszer súlyos visszásságainak a felismerésével, értékelésével és annak kiküszöbölésére vezető célirányos módzatokkal már a mély szociális átlátású állami hatóságok és gazdasági intézmények is foglalkoznak.

Figyelemreméltónak és alaposan megértékelendőnek tekinti ezen nagyjelentőségű kérdés megoldása tekintetében azokat a véleményeket és elgondolásokat, amelyeket a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felhívására adott válaszokban és különösen pedig az alsó-borsodi egyházmegye mély átgondolása emlékiratában, ebben az irányban felmerültek s ezeket az értékes véleményeket e nagyhorderejű kérdés megoldási módozatai előkészítése és mérlegelése keretében leendő figyelembevétel végett a Főtiszteletű és Méltóságos Egyetemes Konvent figyelmébe ajánlja és az Egyetemes Konventhez felterjeszti.

A párbérrendszer megváltoztatásának módja tekintetében, tekintettel ennek az egyházi, eléggé általános adózási, illetve teherviselési rendszernek mély történelmi gyökerére s így a rendszer gyökeres megváltoztatásánál figyelembe veendő köz- és magánjogi, — egyházi — és egyházpolitikai kérdések és szempontok sorozatára, a kérdés legalaposabb előkészítése s ennek kapcsán a szükséges adatgyűjtések megejtése nélkül egyházkerületi közgyűlésünk ezúttal érdemleges álláspontot elfoglalni nem kíván.

Elrendeli azonban egyházkerületi közgyűlésünk a kérdés megoldásának, a megoldás módozatai megfelelő mérlegelésének véleménye szerint előfeltételét képező

szerves adatgyűjtés eszközlését és végrehajtását és e végből:

I. felhívja az egyházmegyék esperesei útján is az összes egyházlátogató küldöttségeket, hogy már a legközelebbi alkalommal megtartandó canonica visitáció keretében állapítsák meg és foglalják pontos jegyzőkönyvbe, illetve jelentésbe a következő adatokat:

1. a vizsgált egyházban fennáll-e a párbérrendszer és pedig ha igen, kizárólag a javadalmasok vagy magának az egyháznak a fizetésére, illetve szükségleteire is fedezetül szolgál-e? ha igen:

2. az arányos vagy teljesen egyforma adózást valósítja-e meg ez a párbér a hívek között?

3. mennyi az évi párbér kivetett mennyisége és az átlagosan behajtható és behajtott összege?

4. a párbért ház vagy telek után vagy személyes szolgáltatásként a párok után vetik-e ki, nincs-e kapcsolatban valamely dologi kegyurasággal vagy földesúri kötelezettséggel vagy más gyökös joggal?

5. a párbér mellett fennáll-e az egyházi adózás más rendje is s ha igen, mily adókulcs szerint, mily kapcsolatban áll ez az egyháztalagok vagyoni és kereseti viszonyaival, illetve teherbíróképességével, különös tekintettel az egyházközségben lévő közép- és nagybirtokokra?

6. az évenként rendszeresen befizetett párbérnek a folyó terményárakban kiszámított összértéke hány százalékát teszi ki a politikai község összes állami egyenes adójának?

7. az egyházközségek presbitériuma megkérdezendő és álláspontja jegyzőkönyvbe foglalandó az iránt, hogy megvan-e a hajlandósága a párbér rendszer megváltoztatására és ennek helyébe az egyháztalagok vagyoni és kereseti viszonyai szerinti egységes adókulcs életbeléptetésére vagy ennek miben látja helyi akadályát, — a kivetendő egységes adó állami kezelésbe vételét óhajtja-e?

8. amennyiben az egyházközségben a párbér rendszer az utóbbi évtizedekben lett megváltoztatva, ez milyen adózási rend pótlásával történt és ez az adózási rend az egyház közbékéje mellett folytatattatik-e?

II. Felhívja azon egyházközségek lelkészeit, akiknél még a párbér rendszer hatályban van, hogy a canonica visitációnak az előző pontokban feladatául rendelt adatgyűjtését a szükséges adatok előzetes beszerzése és megállapítása mellett készítsék elő!

III. Utasítja a párbér rendszert még hatályban tartó egyházközségek vezetőségét, hogy, mindaddig, míg a

párbér rendszer megváltoztatása tekintetében az egyetemes egyház részéről intézkedés nem történik, az egyházi közbéke és közrend, valamint az egyházi tisztviselők tekintétyének a megóvása céljából az E. T. VII. t. c. 32. §-ának azon világos rendelkezése folytán, hogy egy egyházi tisztviselő sem szedheti fizetését közvetlenül az egyházközség tagjaitól, az egyházi tisztviselőket, nemkülönben az egyházközséget illető párbért, ahol az egyházközségnél megfelelő magtár van, közvetlenül a magtárba való beszállítás mellett, személyesen és közvetlenül semmieset sem, hanem a kurátor vagy megbízott presbiterek útján, esetleg a párbérszedés alkalmas idejére kirendelt és az adózó egyháztagnaknál körüljáró fuvar igénybevételevel szedik be.

IV. Utasítja az egyházmegyék vezetőségét, hogy a canonica visitatiók ekként beérkezendő adatait lehetően rendszerezve és egységes képbe foglalva a párbér kérdésben annak szabályozása iránti, a begyűjtött adatokra támaszkodó véleményükkel haladéktalanul terjesszék fel az egyházkerület elé.

130. Az alsóborsodi ref. egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett Külső és Belsőböcs egyházközség egyházi közigazgatási jogviszonyának rendezése tárgyában ezek presbitériuma által az alsóborsodi egyházmegye által az esperes vezetésével kiküldött bizottság közbenjöttével és irányításával 1937. évi márc. hó 10-én megtartott közös presbiteri ülésen hozott határozatokat, amelyben ez a közös presbiteri ülés a társ egyházközséggé alakult Belső és Külsőböcsi egyházzrész közös vagyontárgyai tekintetében a tulajdon és birtoklási arány, a fenntartási költségekhez való hozzájárulás aránya, a külön vagyontárgyak szabatos megállapítása és a közösen intézendő kérdések eldöntésében való részvétel módja tekintetében az egyházi törvények rendelkezéseinek is megfelelő szabatos és világos határozatokat hozott. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés e határozatokat maga is megerősítette.

Egyházkerületi közgyűlés Külső és Belsőböcsi, most már társegyházközséggé alakult egyházzrészek közös presbitériumának ezt a határozatát, amely a társegyházzrészek közötti jogviszonyt egyakarattal szabályozza, amelyet a társegyházközségek presbitériuma egyházkerületi közgyűlésünk 1936. évi november hó 10. napján hozott határozatának megfelelően egyházi törvényeink, valamint a vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet alapul vétele mellett hozott, maga részéről is megerősíti és a társegyháznak ezen kapcsolatban és szervezetben való további működéséhez a Mindenható áldó kegyelmét kívánja.

131. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti további jóváhagyás végett a tiszakeszi-i egyházközség presbitériumának és közgyűlésének azt a határozatát, amelyben nevezett egyházközség elhatározza, hogy két k. hold 547 □-öl ó-temetői földjét, amely jelenben semmiféle jövedelmet nem hoz, házhelyeknek fogja értékesíteni és a befolyó vételárból ingatlant fog vásárolni. Az illetékes közigazgatási hatóság a temetőkert jelleg megszüntetéséhez hozzájárul.

Egyházkerületi közgyűlés a Tiszakeszi egyházközség illetékes határozó szervei által törvényszerű alakban hozott ezt a határozatot tudomásul veszi, az egyházmegyei közgyűlés áltól is kiemelt azzal a világos fenntartással, hogy az egyházi jellegű ezen ingatlan eladásából befolyó érték teljes egészében új egyházi ingatlan szerzésére fordíttassék. Az ó-temetőkert tényleges eladása tárgyában megkötendő és a szabályszerű egyházközségi határozatokkal elfogadandó szerződéseket az egyház annak idején felsőbb jóváhagyás végett szintén terjessze fel.

A pénzérték netáni csökkenéséből származható kockázat elhárítása végett azonban figyelmébe ajánlja az egyházkerületi közgyűlés a Tiszakeszi egyházközségnek, hogy az ó-temetői ingatlan eladását csak akkor vegye le, amikor az annak eredményéből befolyandó pénzérték igénybe vételével megveendő új ingatlan vételét is már biztosította és az eladást és vételt tartalmazó szerződéseket lehetően együttesen terjessze fel jóváhagyás végett.

132. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti Szigethy Gyula újlőrinczfalvai lelkipásztor panasza tárgyában hozott azon határozatát, amely szerint méltánytalannak és sérelmesnek minősíti a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur azon intézkedését, amellyel a nevezett lelkipásztor által 1918. évi szeptember hó 8. napjától 1936. évi október hó 31. napjáig terjedő időben a dunavecsei ref. egyházközségben törvényesen szervezett és jóváhagyott díjlevéllel ellátott vallásoktató-lelkészi állásban teljesített szolgálatból az 1913. XXXVIII. t. c. 3. §-a alapján csak az öt évet meghaladóan teljesített szolgálati idő fél tartamát számította be a korpótlék szempontjából, miért is kéri ezen rendelkezésnek a felülvizsgálat alá vételét és azt, hogy a vallásoktató-lelkészi szolgálat korpótlék szempontjából a lelkipásztori szolgálattal egyenlően teljes egészében legyen figyelembe véve, illetve beszámítva.

Közgyűlésünk a felterjesztett határozatban foglaltakat teljes egészében a magáévá teszi s a vallásoktató lelkészeket megítélése szerint is méltánytalanul sújtó törvényes rendelkezés hatályon kívül helyezése iránt a

maga részéről is kéri az Egyetemes Konvent hathatós közbenjárását és ennek kapcsán Szigethy Gyula újlőrinczfalvai lelkipásztor sérelmezett ügyének a méltányosság elveinek a szemelőtt tartásával történő felülvizsgálását.

133. Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése napirendre tért Szűcs Ferenc diósgyőri egyháztags és 906 társa gépirásos aláírással ellátott kérvényében a diósgyőri egyházközség közgyűlési jogának a visszaállítása s az általános presbiteri tisztújítás elrendelése iránt előterjesztett kérelme fölött. Az egyházmegye a határozatát azzal indokolta, hogy a beadványon szereplő nevek aláírásának a hitelessége, mivel a beadványon levő nevek gépirással vannak írva, meg nem állapítható, Szűcs Ferenc pedig nem csatolt szabályszerű meghatalmazást arra nézve, hogy a 906 egyén megbízásából nyújtotta be a kérelmet és felhívás ellenére nem terjesztette be az eredeti aláírásokkal ellátott kérvényt, minélfogva a kérelem elsősorban formai hiányosság miatt nem alkalmas a tárgyalásra. De nem alapos a kérelem érdemi tekintetben sem, mert az egyházkerületi közgyűlés az 1935. évi november hó 14. napján 102. szám alatt hozott határozatában felmentette a diósgyőri egyházat az egyházközségi közgyűlés szervezése alól. Az általános presbiteri tisztújítás elrendelése iránt előterjesztett kérelemnek azért nincs törvényes alapja, mert az E. T. I. t.-c. 57. §-a szerint a presbiterek szolgálati ideje 12 év, oly módon azonban, hogy negyedrészüik három évenként kilép. Mivel a diósgyőri egyházközségben a presbiterválasztás az 1936. évben megtörtént, ezért csak az 1939. évben kerülhet sor a presbitérium negyed részének kilépésére és a kilépettek helyett új presbiterek választására.

Szűcs Ferenc egyháztags az egyházmegye ezen határozata ellen fellebbezéssel élt és fellebbezésében az ügy érdemére vonatkozóan azt adja elő, hogy az egyházmegye esperesének a 907 eredeti aláírás felmutatta s az egyházmegye esperese a 907 gépirásos aláírással ellátott kérvényt tőle minden megjegyzés nélkül átvette. Hivatkozik az 1935. évi V. számú egyházkerületi szabályrendeletre, amely a 2000 lélekszámnál nagyobb gyülekezetben a választásra jogosult egyháztagsok általános többségének megadja a jogot, hogy az egyházközségi közgyűlés képviseleti alapon való átszervezését elhatározzák.

Közgyűlésünk a jogorvoslattal megtámadott egyházmegyei közgyűlési határozatot az ott felhozott indokok alapján és azért is helybenhagyja, mert a diósgyőri egyház presbitériuma annak idején egyhangulag hozott határozatában adott kifejezést az egyházközségi közgyűlés szervezése alól való felmentése iránt a gyülekezet tagjai részéről nyilvánítottak tekintendő óhajtsáknak és juttatta el ily kérelmet tartalmazó határozatát jóváhagyás végett az egyházmegye útján az egyházkerülethez.

Arra pedig nincs adat, hogy az egyházmegye elnöksége az egyházközségi közgyűlés hiánya következtében az egyház ügyvitelében valamely zavart, vagy rendelleneséget észlelt volna, illetve az egyházmegye elnöksége ilyenről a 102/1935. sz. egyházkerületi határozatban foglalt utasítás ellenére az egyházkerületi közgyűlésnek eddig jelentést nem tett.

134. A diósgyőri egyházközség presbitériuma az 1936. évi december hó 14. napján tartott gyűlésében Dr. Dienes István presbiter-ügyész javaslata alapján egyhangulag megállapította, hogy a reverzális intézményét a felekezeti békére és a családi egyetértés evangéliumi kívánalmaira, mint nemzeti értékekre, veszélyesnek tartja és ezért annak törvényes megszüntetésére a lehető intézkedéseket megteszi. Kimondotta, hogy ezen megállapítást megküldi az egyházkerület valamennyi egyházközségének hasonló állásfoglalás reményében és felső hatóságai útján eljuttatja az Egyetemes Konventhez azon óhajtását: kérjé fel Konventünk a m. kir. kormányt olyan törvényjavaslatnak az országgyűlés elé való terjesztésére, amely az 1894. XXXII. t. c.-ben a születendő gyermekek vallására nézve foglalt előzetes megegyezést fontos nemzeti érdekből kizárja és a reverzális intézményének törvényes megszüntetésével etekintetben az 1868. LIII. t. c. 12. §-ában biztosított jogállapotot állítja helyre.

Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése a diósgyőri egyházközség presbitériumának a most ismertetett határozatában foglaltak alapjául szolgáló s Dr. Dienes István által szerkesztett beadvány tartalmát jóváhagyólag tudomásul vette s a beadványt az egyházkerületi közgyűléshez azzal rendelte el felterjeszteni, hogy a reverzálisnak, mint a magyar keresztyénség nagy betegségének orvoslási módját az 1894. XXXII. t. c. hatályon kívül helyezésben és az 1868. LIII. t. c. idevágó rendelkezései hatályának a visszaállításában látja.

Közgyűlésünk az immár országos jellegű mozgalmat kiváltó reverzális ügy halaszthatatlan rendelkezésének a szükségességét megállapító határozatokkal mindenben egyetért és a maga részéről is egyakarattal elhatározza, hogy a lelkek nyugalmanak a megbontását a lépten-nyomon felmerülő elszomorító tapasztalatok szerint előidéző reverzális kérdés miatt a felekezetek között mármár felborulással fenyegető béke s egyetértés annyira kívánatos biztosítása, valamint az ország nyugalmit veszélyeztető aknamunkák sikeres elhárításához feltétlenül szükséges társadalmi egység megteremtése érdekében szükséges és célravezető intézkedések megtétele iránt felterjesztést intéz az Egyetemes Konventhez.

135. Az alsóborsodi egyházmegye pártolólag beterjeszti az újlőrincfalvai egyházközség azon kérését, hogy törpe, de nyilvános jogu népiskolája részére segély utaltassék ki a püspök rendelkezésére álló „szociális célokat szolgáló“ alapból.

Egyházkerületi közgyűlés hozzájárul, hogy püspök a rendelkezésre álló alapból saját belátása szerint nyújtson adományt a segélykérő egyházközségnek.

136. Ujlőrincfalva missziói segélyt kér a hozzátartozó s 9 km körzetben fekvő tanyákon élő református hivek lelkigondozására.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólag átteszi a missziói bizottsághoz.

137. Az alsóborsodi egyházmegyei közgyűlés Kőrössy József maklári lelkipásztor beadványát, melyben nagy területű szórványainak gondozása céljából útiköltségekre, fuvardíjakra missziói segélyt kér, mert csak így tudna „mentő munkát“ végezni, irataival együtt pártolólag terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé.

Közgyűlés a beadványt, irataival együtt véleményezés végett átteszi az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

138. Az alsózempléni egyházmegye f. évi szeptember 30-án tartott közgyűléséből bejelenti az E. T. I. t. c. 97. §-a alapján, hogy dr. gróf Bethlen Pált presbitériumainak igen nagy többsége egyházmegyei gondnokává választotta és közgyűlése a választást megerősítette.

Kögyűlésünk szeretettel üdvözli az alsózempléni egyházmegye gondnoki tisztségében dr. Bethlen Pál grófot és az I. t. c. 136. §. b. pontja alapján az egyházkerületi közgyűlés alkotó-tagjául jelenti ki.

139. Az alsózempléni egyházmegye utasítást kér arra, hogy iskolalátogató küldöttei a sárospataki tanítóképzőintézet gyakorló iskoláját is meglátogassák s ott szerzett tapasztalataikról tegyenek jelentést.

Közgyűlésünk jónak látja, hogy az alsózempléni egyházmegye iskolalátogatóit előzetes bejelentés után a sárospataki tanítóképzőintézet gyakorló iskolájába is küldje el s tőlük ennek az iskolának a munkájáról is kérjen jelentést; az iskolában működő tanító minősítés azonban a tanítóképzőintézeti igazgató jog- és hatáskörébe tartozik.

140. Tóth Dániel, a felsőberezcki egyház gondnoka, valamint Gona József és Végső Pál egyháztagok felebbezéssel éltek az alsózempléni egyházmegye 14/1937. sz. azon határozata ellen, amelyet az egyházmegye közgyűlése az alsó- és felsőberezcki társegyházközségek között felmerült vitás ügyben hozott. A jogorvoslattal megtámadott határozat és a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján megállapítható tényállás szerint ezen vitás ügy lényege az, hogy a felsőberezcki egyház igényt tart a lelkészi javadalomhoz tartozó ingatlanok 1/3 részének telekkönyvi tulajdonjára, illetve ezen igényt a felebbezők akként körvonalazzák, hogy nem ragaszkodnak a tulajdonjognak javukra szóló tkvi bejegyzéséhez, hanem megelégszenek, ha az alsóberezcki egyház egy nyilatkozatot ad, amelyben leszögezi, hogy a társegyházközségek szétválása esetén az ingatlanok 1/3 részét kiadja.

Az egyházmegye közgyűlése a jogorvoslattal megtámadott határozatában tudomásul vette a társegyházközségek közötti vitás ügy kivizsgálására általa kiküldött bizottság azon jelentését, amely szerint a társegyházközségek között a lelkészi javadalomhoz tartozó ingatlanok tulajdonjának vitás kérdését békésen rendezni nem sikerült. Kimondta az egyházmegye, hogy az egyházközség ingatlanainak tulajdonjogi helyzetét telekkönyvileg megváltoztatni nem látja szükségesnek, mert a társegyházközségek együttesen alkotnak egy egyházközséget és a társegyházközséggé szervezkedésüket szabályozó s 1934. évi augusztus hó 29. napján kelt egyezség létesítésével azt is elismerték, hogy ugyanannak az egyetlen anyaegyházközségnek a tagjai, melyet az alsó- és felsőberezcki reformátusok közösen alkotnak. Ez okból az ingatlanokat az anyaegyházközség részei között tulajdonjogilag megosztani nem lehet, mert az ingatlanokat az egyházközség részei együttesen birtokolják.

Az ügyhöz tartozó tényállás az is, hogy a két egyházközség az E. T. I. t. c. 17. §-ának a rendelkezése folytán az 1934. évi augusztus hó 29. napján kelt egyezségben társegyházközséggé szervezkedett, amely egyezség azonban nem szabályozza a lelkész használatában álló s telekkönyvileg kizárólag az alsóberezcki egyház nevének vezetett ingatlanok tulajdonjogát. Az egyházmegye időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, 29/1934. B. szám alatt az 1935. évi február hó 19. napján tartott tárgyaláson hozott ítéletében ezen egyezséget az énekvezéri fizetés kiszolgáltatása tekintetében kiegészítette, azonban nincs adat arra, hogy ezen egyezség alkalmazása körül támadt minő vita vonta maga után a közigazgatási bíróság ezen döntését. Az iratok tartalma alapján az sem állapítható meg, hogy az egyezséget az egyházkerület közgyűlése jóváhagyta.

Közgyűlésünk a fellebbezés érdemi elbírálását mellőzi, az alsózempléni egyházmegye 14/1937. sz. határozatát az egyházmegyei közgyűlés hatáskörének a hiá-

nya miatt hivatalból megsemmisíti s utasítja az egyházmegye elnökségét, hogy az alsó- és felsőbereczki társegyházközségek között az 1934. évi augusztus hó 29. napján létesített és az egyházmegye közigazgatási bírósága által 29/1934. B. sz. ítélettel kiegészített és jóváhagyott egyezséget az E. T. I. t. c. 17. §-ának a végrehajtása tárgyában az egyházkerület közgyűlése által 12/1935. sz. határozattal elfogadott I. sz. szabályrendelet 3. pontjában foglaltak maradéktalan betartására való figyelmeztetéssel az egyházközségek presbitériumával újból tárgyalassa le s ennek folyományaként az említett rendelethely előírásának megfelelően egészíttesse ki úgy, hogy a létesítendő, illetve kiegészítendő egyezés a társegyházközségek jogviszonyának a rendezését — a felhívott szabályrendeletben foglalt elvekre figyelemmel — minden fontos kérdésre vonatkozóan magában foglalja s az egyházmegye közgyűlése által elbírálandó ezen új egyezséget terjessze fel az egyházkerülethez is jóváhagyás végett, mert az alsó- és felsőbereczki egyházaknak társegyházközséggé szervezkedését szabályozó s az 1934. évi augusztus hó 29. napján létrejött egyezésnek egyházkerületi közgyűlési jóváhagyása az E. T. I. t. c. 17. §-ának a végrehajtása tárgyában az egyházkerület közgyűlése által 12/1935. számú határozattal elfogadott I. sz. szabályrendelet 2. pontjának második bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére meg nem történt, illetve nincs adat arra, hogy az egyházkerület az egyházmegyei közigazgatási bíróság kiegészített ezen egyezséget jóváhagyta volna. Ez okból a társegyházközségek közigazgatási viszonya jogérvényesen rendezettnek nem tekinthető s ezért megokoltnak jelentkezik az a rendelkezésünk, hogy az egyezés az említett szabályrendelet intézkedéseinek megfelelően újból megkötendő, illetve a szabályrendelet alapján megállapítható hiányosságai tekintetében kiegészítendő.

Az egyházmegye közgyűlésének a fellebbezéssel megtámadott határozatában foglalt megállapítása szerint a társegyházak között fennforgó vitás ügy lényege a felsőbereczki egyháztagok azon kérése, hogy az egyházközség ingatlanainak 1/3 része az ő egyházuk javára irassék át telekkönyvileg.

Ez a kérelem — a szabályrendelet intézkedésére figyelemmel — a társegyházközségek között fennálló jogviszony lényegére tartozó s ekként a társegyházközséggé szervezkedést szabályozó egyezés lényeges részét érinti, minélfogva elbírálása az E. T. I. t. c. 17. §-ának 3. pontja értelmében az egyházmegye közigazgatási bíróságának hatáskörébe tartozik, mint az egy-

házi közigazgatás körében felmerült vitás jog felett való határozás. Az egyházmegye közgyűlése tehát nem birt hatáskörrel a kérdésben való döntésre, mert — a határozatából kitűnően — az egyházmegye közgyűlésében hozott határozattal kiküldött bizottság által felvett jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogy a két egyház között fennforgó vitás ügy lényegében a társegyházközségi szervezkedést szabályozó egyezség keretébe tartozó kérdés. Ebből az indokból kellett az egyházmegye határozatát hatáskör hiánya miatt megsemmisíteni s a társegyházközségek jogviszonyára vonatkozó részletes szabályozást tartalmazó I. sz. szabályrendelet rendelkezéseire utalással az egyezség körébe tartozó kérdések újabb szabályozását, illetve a meglevő egyezségnek a szabályrendeletben foglalt előírásnak megfelelő kiegészítését elrendelni.

Az egyházmegyei közgyűlés hatáskörének a hiányát hivatalból megállapító ezen döntésből okszerűen folyik, hogy az ügy lényegét érintő fellebbezés érdemi felülbírálását — a fent kifejtettek folytán — mellőzni kellett.

Megjegyzi közgyűlésünk, hogy az 1934. évi augusztus hó 29. napján létesített egyezség második pontjában tévesen, van a 440 aranykorona $\frac{1}{3}$ részeként 146.48 aranykorona felvéve, mert az $\frac{1}{3}$ rész pontos összege 146.66 aranykorona, amely egyenlő 170.13 pengővel.

141. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti 25/1937. sz. határozatát, amely szerint az Egyetemes Konvent 174/1936. számú határozata folytán állandó és felelős egyházmegyei levéltárnokká Darányi Lajos sárospataki lelkészt választotta meg.

Közgyűlésünk a választásról szóló határozatot jóváhagyólag tudomásul veszi.

142. Szabó Lajos bodrogi missziói lelkész, tanyaközpontokban használandó templom-rádió vételére kér segítyt a missziói alapból.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártoló véleményel átteszi a missziói bizottsághoz.

143. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán előterjeszti jóváhagyás végett a vissi ref. egyház azon intézkedését, amelyben a most nevezett egyház szabályszerűen meghozott egyháztanácsi és egyházközségi közgyűlési határozataival elhatározta, hogy a vissi ref. egyház megveszi özv. Bodnár Ferencné vencesellői lakosnak a vissi 110. sz. tkvi betétben

felvett 415 négyszögöl kiterjedésű ingatlanát, négyszögölenként 1.20 P, vagyis összesen 498 P vételárban és egyben elhatározta, hogy ezen ingatlan vételárának kifizetésére felhasználja az egyházközségnél létesített lelkészi párbércsökkentési alap egyrészét, a megvett ingatlanokat a lelkészi javadalomhoz csatolja s ennek folytán a házas és házatlan cselédek és zsellérek lelkészi rozspárbér fizetési kötelezettségét a lelkészi díjlevélből egyszersmindenkorra törli. Csatolja a kérelmező egyház a fenti adás-vétel tárgyában megkötött szerződést is a szükséges felvilágosító okmányokkal.

Egyházkerületi közgyűlés özv. Bodnár Ferencné, jelenben Csombók Andrásné vencsellői lakos mint eladó és a vissi ref. egyház, mint vevő között a vissi 110. sz. tkvi betétben felvett ingatlanokra nézve 498 P vételárban kötött adás-vételi szerződést, illetve a vissi ref. egyházközség egyháztanácsának és közgyűlésének ezen ingatlan vétel létesítése tárgyában az egyházi törvényekben előírt szabályszerű alakban létrejött elhatározását megerősíti és jóváhagyja, megerősíti egyidejűleg a vissi egyházközség ezzel kapcsolatban létrejött azt az elhatározását is, hogy az egyházközség a most említett ingatlan vételéhez felhasználja a vételár kifizetése céljából az egyházközségnél a lelkész kezdeményezésére létesített u. n. lelkészi párbércsökkentési alap egyrészét, minek folytán a megvett ingatlan a lelkészi javadalomhoz csatolja s ezáltal a házas és házatlan zsellérek és cselédek lelkészi rozspárbér fizetési kötelezettségét a lelkészi díjlevélből egyszersmindenkorra törli, azonban csak azzal a hozzáfűzéssel, illetve feltétellel, hogy ennek folytán a lelkészi javadalom nem csonkulhat.

Szintén fölhívja az egyházkerületi közgyűlés az egyházközséget, hogy a lelkészi díjlevelet az előadottak szerint módosítsa és megerősítésre terjessze fel.

Az egyházkerületi közgyűlés amidőn ezen határozatában megerősítette a vissi egyházközség ingatlan vétele tárgyában szabályszerű alakban létrejött szerződést és ezen ingatlan vételárába a lelkészi párbér csökkentési alap egyrésze fordításának az elhatározását, nem mulaszthatja el, hogy örömmel ne üdvözlje az egyházközségnek a vezető lelkész személyes kezdeményezésére visszavezethető azt az igazán korszerű és lelkes elhatározását, amellyel a párbér kérdésnek ezen egyházban is súlyosan átérzett antiszociális, az egyházi közbéke megbontása irányában mindég viharral telített kérdése megoldása tárgyában a párbér végleges megváltása és megszüntetése céljából a saját erejéből párbércsökkentési alapot létesített és ezen az úton már is elhatározta igazi krisztusi lélek által vezetett érzülettel

a lelkészi párbér egyrészének és pedig éppen a földhöz ragadt rétegeket: a zselléreket és cselédeket sújtó részének az eltörlését. Egyházkerületi közgyűlés a vissi egyház ezen kivételes jelentőségű, mély szociális lélekkel telített, a korszellem követelményeit az egyházi életbe is átvivő elhatározását és intézkedését többi egyházainak is követendő példaképpül ajánlja.

144. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváagyás végett az ondi ref. egyházközség és Gergely Imre és neje ondi lakosok között egyrészt az egyház tulajdonát képező: az ondi 13. sz. tkvi betétben felvett 1428 négyszögöl szántóra, másrészt Gergely Imre és neje tulajdonát képező: az ondi 34. sz. tkvi betétben felvett 1348 négyszögöl szántó és rétre vonatkozóan nevezett szerződő felek között létrejött, Szerencsen, 1937. évi március hó 14. napján, illetve április 11-én létesült csereszerződést, nemkülönben az ennek kiegészítő részét képező és Széchenyi István és neje ondi lakos mint eladók és az ondi ref. egyházközség, mint vevő között az ondi Alsórét dűlőben levő 1544 hrsz. a. felvett ingatlanból 44 négyszögöltre létesült adásvételi szerződést és vázrajzot, illetve az ondi ref. egyházközség határozásra jogosult egyházközségi szerveinek e szerződések elhatározása tárgyában alkotott és a felterjesztett iratoknál elfekvő jegyzőkönyvekben foglalt jogi tényeit.

Egyházkerületi közgyűlés az ondi ref. egyházközség és Gergely Imre és neje között a fent előadott ingatlanok tárgyában 1937. március 14-én, illetve április 11-én létrejött csereszerződést, nemkülönben Széchenyi István és neje ondi lakosok, mint eladók és az ondi ref. egyházközség, mint vevő között szintén a fent érintett ingatlan tárgyában 1937. évi március hó 14. napján létesült adásvételi szerződést, illetve az ondi egyház egyháztanácsának és közgyűlésének ezen szerződések létesítését tárgyaló, az egyházi törvények által megszabott alakban létrejött, jogilag és gazdaságilag is kellően megokolt határozatát jóváhagyja.

145. A felsőborsodi egyházmegye az E. T. I. t. c. 103. §-a alapján 8/1937. számú határozatával kimondotta második ügyészi állás szervezését és ez okból az egyházmegye szervezeti szabályzata 8. §-ának a következőkben való módosítását: „Ügyész, vagy ügyészek. L. az E. T. I. t. c. 103—104. §-ait. Ezenfelül az esperes által kijelölt ügyész résztvesz az esperes és egyházmegyei gondnok által végzett váratlan egyházmegyei pénztárrovancsolásban“.

Közgyűlésünk az egyházmegyei közgyűlés határozatát jóváhagyja.

146. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti az Egyetemes Konvent 114/1937. sz. határozata alapján az országos zsinathoz intézni kimondott azon felterjesztés tárgyában hozott határozatát, amely felterjesztés arra kéri az országos zsinatot, hogy abban az egyházközségben, ahol legalább két évi hátrálék van s a költségvetésileg előirányzott szükségletek a pénztári év folyamán nem elégíthetők ki teljes mértékben, az egyházmegyei közgyűlés elrendelheti, hogy az egyházi tisztviselők javadalma oly arányban szolgáltatható ki, amilyen arányban az egyházközséget terhelő köztartozások kiegyenlítése történik s az e rendelkezés ellen vétő egyházközség lekipásztora és gondnoka fegyelmi eljárás alá vonandók.

Az egyházmegye közgyűlése e határozatot és az ennek alapján intézett felterjesztést nem tartja elfogadhatónak, mert abban megtorló intézkedést lát esetleges olyan mulasztásokért, amelyeknek az egyházi tisztviselők nem mindenkor okai s egyébként is megállapítható, hogy ahol a köztartozásokat nem fizetik pontosan, ott a tisztviselők sem kapják meg illetményüket teljes egészében, sőt úgy pénzben, mint terményben jelentős hátrálékok állanak fenn.

Közgyűlésünk a határozatban foglaltakat magáévá teszi s elhatározza ezen állásfoglalásának az Egyetemes Konventhez való felterjesztését azzal a kéréssel, hogy a 114/1937. sz. konventi határozatot megváltoztatni, ennek folytán a kérdéses felterjesztést mellőzni, illetve ha a felterjesztés már megtörtént volna, olyan tartalmu újabb felterjesztéssel élni sziveskedjék, hogy az országos zsinat a 114/1937. sz. konventi határozat alapján hozzá intézett felterjesztést tekintse tárgytalannak, mert a felterjesztésben foglaltak törvényerőre emelkedése esetén olyan egyházi tisztviselőket érhet e rendelkezés méltánytalanul sújtó hatással, akiknek a terhére mulasztás a köztartozások befizetésének az elmaradása miatt meg nem állapítható.

147. A felsőborsodi egyházmegye 33/1937. sz. határozatában az anyagi nehézségekkel küzdő sajióivánkai egyházat a közhirdetésből segítyezendő egyházak közé való felvételre ajánlja.

Közgyűlésünk a tanító lakás lakhatatlan volta miatt lakbértváltság fizetésére képtelen sajióivánkai egyház kérelmét indokoltnak tartja s a kérvényt a segélyösszeg megállapítása céljából kiadja a pénzügyi bizottságnak,

148. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti tudomásulvétel végett az egyházmegyében 1936—37. évben történt személyi változásokat.

Tudomásul szolgál.

149. A felsőborsodi egyházmegyei tanács felterjeszti a tartonai lelkészi új díjlevelet végleges jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlés a beterjesztett módosított díjlevelet jóváhagyja és megerősíti.

150. A felsőborsodi egyházmegyei tanács felterjeszti jóváhagyó záradékkal a balajti egyházközség módosított tanítói díjlevelet.

Egyházkerületi közgyűlés a díjlevél módosítást jóváhagyja és megerősíti az új díjlevelet.

151. A felsőborsodi egyházmegye ajánlással beterjeszti a szendrői egyházközség 200 P-ös, egyszersmindenkori közalap segély kérését, kiegészítő tanítónő fizetésére.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolóan terjeszti fel a konventre.

152. Felsőborsodi egyházmegye pártolással beterjeszti a balajti egyházközség 1000 P. közalapi segély kérését torony renoválásra.

Egyházkerületi közgyűlés ajánlással felterjeszti a kérést a konventre.

153. Felsőborsodi egyházmegye beterjeszti a disznóshorváti egyház 1000. P.-nyi és épület renoválást célzó közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés pártolólag terjeszti fel a konventre.

154. Felsőborsodi egyházmegye beterjeszti a ládbessenyői egyház, iskola és tanító-lak építését célzó 1200 P-ös közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés meleg ajánlással terjeszti a kérést a konventre.

155. Felsőborsodi egyházmegye beterjeszti a bán-tapolcsányi egyház 800 P-ös építési s adósság kifizetését célzó segély kérését.

Kerületi közgyűlés pártolólag felterjeszti a kérést a konventre.

156. A boldvalenkei egyház templom renoválásra segélyt kér.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést támogató véleményével felterjeszti a konventre.

157. A gömör-tornai egyházmegye pártolással felterjeszti a a putnoki egyház 3000 P-ös s adósság törlesztést célzó közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést alapos indokainál fogva meleg pártolással terjeszti fel a konventre.

158. Több tárgy nem lévén, dr. Horváth Zoltán világi főjegyző, elnökségnek a közgyűlés bölcs vezetéseért; Elnökség az előadónak a tárgyalta ügyek gondos előkészítéseért elismerését és köszönetét nyilvánítja. Nádházy Bertalan jegyző imája után Farkas István püspök a közgyűlést bezárja.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
fügöndnok.

Farkas István
püspök.

Dr. Enyedy Andor
lelkészi főjegyző.

II. Bírósági ügyek.

Rendes egyházkerületi bírósági ülés 1937. november 11-én.

Jegyzőkönyv.

Készült Miskolcon 1937. évi november hó 11. napján a tiszán-
inneri egyházkerületi bíróságnak az egyházkerületi bíróság idő-
szaki tanácsának megalakítása tárgyában tartott üléséről.

Jelen voltak :

Az elnökség részéről : Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok.

A bírák részéről : Szentmártony Dániel esperes, Janka Károly, Dr. Trócsányi József egyházi, Dr. Kérészy Barna, Dr. gróf Bethlen Pál, Bernáth Aladár világi bírák, Dr. Horváth Zoltán főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Farkas István püspök az ülést megnyitja és indítványára az egyházkerületi bíróság az egyházkerületi időszaki bíróságot az 1938. évre a következőkben állapítja meg.

I. tanács :

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett Pósa Péter esperes, Román Ernő egyházi, báró Ragályi Balassa Ferenc, Zsóry György gondnok, gróf Bethlen Pál világi bírák.

II. tanács :

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett Farkas Elek, Szentmártony Dániel, Hubay Kálmán esperesek egyházi, dr. Trócsányi József, Lukács Béla világi tanácsbírák.

III. tanács :

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöksége mellett Janka Károly, Kovács István, dr. Lengyel István egyházi, Bernáth Aladár, dr. Marton János világi bírák.

Farkas István sk.
egyházi elnök.

Farkasfalvi Farkas Géza. sk.
világi elnök.

Dr. Horváth Zoltán sk.
jegyzőkönyvvezető.

I.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint másodfokú közigazgatási bíróság Doktor Gyula ny. lelkész és a kazinci ref. egyház, valamint Doktor Gyula és Bodnár László jelenlegi kazinci lelkész közíg. ügyében az elsőfokú bíróság ítéletét feloldta és új ítélet hozatalra utasította.

II.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes bírósága, mint másodfokú közíg. bíróság Kazinczy Nagy József sajoecsegi presbiter és az ottani presbitérium peres ügyében az elsőfokú bíróság 1936 ápr. 19-én hozott ítéletét feloldotta és új ítélet hozatalra utasította.

III.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes bírósága, mint másodfokú közíg. bíróság Szalóczy Sándor szendrőládi tanító és a szendrőládi egyház peres ügyében az egyházmegye 1937 május hó 13-én hozott ítéletét feloldotta és kiegészítő vizsgálat tartását rendelte el.

IV.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint másodfokú közigazgatási bíróság Móre Matild panaszosnak a cigándi ref. egyház elleni ügyében az alsózempléni egyházmegye bíróságának ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta és a panaszost kötelezte arra, hogy 20 pengő felebbzési eljárási költséget az egyházmegye pénztárába 15 nap alatt fizessen be.

V.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint közigazgatási másodfokú bíróság Sélley Győző panaszosnak a tiszaluci ref. egyház ellen folyamatba tett ügyében az alsózempléni egyházmegye I. fokú bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyta és a panaszost kötelezte, hogy 20 pengő eljárási költséget 15 nap alatt fizessen meg az egyházmegye pénztárába.

VI.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes bírósága, mint másodfokú közigazgatási bíróság G. Kovács Lajos és G. Kovács Márton panaszosnak özv. Kovács Istvánné és társai, valamint a gömörszöllőssi presbiterium ellen folyamatba tett ügyében a gömör-tornai egyházmegye I. fokú ítéletét jóváhagyta és a panaszosokat kötelezte arra, hogy 20 P. felebbzési eljárási költséget 15 nap alatt fizessenek be az egyházmegye pénztárába.

VII.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes bírósága, mint másodfokú közigazgatási bíróság Karászy Dezső tiszaladányi lelkész és a tiszaladányi egyház ellen Czike Ferenc volt tiszaladányi ref. lelkész panaszára folyamatba tett ügyében az I. fokú bíróság ítéletét feloldotta és kiegészítő vizsgálatra utasította.

VIII.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága mint II. fokú felebbviteli közigazgatási bíróság Kassay Sándor telkibányai tanító panaszára folyamatban tett ügyben az elsőfokú bíróság ítéletét feloldja és új adatok beszerzése után újabb ítélethozatalra utasítja az I. fokú bíróságot.

IX.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint II. fokú fegyelmi bíróság Darvas Gyula abaujvecseri tanító panaszlott ügyében az I. fokú bíróság határozatát megváltoztatta és a panaszlottat az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól felmentette. A felmerült költségeket az egyházmegyei pénztár terhére utalta.

X.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága mint másodfokú fegyelmi bíróság Simon Pál szentistvánbaksai tanító fegyelmi ügyében az I. fokú bíróság fegyelmi ítéletét részben megváltoztatta és az E. T. VI t.-c. 47 §. A. b) pontja alapján 100 pengő pénzbüntetésre itéli és arra kötelezi, hogy ezt a pénzbüntetést, mint a vizsgálati költség fejében 20 P-t, az egyházmegyei pénztárába, 20 P. felebbezési eljárási költséget pedig az egyházkerületi pénztárba 15 nap alatt fizessen be.

XI.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága mint II. fokú közigazgatási bíróság Doktor Gyula ny. lelkésznek a kazinci egyház ellen indított perében az elsőfokú bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyta és a kazinci egyházat 20 pengő eljárási költségekben elmarasztalta az egyházmegyei bíróság által megállapított költségeken kívül.

XII.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint másodfokú közigazgatási bíróság Szalánczy János volt disznóshorváti tanító panaszos ügyében az I. fokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta s a panaszos 637 P összegű követelését jogosnak ismerte el. A felmerült 20 P bírósági költségekben a disznóshorváti egyházat marasztalta el.

XIII.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, II. fokú közigazgatási bíróság Bodnár János ny. lelkész ellen indult perben az I. fokú bíróság ítéletét feloldotta és ez ügyet az egyházkerületi elnökség által kijelölendő egyházmegyei bíróság elbírálása elé utalta.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző: 1—12, 21—24, 27, 39, 47, 56, 57, 63, 78, 124, 139, 158.

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző: 40—43, 128—131, 143, 144.

Nádházy Bertalan lelkészi jegyző: 14—20, 25, 26, 48, 67, 127, 138.

Kiss József lelkészi jegyző: 28—32, 135, 136, 142, 148—157.

Csorba György középiskolai előadó: 82—122.

Dr. Trócsányi József gazd. vál. elnök: 39, 58—62, 64—66, 68—77, 79—81.

Dr. Idrányi Béla világi jegyző: 49—55, 125—126, 132—134, 140, 141, 145—147.

Svingor Jenő missziói előadó: 13, 33—38, 137.

Dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó: 123.

Dr. Kérészy Barna főügyész: 44.

Román Ernő: 45.

Pónus Lajos egyh. ker. pénztárnok: 46.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök imádsága.
2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok megnyitó beszéde.
3. Határozatképesség kimondása, meg nem jelent tagok igazolása.
4. Szavazatbontó bizottság jelentése és megválasztott tisztviselők eskütétele.
5. Szavazás elmulasztásáért büntetések kiszabása.
6. Bírósági ülés helyének és idejének kitűzése.
7. Püspöki jelentés.
8. Jelentés a generális vizitációról.
9. Kerületi tanács, lelkészjelölő bizottság és bizottsági tagok választása.
10. Szavazás elrendelése az összes tisztségekre.
11. Konventi tagválasztás.
12. Lelkészképesítő bizottság jelentése.

II. Konventi ügyek.

13. Családvédelmi ügyben vélemény.
14. Lelkipásztor választás helyéről stb. szabályrendelet.
15. Egyházzenei bizottság felállításának ügye.
16. Szociális és gazdasági szolgálat ügyében vélemény.
17. Vélemény egyházfegyelmezési ügyben.
18. Vélemény a levéltár szabályrendeletéről.
19. Lelkészi vándorkönyvtárak.
20. Jelentés az ifjúsági vezető-munkások képzése ügyében.
21. Jelentés a külföldön járt theologusokról.
22. Jelentés a theologusok számáról.
23. Nő theologusokról szóló szabályrendelet.
24. Tanítói oklevél megszerzésére kötelezés és ez alóli felmentés.
25. Vallásoktatás ellenőrzése.
26. Vallásoktatási szakfelügyelet.
27. Egyházmegyei adóügyi küldöttségi tag-választás.
28. Tanítóképzős önképzőköri munka.
29. Vélemény a közalapi járulékok felemeléséről.
30. Missziói lelkészi állások.
31. Ifjúsági lelkész munkába állítása.

III. Egyházkerületi ügyek.

32. Tiszántuli egyházkerület megkeresése missziói lelkészi állások szervezése tárgyában.
33. Missziói jelentés.
34. Fiúgimnáziumok és tanítóképző missziói munkájáról jelentés.

35. Szórványok missziói gondozásáról jelentés.
36. Felsőborsodi egyházmegyében két missziói körzet szervezése.
37. Vallásoktatási jelentés.
38. Középiskolai tanulmányi felügyelők.
39. Tanítóképesítő vizsga elnöki kiküldöttje.
40. Alapítólevelek bemutatása.
41. Jelentés az 1936. évi közgy. 17. pontjára tüzbiztosítási ügyben.
42. Felsőborsodi építkezési szabályrendelet.
43. Lelkészi és tanítói ösztöndíj alap.
44. Tiszacsegei püspöki föld eladás.
45. Lelkészi földek állami adója.
46. Számvevőszék jelentései.
47. Az ORJO működéséről jelentés.
48. Lipcsey Péter memoranduma.

IV. Sárospataki főiskola ügyei.

49. ORTE pataki gyűlése.
50. Egyházkerületi elnökség látogatása.
51. Jelentés a faluszemináriumról.
52. Szilágyi Benő és dr. Meczner Béla gazd. vál. taggá választása.
53. Hallgató Sándor igazgató-tanácsossá választása.
54. Kopácsi István relief leleplezése.
55. Moldva-Oláhországi misszió kérelme.
56. Theol. ifjúság gyakorlati munkájáról jelentés.
57. Theol. kar javaslata az ORTE megkeresésére.
58. Dr. Dóczy Jenő hagyatéka.
59. Tüzbiztosítási díjak állása.
60. Theol. tanszék betöltése.
61. Barth Károly látogatása.
62. Dókus Ernő emléke.
63. Theol. kar állásfoglalása a vallástanári vizsgálatról.
64. Tanítóképzőintézeti szakfelügyelet.
65. Kovács Dezső szakfelügyelővé választása.
66. Tanítóképzőintézeti tanárképviselőre szavazás elrendelése.
67. Tóth Dezső igazgatótanácsossá választása.
68. Szilágyi Benő tanítóképzőint. gazd. bizottsági taggá választása.
69. Jelentés a Senyei féle erdőről.
70. A Sziüts féle ház megvétele.
71. A Debreceni ház megvétele.
72. Kórházépítési kölcsön ügye.
73. A kórházépítés ügye.
74. Betegségélyző díjmegállapítás.
75. Humán internátus építkezés állása.
76. Jelentés Perked-Mosolygóról.
77. P. Horváth puszta bérbeadása.
78. Lelkész-tanítói konferencia felterjesztése.
79. Nyomdabérlet meghosszabbítása.

80. Főiskola 1936/37. évi zárszámadása.
81. Főiskola 1937/38. évi költségvetése.
82. Gimnáziumok felügyeleti látogatási konferencián való elnöklés kérdése.

V. Sárospataki gimnáziumi ügyek.

83. Állami felügyeleti látogatás.
84. Egyházi felügyeleti látogatás.
85. Szilágyi Benő nyugalomba vonulása.
86. Jelentés az 1936/37. évről.
87. Sárospataki gimnázium tantestületének létszáma.
88. 1937/38. évkezdeti adatok.
89. Internátusi növendékek szabályzata a theol. internátusban.
90. Angol érettségi vizsgálat engedélyezése.
91. Janka Károly látogatása az angol internátusban.
92. Janka Károly jelentése a juniusi érettségi vizsgákról.
93. Kócza Géza testnevelési szakfelügyelő látogatása.

VI. Miskolci gimnáziumi ügyek.

94. Állami felügyeleti látogatás.
95. Egyházkerületi előadó látogatása.
96. Dr. Kosztolányi Zoltán nyugalomba vonulása.
97. Dr. Kiss Kálmán rendes tanárrá választása.
98. Helyettes és óraadó tanárok választása és alkalmazása.
99. Jelentés az 1936/37. iskolai évről.
100. Az 1937/38. évkezdeti adatok.
101. A Sassi Szabó István alapítványi telek eladása.

VII. Miskolci leánygimnáziumi ügyek.

102. Állami felügyeleti látogatás.
103. Egyházkerületi előadó látogatása.
104. Nyugdíjazások, személyi változások.
105. Igazgatóhelyettes választása, h. tanárok és internátusi felügyelők alkalmazása.
106. Kiss Ernő rendes tanárrá választása.
107. Pap István h. vallástanári alkalmazása.
108. III. oszt. új tanterv életbeléptetése.
109. Jelentés az 1936/37. iskolai évről.
110. 1936/37. évi statisztika.
111. 1937/38. évkezdeti adatok.
112. Leánygimnázium 1937/38. évi költségvetése.

VIII. Sárospataki tanítóképzőintézet ügyei.

113. Jelentés a tanítóképző 1936/37. évi működéséről.
114. Állami felügyeleti látogatás.
115. Kovács Dezső igazgató nyugalomba vonulása.

116. Kovács Dezső nyugdíjjarandóságának megállapítása.
117. Új igazgató választás.
118. Csuka Andor rendes tanárrá választása.
119. Harsányi László rendes tanárrá választása.
120. 1937/38. évkezdeti adatok.
121. Tanítóképzőintézet 1936/37. évi zárszámadása.
122. Tanítóképzőintézet 1937/38. évi költségvetése.

IX. Népiskolai ügyek.

123. Népiskolai jelentés.
124. Igazgatói címek adományozása.

X. Egyházmegyék felterjesztései.

125. Egyházmegyék számadása.
126. Illetékegyenérték csökkentése.
127. Vizsoly lelkésztanítói állás ügye.
128. A szalaszendi iskola feladása.
129. A párbérrendezés ügye.
130. Külső- és Belsőbócs jogviszonyának rendezése.
131. Tiszakeszi temető eladása.
132. Szigethy Gyula korpótlék ügye.
133. Szüics Ferenc diósgyőri egyháztag felebbezése.
134. Reverzális ügyben felterjesztés.
135. Ujlőrincfalva iskolai segély kérése.
136. Ujlőrincfalva missziói segély kérése.
137. Maklár missziói segély kérése.
138. Jelentés az alsözempléni egyházmegyei gondnok választásról.
139. Gyakorló iskolai felügyelet kérdése.
140. Alsó- és Felsőborecki vitás ügye.
141. Darányi Lajos egyházmegyei levéltárnokká választása.
142. Tanyai missziós lelkész templomrádióra segélyt kér.
143. A vissi egyház ingatlan vásárlása.
144. Az ondi ingatlancsere ügye.
145. Felsőborsodban ügyész választása.
146. Határozat az egyházi közalapi hátrálékok ügyében.
147. Sajóivánka közhirdetési segély kérelme.
148. Új felsőborsodi tisztviselők.
149. Tardonai új lelkészi díjlevél.
150. Balajti tanítói díjlevél.
151. Szendrő közalapi segély kérése.
152. Balajt közalapi segély kérése.
153. Disznóshorvát közalapi segély kérése.
154. Ládnessenyő közalapi segély kérése.
155. Bántapolcsány közalapi segély kérése.
156. Bódvalenke közalapi segély kérése.
157. Putnok közalapi segély kérése.
158. Közgyűlés bezárása.

Névmutató.

- Abauji egyházmegye 33, 126,
127, 128.
Abaujszántó 33.
Ablonczy Dániel 12, 24.
Adorján Jullianna 7.
Alacska 7.
Alsóborsodi e. m. 7, 8, 25, 33,
124, 130—135, 137.
Alsódobsza 33.
Alsóregmec 69.
Alsóvadász 33.
Alsózempléni e. m. 7, 25, 33,
124, 138—141, 143, 144.
Andrássy Kálmán 7.
- Árokháti Béla 15.
Árokszállásy Zoltán dr. 95, 98.
Átány 7.
- Balajt 150. 152.
Bárczay Lajos dr. 44.
Barna Béla 84.
Barth Károly 60, 61.
Bartus András 12.
Baski István 12.
Bede Zoltán 95.
Benyhe Imre 35.
Berecki 46, 140.
Berente 8, 33, 35, 36.
Bernáth Aladár 11, 12.
Bertha Zoltán 21.
Berzy József 95.
Besseney Zénó 7.
Bethlen Pál gróf 2, 4, 7, 11, 44, 138.
Bodroghalom 33.
Bodrogheresztur 33.
Bodrogholaszi 33.
- Bódvalénke 7, 156.
Bodnár Ferencné özv. 143.
Boldva 8.
Borsod 8.
Bóta 36.
Botos Péter 12, 24.
Bottlik István báró 3, 7.
Böcs 130.
Böszörményi László 87.
Bükkaranyos 8.
- Cigánd 33.
A. B. Collishaw 84.
Császárfő József 7.
Csobaj 33.
Csernely 36.
Csikesz Sándor dr. 33.
Csokva 36.
Csombók Andrásné 143.
Csontos József 7, 39, 52, 68.
Csontos István 24.
Csorba György 9, 84, 95, 103.
Csuka Andor 118.
Czike Ferenc 7.
- Darányi Lajos 141.
Debreceni ház 71, 73.
Debreceni kollégium 58.
Debreceni Ref. Tanárképző 46.
Dédes 33.
Demes Péter 7, 104, 107.
Demeter Bertalan 7.
Derzsy Endre 7.
Dienes István dr. 134.
Diósgyőr 7, 33, 133, 134.
Disznóshorvát 153.
Dobos Károly 33.

- Dóczy Gedeon 102.
 Dóczy Imre 58.
 Dóczy Jenő dr. 58.
 Dókus Ernő 62.
 Domján Elek 2, 7.
 Domokos György 38. 105.
 Dózsa Farkas András 54.
 Döbrössy Lajos 33.
 Dőry Albertné báró 69.
 Dunavecse 132.
- Edelény 8, 33.
 Eger 48.
 Egerházy Lajos 16, 47.
 Egerlövő 7.
 Egey Antal dr. 7, 9, 12, 38, 117.
 Egry József vitéz 24.
 Egyetemes Konvent 14—20,
 25—31, 36, 37, 48, 59, 63, 90,
 126, 127, 129, 134, 141, 146,
 151—157.
 Elchinger József 12.
 Emőd 8.
 Eötvös Ferenc 7.
 Eötvös Ferencné 7.
 Erdélyi Dezső 21.
 Erdőbénye 33.
 Erdőtelek 35.
- Faluszeminárium 46, 51.
 Farkasfalvi Farkas Ábrahám 4,
 44.
 Farkasfalvi Farkas Géza 2, 7,
 9, 12, 44, 75.
 Farkas Elek 9, 27, 44.
 Farkas István 1, 2, 7, 8, 9, 12.
 Fazekas Lajosné 33.
 Fekete Bertalan dr. 8.
 Felföldi János 101.
 Felsőborsodi egyházmegye 7, 8,
 26, 33, 36, 42, 123, 129, 145—155.
 Felsőregmec 7.
 Fiedler István 4.
 Fintor Béla 12.
 Fonciere 59.
 Főző László 33.
 Frenzel Bertalan 7.
 Füle Zsigmond 77.
- Fűrész Róza 7, 44, 104.
 Fűrjész István 12.
- Gazdák Bizt. Szöv. 41, 46 59.
 Geduly Henrik 7.
 Gelej 7, 33.
 Gergely Imre 144.
 Gibárt 7.
 Gilányi István 76.
 Giret László 95.
 Gombos Imre 7.
 Gona József 140.
 Gömörtornai egyházmegye 7,
 25, 33, 156, 157.
 Gönc 33.
 Gönczy Árpád 12.
 Gööz Pál 4, 124,
 Görömbey Péter 33.
 Győry Sándor 76.
 Gulyás József dr. 49.
 P. Gulyás László 75.
- Háger Miklós 7.
 Haller Gábor gróf 12.
 Hallgató János 40.
 Hallgató Sándor 38. 53.
 Hangács 8.
 Harangi László 12, 21.
 Harsány 8.
 Harsányi Gyula 4, 75.
 Harsányi László 119.
 Hartyáni Imre 77.
 Háy Dániel 33.
 Hegedüs Imre 21.
 Hegyi József 49.
 Hejce 33.
 Hejőbába 7.
 Hejőcsaba 8, 33.
 Hejőpapi 7, 33.
 Herbólya 36.
 Hernádkak 33.
 Héthy Lajos 87.
 Hidvégardó 46.
 Hoffer Imre 75.
 Horkay Ilona 105.
 Horthy István 7.
 Horváth Zoltán dr. 9, 95.
 Hubay Kálmán 9.

- Iglay Ferenc 12.
 Igrányi Zoltán dr. 33.
 Imre Erzsébet 40.
 Irsa Tibor 95. 98.
- Jakabfi László 84.
 Jakab Imre 44, 78.
 Jakab Istvánné 46.
 Jákfalva 36.
 Jakó János dr. 75.
 Janka Károly 9, 12, 27, 44, 50,
 75, 83, 91, 92, 115.
 Janka Péter 44.
 Jánosi Ferenc 12.
 Jónás Imre 24.
 Józsefmajor 33.
- Kádár Géza 12.
 Kalydy Miklós 12, 24.
 Kalas Imre 40.
 Kalmár András 12.
 Kálvineum 47.
 Karcsa 33.
 Karos 33.
 Karsai Sándor 12.
 Kassai Imre 76.
 Katona Géza 52.
 Kazinczy Ferenc 49.
 Kelemér 7.
 Kenézlő 33.
 Kerekes Imre 7.
 Kérészy Barna dr. 9, 44.
 Keresztes Jenő 7, 124.
 Királd 36.
 Király Uzor 95. 98.
 Kisgyőr 7, 8.
 Kisfaludy László 79.
 Kiss Albert ifj. 7.
 Kiss Ernő 9, 44, 106.
 Kiss Kálmán dr. 97.
 Kiss László 12.
 Kiss Péter 12.
 Kiss Sándor 3.
 Kistokaj 8.
 Kocsa András 75.
 Kócza Géza 93.
 Kolumbán György 7.
 Kolumbán Lajos 114.
- Komjáthy Aladár dr. 35, 44, 123.
 Komjáthy József 44.
 Koncz Sándor 12, 21.
 Koncz Sára 105.
 Kondó 8.
 Kopácsy István 54.
 Kosztolányi Zoltán dr. 7, 38,
 95, 96—98.
 Kovács Dániel 13.
 Kovács Dezső 7, 38, 39, 65, 115,
 116, 121.
 Kovács István 12. 44.
 H. Kovács Mihály 95.
 Kovács Pál 12, 24.
 Ködöböcz József 21.
 Kőrösi József 137.
 Kurittyán 36.
- Ladányi Miklós 7.
 Ládbesenyő 33, 46.
 Ládháza 7, 8.
 Lak 33.
 Lázár Károly 38.
 Lebó István 7.
 Lelkészegyesület 47.
 Lénárddaróc 36.
 Lendvai József 7.
 Lengyel István dr. 4, 44.
 Lipsey Péter dr. 48.
 Lovász Bertalan 4.
 Lukács Béla 7, 9, 95.
- Macsi Lajos 76.
 Mád 33.
 Magó Ferenc 12.
 Magyarai Lajosné özv. 7.
 Major Gyula 7.
 Maklár 137.
 Maklár Károly 7.
 Maklár Pap Miklós 7.
 Makkai Kálmán 44.
 Mályi 8.
 Mályinka 33.
 Márczy Béla 38.
 Marsalkó Bertalan 12, 24.
 Marton János dr. 9, 12, 44, 54, 75.
 Mátyás Ernő dr. 12, 44, 75.
 Meczner Béla 7, 11, 52, 67.

- Medgyasszay András 123.
 Medgyasszay István 75.
 G. P. Megnire 87.
 Mezőcsát 7.
 Mezőnagmihály 7.
 Mezőnyék 8.
 Mikola István 7.
 Mikuleczky Gyula dr. 44, 95.
 Miskolc 7, 33.
 Miskolci fiúgimn. 34, 38, 82,
 94—101.
 Miskolci leánygimnázium 38, 40,
 102—112.
 Mitrovics Gyula 102.
 Moldva-oláhországi misszió 55.
 Mucsony 36.
 Murin Miklós 75.
- Nádházy Bertalan 4, 7, 44.
 Nagy Barna dr. 12, 60.
 Nagybózsza 7.
 Nagy Imre 12.
 Nagy Dezső 124.
 Nagy Károly 33.
 Nagykőrösi gimn. 58.
 Nagyrosvány 33.
 Nagy Sándor Béla dr. 7, 43.
 Nemes Andor dr. 7.
 Nemzeti Színház 55.
 Noszvaj 33.
 Novák Sándor 38, 49, 75.
 Novotny Gyula 12.
 Nyilas Ferenc 8.
 Nyomár 8.
- Ond 33, 144.
 Orbán József 35.
 Orgoványi György 12, 24.
 ORJO 16, 46, 47, 59.
 ORPSz. 62.
 Orsz. Ref. Tanáregyesület 40.
 ORTE 49, 57.
 Ozd 33, 35.
- Pácín 33.
 Pánczél Jenő 45.
 Pap István 107.
 Parasznya 8, 33.
- Parragh László 95, 98.
 Pathó Lajos 44.
 Pazár Andor 24.
 Perked—Mosolygó 76.
 Péter Pál 4, 44.
 Péter Piroska 105.
 Petus László 7.
 Pesti papnevelde 55.
 Pógyor István 33.
 Pógyor Lajos 12.
 Pólya Feren 7.
 Pongrácz Sámuel 124.
 Pónus Lajos 46.
 Porcs Kálmán 4.
 Pósa Péter 7, 8, 9, 27.
 Putnok 7, 33, 157.
 Putnoki Nagy Pál 12, 24.
 P. Horváth Pusztá 55, 77.
- Radostyán 8, 33.
 Ragályi Balassa Ferenc 9, 44.
 Ragályi Miklós 4.
 Ravasz László 7.
 Ref. Elet 48.
 Róder Pál dr. 94, 102.
 Rosinger Ignác 76.
 Rózsai Tivadar 12, 24.
 Rozsonday Gyula 7.
 Rudabánya 33.
- Sáfár József 12, 24.
 Sajóbábony 8.
 Sajóecseg 8.
 Sajóivánka 147.
 Sajókápolna 8.
 Sajókazinc 33, 123.
 Sajólászlófalva 8.
 Sajómercse 36.
 Sajósenye 8.
 Sajószentpéter 33.
 Sajóvamos 8.
 Sajóvelezd 36.
 Sándor Ernő 35.
 Sarkadi Nagy József 24.
 Sárospatak 19, 33, 123.
 Sárospataki főiskola 43, 55, 69,
 72.
 Sárospataki gimn. 34, 83—93,

Sárospataki Ref. Lapok 78, 123.
 Sárospataki tanítóképző 28, 34,
 38, 39, 64, 65, 66, 68, 72,
 113—122, 139.
 Sárospataki theol. 56, 60, 63.
 Sassi Szabó István 101.
 Sata 36.
 Sátoraljaujhely 33.
 Schnirtzné ScholczMargitdr.38.
 Sebestyén Sándor 7, 12.
 Sennyey Mária gróf 69.
 Sipos Zoltán 12, 24.
 Sóhajda Mihály 24.
 Soldos Béla 3.
 Soós László 77.
 Sulyok István 12.
 Svingor Jenő 4, 9, 33.

Szabó Dezső 12.
 Szabó Erzsébet dr. 105.
 Szabó György 77.
 Szabó Gyula 12, 49, 75.
 Szabó József 44.
 Szabó Lajos 35, 142.
 Szabó László dr. 7, 95.
 Szabó Mihály 7.
 Szabó Zoltán dr. 12, 26, 56.
 Szacsuri Katalin 7.
 Szakácsi 33.
 Szalaszend 128.
 Szalay Róbert 80.
 Szalóczy Pál 7.
 Szathmáry Király Pál 44.
 Széchenyi István 144.
 Szegő Irma 7.
 Szendrő 33, 151.
 Szentiványi Ferenc dr. 8.
 Szentmártony Dániel 8, 9.
 Szentmiklóssy Ödön dr. 8.
 Szepessy Gyula dr. 8.
 Széplaky István 76.
 Szigethy Gyula 132.
 Szikszay István 12, 24.
 Szilágyi Benő 7, 38, 52, 53, 68, 85.
 Szilágyi István 12, 24.
 Szilva István 44, 126.
 Szilvásvár 33.

Szobonya Sándor 12.
 Szombathy András 7.
 Szőke Balázs 87.
 Szöllőssy Aurél 75.
 Szuhakálló 36.
 Szücs Ferenc 133.
 Szücs Gergely 95, 98.
 Szücs István 12.
 Szücs Kálmán 124.
 Szüts István 70, 80.

Taktaszada 123.
 Tállya 5.
 Tamedly Mihály dr. 75, 83, 114.
 Tarcal 33.
 Tarczay Erzsébet dr. 105.
 Tárcza Árpád 38. 101
 Tardona 149.
 Téglássy András 9, 12, 44.
 Tiszacsege 44.
 Tiszajobbparti Mezőgazd. Ka-
 mara 129.
 Tiszakarád 33.
 Tiszakeszi 33, 131.
 Tiszaluc 33.
 Tizántuli egyház ker. 17, 32.
 Tiszapalkonya 7.
 Tiszaszederkény 5.
 Tiszatarján 33.
 Tokaj 33.
 Tomor 7.
 Tóth Dezső 67.
 Tóth Ferenc 98.
 Tóth Gusztáv 12, 24.
 Tóth Irén 7, 38, 104.
 Tóth Lajos 12.
 Tóth Miklós 12.
 Tóth Pál 102.
 Trócsányi József dr. 7, 9, 12,
 75, 80.

Ujlőrincfalva 7, 132, 135, 136.
 Ujszászy Kálmán dr. 12, 51.
 Uppony 36.
 Urbán László 12, 24.

Vágó István 76.
 Vajdácska 33.

Varbó 8.
Varga József 40.
Várnay Bertalan dr. 8.
Varró Sándor 76.
Váry Elemér 7.
Vas István 7.
Vatay Béla 7.
Vatay László 21.
Vatta 8.
Vay Artur gróf 44.
Végső Pál 140.
Verebélyi Dezső 44.
Veres Károly 44.
Vidonyi László 7.

Viktor Erzsébet 33.
Viktor János 7.
Vizsoly 127.
V. K. M. 38, 90, 95, 97, 103, 104
132.
Viss 143.

Zeley László 7.
Zemplénagárd 5, 33.
Ziliz 8.

Zsóry György 8, 9, 44.
Zsóry Lajos 44.
Zsupán László 38, 95.

III. MELLÉKLETEK.

I. Statisztikai adatok.

**II. Pénzügyi választmányi és számvevőszéki
jegyzőkönyvek.**

A n y a g i   ü g y e k :

Egyházmegye	Adakozás		Építkezés		Bevétel		Kiadás		Maradvány	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	16.779	35	29.661	09	260.072	47	247.766	91	12.305	56
Alsóborsod --- ---	49.545	56	30.427	34	361.304	10	355.081	02	6.223	08
Alsózemplén ---	25.535	71	48.110	85	383.008	39	371.445	73	11.562	66
Felsőborsod --- ---	15.335	79	39.207	16	204.874	05	179.738	93	25.135	12
Gömör-torna ---	2.077	13	9.972	17	110.477	09	107.569	06	2.908	03
1936. év összesen	109.273	54	157.378	61	1,319.736	10	1,261.601	65	58.134	45
1935. év összesen	91.368	06	98.017	49	1,191.770	33	1,142.078	68	49.691	65

Vagyonszerzés:

Egyházmegye	Földek értéke		Épületek		Ingóságok		Tőke		Alapok	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj	2,265.394	52	3,850.603	37	352.969	70	31.326	66	25.096	16
Alsóborsod	2,955.178	—	6,139.421	—	735.540	27	19.005	38	32.780	06
Alsózemlén	2,311.181	30	3,451.770	—	495.595	17	—	—	→ 49.742	15
Felsőborsod... ..	2.028.129	98	3,798.507	91	341.487	28	összesen a tőke és alapok:		41.546	62
Gömör-torna	588.518	—	1,390.927	—	120.583	—	6.033	59	1.019	27
1936. év összesen	10,148.401	80	18,631.229	28	2,046.175	42	56.365	63	150.184	26
1935. év összesen	10,117.820	31	19,350.464	56	2,010.894	67	144.834	52	48.937	74

Vagyonszerzés:

Egyházmegye	Alapítványok		Hasznos jogok		Összes vagyon		Teher		Tiszta vagyon	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abauj	3.048	44	27.827	20	6,556.266	05	193.577	40	6,362.688	65
Alsóborsod	143.707	53	39.260	—	10,064.892	24	608.879	81	9,456.012	43
Alsózemlén	11.040	35	41.258	98	6,360.587	95	281.373	74	6,079.214	21
Felsőborsod	2.071	44	36.220	37	6,247.963	60	108.343	75	6,139.619	85
Gömör-torna	5.765	—	288	—	2,113.133	86	78.869	53	2,034.264	33
1936. év összesen	165.632	76	144.854	55	31,342.843	70	1,271.044	23	30,071.799	47
1935. év összesen	174.605	98	250.870	66	32,132.277	35	1,125.187	92	31,007.089	43

Népmozgalmi adatok az 1936-ik évben.

Egyház- megye	Lélekszám	Született					Meghalt			Konfirmált			Házasság- kötés			Reverzális			Áttért			Kitért			Úr- vacsorá- val élt	
		fi	nő	forvényes	forv.-telen	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	tiszta	vegyes	összesen	Jav.	kár.	+	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen		
Abaúj ...	26463	329	294	603	20	623	202	207	409	245	284	529	181	60	241	29	19	+10	8	12	20	4	6	10	47.087	
Alsóborsod	78157	846	794	1505	135	1640	630	628	1258	594	740	1334	381	213	594	149	90	+59	57	70	127	35	44	79	72.449	
Felső- borsod	34353	386	440	784	42	826	232	234	466	330	316	646	179	86	265	54	32	+22	29	35	64	5	10	15	65.415	
Alsó- zemlén	57267	694	704	1263	135	1398	448	422	870	470	639	1109	312	129	441	71	46	+25	38	41	79	11	13	24	73.426	
Gömör- torna	10991	129	115	232	12	244	73	73	146	94	98	192	76	19	95	7	7	—	5	5	10	7	2	9	16.759	
1936-ban összesen :	207231	2384	2347	2387	344	4731	1585	1564	3149	1733	2077	3810	1129	507	1636	310	194	+69	137	163	300	62	75	137	275.136	
1935-ben összesen :	204202	2529	2415	4571	373	4944	1703	1791	3494	1835	1915	3750	1057	518	1535	312	188	+	124	129	175	304	48	46	94	266.722

Pénzügyi választmányi és számvevőszéki jegyzőkönyvek.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett az egyházkerületi pénzügyi választmány és számvevőszék 1937 április 14—15-én tartott együttes ülésén.

Jelen vannak Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt: Csorba György, dr. Enyedy Andor, dr. Kérészy Barna, dr. Nemes Bertalan, Pósa Péter, Zsóry György p. ü. választmányi és számvevőszéki, Fodor György ellenőr, Pónus Lajos pénztáros, jegyzőkönyvvezető.

1. Farkas István püspök igeolvasása és buzgó imádsága után az ülést megnyitja.

2. Farkas István püspök bemutatja ellenőrnek a múlt évben végzett pénztári ellenőrzéseiről beadott 8 drb. írásbeli jelentését, amelyek szerint a pénztárt minden alkalommal rendben találta.

Megnyugtató tudomásul vétetik.

3. A Gazdák Biztosító Szövetkezetével kötött biztosítási szerződés 15. a) pontja szerint az egyházkerületet szociális célra megillető 1600 P elosztására vonatkozólag Püspök Ur javasolja, hogy abból diáksegélyező és tanulmányokat jutalmazó célra 600 pengő, nehéz sorban levő lelkészözevényeknek 500 P, szegény egyházak között 500 P osztassék ki.

Együttes bizottság a javaslatot elfogadja s Püspök Urat felkéri a segélyezés foganatosítására úgy, hogy a javaslat értelmében 600 pengőből érdemes tanulók és magukat továbbképző ifjak, 500 pengőből szükségét látó lelkészözevények, 500 pengőből rászorult egyházak segélyeztessenek.

4. Dr. Kérészy Barna főügyész jelenti, hogy az e. ker. pénztár megbizásából 10 hátrálékos adós ellen az eljárást megindította, akik közül ketten már teljesítettek is fizetést, további rendezésre pedig ígéretet tettek.

A jelentés tudomásul vétetik.

5. Pénztáros jelenti, hogy a dr. Kovács Kálmán féle tartozás kamatai 1936. december 31-ig rendezve vannak s 523 pengő a tőkéből is törlesztetett.

A jelentés tudomásul vétetik s a pénztáros utasítatik további törlesztés és kamatfizetés szorgalmazására.

6. Pénztáros jelenti, hogy Szigethy Ferenc sajozsentpéteri lelkésznek pénztárunknál 1922 P bekebelezett tőketartozása van s bár többszöri felszólításra már két ízben fizetet kamatot, összesen 250 pengőt, még mindig 1932 szept. 17-től van kamattal hátrálékban.

Pénztáros utasítottatik, hogy a Szigethy Ferenc kötelezvényét haladéktalanul adja át a főügyésznek a biztosítási eljárás megindítása céljából.

7. Pénztáros jelentése alapján Püspök úr előadja, hogy az 1931. évben a lelkészek részére az egyházkerület felelősségével folyósított közalapi kölcsönökben Jakab István volt sajozslófalvi lelkész is részes volt 150 pengő kölcsönrel. Ebből a tartozásból fennáll tőke és kamat címén 65 pengő 90 fillér. Jakab István elhalt. Az özvegye teljesen vagyontalanul maradt sok kis gyermekkel úgy hogy csekély nyugdíjából a minden napi táplálkozásra is szűkösen jut. A kölcsönt visszafizetni nem tudja. Javasolja a tartozás törlését.

Bizottság a sokgyermekes vagyontalan özvegy nyomorúságos helyzetére való tekintettel a 65 pengő 90 fillér tartozás törlését javasolja a közgyűlésnek.

8. Pénztáros jelenti, hogy vannak olyan régi kölcsönök, amelyeknek a kamatát megfizetik ugyan adósok, de a tőkéből nem törlesztenek. Határozatot kér arra, hogy ez az állapot fenntartható-e, avagy törlesztést is kívánjon az adósoktól?

Bizottság nem tartja kívánatosnak és a hitelnújtás céljával megegyezőnek, hogy a kihelyezett tőkék törlesztés nélkül hosszú éveken át egy kézben hagyassanak, mert ez a tőke elvesztésének veszélyét rejti magában, azért utasítja a pénztárnokot, hogy minden adóstól évenként legalább 10% tőketörlesztést követeljen.

9. Dr. Enyedy Andor az egyházkerületi vagyonnak értékállóbbá tétele céljából javasolja, hogy a visszafizetett tőkék földingatlan vásárlására fordíttassanak bármilyen kis tételekben.

Választmány a javaslatot magáévá teszi és kimondja, hogy amennyiben rendelkezésre álló tőke és megfelelő vásárlási alkalom lesz, földingatlan vásárlására tesz ajánlatot a közgyűlésnek.

10. Fodor György azt a gondolatot veti fel, hogy a lelkészi özvegy-árva gyámpénztár kihelyezett kölcsöneit a közigazgatási tár vegye át s a tőkeérték pénztintézetnél betétkönyvre helyeztessék el és lelkészi özvegyárva alap gyanánt kezeltsessék.

Választmány felkéri az elnökséget és az egyházkerületi főügyészt, hogy a felvetett gondolatot tegyék megfontolás tárgyává és a következő pénzügyi választmányi ülésre határozathozatalra készítsék elő.

11. A ládbesenyői egyház az évenként más-más szegény egyháznak juttatott közhirdetési segélyt a folyó évben a ládbesenyői egyház részére kéri. Indokai: kislélekszámú, szegény tagokból álló gyülekezet. Az egyháztagok teljesen el vannak adósodva, adóvégrehajtás, árverés napirenden. Az egyházi területeket nem birják. Egyházi középületek régebbi renoválásából felmaradt adósság nyomja az egyházat.

Az adóssággal küzdő kis gyülekezet kérelmét a választmány megértéssel fogadja s a folyó évi közhirdetési segélynek a ládbesenyői egyház részére leendő folyósítását javasolja a közgyűlésnek.

12. Püspök úr kérelmet terjeszt elő. A püspöki hivatal és lakás falfestése megfakult, megkopott, megrepedezett. Miután a püspöki hivatal helyiségeiről való gondoskodás nem jelent terhet az egyházkerületnek, amennyiben az egész épületet a miskolci egyház adja lelkészlak gyanánt s mivel a lakás nagyrésze hivatalos helyiségek céljaira szolgál, kéri, hogy a püspöki hivatal és lakás kifestését az egyházkerület vállalja el annak jeléül, hogy — mint más kerületben szokás — a püspöki hivatal használatáért valami ellenszolgáltatást adjon a kerület.

Pénzügyi választmány és számvevőszék a kérelmet egyhangulag teljesíti s a püspöki hivatal és lakás festési költségeinek kifizetésére a pénztárnokot utasítja.

13. Pénztárnok előterjeszti az 1936. évi számadást s kéri annak megvizsgálását és jóváhagyását.

Pénztári számadás az 1936. évről.

I. Közigazgatási pénztár.

	Bevétel:	Előirányzat:	Eredmény:
		P	P
1. Mult évről maradvány	--- --- --- ---	5.792*24	5.792*24
2. Átmeneti tételek	--- --- --- ---	9.327*53	9.327*53
3. Államsegély	--- --- --- ---	26.000.—	26.277*60
4. Áll. segély teol. internátus építkezésre			4.429*02

	<i>Bevétel:</i>	
	Előirányzat: P	Eredmény: P
5. Állami segély teol. akadémiának ...	4.000.—	4.150.—
6. Rendkívüli államsegélyek ...		12.613·10
7. Missziói segély ...	2.100.—	2.983.—
8. Bodrogközi missziói lelkész segélye ...		2.800.—
9. Br. Baldácsy alap jövedelméből ...		6.000.—
10. Kamatokból ...	5.000.—	10.742·46
11. Foncière adománya ...	600.—	600.—
12. Foncière haszonrészesedés ...	1.600.—	730·32
13. Kezelésre adott tőke (tőkésített kamat)		1.012·61
14. Közigazgatási tárra ...	70.—	278·55
15. Tűzbiztosítási díj egyházmegyéktől ...	10.267·55	10.590·41
16. Kerületi jegyzőkönyvekből ...	690.—	1.085.—
17. Közhirdetésből ...	50.—	277·24
18. Parochiális könyvtárra ...	2.160.—	3.940.—
19. Kulturadó ...	3.705.—	6.148·80
20. Középiszkolai előadói díj ...	1.200.—	1.140·26
21. Adócsökkentési segély ...	89.392.—	89.392.—
22. Közalapi kölcsön ...		15.000.—
23. Sárospataki Ref. Lapok előfizetési díja		3.745·10
24. Közalapi segély ...		1.800.—
25. Tőkekamatsegély ...		7.050.—
26. Faluszeminárium segélye ...		200.—
27. Elköltött tőkék alapja ...		2.024·70
28. Salétrom ú. ház bére ...		450.—
29. Dr. Tüdös István és Dr. Révész Kálmán síremlékére ...		662·40
30. Visszafizetett tőke ...		9.535·49
31. Dr. Szabó Sándor államsegélye ...		800.—
32. Konventi költség és jegyzőkönyv ...	2.160.—	4.340.—
33. Belmissziói Utmutató ...		889·70
34. Zsoltárjutalék ...	500.—	1.081·17
35. Vegyes ...	123·29	13.230·80
36. Portóváltáság ...	2.750.—	—
Összes bevétel ...		261.119·50

	<i>Kiadás:</i>	
	Előirányzat: P	Eredmény: P
1. Egyházmegyéknek segély ...	8.392.—	8.916.—
2. Br. Baldácsy-alapból egyházmegyéknek		4.200.—
3. Br. Baldácsy-alapból egyházkerületnek		1.800.—
4. Esperesek tiszteletdíja ...	3.200.—	3.200.—
5. Teol. akadémiának ...	4.000.—	4.150.—
6. Leánygimnáziumnak ...	2.160.—	800.—
7. Sárospataki Ref. Lapoknak segély ...	800.—	800.—
8. Missziói segély ...	2.900.—	2.769·74
9. Sárospataki tanítóképzőnek segély ...	8.000.—	8.000.—

<i>Kiadás :</i>	Előirányzat: P	Eredmény : P
10. Közigazgatási tisztviselőknek	10.453·08	10.476·08
11. Prot. Irod. Társaságnak tagdíj		20—
12. Középiszkolai előadóknek	1.200—	1.800—
13. Napidíjak és utiköltségek	3.000—	1.685·83
14. Konventi költség és jegyzőkönyv	2.160—	2.858·79
15. Egyházkerületi hivatalok dologi kiadásai	2.000—	978·98
16. Fonciérnek tűzbiztosítási díj	7.663—	7.663—
17. Kölcsönkihelyezés		15.343·80
18. Teol. internátusi építkezési államsegély		4.429·02
19. Kultúradó	3.705—	502·70
20. Rendkívüli államsegélyek		12.129·28
21. Mályi egyháznak segély	200—	200—
22. Egyh. ker. segély teol. intern. építk. 4. év	1.000—	1.000—
23. Segély Foncière 600— P. terhére		600—
24. Egyházkerületi hitoktató díja	800—	800—
25. Közalapi kölcsön		12.004—
26. Faluszemináriumnak		200—
27. Zsoldos árvák részére főiskolának	272—	272—
28. Fiúkálvineumnak	50—	50—
29. Leánykálvineumnak	300—	300—
30. Tőkekamatsegély		7.706·80
31. Bodrogközi missziói lelkésznek		2.796—
32. Dr. Szabó Sándornak		799·92
33. Kezelt tőkék kamata	1.000—	1.012·61
34. Pesti Magy. Ker. Banknak törl. kölcs.-re	5—	5—
35. Salétrom ú. ház bére		450—
36. Betétkönyvre elhelyezés		2.687·10
37. Sárospataki Lapoknak előfizetési díj ...		2.855—
38. Parochiális könyvtárra	3.540—	1.280—
39. Egyházkerületi jegyzőkönyvért	690—	615·52
40. Segélyezés svájci segélyből		75—
41. Közalapi segély		1.800—
42. Adócsökkentési segély	89.392—	89.392—
43. Püspöki titkár nyugdíjint. járuléka	160—	148·26
44. Belmissziói Utmutató		674·45
45. Portókölség	2.500—	1.920·99
46. Vegyes	3.847·23	12.465·47
47. Dr. Tüdös István és dr. Révész Kálmán síremlékére 1. év	200—	200—
48. Közhirdetésből egy egyháznak	150—	—
49. Egyházkerület történetére	3.748·80	—
50. Átmeneti tételek		22.861·03
51. Pénztári maradvány, mint egyenleg ...		3.424·93
Összes kiadás ...		261.119·50

Előirányzat: Eredmény:
P   P

A tár állása 1936. december 31-én:

1. Betétkönyvön elhelyezett alapok ...		3.670·38
2. Kintlevő tőke		100.929—
3. Kamathátrálék		4.645·63
4. Átmeneti tételek		22.861·03
5. Pénztári maradvány		3.424·93
Összesen		135.530·97

Terheli ezt:

1. Kezelt tőke	39.358·53	
2. Törlesztéses kölcsön	2—	
3. Svájci segély	73·85	39.434·38
1936. december 31-én:		96.096·59

II. Vay—Mocsáry alapítvány. A)

Bevétel.

1. Kamatokból		111·05 P
2. Kölcsön Közig. Tártól		691·78 P
Összesen:		792·83 P

Kiadás.

1. Tartozásra		681·78 P
2. Főiskolának kamat		111·05 P
Összesen:		792·83 P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke		2.153— P
2. Kamathátrálék		126·66 P
Összesen:		2.279·66 P
Terheli ezt tartozás:		681·78 P
1936. december 31-én:		1.597·88 P
1935. december 31-én:		1.569·43 P
Több:		28·45 P

III. Vay—Mocsáry alapítvány. B)

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány		314·26 P
2. Kamatokból		58— P
3. Visszafizetett tőke		100— P
Összesen:		472·26 P

Kiadás.

1. Pénztári maradvány		472·26 P
Összesen:		472·26 P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	1.448— P
2. Kamathátrálék	36·90 P
3. Pénztári maradvány	472·26 P
1936. december 31-én:	1.957·16 P
1935. december 31-én:	1.917·45 P
Több:	39·71 P

IV. Gróf Teleky—Szeremley—Szentés alapítvány.*Bevétel.*

1. Kamatokból	67·20 P
2. Visszafizetett tőke	10— P
3. Kölcsönből	277·12 P
Összesen:	354·32 P

Kiadás.

1. Tartozásra	287·12 P
2. Főiskolának kamat	67·20 P
Összesen:	354·32 P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	500— P
2. Kamathátrálék	10·70 P
Összesen:	510·70 P
Terheli ezt tartozás:	277·12 P
1936. december 31-én:	233·58 P
1935. december 31-én:	273·64 P
Kevesebb:	40·06 P

V. Lelkészi özvegy-árva gyámalap.*Bevétel.*

1. Mult évről pénztármaradvány	1.120·84 P
2. Kamatokból	599·75 P
3. Visszafizetett tőke	765— P
4. Kölcsön Közig. Tártól	1.664·41 P
Összesen:	4.150— P

Kiadás.

1. Kölcsönkihelyezés	4.150— P
Összesen:	4.150— P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	12.237·35 P
2. Kamathátrálék	416·95 P
Összesen:	12.654·30 P
Terheli ezt tartozás:	1.664·41 P
1936. december 31-én:	10.989·89 P
1935. december 31-én:	10.559·95 P
Több:	429·94 P

VI. Szükös—Hollandi tár.

Bevétel.

1. Mult évről pénztári maradvány	62·76 P
2. Kamatokból	216·35 P
3. Visszafizetett tőke	40·— P
Összesen:	319·11 P

Kiadás.

1. Főiskolának Prinsterer alapkamata ...	120·— P
2. Pénztári maradvány	199·11 P
Összesen:	319·11 P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	2.190·— P
2. Kamathátrálék	36·20 P
3. Pénztári maradvány	199·11 P
Összesen:	2.425·31 P
Terheli ezt törlesztéses kölcsön:	3·75 P
1936. december 31-én:	2.421·56 P
1935. december 31-én:	2.386·85 P
Több:	34·71 P

VII. Tolcsvai Nagy Gedeon alapítvány.

Bevétel.

1. Mult évről pénztári maradvány	277·69 P
2. Kamatokból	59·20 P
Összesen:	336·89 P

<i>Kiadás.</i>	— P
1. Pénztári maradvány	336·89 P

A tár állása.

1. Kintlevő tőke	878·— P
2. Hátrálékos kamat	31·20 P
3. Pénztári maradvány	336·89 P
1936. december 31-én:	1.246·19 P
1935. december 31-én:	1.186·24 P
Több:	59·95 P

A közigazgatási pénztár forgalmában az összes tárok forgalma is bennefoglaltatik, csak nyilvántartásképen vannak külön is kimutatvá.

A számadás tételről-tételre megvizsgáltatott, nyugtákkal és ellennyugtákkal igazoltnak találtatott, miért is Pónus Lajos pénztárnok az 1936. évi számadásra vonatkozólag az abban foglalt tételekre nézve a további számadás kötelezettsége alól felmentésre ajánlhatik az egyházkerületi közgyűlésnek.

14. Az előző évekhez hasonlóan a mostani számvizsgálat is azt a tapasztalatot nyújtotta, hogy az évi számadás és pénztár tételként való megvizsgálása, a kihelyezett kölcsönök felülbirálata, lelkiismeretes, nyugodt munkával egy nap alatt nem végezhető el, a sokfoglaltságú bizottsági tagoknak több napon át tartó ülészése pedig nehézségekbe ütközik, ezért a

választmány a maga kebeléből megbizza Csorba György p. ü. vál. és sz. sz. tagot és Fodor György ellenőrt, hogy negyedévenként, továbbá az évvégi gyűlés előtti napokban mindenre kiterjedő vizsgálatot tartsanak és vizsgálatuk eredményéről a pénzügyi választmányi és számvéveszéki ülésre részletes eredményt adjanak be.

Elnök az ülést áldáskívánással berekeszti.

K.m.f.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
elnök.

Pónus Lajos
pénztáros
jegyzőkönyvvezető.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett az egyházkerületi pénzügyi választmány és számvevőszék 1937. november 9-én tartott együttes ülésében.

Jelen vannak Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt: Csorba György, dr. Enyedy Andor, dr. Nemes Bertalan, Pósa Péter p. ü. vál. és sz. sz. tagok, Fodor György ellenőr, Pónus Lajos pénztáros és jegyzőkönyvezető.

1. Farkas István püspök imádság után az ülést megnyitja.
2. Az április 14—15-i ülés jegyzőkönyve felolvastatván,

hitelesíttetik.

3. Püspök bemutatja Fodor György ellenőr 7 drb jelentését a tavaszi ülésünk óta végzett pénztári és számvizsgálatairól és a vagyoni állapotról; továbbá a választmány megbízásából Csorba György és Fodor György p. ü. vál. és sz. sz. tagok által megejtett vizsgálatokról felvett 4 drb jegyzőkönyvet. Könyvelés, pénztári és vagyonekezelés mindenkor rendben találtatott.

Megnyugtató tudomásul szolgál.

4. A Debreceni Református Kollégium Tanárképző Intézetének Igazgatósága a tanárképzőintézet fenntartásához egyházkerületünktől állandó természetű évi hozzájárulást kér. Hivatkozik egyetemes konventünk 165/1925. sz. határozatára, amelyben egyetemes konvent felhívta az egyházkerületeket arra, hogy a debreceni református tanárképzőintézet fenntartásához legalább egy-egy növendék ellátási díjának megfelelő összeggel járuljanak hozzá. Hivatkozik továbbá a dunántúli egyházkerület 92/1935. sz. határozatára, amellyel a dunántúli egyházkerület évi 300 P hozzájárulást vállalt.

Választmányunk mélyen átérzi, hogy egyetemes magyar református érdek a református tanárképzőintézet fenntartása, a segítőkészség is megvan ahhoz, hogy jóigyekezetű, szegénysorsú ifjak támogatásával anyaszentegyházunknak református szellemben nevelkedő tanárok képzéséhez hozzájáruljon, ezért, az egyházkerület anyagi erejét is szemelőtt tartva, évi 300 P megajánlását javasolja.

5. A hidvégardói egyház templomtető javítására segílyt kér. A templomtető annyira rossz, hogy a templomba beesik az eső. A hívek kevesen vannak s azok is szegény cselédek és zselléremberek. Saját erejükből nem képesek a tetőzetet rendbehozatni. Javítás nélkül lassan használhatatlanná válik a templom. Ha nem lesz templom, a kis gyülekezet elvész a katolikus tömegben.

Bizottság a hidvégardói gyülekezet kérelmét megértő jóindulattal teljesíti és a templomtető javítási költségeire a folyó 1937. évre 100 P, az 1938. évi költségvetés terhére 200 P segíly kiutalását javasolja.

6. Az alsó- felsőberezckii társ egyházak folyó kiadások fedezésére évi 100 P állandó segílyt kérnek az egyházkerulettől mindaddig, amíg részükre adócsökkentési segíly nem állapítatik meg. Kérvényükben előadják, hogy a háború előtt és alatt nem kérhettek adócsökkentési segílyt, mert magtári alapjuk és készpénzben levő egyházfenntartási alapjuk kamatjövedelméből fedezték az egyházi szükségleteket s a hívek a legminimálisabb terhet viselték. A háború után, az infláció idején a tőkájük elértéktelenedett és magas egyházi adót kellett kivetni, amit a hívek nem tudnak megfizetni. A sok behajthatatlan egyházi adóhátrálék miatt közalapi, nyugdíjintézeti, egyházmegyei, stb. tartozásaik felhalmozódtak, nem tudnak kötelezettségüknek eleget tenni.

Választmány ismeri a szegénysorsú hívekből álló kis gyülekezetek nehéz helyzetét, nem is zárkózik el a segítségnyújtás elől, de mérlegre kell tennie a pénztár teherbírását is, ezért a kért évi 100 P állandó segíly helyett csak a folyó 1937. évre szóló egyszersmindenkori 100 P segíly kiutalását javasolja.

7. Dr. Mátyás Ernő teol. akad. és közigazgató köszönetet mond a Faluszeminárium iránt az egyházkerület részéről mindenkor megnyilvánult jóindulatért és az ennek kifejezése képen nyújtott anyagi támogatásért. Az elmúlt években adott 100 P segílyt a folyó iskolai évre is kéri.

Miután a folyó naptári évben már kiutaltatott 100 pengő a faluszeminárium részére, ami a főiskolában az 1936/37. iskolai évre számoltatott el, javasolja a bizottság, hogy a folyó 1937/38. iskolai évre kért 100 P segíly az 1938. év költségvetése terhére utaltassék ki.

8. Pénztáros bejelenti, hogy szükségesnek mutatkozik, hogy a pénztárnok a készpénzkészlettel is, a könyvekkel is, általában egész munkálkodásával, állandóan a Püspök úr közelében legyen. Most ennek a szükségszerű kívánalomnak a megvalósítására megvan a lehetőség, mert a püspöki hivatal közelében, a Püspök úr

Kossuth utca 20. szám alatti házában egy megfelelő szoba üreseedt meg, amelyet Püspök úr igen jutányosan, mélyen érteken alúl, havi 15 pengőért bocsátana a pénztár rendelkezésére. Kéri, hogy Püspök úr és a pénztár könnyü együttműködésének lehetővé tételére válaszmány az említett helyiség bérletbevételére adja meg a módot és a pénztárhelyiség bérlete, fűtése, takarítása címen a költségvetésbe 300 P. beállítását engedélyezze.

Válaszmány az ügyvitel sima menetét minden lehető módon elő kívánja mozdítani, a pénztárhelyiségről való gondoskodás szükségességét megértve, Püspök úr előnyös ajánlatát a maga részéről köszönettel elfogadja és az ajánlatot is, a pénztárhelyiség bérlete, fűtése, takarítása címen 300 pengőnek a költségvetésbe való beállítását is, elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

9. Pénztáros előterjeszti az 1938. évre összeállított következő költségelőirányzatot:

Költségelőirányzat az 1938. évre.

<i>Bevétel.</i>	1936. évi	1938-ra
	eredmény P	előirányzat P
Valószínű pénztári maradvány	5.792·24	3.000.—
Államsegély közigazgatásra	26.277·60	26.279·60
Államsegély teol. internátusnak	4.429·02	4.429·02
Államsegély teol. akadémiának	4.150.—	4.150.—
Adócsökkentési segély egyházak részére...	89.392.—	89.630·40
Missziói segély	2.983.—	2.983.—
Br. Baldácsy alap jövedelméből	6.000.—	6.000.—
Bodrogközi missziói lelkész államsegélye	2.800.—	2.800.—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	800.—	800.—
Portóváltás		2.750.—
Kamatokból	10.742·46	4.000.—
Gazdák Bizt. Szöv.-től jótékony célra		1.600.—
Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés		3.000.—
Tűzbiztosítási díj	10.590·41	8.000.—
Közigazgatási tár	278·55	217.—
Közhirdetésből	277·24	217.—
Kerületi jegyzőkönyvekből	1·085.—	1.080.—
Konventi jegyzőkönyv és költség	4.340.—	4.320.—
Parochiális könyvtári díj	3.940.—	2.270.—
Középiskolai előadói díj	1.140·26	1.200.—
Kulturadó 285 q. búza à 13.— P.	6.148·80	3.705.—
Belmissziói Utmutató	889·70	972.—
Zsoltárjutalék	1.081·17	600.—
Vegyes	13.230·80	96·98
Közig. tár hozzájárulása a kiadás fedezéséhez		6.000.—
Összes bevétel		180.100.—

<i>Kiadás.</i>	1936. évi eredmény P	1938-ra előirányzat P
Kezelt tőkék kamatára	1.012·61	1.000·—
Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak	5·—	5·—
Államsegély egyházmegyéknek	8.916·—	8.392·—
Esperesek tiszteletdíja	3.200·—	3.200·—
Államsegély teol. internátusnak	4.429·02	4.429·02
Államsegély teol. akadémiának	4.150·—	4.150·—
Adócsökkentési segély egyházaknak	89.392·—	80.630·40
Leánygimnáziumnak segély	800·—	1.426·66
Sárospataki tanítóképzőnek segély	8.000·—	8.000·—
Spataki Ref. Lapoknak segély	800·—	800·—
Egyh. ker. hitoktatónak	800·—	800·—
Missziói segélyezés	2.769·74	2.983·—
Közigazgatási tisztviselőknek	10.476·08	9.581·08
Középiskolai előadónak	1.800·—	1.200·—
Konventi költség és jegyzőkönyv	2.858·79	4.300·—
Napidíjak, utiköltségek	1.685·83	2.000·—
Közhirdetésből egy egyháznak		217·—
Egyh. ker. hivatalok dologi kiadásai	978·98	2.500·—
Tűzbiztosítási díj	7.663·—	8.000·—
Kerületi jegyzőkönyv	615·52	1.200·—
Br. Baldácsy alapból egyházmegyéknek	4.200·—	4.200·—
Br. Baldácsy alapból egyházkerületnek	1.800·—	1.800·—
Bodrogközi missziói lelkésznek	2.796·—	2.800·—
Dr. Szabó Sándornak áll. segély	799·92	800·—
Zsoldos árvák részére főiskolának	272·—	272·—
Fiúkálvineumnak	50·—	50·—
Leánykálvineumnak	300·—	300·—
Debreceni tanárképzőnek		300·—
Parochiális könyvtárra	1.280·—	4.290·—
Kulturadó	502·70	3.705·—
Püspöki titkár nyugdíjáruléka	148·26	100·—
Portóköltség	1.920·99	2.750·—
Mályi egyháznak segély	200·—	200·—
Dr. Tüdös István és dr. Révész Kálmán síremlékére 3. év	200·—	200·—
Segélyezés a Gazdák Bizt. Szöv. adományá- ból tan. ifj., I. özv., és egyházak részére		1.600·—
Visszaállítandó tőkék és alapok tart.		1.200·—
Pénztárhelyiség bérlete, fűtése és takarítása		300·—
Vegyés	12.465·47	1.418·84
Összes kiadás		180.100·—

Vay—Mocsáry alap. A)

Bevétel : Kamatokból	111·05	50·—
Kiadás : Főiskolának	111·05	50·—

Vay—Mocsáry alap. B)

Bevétel : Kamatból	58—	20—
Kiadás : Tőkésítésre	58—	20—

Gr. Teleky—Seremley—Szentés alap.

Bevétel : Kamatokból	67·20	20—
Kiadás : Főiskolának	67·20	20—

Lelkészi özvegy-árva gyámalap.

Bevétel : Kamatokból	599·75	300—
Kiadás : Tőkésítésre	599·75	300—

Szűkös—Hollandi tár.

Bevétel : Kamatokból	216·35	120—
Kiadás : Főiskolának Prinsterer	120—	120—
Tőkésítésre	96·35	—·—

Tolcsvai Nagy Gedeon alapítvány.

Bevétel : Kamatokból	59·20	30—
Kiadás : Tőkésítésre.	59·20	30—

Az előterjesztett költségelőirányzat letárgyaltatván,
az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánltatik.

10. Püspök úr kívánságára megvizsgáltatott az 1936. évben az ORJÓ által sajtótámogatás és egyéb segélyezés céljára Püspök ur szabad rendelkezésére bocsátott 1.231·23 P. elszámolása. Eszerint sajtótámogatásra és szociális célokra kiadatott 1192·93 P. Az 1937. évre átvitt maradvány = 38 pengő 30 fillér.

Bizottság a tájékoztató elszámolást az egyházkerületi közgyűlésnek tudomásvételre ajánlja.

11. Elnök az ülést áldáskívánással befejezettnek jelenti ki.

Miskolc, 1937. november 9.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

Pónus Lajos
pénztárnok,
jegyzőkönyvvezető.